

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת חוקת

לקראת שבועת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 280

פנינים לפרשת חקת

"תהיתי ביני ובין עצמי, מה היתה הזכות שבגינה ניצלתי ממות, מדוע חסו עלי משמים ונותרה לי נפשי לשלל, וגם זכיתי לבנים וחתנין רבנן, ולבנות מוסדות תורה וחסד? מצד שני הבנתי, שחייב להיות משהו שבגללו ניצלתי ואני חושב שזאת עמדה לי, שאף פעם לא באתי בטרוניה כלפי מעלה, וכל גל וגל שעבר עלי נענית לו בראשי ואמרתי 'גם זו לטובה'"

הגה"ח רבי דוד נתנאל שוורץ שליט"א, בעל 'פלאי התורה' ומו"ץ באשדוד, דלה לנו מעט מאוצרותיו סיפורים פלאיים על כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז זיע"א

ישראל וייס

עמדה לי, שאף פעם לא באתי בטרוניה כלפי מעלה, וכל גל וגל שעבר עלי נענית לו בראשי ואמרתי 'גם זו לטובה', גם כשלקחו לי את האשה, גם כשלקחו לי את אחד עשר ילדי, גם כשלקחו את אחי, את בית אבי ואמי, את בית חמי וחמותי, גם כשנותרתי בלי החירות שלי, מעונה ומושפל, לא באתי בטרוניה כלפי מעלה ובטחתי בקב"ה שהוא עושה את הטוב ביותר עבורי, רק בגלל הנהגה זו זכיתי שניצלתי מוגיא ההריגה". "אנחנו מדברים על יהודי ענק שבענקים", אומר הרב שוורץ. "מי

בשבת קודש הבעל"ט חל יום ההילולא של כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז זצ"ל, אשר האיר כלפיך האש לפני המחנה, והיה ממכונני עולם התורה לאחר השואה הנוראה.

את כל אשר לו איבד הרבי זצ"ל בשנות הזעם, ובכל זאת לא פסק לרגע אחד מלהודות ולהלל לקב"ה על החסדים שגמל עמו בשואה, ועל כך שהוא עצמו זכה להינצל, גם אם בעירום ובחוסר כל.

שוחחנו עם הגה"ח רבי דוד נתנאל שוורץ שליט"א, נואם בחסד עליון ובעל 'פלאי התורה', שדלה לנו מעט מאוצרותיו סיפורים פלאיים מהרבי מצאנז זיע"א, שסיפר בהקשר זה סיפור מופלא:

פעם, באחת השיחות שמסר הרבי זצ"ל הוא שיתף את שומעי לקחו בתחושותיו בעניין זה: "מכל המשפחה שלי והמשפחה של הרבנית שלי, לא נותר איש אחד, רק אני לבדי נותרתי", אמר הרבי, "ותהיתי ביני ובין עצמי, מה היתה הזכות שבגינה ניצלתי ממות, מדוע חסו עלי משמים ונותרה לי נפשי לשלל, וגם זכיתי לבנים וחתנין רבנן, ולבנות מוסדות תורה וחסד - ישיבות מפוארות, מפעל הש"ס ובית חולים 'לניאדו' ועוד? וכי אני כזה צדיק יותר מכל קדושי השואה שנהרגו? וכי יש לי זכויות גדולות יותר מכל אלו?", והוסיף בענוותנותו הגדולה ואמר - "וכי פעם עשיתי איזה דבר טוב להשם יתברך?"

"מצד שני הבנתי שחייב להיות משהו, שבגללו ניצלתי ואני חושב שזאת

סלקו מכאן את התרופות

הדבר שהכי בלט באישיותו של הרבי מצאנו זצ"ל, הוא אהבת התורה המופלאה שלו...

"הרבי היה אדם חלוש וחולני", מספר הרב שוורץ. הוא סבל ממחלות שונות, והיה צריך לבלוע כל יום כמות נכבדה של כדורים, כמעט כל שעה או שעתיים הוא היה צריך לבלוע כדור, ולכן הכדורים עמדו בקביעות על השולחן שלו, כדי שהוא יוכל לבלוע בזמן, בלי לטרוח וללכת לחפש איפה הם נמצאים. כך היה הרבי מקבל קהל ולומד, וכל הנהגותיו נעשו כשתרופות מונחות על שולחנו.

"פעם אחת נכנסו לפניו מנהלי 'מפעל הש"ס', הארגון המופלא שהוא עצמו ייסד, ושהעמיד תלמידי חכמים עצומים במספרים גדולים במיוחד.

"הגיעו המנהלים עם דו"חות של מספר הדפים שנלמדו בחודשים האחרונים, והציגו שהתקבלו במבחנים. הנה אברך שנבחן על 70 דף וקיבל 100%, כאן יש אברך שנבחן בחודש החזרה על 210 דף וקיבל 95%, ועוד אברך שנבחן בפעם הראשונה 30 דף וידע לענות על כל השאלות בלי שום טעות, וכן על זה הדרך..."

"פניו של הרבי אורו, הוא זרח מאושר, עיניו התרחבו בשמחה. הוא תפס את הערימה של התרופות, נתן לגבאי שלו ואמר לו: 'תוציא את זה בבקשה מהחדר שלי... אני כבר לא צריך תרופות כימיות. לימוד התורה מרפא אותי, כשאני מקבל כאלו דיווחים משמחים, זה מרפא אותי, זה מאזן לי את הסוכר ואת הלחץ דם ומסדיר את קצב פעימות הלב! אני לא צריך שום דבר מעבר לזה... רק עוד ועוד דפים של גמרא.' "כזאת אהבה היתה לו ללימוד, עד שהוא היה לומד בכל מצב, גם כשסבל ייסורים קשים ומרים, והייסורים היו מנת חלקו כל ימי חייו. הוא סיפר פעם שמאז שהיה בן שנתיים, לא עבר עליו יום אחד בלי שסבל מכאבי ראש עזים.

"פעם אחת התגברו כאבי הראש שלו, עד כדי כך שהוא לא הצליח לצאת למסור שיעור בחומש רש"י. היה זה ביום חמישי בלילה, הוא היה מוסר את השיעור בקביעות בלילה שישי, ואנשים היו באים ממרחקים כדי לשמוע את השיעור, אבל הרבי סבל מכאבי ראש נוראיים ולא הצליח לצאת החוצה.

"הוא נח קצת, ואחרי שעה הרגיש הטבה מסוימת. יצא החוצה ומסר את השיעור בקולות וברקים כהרגלו, כאילו לא אירע דבר. כשהוא סיים את השיעור וניסה לקום ממקומו הוא נפל בחזרה אל הכסא, לא הצליח לעמוד על רגליו מרוב כאבים.

שראה את הרבי זצ"ל מתפלל, יודע מה זה ענק שבענקים. איזה רגש עצום היה לו לכל דבר שבקדושה. איזו אהבת ה' אדירה פעמה בקרבו, איזו אהבה לתורה, איזו מסירות לכל דבר שבקדושה. הוא היה רב העיירה קלויזנבורג לפני השואה, הוא התחנך בקדושה ובטהרה, וכל חייו היו מסכת אחת של קדושה לפני השואה ולאחריה, וגם במהלכה כמובן, ובכל זאת, הוא לא מצא בעצמו שום זכות להינצל ממות, אלא רק הנושא הזה שלא בא בטרוניה כלפי מעלה...

"זה מלמד אותנו שני דברים: קודם כל אנחנו לומדים מזה, כמה גדולה היתה ענוותנותו של הרבי זצ"ל, אבל זה גם מלמד אותנו כמה גדולה המידה הזאת של לקבל גזירת שמים באהבה.

"בתקופה בה התגורר בארה"ב והקים שם עולה של תורה, היתה לרבי ישיבה פורחת ומשגשגת עם בחורים שקדנים שעמלו והגו בתורה, אבל לא היה לישיבה בניין של קבע, ואחת לתקופה היו צריכים להיטלטל ולעבור למבנה אחר, לשלם דמי שכירות גבוהים וכל החסרונות שיש בפעילות במבנה מושכר.

"עד שהגיעה הישועה, ותרומות נדיבות אפשרו קניית קרקע ובניית מבנה מתאים לישיבה, השמחה כמובן היתה גדולה מאוד והתרגשות גדולה אחזה בכל בני הקהילה.

"לפני שיצאו מהמבנה הישן, ערך הרבי זצ"ל 'לחיים טיש', שתו לחיים ודיברו דברי תורה כדי לחגוג את המעבר לבניין החדש.

"באותו מעמד אמר הרבי ווארט חזק מאוד, על פסוק מהפרשה הבאה עלינו לטובה: 'מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל', והרעיון היה שמי שמתגורר באוהל שהוא דירת ארעי, ולא זו בלבד אלא שהאוהל קטן וצר, כמו שכתוב 'כי קטון יעקב ודלדל, ובכל זאת אומר דמה טובוד, כמה טוב לי כאן וכמה אני מאושר שיש לי את האוהל הזה למעלה מראשי, אדם כזה זוכה שהקב"ה נותן לו 'משכנותיך ישראל', מקום משכן קבוע וגם גדול ומרווח, כי 'ישראל' מכוון למצב של גדלות והרחבה.

"זה בעצם המשך של אותו עניין, מי שמנענע בראשו על כל גל וגל, מקבל על עצמו דין שמים באהבה ולא מתווכח עם הקב"ה כביכול, אז הקב"ה משפיע עליו טובה וברכה בלי גבול.

"וזאת גם סגולה לפתרון מצוקת הדיור. כשאני מדבר בשבע ברכות או בשבת אופרוף וכדו', אני תמיד ממליץ לחתן: אל תתלונן על הדירה הצרה, תשמח במה שיש, נכון שהיום קשה מאוד לקנות דירה, זה נראה בלתי אפשרי, אבל 'היד ה' תקצר' חלילה? תשמח במה שיש לך, והקב"ה כבר יוסיף לך כהנה וכהנה!"

המשך בעמוד 28

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

"מה יחשבו האורחים? מה תחשוב הכלה על כך שרבותי אינם משתתפים בשמחתי?" - תהה הרב ריינר בליבו, והחליט בצר לו לעלות אל ביתו של רבינו ולשטוח בפניו את מצוקתו. התדפק החתן הצעיר על דלת ביתו של רבינו מרן הגרא"מ שך זצ"ל, ולאחר שהכניסוהו אל החדר פנימה - תינה בפני ראש הישיבה את כאבו. "מתבייש אני בפני כלתי לעתיד! וכי מה אומר לה? שאפילו אחד מראשי הישיבה לא יכול היה לסדר את קידושיי?"

השקיעות בתורה, המסירות והרגישות של מרן הגרא"מ שך זצוק"ל

"זאת חקת התורה" (במדבר י"ט, ב')

"אדם צריך להיות במצב של 'רוממתנו מכל המעשים! אדם צריך להיות תמיד שקוע בלימוד, כך שכל המצבים המשתנים סביבו לא יפריעוהו בלימודו כהוא-זה! כך עברתי אני את החיים, וכך צריך לחיות!" - הטעים רבינו.

כאשר היה רבינו שקוע בטיפול ברעייתו הרבנית, עד כדי כך שלא היה באפשרותו אפילו להגות באותן מצוות פשוטות השגורות על פיו של כל יהודי - מצאוהו בני ביתו כאשר הוא משנן לעצמו את אותיות ה'א-ב'! כן... גם אותיות קדושות אלו - ראויות הן לקיים בהן מצוות 'לימוד תורה' בשעת הדחק, ורבינו ידע כי במקום בו לא ניתן לקיים את המצוה באיכות גבוהה יותר - אין להקל ראש ולזלזל בערכו של לימוד מהסוג הזה...

ללמדך, שכל התירוצים שבעולם לא יועילו: אין רגע בו לא ניתן לקיים את מצוות תלמוד תורה, אין רגע בו יכולים אנו לפטור את עצמנו מחובתנו הרוחנית כלפי בוראנו, ואפילו ברגעים הקשים והעמוסים ביותר - נוכל להרוויח אוצרות נצח אם רק ניתן את דעתנו לכך ונעשה את אשר לאל ידנו!

ואגב, אם בתקופת חוליה של הרבנית ע"ה עסקינן - דומה כי מחויבים אנו להביא את המעשה הבא, אותו סיפר הרב שמואל חסידה, אשר מעיד כי הוא הותיר רושם בל-ימחה בליבו. וכך מספר הרב חסידה: "היה זה בתקופת מחלתה של הרבנית ע"ה. רבינו, לאחר סיום השיעור הכללי, בטבורו של היכל, מתדיין בריחת דאורייתא עם בני הישיבה המתקבצים סביבו. הם מקשים והוא מיישב. הם מפריחים סברות לחלל האולם, והוא טוחנן הדק היטב במאזני הסברא הישרה של סיני ועוקר הרים. רבינו נתן ראשו ורובו, בכל רמ"ח איברי הדעת בדקויות של 'שמעתא', אינו רואה ואינו שומע דבר, עד שלפתע...

"רבינו פורש מאצל הסטנדר, ממהר אל ביתו, מכין כוס תה עם תופינים לרעייתו, דורש בשלומה, מגיש לה תרופה להקל על מכאוביה - ושב בחזרה אל דקות הסברא, כאילו לא עזבה מעולם... הוא ממשיך בדיוק מאותו המשפט בו הפסיק, כי לדידו של רבינו -

אמנם לא היה הפסק מעולם!

"היה זה עבור התלמידים שיעור נפלא, שיעור בשקידת התורה בכל המצבים... שיעור במסירות נפש למען התורה הקדושה, תהינה הנסיבות אשר תהינה... כי כפי שאמרנו, אין רגע בו יכול האדם לפטור את עצמו מחובתו הרוחנית כלפי בוראו!"

מסירות נפש בין אדם לחבירו

ולא רק במצוות שבין אדם למקום מחויבים אנו בכל המצבים, מבלי כל קשר לנסיבות, אלא גם בחיובים של 'בין אדם לחברו'! לעיתים, כאשר האדם מרגיש שרע לו, ומנוחת הדעת ממנו והלאה - הוא מרשה לעצמו להקל ראש במחויבויותיו האנושיות כלפי הסובבים אותו, ולהקרין את מרירותו וכעסו כלפיהם. אכן לאמיתו של דבר, אין כל הצדקה להנהגה מעין זו, ואילו רבינו עצמו - העניק לנו בהנהגתו דוגמת מופת הפוכה לחלוטין, כפי שיכולים אנו למצוא במעשה הבא, אותו סיפר הרב יוסף ריינר שליט"א, וכך היה מעשה: בצעירותו, כאשר עמד לבנות את ביתו ולהכנס תחת החופה עב"ג בשעטו"מ - נתקל הרב ריינר בבעיה בלתי צפויה: הוא לא מצא מי מבין ראשי הישיבה - שיסדר את קידושי... רבינו עצמו - נוהג היה לכבד בכגון דא את עמיתו הגר"ד פוברסקי זצ"ל, מה גם שבאותה תקופה לא חש בטוב עד שאפילו להיכל הישיבה נמנע מלעלות,

המשך בעמוד 29

באחד הימים, הופיע ה'חזון איש' בשערי הישיבה, כשהוא מלווה בשני אחייניו: הגאון רבי חיים גריינמן זצ"ל, ויבלחט"א מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א. לא היה זה מאורע שגרתו, התרגשותם של התלמידים גאתה בהם. והכל קמו ממקומם כדי לחלוק כבוד לאורח. התחייך ה'חזון איש' ואמר לרבינו: "אין לי כתפיים כה רחבות, כדי שאוכל לשאת על עצמי את ביטול התורה שנעשה כאן מחמת בואי"...

דרכי החינוך לתורה ויראה, ממעמקי לב טהור של מרן בעל 'שבט הלוי', הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצוק"ל

"אדם פי ימות באהל" (במדבר י"ט, י"ד)

אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה (שבת דף פג:)

ידוע היה רבינו בקרב שלומי אמוני ישראל כמוכיח בשער, בהיותו ניצב חגור חרב גיבור על משמר קדשי ישראל, לעודד ולהתריע, לזעוק, לגדור ולתקן פרצות. אלפי דרשות ומשאות קודש נשא רבינו בימי חייו בעניינים שונים שעל הפרק, אך הצד השווה שבכולם היה הנועם בו הן נאמרו, הטון המתנגן שפילס מסילות היישר אל הלב, ונימת התחנונים הרכה שנשזרה בקולו כזקן מלא רחמים.

עוד רבות יסופר לדור על הנהגה זו, עמה רומם המונים מבית ישראל, אך גם בין כתלי ישיבתו היה אוחו רבינו בשבט התוכחה והמוסר בדרכו הייחודית, שנבעה ממעמקי לב טהור המלא באהבת ישראל ללא כחל וללא שרק. כבנים יחידים נחשבו תלמידיו בעיניו, ובאהבה וחמלה של אב רחום כמו היה קורא באוזניהם: "שמע בני מוסר אביך..."

"ביקורת זאגט מען פאר וועמען וואס מ'האט ליב" [-ביקורת אומרים למי שאוהבים], אמר פעם רבינו לאחד מתלמידיו, לאחר שנאלץ להעיר לו על דבר מסויים.

אבל כאמור, יותר מכל היתה הופעתו וגינוניו כספר מוסר חי הפתוח בפני כל, עד כי לעיתים רחוקות בלבד היה צריך להשמיע דברי תוכחה באופן ישיר למאן דהו.

מידה זו עולה בקנה אחד עם אמרה מופלאה, שאמר פעם רבינו על דברי המדרש תנחומא בפרשת וילך: "וילך משה וידבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל, אין וילך אלא לשון תוכחה שנאמר לכו חזו מפעלות אלקים". והקשה רבינו, הן פסוק זה של מפעלות אלוקים אינו אמירה של תוכחת מוסר, ואם כן מהי ראייתו של בעל המדרש. וביאר רבינו, כי בשעה שבא משה רבינו להוכיח את ישראל, לא היה זקוק להוכיחם בדברים קשים, אחר שראו כל מפעלות ה' עמם, ואת כל הניסים והנפלאות שעשה עמם. הוא רק ביקשם לפתוח את עיניהם, ולהביט בניסים אלו ובאהבתו של

הקב"ה אליהם, שהיא התוכחת מוסר הגדולה והנוקבת ביותר. באופן דומה אפשר לומר זאת על רבינו, שלא היה לו כל צורך לפתוח את פיו בדברי מוסר ותוכחה, שכן די היה להביט בהתנהגותו כדי ללמוד ממנו דרך חיים ותוכחת מוסר.

ואכן, פעמים שבלי אומר ובלי דברים, היה נשמע קולו יותר מכל. כך למשל, אחת מהנהגותיו המיוחדות: נוהג היה לעטות את המגבעת לראשו בטרם יברך ברכה כלשהי. אין לשער ואין לתאר את ההשפעה שהיתה לכך בלב התלמידים, כיצד יש להתייחס לברכה שמוציאים מהפה, היתה זו דוגמא אישית ומוחשית, שהיתה שווה יותר מאלפי דיבורים ושיחות כיצד ראוי לברך את ה'.

ככלל היתה דעתו, כי בענין אמירת דברי מוסר יש לשקלם היטב בפלס. מה לומר, כמה לומר ואיך לומר. היה פעם שעל הפרק עמדה הזמנתו של דרשן מסוים לשאת דברים בכינוס כלשהו. אך רבינו התנגד לכך, באמרו כי דרכו של אותו דרשן היא בצעקות - ו"ואילו דרכינו היא לומר בלי פעולות כאלו כדיבור, כי אם באופן של דברים הנאמרים בנחת ובכל לב, כי דברים היוצאים מן הלב חזקה שיכנסו אל הלב..."

הישיבה ללמוד שעה ארוכה, ואך למותר לציין את ההשפעה האדירה שהיתה ללימוד זה על כל התלמידים. ככלל היה רבינו רואה את עצמו כחלק בלתי נפרד מהווי הישיבה, וכביכול נהג בעצמו כתלמיד מן המניין. את סדרי לימודו התאים למה שלמדו בישיבה, והיה משנן יחד עם הבחורים את אותם הספקים. מספר אחד התלמידים שלמד בישיבה, בתקופתו האחרונה של רבינו, כי פעם בעת שנערכה חזרה בישיבה, הסתובב רבינו בין השולחנות, כשהוא עוקב בדקדקנות אחר ההספק. לפתע נעצר על יד בחור מסוים, ושאלו היכן הוא אוחז בלימוד החזרה. משנוכח רבינו מתשובת הבחור כי הוא מתמהמה בלימודו, ונמצא הרחק מאחור בהספק הנדרש, עטה על פניו ארשת של חוסר שביעות רצון והפטיר לעומתו: "איך האלט שוין אסאך ווייטער" - אני אוחז כבר הרבה הלאה. והיה זה לפלא שרבינו מעיד על עצמו בגילו המופלג, כי אף הוא משתתף בפועל בסדרי החזרה יחד עם הבחורים הצעירים, משל היה תלמיד בישיבה, למרות שכבר שינן זאת בחייו עשרות אם לא מאות פעמים, ואף ראה לנכון להשוות את ההספק שלו מול תלמידיו עולי הימים.

עוד היה מעודד רבינו את ידיעת התורה. נוהג היה להביע את פליאתו, כיצד זה יתכן שבחור יוצא מן הישיבה לאחר שבע שנות לימוד הש"ס, או לכל הפחות מחציתו אינו מונח בחיקו בידיעה ברורה. "וכי מה עשה שם כל השנים?", היה מקשה רבינו.

"התורה היא מעל הכל" - כך היה משנן רבינו השכם והערב באוזני תלמידיו ושומעי לקחו. למי שחיפשו כל מיני 'עניינים' שונים ברוחניות, כמו תעניות בימי רצון או דברים אחרים, היה רבינו נוהג לומר כי טוב יעשו, אם במקום זאת ישובו ולמדו מספר שעות בהתמדה.

לעסקן נכבד ממכריו שניסה פעם לדרוש הימנו, כי יקדיש מזמנו לטובת ענין מסוים, השיב רבינו בנימה נחרצת: "באתי לעולם הזה כדי לעסוק בתורה. אחר הוסיף: 'דע, כי על כל רגע ורגע שאיני עוסק בתורה, יהיה עלי להביא לבסוף חטאת שמנה', הוסיף רבינו במתק שפתותיו..."

ביקורת נוקבת היתה לרבינו, על הרפיון הנוהג בישיבות הקדושות בסופי שבוע, כאשר הבחורים נוסעים לביתם. "חורבן התורה" היה מגדיר זאת רבינו, והיה עומד על כך שבישיבתו לא יהיה מקום לתופעה קלוקלת זו. "יש לעשות הכל כדי לשכנע את הבחור להישאר בישיבה", אמר פעם לאחד הר"מים. וכפי שהיה מתאר זאת, בחור שנוסע לשבת מן הישיבה, אזי מיום חמישי ראשו כבר אינו עמו, וכך גם ביום ראשון, אז חוזר הוא אל הישיבה. נמצא כי במשך ארבעה ימים רצופים מתנתק אותו בחור מהווי הישיבתי, כשביטול התורה הנגרם מכך הוא עצום.

במכתב העוסק באברך מתלמידיו משכבר, הזקוק לעזרה מסויימת, כותב רבינו כדברים האלה: "...הוא שם בלי עבודה ובלי סביבה, ורוב זמן הוא בטל, ואין לך דבר מזיק לגוף ונשמה מהליכה בטלה, וזה

אצילותו של רבינו והקפדתו לא לפגוע בזולת כמלוא הנימה באו לידי ביטוי רחב בשדה החינוך. רבינו גרס כי יש לנקוט בגישה עדינה רגישה ומתחשבת עם כל תלמיד ותלמיד, וחלילה מלהביא את התלמיד למצב כלימה ומבוכה. בשעה שהיה רואה לנכון שיש צורך להעיר, סבר רבינו כי הדרך הנכונה היא שלא לטעון כנגד התלמיד ישירות, כי אם לעורר את הנושא הטעון חיזוק ברבים, וכך בעקיפין יגיע הדבר לאוזני התלמיד ויפעל את פעולתו. והיה אומר בשם החתם סופר ז"ל, כי ברבים יש סיכוי כי יכנסו הדברים אל הלב, מה שאין כן ביחיד, פנים בפנים עלול התלמיד להתבייש ולחוש מושפל. ואף כשדרש בפני רבים שאז אין כל יחיד מרגיש את הביקורת כמופנית ומכוונת כלפיו, גם אז היה רבינו ברגישות נפשו נזהר מאד מצל צילה של פגיעה בשומעים, על אף שהיו המה תלמידיו ושומעי לקחו, והיה משקיע מאמץ אדיר לכוון את הדברים אל לבותיהם, מתוך זהירות מופלגת בכבודם. פעם אף התבטא רבינו לאחר דרשה, כי נדרשים ממנו כוחות עילאיים בהכנתה, בהסבירו כי הרבה יותר קשה לו להחליט מה לא ראוי לומר, ולהמנע מלומר אף דברים נצרכים בכדי לא לפגוע ולבייש את השומעים, מאשר לקבוע מה כן צריך לומר, כדי שתהיה אמירה נעימה הנכנסת ומתקבלת בלבבות השומעים.

דרכו בחינוך היתה, כי כאשר נהג בהנהגה מסוימת, משתדל היה להסביר את מניעיו ואת הסיבה לכל לדבר. "דו ביסט א תלמיד", אמר לא פעם לבחור, "על כן אני רוצה שתבין למה אני נוהג כך".

מחנך בחסד עליון היה רבינו, כאשר במרכז שדה החינוך בו עסק כל ימיו, היה הדגש העיקרי על לימוד התורה, כמות לצד איכות, כיצד יש לגשת ללימוד, כמה זמן צריך ללמוד וכן מה ללמוד ובאיזה אופן. כל תלמיד כפי שהכיר רבינו, בהתאם ליכולותיו ולכישורונותיו. כאמור, עיקר השפעתו של רבינו על תלמידיו היה באמצעות הדוגמה האישית שהעניק להם בכל רגע ורגע. אחד התלמידים שזכה ללמוד עמו בחברותא מידי יום ביומו, מעיד כי לעולם לא ייעקר מליבו המראה המפעים, כאשר היה נכנס לביתו בשעות הבוקר של יום חמישי, אז היה מכין רבינו את שיעורו המפורסם. "רבינו ישב רכון על השולחן ערוך עם כל הברען וההתלהבות", מספר התלמיד, "שתי אצבעותיו מונחות על הדף כמו בחור צעיר, והוא שקוע בריכוז עצום בנושא ההלכתי שלפניו. כך היה מתכונן בדחילו שבוע אחר שבוע..."

מחזה דומה היה חוזר על עצמו גם בשבת בבית המדרש תמידין כסדרן. חלק בלתי נפרד מהנוף התורני של ישיבת 'חכמי לובלין' היה רבינו, כאשר גם בזמנים בהם היה חסר חיזוק בבית המדרש, תמיד היה רבינו הדמות שאיזנה את החסר, ובבחינת מה שנאמר במדרש על דוד המלך ע"ה: "והוא טוב רואי" "אמר רבי יצחק טוב רואי בהלכה, כל הרואהו נזכר לתלמודו".

כיוצא בזה נהג תדיר בלילות שבת. לאחר שהיה רבינו מסב עם הבחורים בשעה של התרוממות והתעלות לקל חי, היה נותר בהיכל

תלמידו רבי צבי גרבוז סיפר: הגעתי פעם לביתו בשבת קודש. כשנכנסתי אל הבית הבחנתי כי היין מזוג, והוא עומד לקדש. לא חשתי בנוח, ואמרתי כי אמתין כמה דקות עד שיקדש, ייטול ידיו ויטעם משהו. אך כל הפצרותי היו לשוא. רבינו עמד בתוקף לשוחח עמי על הענין אודותיו באתי לשוחח עמו. הרבנית בעדינות נפשה יצאה מן החדר, ורבינו ישב בסבלנות רבה, כשהוא שומע את הדברים, כביכול כל זמנו בידו עתה

ממידת החסד של מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל

"כל בית ישׂראל" (במדבר כ', כ"ט)

"לפי שהיה אהרן רוזף שלום ומטיל אהבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו" (רש"י)

"חז"ל הקדושים לימדונו, שהקב"ה נוהג עם בריותיו במידה כנגד מידה. וכל העושה חסד עם הבריות, זוכה מאיתו יתברך שמו, מאוצר החסד ללא גבול.

"ובוודאי שכל מעשה חסד והטבה לבריות שנעשה, הרי הוא קיים לנצח ואינו הולך לאיבוד".

(מתוך מכתב)

"אספר לכם סיפור ששמעתי" - פתח רבינו ואמר לתלמידים, כשהוא מנסה כדרכו להצניע חלקו בעובדה זו, באמרו "מה ששמעתי..." "בישיבה שלמדתי בה, היתה 'חבורה', בינינו לבין עצמנו, שקיבלנו הנהגות ותקנות שונות, אחת התקנות היתה: שלא יעבור יום בלא עשיית חסד".

תקנה זו היתה נר לרגליו לאורך ימים ושנים.

אחת מקבלותיו (משנת תשי"ד), נמצא כתוב: "להשתדל לעשות חסד עם זולתו, בין בממוץ, ובין בגוף, ובין בדיבור - בין בענייני גשמיים ובין בענייני רוחניים".

כותלי ביתו של רבינו בחסד יסודם, וכך היה מעשה: כשעבר רבינו לגור בבני ברק כזוג צעיר, קבעו משכנם בצריף עץ קטן שעמד על המגרש שרכש עבורם חתנו, רבי אברהם יצחק גרשונוביץ הגאב"ד דזבינקא. כדרכם של צריפי עץ הדלתות לא נסגרו היטב הרמטית, אף רצפת העץ היתה מעט מחוררת, העכברים אכלו בה. לא אחת כשקמו בבוקר היו צריכים לחפש את הנעליים והגרביים שהניחו ליד המיטות, מחמת שהעכברים שיצאו בלילה מחוריהם העבירו מפינה לפינה. עברו מספר שנים, המשפחה גדלה וב"ה נולדו להם מספר ילדים. הצריף כבר קצת צפוף וצר מהכיל את המשפחה, אך לרבינו ולרעייתו הרבנית לא חסר מאומה. טוב להם במה שיש להם. אח מבוגר היה לו לרבינו [אח מאב] שהיגר בבחרותו לאמריקה,

ומאז השתכן שם. מפי רבנים ושלוחי מוסדות התורה שהגיעו לארה"ב למען מוסדותיהם, שמע על מצבו הכלכלי של האח הצעיר בישראל. בהיותו קצת בעל אמצעים, שלח סכום שיהיה בו בכדי לבנות את ביתם במבנה קבע על המקום שגרים בו.

אלא, שבאותה תקופה, התארסה אחת מבנות המשפחה. פנתה הרבנית ואמרה לרבינו: "הנה אנחנו יש לנו צריף, כלה זו אף זה אין לה והיכן תגור, שמא ניתן לה את הכסף שקיבלנו?". שמע רבינו ושמוח על ההצעה, ומיהר להעביר את כל הסכום לרכישת דירה עבור הכלה העניה. הם נשאר עוד מספר שנים לגור בצריף, עד שבהמשך השנים חסכו פרוטה לפרוטה, ובכל עת שהצטברו בידם כמה לירות, היתה הרבנית נוסעת לקנות כמה לבנים, והיו משלמים לפועל שיוסיף עוד שורת לבנים בקיר הנבנה, וכך לאט לאט הלך ונבנה קיר ועוד קיר, עד שלאחר זמן שמע האח על כך, והתרצה לשלוח סכום מסויים, שהיה בו כדי לסיים את בניית הבית, כך הוקם הבית בו גרו רבינו והרבנית עד סוף ימיהם.

בסוף ימיהם נשאלה הרבנית מפי אחת מנכדותיה, ומה חשבתם כשנתתם את כל הכסף לאותה כלה מבנות המשפחה, וכי ידעתם בודאות שתקבלו שוב סכום מהאח באמריקה ותצליחו לחסוך ולהוסיף כסף ולבנות את הבנין, ענתה הרבנית בפשטות לא, לא

ידענו, אך אם לא היינו מצליחים גם לא היה נורא היינו נשארים לגור בצריף, גם זה טוב, ובלבד שלשני שאין כלום יהיה.

על יסודות אלו הוקם הבית, שברבות הימים היה לאבן שואבת לכל נכה לבב, ואלפים ורבבות עברו בין כתליו מכאן שאבו חיזוק - נוחם - עצה ותושיה - והחיו לבבם.

ועם כל מעשי החסד הרבים, לאין ערוך ומספר, שראו כותלי ביתו, לא חש רבינו כמי שמילא את חובתו, ובצוואתו המרטיטה מזכיר את ביתו בו דר עשרות שנים, כותלי בית זה שהיה בו: **"קצת עשיית חסד עם אחרים, להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים, שזה מעיקרי חובת האדם בעולמו"**.

"קצת" עשיית חסד - ותו לא...

צא ולמד עד כמה גבהו מושגיו במידה זו.

בהזדמנויות שונות עורר רבינו, כי מידת החסד לא רחוקה היא, לא בשמים ולא מעבר לבית המדרש - להכין את הסטנדר לחברותא, להגיש את הצלחת בחדר האוכל - החסד נמצא על כל צעד ושעל גם בתוך הבית מדרש. כך גם הצורך בהשבת הספרים למקומם בארון הספרים - "יש אמנם יחידים שעושים עבודה זו, אבל אין להעמיס עליהם את הכל".

ובמיוחד הזהיר על הצורך לכבד ולרומם את הזולת. אפילו אמירת 'בוקר טוב' במאור פנים - כבר מעשה חסד הוא שאין לשער ערכו הגדול.

ומה עוד, חסד רוחני: "ציבור שנמצא בין כותלי הישיבה, כמה זיכוי הרבים מזומן לכל אחד ואחד! מי שמקדים לבוא לתפילה, מקדים לבוא לסדר ולומד בקול ובנעימות - כמה זיכוי הרבים יש בזה. כשאחד שואל את השני שאלה בלימוד, וחברו עונה לו בקירוב ובסבר פנים יפות, הרי הוא מזכה את הרבים".

ועל הכל - עצם לימוד התורה, הרי הוא חסד העולה על כולנה:

"הרי ה'נפש החיים' כותב, ש'אילו היה העולם מקצהו ועד קצהו פנוי אף רגע אחד מעסק והתבוננות בתורה הקדושה, היו חוזרים כל העולמות לתוהו ובוהו' - אם כן, היושב ולומד תורה, חוץ ממצוות תלמוד תורה שהוא מקיים באותה עת - שהיא כנגד כולם, הרי הוא עושה חסד עצום עם הבריאה כולה".

וכך גם אמר ביחס לאדם עם בני ביתו: "אסור לשכוח שחסד עם זולתו אינו בדווקא עם רחוקים הזרים לו, חסד עם קרוביו הוא גם חסד, כשמשתדלים להאיר פנים לבן זוג, לאח או לאחות, לאב או לאם, זה חסד גדול, זה משרה אורירה טובה בבית ומיטיב עם כולם".

ומה נפלאים דברי רבנו, אשר גילה ממצפוני ליבו, בבחינת 'הוא היה אומר':

"מה ה' אלקיך דורש ממך, כי אם עשות משפט ואהבת חסד" (מיכה ו, ח).

"אין די בעשיית חסד (כמו שנקט שם הפסוק לענין 'משפט' - 'עשות

משפט'), כי אם 'אהבת חסד' - אהבה דייקא!

"והיינו, פעמים וגומלים חסד עם הזולת, מחמת הרחמנות הטבעית המתעוררת מול מצוקה כזו או אחרת. מעשה זה אינו 'חסד' אמיתי, אלא מעשה להשקיט את עצמו ומצפונו, הנסערים למראה עיניו. 'האדם נדרש ל'אהבת חסד' - חסד הבא מתוך האהבה להיטיב עם הזולת".

כמה נאים הדברים כשהם יוצאים מפי עושיהם.

לא אליך הכוונה

תלמידו מקורבו רבי צבי גרבוז סיפר: "הגעתי פעם לביתו בשבת קודש. כשנכנסתי אל הבית הבחנתי כי היין מזוג, והוא עומד לקדש. לא חשתי בנוח, ואמרת כי אמתין כמה דקות עד שיקדש, ייטול ידיו ויטעם משהו. אך כל הפצרותי היו לשוא. רבינו עמד בתוקף לשוחח עמי על הענין אודותיו באתי לשוחח עמו. הרבנית בעדינות נפשה יצאה מן החדר, ורבינו ישב עמי במשך כעשר דקות, בסבלנות רבה, כשהוא שומע את הדברים, שואל לפרטים, מלבנם כדרכו, כביכול כל זמנו בידו עתה, עד שווידיא כי יצאתי ובקשתי ביד.

"היה זה לימוד עצום, כיצד יש להתייחס לצרכי הזולת".

כיוצא בזה מספר אחד מנכדיו, שנוזקק לשוחח עם זקנו-רבינו בענין כלשהו. כיון שביקש שלא להכביד ולגזול מזמנו, הגיע במכוון בזמן בו ידע כי הוא סועד את לבו, מתך כוונה שיספר לו במה דברים אמורים תוך כדי אכילתו, וכך לא יגזול מזמנו הכל-כך יקר. אולם רבינו לא הסכים לשמוע על כך - למרות הפצרותיו של הנכד. הוא אמנם התיישב במקומו ליד השולחן במטבת, כשארחתו מוכנה לפניו, אך לא נגע באוכל, אלא האזין בשימת לב לדברי הנכד עד תומם. ורק אז נפנה לסעוד את לבו.

וכך במשך כל השנים היתה דלתו של רבינו פתוחה בכל עת ובכל שעה. לא אחת היה חוזר לביתו בצהרים, לאחר יום עמוס בהרצת תורה והעמדת תלמידים, כשבמרכזם מסירת שיעור במשך שעתיים ומחצה - כולו עיף ויגע, תשוש וחסר כח. משהיה רואה את הציבור הגדול הממתין לו ליד ביתו, היה נבהל, לפעמים אף נשמע כאומר לעצמו: "אוי כמה מחכים, הרי אין לי אפילו כח לדבר..." - אך כל זה לא הורגש לאנשים הרבים שחיכו, הוא קיבל כל אחד בחום ובהארת פנים, אף כשקבוצות גדולות הקיפוהו, הוא לא דילג על איש קטן כגדול, כל אחד זכה לברכה שביקש בפרטות ובאריכות.

ומשנכנס לביתו הדלת נפתחה לכל, הוא לא הסכים אפילו לשתות משהו או לנוח רגעים מספר. העייפות כמו נעלמה ונגוזה, ופניו האירו לכל אחד ואחד, ובסבלנות מופלאה האזין לפונים אליו, ונותן להם את ההרגשה שהוא שמח עמם, כאילו אינו מצפה אלא להם. את כל כולו מסר למען הרבים שצבאו על פתח ביתו, ללא כל חילוק מי הוא, מה גילו ומה דרגתו ומאיזה חוג ועדה הוא, הוא נתן עיניו ולבו לשאת בעול עם כל אחד ואחד, להקל מעליו את קושינו, לפשוט ספיקותינו, ולתת תשובה והכרעה ברורה על שאלותינו, הוא נכנס למצבו של כל אחד כאילו זה מצבו שלו עצמו, כדי לשקול ולדון בפרטי הענין שהובא בפניו, שיוכל לפשוט לו את לבטיו על

בשעות הערב נשמעות דפיקות על דלת ביתו של האיש. בני הבית נדהמו לראות בפתח את המרא דאתרא, ששמו נודע בכל קצוות תבל. היה זה רבי עקיבא איגר בכבודו ובעצמו. "באתי לראות אם הנך מציית לי, לבלי לצאת את הבית, עד שהאפוד יהיה מוכן", אמר הגאון

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על מסירותם של גדולי ישראל לצאן מרעיתם

"וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי הַקָּהָל" (במדבר כ, ו)

הישר אל הסלון הפרטי של הגרא"ח, שם הוכנה לו סעודה כדי שייטיב את ליבו לפני הנסיעה... ובעוד שהגוי יושב וסועד את ליבו, הורה הרב לשמשו שיקח את הסוס והעגלה של הגוי שחננו ברחוב לפני הבית, יכניסם אל החצר הפרטית של הרב, ויסגור את שער החצר אחריו... "הארוחה הזו עלתה לי ביוקר", זעק הגוי לאחר שיצא החוצה, וראה שהעגלה והסוס נגנבו. הוא לא העלה בדעתו שהם נמצאים בחצרו של הרב, שהיה ידוע בישרו ובצדקותו גם בקרב הגויים. כוחו של הגוי לא עמד לו, והוא פרץ בבכי. "אולי ראית, אדוני הרב, מי גנב לי את העגלה? הרי חיי לא יהיו חיים ללא מקור פרנסה?" - התייפח לפני הרב. ורבי אליהו חיים עומד ונועץ בו את עיניו, ואמור: "יש לי עצה בשבילך: מכור את הסחורה ששדדת לפני שעה קלה מהיהודי, וקנה בשווייה עגלה וסוס חדשים..." הדברים נפלו על הגוי כרעם ביום בהיר. מאד לא היה נעים לו לפשוט את בגדי הנרדף, ולעטות על עצמו בגדים של רודף אכזר ורע לב. פניו האדימו והחווירו חליפות, אבל המרא דאתרא לא נתן לו להתאושש: "נבל שכמותך! באיזו זכות אתה מנסה לעורר את רחמי כלפיך? הרי כאשר היהודי ביקש ממך רחמים, לא חסת ולא ריחמת עליו כלל, וכאשר הפציר בך שתרפה ממנו, לא אבית לשמוע, ועכשיו אתה רוצה שאחוס עליך?!" העגלון ראה שהגרא"ח מייזל מכיר את כל פרטי השוד, והבין שאין

גדולי ישראל בכל הדורות מסרו את נפשם, כדי להציל את צאן מרעיתם מיד עושקיהם. הם לא הביטו על השפלת כבודם, לא חסו על זמנם וממונם, ומסרו כל אשר להם על מנת לסייע בידי יהודי שנעשק.

מעשה היה בעגלון גוי, שהוביל פעם ללודז' סחורה של יהודי שלא שולם עליה מס. כאשר היו כבר קרובים לעיר, פנה העגלון אל היהודי ואמר לו: "אני יודע בדיוק מה טיבה של הסחורה שלך; אנחנו נוסעים הישר אל תחנת המשטרה הקרובה..."

בתחילה לא לקח היהודי את הדברים אל ליבו, ורק כאשר הבחין שהעגלון אכן בדרכו אל המשטרה נתן אל ליבו שהעסק הוא רציני, והגוי מתכוון ליישם את ההבטחה שלו. הוא החל לבקש תחנונים לפני הגוי, אך זה אטם את אזניו וסרב לשמוע.

לאחר כמה זמן התרצה הגוי, ואמר שהוא מוכן להתפשר "אם תשלשל לידי סך של שלוש מאות רובל!".

היהודי נשבע לו כי בכיסו רק כמה רובלים בודדים, אבל הגוי המשיך לדרוש את סכום הכסף הגדול, ואמר ליהודי שאם אין לו כסף - הוא יקבל גם סחורה בשווי הנ"ל...

היהודי שלא היה עשיר במיוחד, החל לבכות ואמר שכל שווייה של הסחורה שלו מגיע לסכום שדורש ממנו הגוי, ואם כן הוא יגיע לביתו בעירום ובחוסר כל. אבל זה האחרון לא הסכים לדבר על ויתורים נוספים, ובליט ברירה מסר היהודי לגוי את כל הסחורה שהיתה בכרכרה, ויצא בידיים ריקות.

כל מה שהיה בידו לעשות, הוא לרשום את מספר הכרכרה ולמסרו למרא דאתרא רבי אליהו חיים מייזל.

מנהגם של עגלונים לודז' היה להמתין להזמנות בכיכר העיר. גם העגלון הגולן עשה כך, ומיד לאחר שהוריד את היהודי האומלל, ופרק את הסחורה הגזולה בביתו, נסע אל הכיכר, והמתין להזמנה נוספת.

הגרא"ח מייזל, שהיה ידוע בפקחותו ובהתמסרותו לצרכי היהודים בני העיר, לא התעלם ממצוקתו של היהודי. הוא מתפנה מכל עיסוקיו חובקי העולם, ומשגר את משמשו כדי להזמין את העגלון ולהודיע לו שגיגע לביתו בשעה פלונית, כי הוא מתכוון לנסוע עמו. בשעה היעודה הגיע העגלון לביתו של הרב, והשמש הוביל אותו

עוד טעם להתווכח עם הרב, ואמר: "רבי לא נגעת עדין בסחורתו של היהודי. היא מונחת בבית ואני מוכן להחזירה לבעליה!", הרב התרכך קמעא, וציווה על הגוי לשכור עגלה ולהביא את הסחורה לכאן, "ובינתיים גם אני אנסה לברר מה קרה לעגלה שלך...". לא עברה שעה קלה והגוי הביא את כל הסחורה לבית הרב, ומצא שם את עגלתו ממתינה במקום שהניחה בתחילה...

דרכם של גדולי ישראל היתה לדאוג לזולתם, לקהילתם, וגם לכל יהודי פשוט, כאב רחום ואוהב.

על גאון הגאונים, רבי עקיבא איגר, מסופר, שפעם הגיע למעונו יהודי מבני קהילתו וגילה לו, שמזה זמן רב הוא מרגיש מחושים במונתיו, וכאשר היה אצל רופא הורה לו ללבוש אפוד על מקום הכאבים, כדי שלא יבוא לידי סכנה.

"אבל", הוסיף האורח, "בנוסף לכל הכאבים והצרות, עני אנוכי, ואין בידי פרוטה לפרטה כדי לרכוש את האפוד".

שמע רבי עקיבא איגר כך, והעניק לו מיד את הכסף הדרוש להזמנת החייט הטוב ביותר, אבל בד בבד ציווה עליו לחזור מיד לביתו, "ולא לצאת מן הבית עד שהאפוד יהיה מוכן", כדי שלא יסתכן בבריאותו. עשה האיש כמצוות הגאון, חזר לביתו, והזמין את האפוד.

בשעות הערב נשמעות דפיקות על דלת ביתו של האיש. בני הבית נדהמו לראות בפתח את המרא דאתרא, ששמו נודע בכל קצוות תבל.

היה זה רבי עקיבא איגר בכבודו ובעצמו. "באתי לראות אם הנך מצייט לי, לבלי לצאת את הבית, עד שהאפוד יהיה מוכן", אמר הגאון.

מדברנא דאומתיה, שכל רגע מרגעי חייו היו קודש לה' ולתורתו, מוצא את הפנאי לבוא לביתו של יהודי פשוט, ולבדוק האם הוא אינו יוצא מן הבית, ומסכן את בריאותו... כיצד אפשר להגדיר את המעשה הזה אם לא דאגה לכל בר ישראל?!

ומעשה נוסף על אותו גאון, מלמד אף הוא על דאגתו לכל בריה. פעם נסע רבי עקיבא איגר במשך כל הלילה בדרכו לעיר אחת לענין של מצוה, והיה באותו לילה ריבוי גשמים עד שהתקלקלו הדרכים

ויהי בבוקר, כאשר ירד הגאון מן העגלה, ומשרתו סועדו תחת זרועותיו, נדהם להיווכח שרגליו של רבי עקיבא איגר יחפות... או-אז ידע את אשר נעשה...

מאד, ומשרתו של הגאון הרגיש שהעגלה נוטה לשקוע בצד הדרך. לא היתה לו ברירה אלא לרדת מן העגלה, ולתמוך בה מן הצד. כך צעד המשרת כברת דרך ארוכה ברגל, כשכולו שוקע בתוך המים והבוץ.

כאשר חלפה הסכנה, והמשרת חזר אל העגלה אמר לו רבי עקיבא איגר: "הרי מן הסתם, הגרביים שלך התרטבו, הנה לך גרביים יבשות להחלפה", והושיט לו גרביים יבשות. "אדוני החיה את נפש עבדו", אמר המשרת לגאון, ולבש את הגרביים היבשות.

במהלך הדרך התפלל המשרת מהיכן השיג רעק"א את הגרביים היבשות, שהרי הבגדים שנטל עמו הגאון מביתו לפני יציאה לדרך היו בתוך מזוודה, והמפתח של מזוודה זו היה בכיסו של המשרת.

ויהי בבוקר, כאשר ירד הגאון מן העגלה, ומשרתו סועדו תחת זרועותיו, נדהם להיווכח שרגליו של רבי עקיבא איגר יחפות... או-אז ידע את אשר נעשה, כי ערום-הערים עליו אדונו, ובעודנו הולך בצדי העגלה, פשט את הגרביים מעל רגליו, בהבינו שכאשר ישוב לעגלה תהיינה הגרביים שלו רטובות עד לשד-העצמות, ומסרן לו....

(מתוך הגדה של פסח 'חשוקי חמד')

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

קרוב לחצות הלילה הוא שב מבית המדרש, ומוצא את רעייתו כשידיה צורבות ואדומות ומנופחות. מתברר שצנצנת המשחה נעלמה, ככל שחולף הזמן הצריבה מתגברת, ידיה מאדימות ומתמלאות שלפוחיות והכאבים איזמים. הוא מיד מתחיל בחיפושים נרחבים בכל רחבי הבית הקטן, והילד איננו

מסכת חיים שכולה אמונה פשוטה של הרה"צ רבי שמואל סירוטה זצ"ל

"הזמן הסלע הגה נוציא לך מים" (במדבר כ', י')

רבי שמואל נכנס לחדר, התיישב אל השולחן ודיבר אל בורא העולם כדבר תינוק אל אביו: ריבונו של עולם, אתה הרי כל יכול. אין שום ספק שאתה היחיד שיכול לעזור לנו. עשה נא עמנו חסד ואמת, אנו מוכרחים למשחה, עשה נא ברחמיך הרבים שכאביה וסבלה ייפסקו...

עודו מדבר, והנה נענה. כמו בסיפורי המופת הקדומים, נשמעו לפתע נקישות בדלת. הוא ניגש לפתוח, תוהה מי זה יכול להיות בשעה כזאת, והנה בפת עומד השכן, ובידו - צנצנת משחה בדיוק מה שהם זקוקים לה! פלא והפלא!

משסיפר השכן לרבי שמואל את פשר העניין, אי אפשר שלא לראות ביתר שאת את יד הבורא השומרת רגלי חסידיו וידיהם... ובכן, השכן הזה שימש כמזכיר במוסדות "עץ חיים". כחודש לפני אותו לילה התקיימה הגרלה לאחר מגבית לטובת המוסדות. הוא הזכיר לרבי שמואל שבזמנו רכש כרטיס הגרלה, והנה, כרטיסו עלה בגורל והוא זכה בצנצנת משחה...

במשך מספר שבועות, המשיך השכן וסיפר, הוא מסתובב עם המשחה ומחכה להזדמנות להביאה אליו, אולם מכיוון שהוא חוזר לביתו בשעה מאוחרת בלילה, הרי שלא היה לו מתי להביא. הלילה הוא חזר הביתה, נתקל בצנצנת וחשב לעצמו כי הגיע הזמן להביאה אליו, הוא החליט לבדוק אולי בכל זאת מישהו ער שם. ומכיוון שראה שהאור בחדר דולק, התקרב לבית ושמע מבעד לדלת קולות דיבור, והנה הוא כאן להשיב זכיותו...

אחת הנקודות הבולטות ביותר באישיותו של הרה"צ רבי שמואל סירוטה זצ"ל היתה אמונתו הפשוטה והתמימה, הזכה הנקייה והטהורה בבורא כל העולמים, אמונה שליוותה אותו בכל עת ושעה, בכל רגע ומצב. ר' שמואל בעצמו סיפר פעם אחת את הסיפור המפליא הבא לאחד מבניו, והוא מלמד כי כבר בצעירותו חי כך את חייו, באמונה צרופה ותמימה.

היה זה מספר שנים אחר נישואיו. באותן ימים של טרום מכונת הכביסה, היתה מלאכת כיבוס הבגדים מפרכת במיוחד. לצורך כיבוס הבגדים השתמשו בסבון חריף, אותו שפשפו בבגדים עד שהתנקו. החומר הזה צרב את הידיים שנגעו בו, ובכדי לשכך את הצריבה - היו מורחים לאחר מכן משחה מסוימת שהיתה מקלה על הכאב וגורמת לריפוי במהירות.

בכל פעם לפני יום הכביסה, היתה הרבנית תבדלח"א מזכירה לרבי שמואל זצ"ל להביא את המשחה ההיא שתהיה מוכנה ומזומנת בבית שתוכל למרוח תכף לאחר הכביסה. וכך הווה. בכל פעם היה דואג לרכוש צנצנת משחה כזו מבעוד מועד. כך גם היה באותה פעם. בבוקר יום הכביסה הביא את המשחה והניחה במקום הקבוע ויצא אל בית המדרש שם עסק בתורה עד עומק הלילה.

קרוב לחצות הלילה הוא שב מבית המדרש, ומוצא את רעייתו כשידיה צורבות ואדומות ומנופחות. מתברר שצנצנת המשחה נעלמה, ומזה שעה ארוכה שהיא מחפשת את הצנצנת והיא איננה. ככל שחולף הזמן הצריבה מתגברת, ידיה מאדימות ומתמלאות שלפוחיות והכאבים איזמים. הוא מיד מתחיל בחיפושים נרחבים בכל רחבי הבית הקטן, והילד איננו.

לאחר שעה תמימה של חיפושים - נמצאה האבדה בחצר הבניין למטה. אך - שוקת שבורה. הצנצנת ריקה מתוכן, כשהמשחה מרוחה על עפר הארץ. הילד בן השלוש, כך מתברר, מצא את המשחה והסב אותה למשחק מזדמן, וכילה את כל תוכנה על עצים ואבנים...

השעה אחת וחצי בלילה, מצב ידיה של רעייתו הולך ומחריף, וברור שהוא עוד יחמיר עוד אם לא תשים משחת הרגעה ויפה שעה אחת קודם. מה עושים?! למה אפשר לפנות בשעה כזו? לאן אחד - - - חוץ מלבורא העולם בעצמו...

רבי שמואל זצ"ל הניח את הטלפון, ורעייתו הרבנית תבחלט"א שואלת אותו האם יש לו את הכסף, או לפחות מושג קלוש איך להשיג את הסכום המדובר. הוא השיב שעדיין לא, אבל כמובן: ה' יעזור...

כעבור מספר דקות - הוא חוזר הביתה, על פניו אותו מבע שלו ששכן שם כל ימי חייו. ה' עזר. הוא סיפר, כי בדרכו החוצה התפלל אל בורא העולם שימציא לו את הסכום בכדי שלא יפסיד את הדירה, ובדיוק הוא פוגש ידיד, ושאל אותו אם יש לו אולי איזה סכום כסף להלוות לו. הידיד אמר לו שבדיוק עכשיו יש לו, והוציא מכיסו חפיסת שטרות - בדיוק כמניין התשלום שהיה צריך לשלם - והלווה לו!

כי כשאמר שה' יעזור, הוא באמת ובתמים האמין בכך בלי שום ספק. ה' הוא הלא היחיד שיכול לעזור, והוא יעזור...

כך חי בכל רגע ורגע. בשנה האחרונה, כאשר רעייתו הרבנית תליט"א חלתה בנגיף הקורונה ואושפזה במצב קשה מאוד, ולאחר מכן היתה זקוקה לתקופת שיקום, ובאופן טבעי לא עבדה, ולא היתה שום הכנסה לקיים את ביתם שהיה עולה לא מעט, הן בשל ההוצאות הרפואיות הרבות, הן בשל עלות אחזקת אח סיעודי צמוד, והן בשל ההוצאות השוטפות השגרתיות של הבית שלא חדל לארח ולהכניס אורחים. גם כשהמצב היה כזה, שהוא לא יכול היה כך בפשטות לחבוש מגבעת ולצאת החוצה אולי ימצא שם איזה ידיד עם כיסים תפוחים - הוא לא חדל מלהאמין בפועל. באמונה תמימה וחסרת צל של ספק.

ואכן, בתו תחי', שטיפלה בחשבונותיו בשנה האחרונה מעידה, כי בכל פעם ששאלה אותו מה יהיה, והוא ענה שה' יעזור, ה' עזר. היו ניסים מעל לדרך הטבע. בכל יום חיוב, בכל תאריך שהיו זקוקים לסכום גדול שאמור היה לצאת - פתאום הגיעה הישועה, וכל פעם מכיוון אחר ובלתי צפוי! במשך שנה שלימה של אי הכנסה כלל, של חוסר אונים אובייקטיבי מוחלט, הוא דבק באמונתו, והפלא התרחש שוב ושוב ושוב. בכוח אמונתו האמתית והתמימה בלי שום עול חשבונות.

הוא היה ספר מוסר חי של אמונה בהירה ותמה וזכה וחפה מכל סרך. בכל הליכותיו זכר אותו, ועל כל נשימה ונשימה הילל ק-ה.

כשסיפר את הסיפור הזה לאחד מבניו הפטיר ואמר: הבט וראה עד כמה מוטלת עלינו המשימה רק להתפלל, לא לחשוב מאין יבוא עזרי אלא להתפלל ולהאמין בכל יכול שימציא את עזרתו באופנים פלאיים שלא היו עולים על דעתנו...

לא ראיתי צדיק נעזב

כך חי לאורך כל ימי חייו, מצעירותו ועד זקנותו. הוא והתהלים שלא מש מידו. מדי יום היה מסיים לפחות פעם אחת את ק"נ מזמורי נעים זמירות ישראל, ובמשך תקופות ארוכות היה אף מסיים פעמיים. הוא חי עם התהלים, חי עם הקדוש ברוך הוא.

למעלה ממחצית שנות חייו סבל מרורות מבעיות בריאותיות ברגליו, כל הליכה עלתה לו בקושי רב, והמצב הלך והחריף עם השנים. לפני כחמש שנים כבר לא היה מסוגל ללכת בכוחות עצמו, ונאלץ להתיישב על כיסא גלגלים. אולם בתקופה הראשונה - היה משתמש בכיסא הגלגלים כהליכון. הוא היה מניח את התהלים על מושב הכיסא, וכך צעד את כמה מאות המטרים המפרידים בין ביתו לבית הכנסת "הר צבי", עקב בצד אגודל, כשלעתים הדרך הקצרה הזו היתה אורכת לא פחות משעה ומחצה! או במושגיו: חצי ספר תהלים...

כל פעם שנשאל מה יהיה, ולא משנה מה העניין, היה מפטיר בכוונה ואמונה אמתית: דער באשעפער וועט העלפן (-הקב"ה יעזור). לא מן השפה ולחוץ, אלא כך באמת האמין וחי. והעובדה היא שתמיד אכן ה' עזר. ראו אצלו ניסים גלויים ממש. 'חרב ההשתדלות', כלשונו של מרנא החזו"א באמונה וביטחון, לא היתה תופסת אצלו כמעט שום מקום. כאשר היתה צרה או כאב או כל עניין שהוא, הדבר הטבעי והמתבקש והראשון מבחינתו היה - להתפלל ולבקש בפשטות מהאבא הכל יכול.

מספר אחד הבנים, כי בתקופה בה השיא את אחד מילדיו, לפני שלושים שנה, רכש עבורו דירה בפרויקט ברחוב שמואל הנביא. הדירות נמכרו במחיר זול מאוד, ומחרים האמיר בקצב מהיר ביותר. הנוהל היה, כי מדי תקופה היו צריכים להביא תשלום נוסף עד לסיום הבניה.

יום שישי אחד, כך מספר הבן, צלצל אליו בעל הפרויקט ואמר לו שעליו להביא תשלום לדירה על סך של כמה עשרות אלפי שקלים - עד לשעה 12 בצהריים. השעה היתה עשר בבוקר. בעל הפרויקט ציין בפניו כי הוא לא מוטרד, ואפילו ישמח אם לא יביא את הכסף, מפני שכיום יוכל למכור את אותה דירה בעשרות אלפי שקלים יותר...

רבי שמואל זצ"ל הניח את הטלפון, ורעייתו הרבנית תבחלט"א שואלת אותו האם יש לו את הכסף, או לפחות מושג קלוש איך להשיג את הסכום המדובר. הוא השיב שעדיין לא, אבל כמובן: ה' יעזור...

איך יעזור? איך בכלל ייתכן להשיג סכום כזה בחלון זמן בלתי אפשרי שכזה? החשבונות הקטנים לא תפסו שום מקום בשיקוליו של רבי שמואל. הוא חבש את מגבעתו ויצא החוצה, להשיג את התשלום.

**אמרתי לו: "כבוד הרב, אין זה הווארט שלי, ומדוע הרב מזכיר אותו בשמי
ב'שלמי תודה', שהרי אינני נזכר בשום אופן שאמרתי מעולם כזה רעיון טוב".
ר' בן ציון צחק, ואמר לי: "הנח, זה יעזור לך בשידוכים של הילדים... ואם כתבת
בספר, כנראה שיש דברים בגו". הלפו שנים ובאחת מהצעות השידוכים לבתי...**

מהליכותיו הנאצלות של הגאון רבי בן ציון פלמן זצוק"ל

"באר חפרונה שרים" (במדבר כ"א, י"ח)

הנהה מאד, ואמר לעצמו ולמשלחיו: 'אם כך הדבר, מדובר בתלמיד
חכם שיש לו בית של תורה'. והשידוך יצא לפועל...
"לימים, נסעתי לאמריקה, ובידי המלצה מהרב שך אודות הכולל
שעמדתי בראשותו, אחד הגבירים קרא את ההמלצה והגיב: 'אם
הרב שך כותב שאתה תלמיד חכם, בבקשה תאמר 'שטיקל תורה'
מספר 'אבי עזרי'...' היה קשה לי מאד באותם רגעים לומר דברי
תורה עמוקים, אך נזכרתי בשיעורו של ר' בן ציון בהלכות חנוכה,
שבו מביא את חידושו של ה'אבי עזרי' לגבי מי שיש לו רק ב' נרות
ביום השלישי של חנוכה. אמרתי לו את הדברים. הגביר לא ויתר:
'הבה נראה שאתה צודק, נפתח יחד את ספר אבי עזרי' - ביקש.
פתחנו את ה'אבי עזרי' והראיתי לו. המשכנו לפלפל בדידות.
ולפתע אמר: 'השם שלך מוכר לי מאיזה מקום, ואינני יודע מהיכן',
התאמץ להיזכר ולפתע נפל ברעיונו: 'אולי ראיתי את השם שלך
בספר 'שלמי תודה' האם זה אתה?...'
"הוא פתח את ספר 'שלמי תודה' שבביתו, חיפש חידוש שראה בו
לאחרונה, ואכן מצא את הרעיון המוסרי הנ"ל ובו השם שלי. הוא בא
על סיפוקו והכריז: 'אם כן, אתן לך פי 10 ממה שאני נותן לכולם!',
ונתן...
"מדוע אני מספר סיפורים?" - מסיים האברך בשאלה ומיישב, "כדי
לומר: הנה כוח ה'לשם שמים', שעמו חקק ר' בן ציון את שמות
האברכים כדי לרוממם, שהמעט הזך, כוחו רב.
"הדלקת נר אחד קטן ב'שמן טהור של חסד' - מאירה למרחקים."

כאשר החל ר' בן ציון לכתוב את חידושי תורתו - למטרת פרסום
בספר 'שלמי תודה', לא היה לו זמן, אבל להיפרד מהחסדים לא
יכול. מה עשה?

הגה במוחו רעיון פשוט.

כיון שהתקבצו סביב ר' בן ציון עדרים של תלמידי חכמים צעירים
ששמעו את לקחו, ובאופן טבעי שומעי השיעורים שואלים ומעירים,
מקשים ומתמצים ומרחיבים את ההבנות כדברי חז"ל: "ומתלמידי
יותר מכולם", לכן אחרי סיום השיעורים חקק את ההערות שלהם
במחברת הפרטית, בשמו המפורש של האברך התלמיד חכם
הצעיר, והרכבת יצאה לדרך. מאותו יום, ההערה היתה נאמרת
ברבים בשמו המלא של השואל והמשיב.

כמעט בכל שיעור הוזכרו קושיות, תירוצים וראיות בשם אברכים
צעירים ממנו בחכמה ובמנין: "והרב פלוני הקשה על קושיה
אלימתא". "לפני שלושים שנה הרב פלוני הסביר את הענין". הוי
עובדה שאמר בשיעור: "לפני עשר שנים הרב פלוני הקשה",
והפלוני הוא נוכח במקום, קם ואמר: "כבוד רבינו, שכחתי לחלוטין,
אינני זוכר לא את הענין ולא את הקושיה, אבל אם הרב אומר שכך
היה, בטלה דעתי מפני דעתו הרחבה..."

בספר 'שלמי תודה' למאות סימניהם, מוזכרים למכביר שמות של
תלמידי חכמים מכל התקופות והגילאים. כי ר' בן ציון היה כמו
שיכור ליין - להיטיב בעיקר עם אברכים תלמידי חכמים היגעים
בתורה. לכבד אברך! לרומם בן תורה!

חיך אברך וסיפר: "ב'שלמי תודה' אני מוזכר כמה פעמים. והנה,
באחד הסימנים הוא משלב רעיון מוסרי ומזכיר שם את שמי. אמרתי
לו: 'בוד הרב, אין זה הווארט שלי, ומדוע הרב מזכיר אותו בשמי
ב'שלמי תודה', שהרי אינני נזכר בשום אופן שאמרתי מעולם כזה
רעיון טוב?'. ר' בן ציון צחק, ואמר לי: 'הנח, זה יעזור לך בשידוכים
של הילדים... ולגופו של דבר, אם כתבת מפורש בספר, כנראה
שדברים בגו'.

"וכיון שיצא מפי צדיק, אכן כך היה.

"הלפו ימים ושנים ובאחת מהצעות השידוכים לבתי, בקשו לברר
עלינו, והעמידו תלמיד חכם לבדוק ולברר. באותם ימים הזדמן לידו
של התלמיד חכם ספר 'שלמי תודה' ובו החידוש שכתב בשמי, הוא

יצירות מפולפלות נוספות צמחו במוחו, מתוך תאוה להיטיב

וכעת, הפלוני מעתיק ומפרסם בשבועונים ובירחונים על שמו הפרטי שיעור אחרי שיעור...

"ראש הכולל ענה בשמחה ובחיוך: 'ר' יצחק, מה אכפת לך? העיקר שהתורה תתרבה בעם ישראל, ברוך ה' שהתורה מתרבה, זה העיקר, מה זה משנה אם כותב את השם שלי או כותב שם אחר, העיקר שהתורה מתרבה'."

"שתק רגע והוסיף: 'בעיקרון אם הוא אכן כותב זאת בשם עצמו, זה מותר והוא עוד יהיה גדול, כפי שפסק הש"ך...' שאלתי את ר' בן ציון על איזה ש"ך כוונתו?"

"מיד ניגש לארון, הוציא מסכת בבא קמא ופתח את התוספתא בבא קמא פרק ז' אות ג' שבה כתוב: 'המתגנב מאחר חבר והולך ושונה פרקו אע"פ שנקרא גנב, זוכה לעצמו שנאמר: 'לא יבוזו לגנב כי יגנובו וגו'. וסוף שמתמנה פרנס על הציבור ומזכה את הרבים וזוכה לעצמו וכו'". עכ"ל, והש"ך בחושן משפט סימן רצב ס"ק ל"ה מביא את הדברים להלכה'."

"שמעתי ונפרדתי מר' בן ציון בקידה. אחרי שנוכחתי שדבריו מכוונים על פי תורה ועל פי ענווה. והוא לא ישנה את דעתו המזוככת. "אגב, כמה פעמים בעת שבאתי להודות לו על ספרו 'שלמי תודה' אמר לי: 'תאמר תודה לבן שלי שיחי', לא לי, כי הרי הוא עיין וכתב וערך את הספר, והכל שלו'..."

"עתיד הקב"ה לעשות שחוק לצדיקים" (פסיקתא). אבל רק לאלו היודעים לשחוק כאן בעולם הזה, ועל השחוק הזה נספר. "שאלתי את ר' בן ציון - סיפר באוזנו תלמיד חכם תושב ירושלים - "אני מוסר בכולל שבראשותי חידושי תורה ששמעתי בשיעוריו, ולא תמיד אני זוכר לומר בשם אומרו, ואברכים חושבים שאלו חידושי תורה שלי, האם הרב מוחל לי על זה?"

הוא פשוט החל לצחוק. לא מילא פיו בשחוק, אבל צחק. "הרעיון של המחילה, הצחיק אותנו. הביט עלי בתמיהה: 'אדרבה, העיקר שהאברכים נהנים מהדברים. תמשיך כך הלאה, ואשמח בכך מאד'."

"הרעיון של 'בקשת מחילה' הצחיק את רבי בן ציון פלמן. ותבינו שצחוק אצל הרב פלמן היה דבר נדיר מאד, רק כאשר כלו כל הקיצין. אמרו עליו על רבי בן ציון, שלא מילא פיו שחוק בעולם הזה כלל, כנפסק בשו"ע סימן תק"ס.

"והיה הצחוק הזה של ר' בן ציון, הולך לפניו מאז, ומאיר לי את העולם באור חדש. והצחוק הזה, הפסדתם שלא ראיתם אותו, הולך בליבי מאז ועד עתה. אני מתגעגע לראות כזה צחוק עוד פעם אחת."

"לשחוק אמרתי מהולל - זה שחוק שמשחק הקדוש ברוך הוא עם הצדיקים בעולם הבא" (שבת דף ל' ב').

הוא השחוק על העולם, הלגלוג הנסתר על אלו המחפשים כבוד או פרסום, ורודפים אחרי עצמם, אך לא מוצאים את עצמם עד זקנה ושיבה...

(מתוך הספר 'ללא שם')

"ראיתי כמה פעמים בימי חמישי שר' בן ציון ישב עם אברכים, והכין להם 'שטיקל תורה' כדי שיהיה להם מה למסור לשווער בשולחן שבת. וכיון שפחד אולי הענין לא ברור להם לחלוטין, שמא ה'חבורה' לא תיאמר כראוי, וכדי שלא יהיו להם בושות, לכן בדרך כלל הקפיד לבקש: 'לא כדאי שנשאיר את הרעיון בראש, הבה נעלה את החידושים על הכתב, וכך תהיה לך אפשרות לחזור עליהם במנוחת הנפש, ועד ליל שבת תוכל אף להוסיף נפח ומשקל לחידושים'. והם הגיעו מוכנים ומצויידים לסעודת השבת על שולחן השווער."

כיצד חשב על הרעיונות הללו? איש אינו יודע, אבל מה שברור שהלב סיפר למוח שלו: 'דע לך, ר' בן ציון, ממש לידך בכולל פוניבז', יושבים אברכים צעירים המתארחים בשבת על שולחנו של השווער, ו...אין להם 'שטיקל תורה' לומר לפניו. אבוי'. ואז, הלכו האברים ועשו את מה הלב והמוח יעצו להם, וכפי שסיפרנו לכם.

הצחוק הנדיר

היו היה יהודי יקר ז"ל, שחיבר ספרים בכישרונותיו אבל כגודל כישרונותיו כך קטנותו... הוא לא היה אדם גדול אלא קטן. כלומר? גדול בכמות, אבל קטן באיכות...

היהודי גילה את אוצרותיו של רבי בן ציון - את רעיונותיו ההלכתיים הפרקטיים הלמדניים.

בבוקרו של יום, הוא הגיע ב'דרך ארץ' להיכל הכולל וביקש מר' בן ציון, שיתן לו לשמוע את ה'קלטות' של השיעורים.

ר' בן ציון ניגש לאברך שהקליט לעצמו את השיעוריו, וביקש ממנו: "האם תוכל לתת לפלוני את ה'קלטות' של השיעורים?"

האברך נתן לו בשמחה את כל ה'קלטות'.

והנה לפתע, צצו להם 'מאמרי הלכה' למיניהם בשבועונים, שיעור אחרי שיעור משיעורי ר' בן ציון, על פי מה שמע בקלטות... הוא אפילו לא שינה את הניסוח של הדברים אלא תמלל ופרסם דברים מתוקים כצורתם. ו...מעולם לא הזכיר את שמו של מחדש החידושים.

לימים מועטים החל היהודי לכתוב בחוברת תורנית נוספת, וגם בה העלה על הכתב כמעט מילה במילה, בלי להזכיר את השם של הרב פלמן.

"נדהמתי מאד וכאב לי" - סיפר האברך בעל הקלטות - "לפחות שיזכיר פעם אחת את ר' בן ציון, ובפרט שהוא מעתיק כמעט מילה במילה, והכל בטוחים שאלו החידושים שלו, ומי כמוני יודע שהכל גנוב.

"בחיל ורעדה ניגשתי לרבינו הגרמ"צ, מדוע בחיל וברעדה? כי בשיח כזה קיים חשש איסור 'לשון הרע', וידעתי כי הדבר המסוכן ביותר הוא לדבר לשון הרע עם ר' בן ציון.

"אמרתי לראש הכולל: 'רצוני לדבר עם הרב, לא לשם לשון הרע, אלא לתועלת, כיון שנעשה דבר לא צודק'. סיפרתי לו את כל הפרטים: 'הרב ביקש ממני לתת ליהודי פלוני קלטות מהשיעורים,

מתחילה חשב המשגיח ר' חצקל, שמא מקרה הוא, והמתין עוד כמה ימים. אך הכסף לא בא, גם לא לאחר שבוע, שבועיים ושלושה. לפליאתו הרבה, גם בחודש שלאחריו לא הגיעה המשכורת כלל! אולם לאחר שגם בחודש השלישי התעכבה המשכורת, כבר היה ברור שמהו אינו כשורה! במשך כל שנותיו בישיבה לא היתה זכורה לו תופעה משונה שכזו! הוא החליט בדעתו לגשת למחרת למשרד...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על הביטחון בהקב"ה

"יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ וגו'... על אשר מריתם את פי למי מריבה" (במדבר כ', י"ב-כ"ד)

מרון איש האלקים האור החיים הקדוש, זכותו יגן עלינו, מאריך בפרשתינו בדרך נפלא לברר אשר נלאו כל המפרשים להגדיר, מהו בדיוק חטא מי מריבה. כמו שפתח בזה: "פרשה זו רבו עליה כל מפרשי התורה, ותרתי בה לאור באור החיים" וכו'. עיין שם שהאריך בעשר דברים שליקט בגאונותו מדברי הקדמונים, עד שהעלה דרכו ברוח קדשו כיד ה' הטובה עליו. בדרך התשיעית הוא מביא דעת ספר העיקרים (מאמר רביעי פרק כב) למורנו הרב יוסף אלבו ז"ל (מהקדמונים) שעיקרו של חטא זה הוא במיעוט האמונה והביטחון בו יתברך, כנאמר "יען לא האמנתם בי".

הזלזול הזה בתשלומי המשכורות זה כמשלוש חודשים?! ברם משהעמיק יותר בענין, והתבונן בדרכי המוסר והישר, כדרכו בהתבוננות ובמתינות בכל ענייני החיים חשב שמא יש בשאלה שכזו במשרד משום פגם במידת הביטחון, שעליה עמל והתייגע רבות. שכן דבר זה פשוט ומוחלט בליבו, שאין פרנסתו תלויה במשכורת זו או אחרת, רק הקב"ה יתברך בעצמו זן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים כמבואר בתנא דבי אליהו (רבה פרק יג) ששליש מהיום יושב הקב"ה בכבוד ובעצמו זון מפרנס ומכלכל את כל העולם כולו. אם כן, שמא אין מידת ההשתדלות מחייבת לחקור ולברר את סיבת התעכבות הצ'קים, אחר שכבר עשה ההשתדלות מצידו בעצם קבלת משרת המשגיחות בישיבה. שהרי זאת ידוע, שמדרגת ההשתדלות שבמצות הביטחון תלויה בדרגת הבוטח, שככל שבטחוננו חזק יותר - מספיקה לו השתדלות מועטה יותר. [עיין בספר הקדוש דגל מחנה אפרים (פרשת בשלח) בשם הבעל שם טוב הקדוש, זכותו יגן עלינו, שהדבר תלוי במהות 'הבוטח-המבטיח-והמובטח', עיין שם].

הלך אפוא ר' חצקל ועשה 'שאלה' אצל הגאון הצדיק רבי שמואל הומינר זצ"ל, שהיה ידוע בגדולתו, בגאונותו ובידיעתו הברורה והבהירה בכל ענייני מוסר ומידות, ובעיקר בדבקותו במידת האמונה והביטחון, שאף חיבר ספר מיוחד מקיף ויסודי במידה זו, הנקרא

הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל המשגיח המפורסם בישיבת פוניבז' בעל "אור יחזקאל [הנקרא בפי התלמידים: "ר' חצקל"]", היה אומר שעל כמה עניינים הוא מכיר טובה לגאון הצדיק הנודע רבי שמואל הומינר זצ"ל מירושלים ת"ו.

העניין הראשון: פעם אחת התעכבה משכורתו בישיבה. חלפו כמה ימים מראש חודש ועדיין לא הגיעה המילגה החדשית. היתה זו תופעה נדירה בישיבת פוניבז' - כידוע הקפיד מאד הגרי"ש כהנמן זצ"ל על תשלומי המשכורות בזמן המדויק ושלא לאחר אף ביום אחד! מתחילה חשב המשגיח ר' חצקל, שמא מקרה הוא, והמתין עוד כמה ימים. אך הכסף לא בא, גם לא לאחר שבוע, שבועים ושלושה. לפליאתו הרבה, גם בחודש שלאחריו לא הגיעה המשכורת כלל! אולם לאחר שגם בחודש השלישי התעכבה המשכורת, התעורר חשד כבד בלב הרב. כאן כבר היה ברור שמהו אינו כשורה! במשך כל שנותיו בישיבה לא היתה זכורה לו תופעה משונה שכזו! הוא החליט בדעתו לגשת למחרת למשרד, ולדרוש במפגיע לברר מהו

המשגיח הצדיק מחל לו על האיחור בלב שלם, ועודדו והיזקו לשום תמיד מבטחו בה, ולא להניח הדאגה לכרסם אל הלב, כי היא הורסת כל שלוות החיים, ונוטלת חייו של אדם

כאשר נפגש ר' חצקל לאחר מכן עם הרב ר' שמואל הומינר, סיפר לו דברים כהווייתן, והודה לו על עצתו הטובה. הראה לפניו ר' שמואל בענין זה דברים כדורבנות שכתב רבינו הרמב"ם ז"ל בפירוש המשניות, שלהי מסכת ברכות (פ"ט מ"ב), אחר שהאריך ביסודות האמונה

מפרש לנו הרמב"ם טעמו ונימוקו שמאריך בענין הנוגע ליסוד האמונה, ולהוכיח קצת מהסכמת בקיאי הפילוסופים לדברי הכתוב - מחמת שיותר יקר וחשוב ללמד בענייני אמונה ובעיקרי הדת, "יותר מכל אשר אלמדהו" בשאר מקצועות התורה שחיבר הרמב"ם, כמו ספר "היד החזקה" האדיר שחיבר, שהוא "משנה תורה" כמו שקראו הרמב"ם ותשובות הרמב"ם, ושאר הכתבים - מכולם יותר חשוב לו ללמד בענין האמונה, ובדברים הנוגעים לעיקרי הדת וליסודות האמונה!

ר' חצקל שמח מאד על 'מציאה' זו, והכיר לר' שמואל טובה גדולה על כך. כמה שבועות לאחר מכן היה ספר פרוש המשניות להרמב"ם מונח על שולחנו, והיה מראה קטע זה לאנשים שנכנסו אליו ונדברו עמו באותם הימים [ואף הזכירו אז במכתבו לבנו, בספרו הנודע "אור יחזקאל" (ח"א דף קיט) בזה הלשון: "כל דברי ההולכים כעת, על דבר חיזוק אמונה בעיקרי הדת, וזה לשון הרמב"ם המשניות סוף ברכות" וכו' עד כאן לשונו].

(מתוך הספר טיב המעשיות)

"מצות הבטחון". בו בחר ר' חצקל בתור 'הפוסק' בהלכות בטחון. ר' שמואל שמע את השאלה בקשב רב, ולאחר שיקול הצדדים פסק שאף כי לאנשים רגילים אין נראה שתחשב שאלה שכזו כפגם בביטחון ואם המשכורת מתעכבת יש לגשת למשרד ולברר סיבת האיחור; אבל במדרגה שלך, בתור משגיח בישיבה המרבה לשוחח בוועדים עם התלמידים על שלמות מצוות הבטחון, בדרגות כאלו יש לחוש שגם זה יחשב מעט פגם בביטחון. עדיף אם כן בשב ואל תעשה. "ובכן אל תשאל כלום! ותבטח בהשם יתברך בענין הפרנסה, ולא בשום מבטח אחר זולתו!"

לא עברו ימים רבים, והנה מגיע שמש הישיבה לביתו של ר' חצקל, ובידו שלוש המשכורות של החודשים האחרונים בשלמותן! הוא התנצל מאד וביקש סליחה ומחילה על האיחור וסיפר לפניו השתלשלות העניין, שבאמת מצד הישיבה היו הצ'קים מוכנים בזמנם ובמועדם בכל שלושת החודשים כפי הסדר הרגיל בכל חודש. "אכן קיבלתי את המעטפות במשרד הישיבה, כדי למסור אותן לרב, כמו את שאר משכורות אנשי הצוות, אבל בעמדי כעת לפני חתונת בני, ונצרכת דחוף למעט ממון, ובהיותי מכיר את תכונתו ואת עדינות נפשו של כבוד הרב הצדיק שמסתמא כשיראה שהמשכורת מתמהמהת לא יגש מיד אל המשרד לברר אודותיה, לכן הרשתי לעצמי לדחות מעט את העברת הצ'ק אל הרב, והשארתי אותו בינתיים לעצמי, על מנת לשוב ולשלם כשאשיג את הכסף... כך נהגתי בשלושת החודשים האחרונים ודחיתי את תשלום הפרעון מיום ליום, עד שכעת ברוך ה' השגתי הכסף, ובאתי מיד לפרוע החוב". [ברור שאיסור גמור לעשות כן!]

המשגיח הצדיק מחל לו על האיחור בלב שלם, ועודדו והיזקו לשום תמיד מבטחו בה, ולא להניח הדאגה לכרסם אל הלב, כי היא הורסת כל שלוות החיים, ונוטלת חייו של אדם. בודאי יעמוד השם יתברך לימינו בתור השותף השלישי שבשידוך (קידושין ל:) ויסייעו להשיא את בנו בכבוד!

על זה הענין היה ר' חצקל מכיר טובה להרב ר' שמואל הומינר, שמנע ממנו את הברורים במשרד. שכן אילו היה נכנס למשרד בשאלתו אודות משכורתו בשלושת החודשים האחרונים, הרי שמיד היו מגלים את הגניבה הגדולה שביצע השמש, ועל אתר היו מפטרים אותו ממשרתו, והיה נשאר ללא עבודה! והרי טפלא תליא ביה, והוא כעת לפני חתונת בנו נוצרץ ביותר למשרה זו!
הענין השני:

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"לא הייתי מוותר על השנה הזאת בישיבה, אפילו בתמורה למיליון דולר! אין בלבי אפילו שמץ של חרטה על כך שהגעתי אז לישון כאן לילה אחד. זאת היתה ההחלטה הכי טובה שקיבלתי בחיים שלי, והיא עשתה אותי למאושר באדם!"

ראש ישיבת 'אחינו' לצעירים, הרה"ג ר' מיכאל ברלין, מספר על מה שרואה בעיניו על
בחורים הממיתים עצמם באוהלה של תורה, ועל הסייעתא דשמיא המיוחדת להם הזוכים

אליעזר (לייזר) רוט

"אדם כי ימות בְּאֵהָל" (במדבר י"ט, י"ד)

"כולנו מכירים את מאמר חז"ל על מי שממית עצמו באוהלה של תורה, שבלי זה אין התורה מתקיימת בו", כך ראש ישיבת 'אחינו' לצעירים, הרה"ג ר' מיכאל ברלין בשיחה מיוחדת עם 'לקראת שבת'.

"מה זה ממית עצמו באוהלה של תורה? הכוונה שאדם מקריב מעצמו ומפקיר את עצמו למען לימוד התורה. זאת דרגה מאוד גבוהה, אבל כשאנחנו מדברים על הקרבה עצמית למה אנחנו מתכוונים? קצת חם לו, אבל הוא מתעלם מהחום ולומד.

"מה עוד? המקום בבית המדרש לא הכי נוח, קצת צפוף, אבל הוא לא מסתכל על עצמו, ממית עצמו באוהלה של תורה. יש לו חובות בבנק, יש לו דאגות, הוא מנסה להכניס את הילד שלו בישיבה הכי טובה והכי מרשימה וכדו', אבל כשהוא מתיישב ליד הסטנדר הוא שוכח מהכל, זה ממית עצמו באוהלה של תורה? יתכן. זאת בוודאי דרגה מאוד חשובה, הלוואי וכולנו נזכה ללמוד בכזאת צורה, של לשכוח מהעולם וללמוד למרות כל המפריעים והדאגות.

"אבל יש דרגה נוספת, גבוהה יותר ונעלה יותר. זאת הדרגה של תלמידי הישיבה שלנו, ישיבת 'אחינו' לצעירים, ותלמידי הישיבות האחרות בסגנון הזה, צעירים מתחזקים שעזבו את כל מה שהיה להם, הפקירו את כל העבר שלהם, את כל החברה והסביבה, והלכו לעולם חדש, גלו למקום תורה לא רק מבחינה פיזית, אלא גם מבחינה תרבותית ואפילו נפשית.

"היש לך 'ממית עצמו' גדול מזה?..."

"בחור צעיר בעולם החילוני, שכל תאוות העולם הזה מונחות לפניו בלי להתאמץ. יש חברים עם מכוניות נוצצות, יש אופנועים למרוצים ופעלולים, כלים טכנולוגיים הכי מתקדמים עם התוכן הכי מרתק והכי ממכר, יש לו עולם של מסיבות כאלו ואחרות, הוא צמוד למסכים מכל מיני סוגים יומם ולילה, אירועי הספורט השונים תופסים את כל עולמו, וכל החיים שלו בתוך הבועה הזאת.

"ואז, ביום מן הימים, מגיע פתאום אותו הבחור הצעיר, ומחליט לעזוב את כל זה. את כל מה שהזכרתי, ומה שלא הזכרתי ולא

פירטתי מסיבות מובנות וידועות. הוא עוזב את הבית, עוזב את החברים, הוא מניח מאחוריו את כל העולם התרבותי שלו, אפילו את הבגדים שהיה רגיל ללבוש והמותגים שהוא שאף אליהם, נעלי הספורט, את המוזיקה שהוא אהב לשיר ולשמוע, את הכל, הכל הכל! הוא לא משאיר לעצמו שום דבר מהעבר שלו. כלום!!!

"וכל זה למה? כי הוא רוצה להיות בן ישיבה. הוא רוצה ללמוד תורה, להתעלות בלימוד, להתקדם ולהיות בעזרת ה' תלמיד חכם. זה לא ויתור, זאת לא הקרבה, זאת מסירות נפש אמיתית כפשוטה. הבנאדם מוותר על כל מה שהוא, רק כדי ללמוד תורה. היש לך 'ממית עצמו' יותר מזה?"

התורה מתקיימת

"האמת ניתנת להיאמר", מוסיף הרב ברלין, "אנחנו רואים כאן דברים לא הגיוניים. בחורים שהגיעו לישיבה בגיל 14 או 15, אחרי שעד לפני חודשיים או שלושה לא ידעו בכלל מה זה גמרא, ומאיזה צד פותחים ספר.

"אחרי תקופה, הם פשוט הופכים לבני תורה לכל דבר ועניין. הם מגיעים לגיל 16 ו-17 כבחורים חרדיים מבית. כאילו הם למדו כל ימי חייהם תורה, בחיידרים הטובים ביותר. אנחנו שולחים אותם להיבחן בישיבות הכי טובות, והם מתקבלים ללא קושי.

"איך זה קורה? כי יש להם סייעתא דשמיא מיוחדת שהתורה

מתקיימת אצלם, אחרי שהם המיתו את עצמם עליה. הם פשוט זוכים להשיג בזמן קצר יחסית, את מה שבדרך הטבע לוקח שנים ארוכות כדי להשיג.

"יש לנו בלי סוף סיפורים על הצלחות מדהימות, של בחורים שיוצאים מכאן עם מסכתות שלמות ביד, אחרי שנבחנו עליהן ישר והפוך. זה ממש דברים שבכל יום.

"כשחושבים על מסירות הנפש שלהם, הכל מובן והכל ברור. אני אספר סיפור שקרה ממש במוצאי השבת האחרונה: היה לנו בחור שהגיע במסירות נפש לשיבה. ככה לפחות הוא טען באוזניו של המגיד שיעור, שנזף בו למחרת על זה שהוא קצת איחר לשיעור.

"מה זה מסירות נפש? שאל אותו המגיד שיעור, שקצת התגרה בו בחביבות, 'לא נותנים לך פה אוכל? אתה הולך למוות פה?'

"ואז הבחור סיפר סיפור שהותיר את המגיד שיעור עם פה פעור: 'נכון אמרתם לנו שחייבים לבוא לשיבה כל שבוע במוצאי שבת, ולא ביום ראשון, נכון?'

"אז אני הגעתי כל השנה במוצאי שבתות, כשהייתי נוסע הביתה לשבת, היה חורף ומוצאי השבתות היו ארוכים, אבל עכשיו הזמן נהיה צפוף, ואני לא יכול להספיק להגיע מהמושב שלנו לכאן בתחבורה ציבורית, כי אני צריך לנסוע מהמושב לבאר שבע, ושם לחכות לאוטובוס שייקח אותי לירושלים, ומשם ללכת מהתחנה המרכזית לתחנה שממנה מגיעים למודיעין עילית, ואחר כך את כל הנסיעה וכו', זה לוקח כמה שעות, אני לא יכול לעשות את זה כששבת יוצאת בסביבות שמונה בערב, ועד שאני מאורגן לצאת מהבית השעה כבר אחרי תשע בלילה.

"אבל חייבים להגיע לשיבה בזמן! אז מה עשיתי? פתחתי את המגירה שלי, לקחתי את הכסף שחסכתי בעמל וביגיעה, צלצלתי לתחנת המוניות והגעתי לשיבה במונית ספיישל, על חשבוני הפרטי, בזכותי על זה חלק משמעותי מאוד מכספי החסכונות שלי. זאת לא מסירות נפש? יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו, והממון שלי חביב עלי מאודו!..."

לילה אחד בשיבה...

"מי שלא מכיר את הסגנון של השיבות האלו, עלול להתבלבל אם ייכנס לכאן בטעות", מתאר הרב ברלין את המצב בבית המדרש... "יש לנו כלל שאנחנו לא מדברים עם הבחורים בכלל על לבוש ישיבתי. כל אחד לובש מה שהוא רוצה. הם נכנסים בשיעור א', עם הבגדים הרגילים שלהם. חולצות טריקו, מכנסי ג'ינס, כל אחד איך שמתאים לו, באיזה צבע חולצה שהוא רוצה ואיזה מותג של מכנס. אנחנו לא מתערבים להם.

"אחרי זמן מה בשיבה, הם מחליפים לבד את הבגדים לבגדים ישיבתיים רגילים, ולא כי מישוהו ביקש מהם, אלא כי זאת האווירה בשיבה, והם רוצים להפוך לבני תורה, הם ויתרו על כל כך הרבה, שהביגוד זה שום דבר מבחינתם. אבל עד שהם מחליפים, הם יושבים בבית המדרש ככה, ולידם בחורים משיעור ג', בחורים תלמידי חכמים, ישיביש'עורס לכל דבר ועניין. אתה לא מבין מה

קורה פה: זאת ישיבה או תיכון? מה זה פה? "אבל אנחנו דווקא שמחים ומאושרים, על זה גאוותנו. אנחנו אף פעם לא נגיד לבחור שלא ישחק כדורגל. ההיפך הוא הנכון, תשחק, תוציא מרץ, תשתולל, למה לא? אבל כשהוא שוקע בלימוד ומתחיל להרגיש את הטעם המתוק שבתורה, הכדורגל כבר לא מעניין אותו בכלל..."

"מה אנחנו כן נגיד לבחור? בוא שב ותלמד. תטעם, תתחיל להבין, תתחיל להרגיש את הטעם המתוק. זהו! כי אחרי שהוא מרגיש את המתקנות שבתורה, כל השאר כבר מתגמד לעומת הלימוד.

"בעניין זה אספר סיפור שהיה לנו בימים האחרונים, כשנשיא ארגון 'אחינו' רבי דוד הופשטר שליט"א הגיע לביקור בשיבה שנמצאת תחת נשיאותו, ושנסדה על ידו.

"היינו צריכים לעשות מסיבת סיום מסכת לכמה בחורים, אז שילבנו את המסיבה לכבוד הביקור של הרב הופשטר, ובמהלך הסעודה והביקור החגיגי, ביקש אחד התלמידים את רשות הדיבור.

"הוא החזיק את המיקרופון ביד וסיפר את הסיפור שלו: 'הגעתי לכאן בראש חודש אלול האחרון', הוא מספר, 'האמת שלא תכננתי. אני סיימתי את הלימודים בבית הספר היסודי, והתוכנית שלי היתה להמשיך לתיכון. לא חשבתי בכלל ללכת לשיבה.

"אבל פעילי 'אחינו' הגיעו אלי, הם ראו שיש לי משיכה ללימוד גמרא, ושכנעו אותי בכל כוחם לבוא לשיבה. עם כל הכבוד, לא השתכנעתי, הייתי בטוח שאני הולך ללמוד בתיכון.

"בא אלי אחד הפעילים ואמר לי: 'צדיק, תקשיב לי רגע! הרי הלימודים בתיכון מתחילים רק בראשון לספטמבר, זה יוצא שבועיים אחרי ראש חודש אלול. מה אכפת לך לבוא לשיבה לשבוע אחד? תבוא, תהנה מהחוויה. יש פנימייה ברמה גבוהה, יש חדרי משחקים ופעילות, יש בית מדרש ממוזג, חבר'ה איכותיים, הכי מעניינים בעולם, תבוא לשבוע של חוויה, ואחר כך תלך לתיכון אם אתה רוצה!'

"אבל אני צחקתי, אמרתי שאני וישיבה לא הולכים ביחד. אני לא הסגנון של בחור ישיבה. לא רוצה ולא מעוניין. מצד שני קצת הסתקרנתי איך זה נראה, אז החלטתי לבוא ליום אחד.

"הגעתי לשיבה בלי שום ציוד. לא הבאתי ספרים, לא בגדים להחלפה, אפילו לא מברשת שיניים, כי תכננתי להיות שם כמה שעות, ואחר הצהרים לנסוע הביתה.

"הגיע המשגיח הרב פריזנד וקלט אותי. הוא שואל אותי, 'מה זה? למה לא הבאת תיק עם ציוד אישי בסיסי? לא הבאת כלום? מילא מצעים, כרית ושמיכה אני אביא לך מהבית, אבל מה עם בגדים להחלפה, מה עם שמפו ומגבת, מינימום?...'

"אמרתי לו: 'כבוד הרב, אני לא באתי לישון כאן בלילה. אני פה רק לכמה שעות... עוד מעט נוסע הביתה, והאמת דווקא מעניין כאן, אולי אני אבוא מחר לביקור נוסף, עוד יום בשיבה. למה לא? אבל אני לא הולך לישון כאן...'

"הרב פריזנד הסתכל עלי, כמו על מישהו שאיבד את השכל: 'מה קורה איתך? אתה רוצה להרגיש חוויה של ישיבה בלי לישון

סיפר ה'פני מנחם' זצ"ל, שהאמירה הזאת גרמה לו להצטער צער עמוק מאוד על כך שבקטנותו הסיח את דעתו, ומאז הוא היה מקפיד מאוד לומר 'קדושה' וגם לכוון בה כראוי

הגאון רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א, מרבני בית שמש, מדבר על חינוך, על תפילה ועל הקשר ביניהם

ישראל וייס

"וַיִּצְעַק אֶל ד'" (במדבר כ', ט"ז)

במסגרת פרויקט מיוחד שנערך ב'בית היין' - העלון החדש של 'אחינו', מראיינים כותבי העלון מדי שבוע אב ובנו בראיון משולב, ובגיליון הקרוב ניתן לקרוא בעלון ראיון עם הגאון רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א, מרבני בית שמש ובעל מחבר 'לקוט הלכות ועניינים הנוגעים למעשה', יחד עם בנו הרב יעקב גרין, אחראי צוות חונכים של הארגון.

השיחה עסקה בנושא חינוך והחדרת אהבת תורה בלב הילדים והתלמידים, ומאחר והרב גרין הנו בעל וותק של למעלה מעשרים שנה כמחנך ור"מ, קיבלנו ממנו כמויות בלתי נדלות של רעיונות, דברי הדרכה, ווארטים וכמובן גם סיפורים לרוב, בהזדמנות זו קיבלנו ממנו סיפורים ורעיונות למאמר נפרד עבור 'לקראת שבת', כאשר תחזינה עיניכם מישרים.

השיחה עסקה בנושא החינוך, ובתוך השיחה הזכיר הרב גרין את דברי מרן בעל 'אילת השחר' זצ"ל, שאמר פעם שכשהורים מעירים לבנם פעם אחת על התנהגות שאינה ראויה, זה נכלל בגדר של חינוך וכך יש לנהוג, כמובן שההערה צריכה להיות כראוי, באופן שעושים השתדלות שהיא תתקבל על לב השומע. אם ההערה לא התקבלה בפעם הראשונה, יש לחשוב היטב לפני שמעירים בנושא פעם שנייה, ורק אם מגיעים למסקנה שההערה צפויה להביא תועלת אפשר להעיר, אבל להעיר בפעם השלישית, זה תמיד מזיק ויש להימנע מכך, כי זה לא בגדר של חינוך או תוכחה. "אני אספר סיפור ששמעתי, ושנותן דוגמה מאוד טובה לגבי הדרך לחנך ילד בצורה נכונה ולהעיר לו באופן שייכנסו הדברים בלבו.

"את הסיפור הזה סיפר כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'פני מנחם' מגור זצ"ל, שסיפר על עצמו שבהיותו ילד התפלל בבית המדרש של אביו ה'אמרי אמת' זצ"ל בשבת בבוקר, ובגלל שהתפילה היתה ארוכה, והיה דוחק גדול, הוא הסיח את דעתו ואיחר באמירת קדושת 'כתר' בחזרת הש"ץ של מוסף.

"אחרי התפילה, שמע על כך אביו, קרא לו ושאל אותו: היודע אתה מדוע אומרים 'כתר' רק במוסף ולא בשחרית?".

לאחר שעורר בו את התהייה בנושא, קרא ה'אמרי אמת' לבחור

בונם ליקיווער הי"ד, שהיה חבר ומדריך לבנו של הרבי, על פי בקשתו של הרבי ה'אמרי אמת', והראה לו מדרש בעניין.

מספר ה'פני מנחם' שלאחר ימים אחדים, לפני הלימוד הקבוע שלהם, הראה לו את המדרש שאומר שהמלאך הממונה את התפילות נוטל את כל התפילות שהתפללו בכל בתי הכנסיות, ועושה אותן עטרות בראשו של הקב"ה, ומכל תפילה שישראל מתפללים נעשה כתר להקב"ה. והוסיף ואמר ל'פני מנחם', שלפני כמה ימים, בשבת, כשהמלאך הביא לקב"ה את הכתר של תפילות השבת, היה שם חלל ריק והקב"ה שאל את המלאך למה חסרה כאן אבן? השיב המלאך שזה בגלל שהילד פנחס מנחם לא אמר 'כתר' בשבת....

סיפר ה'פני מנחם' זצ"ל, שהאמירה הזאת גרמה להתבייש בושה נוראה, וגרמה לו להצטער צער עמוק מאוד על כך שהסיח את דעתו מאמירת קדושת 'כתר', ומאז הוא היה מקפיד מאוד לומר קדושה וגם לכוון בה כראוי.

"הסיפור הזה, שסיפר מרן ה'פני מנחם' מגור זצ"ל, מלמד אותנו שיעור חשוב מאוד בדרכי החינוך, אבל הוא כמובן גם נותן לו פתח לחשיבות של התפילה, כמה גדול כוחה של כל תפילה, איזה פלאות היא מחוללת בעולמות העליונים.

"והאמת שזה נושא אחד מחובר, כי כדי לחנך את הילדים, הדבר הכי חשוב זה להתפלל. אי אפשר להצליח בחינוך בלי להתפלל על

כך, ומצד שני, כשמתפללים על חינוך הילדים, מחוללים נפלאות. "אספר בזה מעשה נפלא ששמעתי על מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, שפעם אחת באו לפניו הוריו של נערה שנזרקה מהסמינר, בגלל שהתנהגותה לא היתה כשורה, והיה חשש שהיא תשפיע לרעה על חברותיה.

"באו ההורים והלינו על הנהלת הסמינר שככה הוציאו את הבת שלהם, ואוטמים את אוזנם משמוע קול תחינה ותחנונים. ההורים מוכנים להתחייב ולהבטיח, שישגחו על הילדה בשבע עיניים ושהיא מבינה שטעתה ורוצה להשתפר, אבל הנהלת הסמינר לא מוכנה לשמוע שום דבר, ובכך בעצם דנה את הבת לקלון נוראי, ואולי גם מגרשת אותה מהסתפח בנחלת ה' חלילה וחס, כי התוצאה של כזה מעשה עלולה להביא להתדרדרות רוחנית נוראה.

"זימן הרב שטיינמן זצ"ל את מנהל הסמינר, וביקש לדעת אם אכן היתה כזאת בישראל. מנהל הסמינר השיב שאכן נכונים דברי ההורים, אבל להנהלה לא היתה שום ברירה, כי הילדה אכן משפיעה לרעה על חברותיה.

"זעקו ההורים חמס, מה זאת אומרת לא היתה ברירה? הרי התדרדרות לא קורית ביום אחד. המנהל מספר שכבר דיברו עם הילדה, והסבירו לה מה יהיו ההשלכות של ההתנהגות שלה, ובכל זאת זה לא עזר. אז למה לא דיברתם אתנו, עם ההורים?

"השיב המנהל, כמצטדק לפני מרן הגראי"ל, שאכן אולי היתה זאת טעות שהנהלת הסמינר לא עדכנה את ההורים, אבל הוא לא רואה איך זה היה משנה את התמונה, בכל מקרה הבת התנהגה כמו שהתנהגה, וגם אם ההורים היו מעירים לה - זה לא היה עוזר כלום.

"עמדה שם האמא של הילדה והחלה לזעוק מרה: 'מה זאת אומרת לא יכולנו לעשות שום דבר? חס וחלילה, איזה דיבורים אלו? היינו יכולים להתפלל! וכי קלה היא בעיניכם? אם הייתי יודעת שמצבה הרוחני של הבת שלי נמצא בסכנה, הייתי פותחת ספר תהילים ושופכת דמעות כמים בתפילה. זה בוודאי היה עוזר ומשנה את ההתנהגות שלה, ולא היינו מגיעים ליד כך שיזרקו אותה מהסמינר! "

"שמע הרב שטיינמן זצ"ל את דברי האם, והכריע שהיא אכן צודקת. הנהלת הסמינר חייבת לתת לילדה הזדמנות נוספת, והפעם יוכלו ההורים להתפלל על הבת, ובעזרת ה' היא תשפר את דרכיה, ולא תהווה סכנה רוחנית לשאר התלמידות בכיתתה."

בעניין זה אספר מעשה נוסף ששמעתי מפיו של אחד מגדולי תלמידי החכמים בדור, שמגיע ממשפחה של תלמידי חכמים מופלגים. אביו היה יהודי מאוד מיוחד, כיהן כרב בקהילה מאוד חשובה וחיבר ספרים, וכל הבנים צעדו בעקבותיו. כולם היו המוצלחים ביותר בחידור ובישיבה, ובאמת היו משפחה לתפארת, שכל אחד ואחד מבניה צמח ממש גדול בתורה.

"אבל אחד הילדים היה כמו נטע זר במשפחה. הוא היה שובב, ופחות השקיע בלימודים. בחיידר חשבו שהוא יגדל, השובבות תעבור לו והוא יתחיל להשקיע בלימודים כמו אחיו הגדולים. אבל הוא גדל והשובבות לא עזבה אותו. נכנס לישיבה קטנה ונשאר שובב, היו לו בעיות עם הצוות החינוכי וההתמדה שלו לא היתה יוצאת דופן, בלשון המעטה..."

"כשהוא הגיע לגיל 16, פתאום חל שינוי גדול בהתנהגות שלו. הוא הפסיק להשתובב, הפסיק להתעניין בפוליטיקה ובשטויות, והתחיל ללמוד בקצב הולך ומתגבר, ממש הפך למצוין שבמצוינים, כמו אחיו הגדולים.

"כולם חשבו שהוא פשוט התבגר, גם הוא עצמו חשב שמדובר בענין של גיל. וכך במשך כמה שנים הוא למד והתעלה עד שזכה להתארס עם בתו של תלמיד חכם מופלג, וביום החופה שלו, אבא שלו אמר לו: 'בני יקירי אתה זוכר שפתאום בגיל 16 התחלת להיות רציני, ובתוך תקופה קצרה הפכת להיות הבחור הכי טוב בישיבה? "אתה יודע למה זה קרה? לא בגלל שהתבגרת, לא בגלל שיצר השובבות עזב אותך, לא בגלל שהפוליטיקה נהיתה פחות מעניינת ממה שהיה קודם. היתה לזה סיבה אחרת..."

"שתדע שכשנהיית בן 16, אני ואמא שלך ישבנו ודיברנו עליך. אמא אמרה לי שהיא מאוד מודאגת מהעתיד שלך, מה יצא ממך כשאתה מתנהג ככה ולא לוקח את החיים ברצינות, איזה שידוך תקבל כשאתה לא לומד ברצינות ולא יודע כלום? ואם תקבל אשה לפי מעשיך, איזה ילדים יהיו לך... איך הם יראו. אוי ואבוי... "חשבנו מה לעשות? והחלטנו להתפלל. כן כן, להתפלל. ביום ההולדת שלך, כשנהיית בן 16, לקחנו מונית, ונסענו לצפון. למירון ופרצנו בבכי, אני בעזרת הגברים ואמא בעזרת הנשים. התפללנו ובכינו, אמרנו את ספר התהילים, עלינו למונית ונסענו לטבריה, על ציון רבי עקיבא והרמב"ם, היינו בעמוקה ובשאר קברי צדיקים, כל היום התפללנו ובכינו, התפללנו ובכינו, לבורא עולם שיהפוך את לבבך וייתן לך יצר טוב לעבדו באהבה וביראה, שתוכל ללמוד בהתמדה ושתרצה ללמוד בהתמדה.

"מאותו יום החל להתחולל שינוי עצום. כמובן שלא זנחנו את התפילות, המשכנו להתפלל עוד ועוד, כשנגד עינינו אנחנו רואים את השינוי האדיר שהתחולל בתוך הלב שלך, איך פתאום עזבה אותך משובת הנעורים, ופתאום הפכת לבחור בוגר, רציני ובעיקר מתמיד וירא שמים אמיתי. כל זה בכח התפילה.

"ולמה אני מספר לך את זה, השלים אביו את דבריו, 'כי אתה עומד להיכנס מתחת לחופה. החיים עוד מלאים אתגרים, יהיו לך קשיים ומהמורות, בעזרת ה' יהיו לך ילדים תצטרך להתמודד עם קשיי פרנסה, עם בעיות בחינוך, לכולם יש קשיים ובעיות, אבל אני נותן לך עכשיו מפתח שיעזור לך לפתוח את כל המנעולים. קח ספר תהילים, ובכל פעם שיש לך קושי תתפלל לקדוש ברוך הוא, כי הוא שומע תפילות כל פה. ואם תתרופף חלילה ההכרה הזאת בלבך ביום מן הימים, פשוט תסתכל על עצמך ותזכור, שאתה בעצמך עדות חיה ומוחשית לכך שהתפילות עוזרות ופועלות."

יום אחד מגיע כלב לאטליז. ניגש לדלפק, ומציג לקצב המופתע פתק הצמוד לרגלו. על הפתק כתוב לאמור: "קצב נכבד, שים נא באמתחת הכלב שני קילו בשר מסוג זה וזה. באמתחתו יש גם ארנק ובו הכסף לתשלום. את העודף שים בארנק". הכלב עמד והמתין בסבלנות. עשה האיש כאשר נתבקש, תוך שהוא חושב לעצמו, כיצד ידע הכלב את המטלות המוטלות עליו?

רב העיר כרמיאל, הגאון רבי צבי מרגלית שליט"א: כמה טובה הקב"ה מרעיף עלינו

"יָרֵב הָעָם עִם מִשָּׁה" (במדבר כ', ג')

כאשר דנים במעשי האבות חובה לנקוט בזהירות מופלגת. לעיתים אנו טועים ומנתחים את מעשי האבות לפי הבנתנו הפעוטה והחלושה. אך לא די בכך שאם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים, ואם ננסה להשוות את ה'הבנה' של החמור להבנה האנושית, נבין את המרחק הגדול בינינו לבין הראשונים. קל וחומר בן בנו של קל וחומר איזה מרחק עצום, מרחק שנות אור, ישנו בינינו לבין האבות הקדושים. מלבד זאת אי אפשר להבין מעשה כראוי, בלי להתמצא באותה סיטואציה. מבלי להיות בפועל באותה התרחשות. לראות ולחוות אותה. האדם אינו מסוגל להבין את המערכים, הדילמות וההחלטות, כאשר הוא רק לומד עליהם מפי הכתב, וגם זה בקיצור נמרץ וברמזים גלויים ונסתרים. זו אחת הסיבות שרבים וטובים מתנגדים לעריכת הצגות ומחזות אודות מעשי אבותינו, ואף לציור דמויותיהם ומעשיהם. אין לנו שמץ של מושג איך הם נראו, מה עשו ומה פעלו. ובכל זאת, אנו לומדים את מעשי האבות, לא כדי להבינם, שהרי אין זה בכוחנו, אלא כדי ללמוד מהם את הניתן ללמוד עד כמה שאנו מסוגלים. "מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי". לקחת מוסר. להפיק לקחים. הכל כדי שהדברים יסייעו לנו בעבודת ה' יתברך. אם מגיעים על ידי לימוד מעשי האבות לתובנות חיוביות, והיה זה שכרנו. אבל, צריכים אנו כל העת לשנן שאין אנו יודעים אם אכן כך היה, אם זו היתה הכוונה. מה היו המניעים והסיבות. אנו מנסים לדלות בשכלנו הדל מסרים ולקחים, ומשתמשים בהם לצורך עליה רוחנית והתקרבות לבורא יתברך.

אחד מגיע כלב לאטליז. ניגש לדלפק בנימוס מופלג, ומציג לקצב המופתע פתק הצמוד לרגלו. על הפתק כתוב לאמור: "קצב נכבד, שים נא באמתחת הכלב שני קילו בשר מסוג זה וזה. באמתחת יש גם ארנק ובו הכסף לתשלום. את העודף שים בארנק". הכלב עמד והמתין בסבלנות. עשה האיש כאשר נתבקש, תוך שהוא חושב לעצמו, כיצד ידע הכלב את הדרך אל האטליז, כיצד יודע הוא לחזור לבית בעליו, כיצד מבין הוא את המטלות המוטלות עליו. ובכלל מיהו בעליו המאושר?

נסתקרן עד מאוד והחליט לעקוב אחרי הכלב. הוא צועד בעקבות הכלב. הלה מגיע למעבר חציה. מביט ימינה ושמאלה ושוב ימינה ורק אז חוצה. מגיע למעבר מרומזר, ממתין לאור ירוק, ואז חוצה את הכביש. הקצב נדהם יותר ויותר. כך צועד לו הכלב בנחת. חוצה רחובות וסמטאות. בדרך הוא עובר לי תאי הדואר. שולף מפתחות, פותח תיבה, מוציא את המכתבים ומניח אותם בכליו.

בסופו של דבר מגיעים לבית מידות. שער הבנין סגור. כדי להכנס לחדר המדרגות יש להקיש קוד. הכלב מרים את כפו, מקיש את הקוד הדרוש, והדלת נפתחת בזמזום. המלווה המופתע יותר ויותר צועד בעקבותיו. הכלב ניגש למעלית, לחוץ על הכפתור ונכנס. שוב לוחץ

אל לנו לעורר ציפיות מוגזמות. נשמח במה שיש לנו

חלק מהקושי שלנו בעולם הזה, נעוץ בכך שיש לנו ציפיות מוגזמות. לעיתים מעצמנו לעיתים מבן הזוג, לעיתים מהילדים, לעיתים מהידידים ומהסביבה. לא רואים את חצי הכוס המלאה. נוהגים בכפיות טובה ביחס לטוב המושפע עלינו משמים. מספרים סיפור בדיוני ודמיוני, שיש בו מוסר השכל לענייננו. יום

לקראת שבת

הספר
שכבש
את העולם
היהודי

**עכשיו בחזרה על מדפי הספרים בחנויות
המובחרות ובמשרדי 'דרשו'**

**סט 5 כרכים מרהיב
 עם אלפי סיפורים ופנינים מרתקים
 מחייהם של רבותינו הקדושים
 לפי סדר פרשיות השנה
 מעורר לבבות לאהבת השם יתברך
 ותורתינו הקדושה**

ניתן להשיג בחנויות הספרים או במוקד 'דרשו' 02-5609000

זמן קצר לפני יציאת התהלוכה לעבר ביהכ"נ, הוזמנה האישה לבית הרב להיות נוכחת בהלבשת ספר התורה החדש במעיל שהיא טוותה בידיה, אך כאן נכונה לה אכזבה גדולה, המעיל הולבש על הספר אך התברר שהוא קצר מדי... ואז היא העלתה רעיון נועז....

זאת חוקת התורה - זאת התורה לא תהא מוחלפת!!

יונתן זינדל/פלאשופ

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א

"זאת חקת התורה... ויקחו אליה פרה אדמה תמימה" (במדבר י"ט, ב')

זאת חוקת התורה - מצוה זו של פרה אדומה חוקה היא ללא טעם ואין להרהר אחריה! כך מביא רש"י הקדוש בבאור המילה 'חוקה'. התמיהה הגדולה היא, מדוע א"כ כתבה התורה "זאת חוקת התורה"? מדוע לא כתוב 'זאת חוקת הפרה' כי הרי בתורה עצמה ישנם מצוות רבות שיש בהם טעמים, ולמה כללו את כל התורה בשם 'חוקה'? שנית, בכל התורה כתוב בתחילה 'דבר אל בני ישראל' ואח"כ מה לדבר, ואילו כאן כתוב קודם מה לדבר 'זאת חוקת התורה' ואח"כ דבר אל בני ישראל, מדוע?

במילים אלו מונחת אבן הפינה לאמונתנו חוסן בתורה הקדושה ובאמיתותה! כמו שמצוות פרה אדומה היא חוקה ללא טעם, כך כל התורה כולה, גם המצוות שנאמר בהן טעם, חובת קיומן היא כחוקה, ללא טעם והבנה אלא בגזירת הבורא. מי שמקיים את התורה בגלל טעמים והבנות... סופו ח"ו להתאים את התורה לרוחו ולרוח התקופה והזמן, כמנהג ודרך התנועות הכפרניות שקמו לרועץ לעם ישראל.

זהו סוד קיומה של מסורת התורה מאז מעמד הר סיני! אותן תפילין, אותה ציצית, אותה מצה וסוכה, כבר אלפי שנים ללא שינוי קל שבקלים! כל חכמות ותרבויות העולם עברו וחלפו כלא היו, ורק חכמת התורה נותרה כפי שניתנה ללא שינוי כלל.

מכאן יוצאת קריאת תיגר רועשת, לכל אלו המנסים להתאים את חוקי ומצוות התורה לרוח הזמן רח"ל, באמרם כי חובה היא להתאים את המצוות להתפתחות הטכנולוגיה והאנושות, אבל אינם מבינים כי כל קיום חכמת התורה הוא בשמירתה כנתינתה מסיני, כאז כן היום ללא שינוי כלל! כל התנועות שניסו לשנות ולהתאים... נעלמו באבק היסטוריה...

זאת חוקת התורה! בלא טעמים אלא כגזירת הבורא כי זאת התורה לא תהא מוחלפת!

בזה מבואר גם מדוע כתוב בתחילה "זאת חוקת התורה" ואח"כ "דבר אל בני ישראל", כי כתוב כאן כותרת!! "זאת חוקת התורה" לפני כל המצוות והציוויים יש לדעת כי "זאת חוקת התורה", גם אם בדיבורים או בציוויים נאמרים טעמים לחלק מהמצוות, אבל הכותרת היא "זאת חוקת התורה" - ולא תהא מוחלפת בכל זמן ועת!!

סיפור מרתק סיפר המגיד הנודע מארה"ב הרב פסח קראהן שליט"א:

קהילה קטנה התארגנה לכתיבת ספר תורה עבור בית הכנסת שבקהילתם, ארגנו ערבי התרמה כדי לאסוף תרומות הנצרכות לכתיבת ספר התורה, שכרו סופר מומחה, וציפו בקוצר רוח להשלמת העבודה ליום הכנסת ספר התורה להיכל ה'!

כדי לשתף גם את הנשים במצווה ובאווירה המחשמלת ששרתה בקהילה, הוטל עליהן להכין מעילים עבור ספר התורה החדש, הובהר להן מראש שכל המעילים יהיו בשימוש, אך היפה ביותר ייבחר ליום הכנסת ספר התורה לבית הכנסת, הנשים עבדו במרץ רב כל אחת התאמצה לתפור ולרקום את המעיל הנפלא ביותר... ובהתקרב היום המיוחל הביאו כל הנשים את המעילים לבית ראש הקהל כדי שיבחרו את היפה ביותר.

והנה הגיע יום הכנסת ספר התורה, והרב עם ראש הקהל נתבקשו לבחור את המעיל היפה ביותר, הבחירה הייתה קשה אולם לבסוף הוחלט על מעיל מסויים שנתפר ע"י אישה מבוגרת. התרגשותה של האשה הייתה גדולה, הנה יש שכר למאמציה והיא תזכה בכבוד הגדול ובזכות הגדולה לפאר את ספר התורה ביום חגו...

זמן קצר לפני יציאת התהלוכה לעבר ביהכ"נ, הוזמנה האישה לבית הרב להיות נוכחת בהלבשת ספר התורה החדש במעיל שהיא טוותה בידיה, אך כאן נכונה לה אכזבה גדולה, המעיל הולבש על הספר אך

בהקיצין!". וצריך להבין שמדובר בשנתו של הגאון שהיה ישן רק שעתים ביממה, ובשעות אלו היה משיג יותר מכל 22 שעות שהיה ער ולומד ולומד כמלאך ה'...

והוסיף וסיפר להם, שבלילה האחרון גילו לו מן השמים סודות נפלאים על הפסוק "עלו זה בנגב" [נחשוב מה כבר אפשר לחדש בפסוק כזה, שכתוב את סיפור הדברים שקרו כשנכנסו לארץ ישראל] לא פחות מאלפיים ומאתיים ושישים אופנים לבאר פסוק זה, והוסיף להם הגאון שבאופן אחד שהתגלה לו, ידע דרך זה את כל הכוחות של הבריות בבריאה, ומה עניינו של כל אבר ואבר.

מבהיל! וכך כשהתעורר הגאון משנתו, מרוב שמחה התחיל לסדר הדברים בשכלו, ולא ברך ברכת התורה, וכידוע שיטת הגאון שצריך לברך ברכת התורה גם על הרהור, וסבר שכיון שהרהר בתורה קודם שברך, נענש מן השמים ונשכחו ממנו כל הגילויים הנפלאים האלו, ועל זה עצבו פניו היום.

הוא מספר שהם ברכוהו 'הרחמן יחזיר לרבנו אבדתו בקרוב' ובאמת חזרו לו.

האם מבינים אנחנו מה זה חכמת התורה, אין לנו שמץ של הבנה בגודל ועוצם חכמתה, לפחות נבין שהיא חוקה! שא"א כלל לדעת טעמיה, וא"כ א"א כלל לעבור על פסיק מפסקיה ותג מתגיה, ושום רוח וזמן לא יכולים רח"ל לשנות או להתיר בטענות סרק של קושי ונוחות וכדו', אות מאותיות התורה!!
זאת חוקת התורה! לא תהא מוחלפת!

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג,
כתבו ל: 7622500@gmail.com

התברר שהוא קצר מדי.... הגבאים ניסו למשוך את המעיל ולמתוח אותו אך ללא הועיל, מבוכת האישה הייתה גדולה. בן רגע נמוגה גאוותה ואת מקומה תפסה הבושה והאכזבה.

ברגע האחרון, כאשר הרב וראש הקהל עמדו ללכת ולבחור מעיל אחר, קראה האישה בקול: "יש לי רעיון! אפשר בהחלט להשתמש במעיל שלי!". הכל תמהו: הכיצד? המשיכה האישה ואמרה בחשיבות כי הדבר פשוט מאוד... "קחו סכין וקצרו את יריעות הספר ואז המעיל וודאי יתאים"...

סיים הרב קראהו את סיפור המעשה: כשלא מקבלים את התורה כמות שהיא - זאת חוקת התורה ללא טעם והבנה - אלא מנסים הכל להבין, בסוף גם מנסים להתאים ולשנות רח"ל את התורה לפי מידות הזמן ותחלואי התקופה, עד שלא משאירים שם זכר ושארית לתורת ה'.

כדי להבין עד כמה עמוקה מיני ים חוקת התורה מצותיה ואורחותיה, ולדעת עד כמה אין שייך כלל לנסות ולהבין וח"ו לשנות לפי הבנת הרוח והזמן רח"ל, נראה את המעשה הנורא הבא:

יש מעשה נורא מאדוננו הגר"א שמביא ר' חיים ואלו"נר: ביום טוב של פסח נכנסו שני תלמידים אל הגאון להקביל פניו ברגל, והנה הם רואים ששמחתו אינה שלמה, יש הרי מצוה של שמחת יו"ט אך היתה על ארשת פניו של הגאון חוט של עצבות.

שאלו התלמידים את רבם לפרש הדבר, ובתחילה לא רצה לגלות להם, אך לאחר שהפצירו בו אמר להם, "אמנם אין דרכי לגלות, אבל אני רוצה לקיים דברי חכמים 'דאגה בלב איש ישיחנה'", ואמר להם הגאון: "דעו לכם, שההשגות שאני משיג בשנתי איני משיג

המשך מעמוד 20 | הגאון רבי צבי מרגלית שליט"א

ולחורבתו". יש לו כלב שעושה עבורו את כל השליחויות על הצד הטוב ביותר. אבל, "וכל זה איננו שווה ל". למה? כי הוא שכח את המפתח. הטריח אותי לפתוח את הדלת...

סיפור זה, שכמובן לא היה ולא נברא, ואף משל לא היה, משקף נאמנה את מצבנו. כמה טובה הקב"ה מרעיף עלינו. כמה אושר ושמחה מעניק לנו הקב"ה ברוב חסדו וטובו. ואנו איננו שמחים. איננו מרוצים. מתלוננים על פרט זה או אחר שנדמה שחסר לנו. צריכים אנו לדעת ולהפנים שהקב"ה יודע טוב מאיתנו את צרכינו. חלילה לנו להיות כפויי טובה.

אי אפשר לבוא בדברים כגון אלו לאנשים ברחוב. אנשים שאינם מבינים אינם יודעים ואף אינם מתעניינים.

אבל אנו, שחונכנו על ברכי האמונה התמימה בבורא יתברך, על כך שאין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן הכריזו עליו מלמעלה, על כך שיפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי עולם הזה, נקל לנו בהרבה לקבל בשמחה וברצון את כל הבא עלינו, לברך ולהודות על כל הטובה שהקב"ה עושה עמנו.

(מתוך הספר 'מפיק מרגליות' ויגש)

על הקומה הדרושה, וכך עולים שניהם.

סוף סוף מגיעים אל הדירה. הכלב דופק על הדלת אך אין מענה. דופק שוב ושוב, ואז נפתחת הדלת, בפתח מופיע בעל הבית כאשר הוא עטוף במגבת. הלה מביט בכעס על הכלב ונוזף בו קשות. מה זה? איך אתה לא מתבייש? הייתי צריך לצאת בגללך באמצע המקלחת! הקצב לא יכול להסתיר את תדהמתו, פונה לאיש: "סליחה שאני שואל, אבל הכלב כל כך מנומס, כל כך יעיל, עושה הכל בדרך הראויה ביותר. לא ראיתי דבר כזה בחיים! מדוע אתה כועס עליו, מה רצית עוד שיעשה?" עונה לו בעל הכלב: "מה זאת אומרת, זהו כלב רשלן וחסר אחריות. זו הפעם השניה היום שהוא שוכח את המפתח"...

אלו ציפיות יש לבני אדם! לאיש זה יש כלב נאמן ונפלא, משרת אותו כמעט כמו שהנחש היה משרת את האדם לולא החטא. כך אומרת הגמרא [סנהדרין נט ב], "רבי שמעון בן מנסיא אומר, חבל על שמש גדול שאבד מן העולם, שאלמלא נתקלל נחש, כל אחד ואחד מישראל היו מזדמנין לו שני נחשים טובים, אחד משגרו לצפון ואחד משגרו לדרום להביא לו סנדלבונים טובים ואבנים טובות ומרגליות. ולא עוד, אלא שמפשילין רצועה תחת זנבו, ומוציא בה עפר לגנותו

הישועות יעקב שהשתוקק לעקוב אחריו, התחבא מתחת למיטה שהוקצתה עבור האורח, ומשם עקב אחר שקידתו ולימודו הפלאי, עד שנרדם שם הישועות יעקב במחבואו, משהתעורר עם אור שחר גילה להפתעתו המרובה, שהאורח דנן עדיין שקוע בלימודו באותו ניגון וחיות...

גאב"ד חרדים הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א: גדולה תורה שנותנת חיים לעושיה

"זאת התורה אדם פי ימות באהל" (במדבר י"ט, י"ד)

מפסוק זה דרש ריש לקיש (ברכות סג): 'אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה', שזאת התורה תתקיים רק באדם כי ימית עצמו עליה.

ללא לימוד אינו חי!

ה'חשק שלמה' ידוע היה כגאון הגאונים, עד כדי כך שכשהוא היה עלם צעיר בגיל י"ז, כבר ידע את כולא שמעתתא ותלמודא בעל פה, והיה יודע לקרוא בכל מקום בש"ס שהיו מצביעים לו דפים שלמים ישר והפוך כפשוטו בעל פה.

גאון זה קיים בנפשו את 'ממית עצמו עליה' במלא מובן המילה. במסירות נפש עילאית שקע באהלי תורה, בלא להביט על עצמו ועל צרכיו כלל ועיקר. וכידוע שהתבטא עליו מרנא החפץ חיים זצ"ל, שלא היה בדורו אדם המוסר נפשו לתורה כמוהו.

המעשה דלהלן יבהיר לן באפס מה, עד כמה המית עצמו על התורה, כפשוטו. וכך היה מעשה:

החשק שלמה זצ"ל נפל פעם ל"ע למשכב והיה במצב סכנה של ממש, הרופא שבדק אותו חקר ומצא שחוליו נובע מחמת שאימץ את מוחו למאוד, על כן, פסק הרופא, מחויב הגאון לחדול מלימודו לתקופה של זמן מה, עד שישוב המוח אל איתנו וייצא מכלל סכנה.

הרופא אך סיים את דבריו ויצא את הבית, ולאלתר תוך כדי דיבור קפץ החשק שלמה ממיטת חוליו כנשון נחש, אץ רץ כל עוד נשמתו בו לארון הספרים, העמיד והערים על שולחנו ערימת ספרים מכובדת וכן רגע שקע בתלמודו כמימים ימימה כאילו ולא אירע דבר.

בני ביתו שחששו לחייו, ניסו בכה ובכה לשכנעו לציית לרופא להפסיק מלימודו, כי הוא מסכן את חייו. ההפצרות לא הועילו מאומה הוא המשיך בלימודו תוך כדי ביאור מעשהו, וכה אמר: 'אמנם צודקים דבריכם כי ע"י הלימוד הנני נכנס לסכנה, אך גם ללא לימוד תורה נפשי בסכנה, כי אין סכנה גדולה יותר לנפש האדם מביטול תורה, 'על כן, סיים הגאון את הסברו 'מעדיף אני למוות מתוך תורה, מאשר למוות מתוך ביטול תורה!', ולאלתר שב וצלל בתלמודו.

ודברים כאלו אמר רבי יונתן (שבת שם) על הפסוק דילן 'לעולם אל ימנע אדם את עצמו מבית המדרש ומדברי תורה... שנא' "זאת התורה אדם כי ימות באוהל" אפילו בשעת מיתה תהא עוסק בתורה!.

ואליבא דאמת, התורה יש בה סם חיים והיא סגולה לרפואה כדכתיב 'ולכל בשרו מרפא' ובהדיא שנינו (אבות ו ז) גדולה תורה שנותנת חיים לעושיה, וכן כתיב (משלי ג טז) "אורך ימים בימינה".

וכך הוי, הגאון החשק שלמה התיישב ללמוד, המית עצמו באהל תורה וזכה לחיים באריכות ימים ושנים.

דף גמרא 'להחיות את הלב'

ה'ישועות יעקב' בדרשותיו, כשחפץ היה לשבר את שומעי לקחו מהי אהבת התורה אמיתית, מסירות נפש לתורה ו'ממית עצמו עליה', היה מספר את הסיפור דלהלן שאירע עם מרנא ה'קדושת לוי' הרה"ק רבי לוי יצחק מארדיטשוב ז"ע, שהוא עצמו היה עד לה.

וכה סיפר ה'ישועות יעקב':

היה זה בערב יום הקדוש יום הכיפורים, מיד אחרי נשואי, בעודי סמוך על שולחן חותני בעיר יערוסלב. החג פרס את כנפיו, השמש שקעה כבר וביהמ"ד המקומי מלא היה כולו בתושבי העיר. לפתע נפתחו דלתי ביהמ"ד, ואדם שאינו מוכר נכנס להיכל, כשהוא כולו אחוז שרעפים וכולו אומר אימה ויראה מפחד יום הדין ומפחד יושב תהילות ישראל. ללא נטילת רשות ניגש תיכף האורח הזר לעמוד התפילה, כסה את פניו בטליתו ובקול זעקה פתח מיד ב'על דעת המקום ועל דעת הקהל'...

המתין מעט, ובשאלת ארי בקול חוצב להבת אש פצח בתפילת 'כל נדרי' בבכי ובתחנונים. הקהל כולו, הגבאים ושליחי הציבור, שהשתוממו למאוד על המתרחש,

ועל האורח שתפס ללא אומר את מקומם של בעלי התפילה והחזנים, נסוגו אחור מרוב ההתלהבות וההתעוררות שהשרה אותו אורח זר על כל הקהל הקדוש, ובהכנעה מלאה פתחו גם הם את פיהם בכבוד ראש בתפילת היום, כשכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים באימה.

כשהסתיימה תפילת כל נדרי סברו שעתה יפנה האורח הזר מקומו לבעלי תפילת ערבית, אך לא, האורח לא זז ממקומו, ובנוסף מרטיט וכובש לב פתח האורח בתפילת ערבית, קורא 'ברוך שם' בקול רם, פותח בנגינת 'עלה תחנונינו' וכוותיק ורגיל ממשך לאורך התפילה כולה כאילו ובמקומו הטבעי הוא.

סיימו הקהל תפילת ערבית, והאורח עודנו עומד במקומו משורר שיר הייחוד ברוב רגש, וממשיך באמירת ספר התהילים במתינות ובכוונה. הציבור שבו לבתייהם וכששבו בהפציע אור השחר פגשוהו באותו אורח שעדיין עומד על מקומו, והוא מסיים רק עתה את ספר התהילים. ובגומרו את התהילים כבר הגיעה שעת התפילה ותיכף המשיך והתחיל ה'בעל תפילה', הלא הוא האורח העלום, את תפילת השחר מ'אדון עולם' ועד סופו, כך גם בעת קריאת התורה, הוא עלה לבימה והחל לקראות בתורה. לאחמ"כ, שב בחזרה למקומו לתפילת המוספין, במתיקות נפלאה ברוממות הרוח והנפש, כשהקהל כולו משתומם ונסחף אחריו לפסגות רמות, שומעים את השם הנכבד והנורא יוצא מפיו באימה וביראה בסדר עבודת הכהן הגדול.

בלא עייפות וללא לאות המשיך הבעל תפילה בתפילת המנחה, וגם בה עלה וקרא בתורה, המשיך בנעילה לעורר רחמים וסיים בתקיעת שופר ובקבלת עול מלכות שמים, כנהוג.

התפילות שיצאו מלב החזן עלום השם היו נעלות מכל תיאור, הם היו מלאות התעוררות והשתפכות הנפש, נוטפים קרבת הבורא ועריבות המילים, ובכל מילה ותיבה שנאמרו, התעלו כל הקהל לעולמות אחרים, עד שכסבורים היו המתפללים, וביניהם אני - מספר הישועות יעקב - שהחזן העלום אינו אדם כי אם מלאך הוא. גם עצם התפילות וגם כוחותיו הגופניים שעמד ברציפות על מקומו מתחילת החג ועד סופו על רגליו, כל אלו קירבו אל הדעת שמא מלאך הוא ולא בשר ודם.

לאחר שסיים האורח תפילת ערבית של מוצאי החג, כשהוא עדיין על מקומו לפני העמוד, רק אז הסתובב לראשונה לעבר הקהל, כשפניו מאירות כשמש וחיוך טוהר זך עליהם, ובפה מלא מאחל את בני הקהילה בברכת 'גוט יו"ט' ופיתקא טבא.

ממשיך הישועות יעקב בסיפורו: חותני שהיה ידוע כמכניס-אורחים גדול, ניגש אליו והזמינו להבדלה ולשבירת הצום בביתו, האורח נענה להזמנה וסר יחד עם חמי לביתו, מרוב השתוקקותי לראות ולדעת מי הוא ה'מלאך' הלזה ומה פשר מעשיו הפלאיים, התלוויתי אף אנכי אליהם לראות בבת עיני כיצד הוא יתנהג בבית חותני, הלוא תורה היא וללמוד אני צריך.

חמי כיבד את האורח להבדיל, וכמעשהו לאורך היום גם עתה הבדיל בקול רעש גדול וביטירת כוונה, כשסיים נפל באפס כוחות על הכסא הסמוך, שתה את היין, וביקש באין כח בפיו להביא משהו 'להחיות את לבו'. משראיתי זאת, אומר הישועות יעקב, הסקתי שא"כ בילוד אשה עסקינן ולא במלאך, שהרי מלאכים אינם אוכלים. אולם, חיש מהר

התבדיתי.

תיכף אחר שמלאו בקשתו והביאו לפניו מזונות ומגדנות בשפע, דחה אותם מלפניו, וביאר את כוונתו שרוצה להחיות את נפשו בלימוד גמרא, כיון שמחמת עבודת היום לא הספיק ללמוד, ולכן הוא מבקש אם אפשר להביא לפניו מסכת סוכה לילך מחיל אל חיל. בפליאה עצומה הביא לו חמי את מבוקשו ולא עברו רגעים מעטים עד שצלל האורח במעמקי ים התלמוד, בחיות ובהתלהבות, כאילו לא צם וכאילו לא עמד בתפילה רצופה לפני עמוד התפילה מיום האתמול כי יעבור.

הישועות יעקב שהשתוקק לעקוב אחריו, התחבא מתחת למטה שהוקצה עבור האורח, ומשם עקב אחר שקידתו ולימודו הפלאי עד שנרדם שם הישועות יעקב במחבואו, משהתעורר עם אור שחר גילה להפתעתו המרובה שהאורח דנן עדיין שקוע בלימודו באותו ניגון וחיות. רק כשסיים את כל המסכת הלך לבימה"ד לתפילת שחרית גם היא לא נפלה באיכותה מקודמיה, ורק לאחמ"כ שבר את צומו בן הל"ו שעות...

או אז, הפטיר הישועות יעקב, הסקתי שצדקתי בהשערתי הראשונה ושגיתי במסקנתי האחרונה, ואכן כן מלאך הוא, אדם קדוש זה. ועליו התכוון דוד המלך באומרו (תהילים מ ט) "ותורתך בתוך מעיי", שהיה שבע מדברי תורה ולא ממיני מגדים.

הישועות יעקב עדיין לא ידע מיהו אותו מלאך-אדם, עד שנודע לו לאחמ"כ שהיה זה הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע

(סיפור זה הינו בעל יחסן גדול, והוא מקובל איש מפי איש עד הגה"ק בעל הישועות יעקב זצ"ל שסיפר המעשה כאמור. ויחוסו כדלהלן: את הסיפור סיפר כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זי"ע ברבים, בשיחת התעוררות לקראת הימים נוראים באלול שנת תשמ"ג, והעיד ששמע זאת בימי חורפו מפי רבו הגה"ק רבי דוד צבי (סאבלי) זעהמאן זצ"ל אב"ד דוקלא מח"ס קב זהב ומנחת סולת, שהוא שמעו מחותנו, ששמעו מאב"ד לעמבערג, ששמעו מאחיו בעל הישועות יעקב בעצמו. וגם אנכי הקטן נברתי והוספתי עליה זעיר פה זעיר שם, אי אילו דברים עלומים ממקורות נשכחים).

סיפור זה הינו הפירוש הנכון על הפסוק (דברים ח ג) "למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, אלא על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", שזו התורה הקדושה שיוצאת מפי עליון, רק מזה יחיה האדם, וזה החייה את הקדושת לוי זי"ע. והרוצה לחיות באופן זה ימית את עצמו בתורה. וכעין זה פירוש הרה"ק רבי יעקב יצחק מביאלא זי"ע (בספרו דברי בינה) עה"פ לעיל "זאת חוק"ת התורה' חוקת היא לישנא דמזונא וכדכתיב (בראשית מז כב) "ואכלו את חוקם", לומר לך, זאת התורה צריך שתהיה לך כלחם, דבר שהנשמה תלויה בו.

הסיפורים הללו ממוחישים מעצמם את הפסוק "זאת התורה אדם כי ימות באוהל", אין התורה נקנית אלא במי שממית עצמו עליה.

גם אנחנו יכולים להמית עצמינו באהלי תורה

וכאן הבן שואל, הלוא אם ראשונים כמלאכים אנו כחמורים, והיאך נוכל גם אנחנו להשיג, ולו דקה מן הדקה, במדרגה גדולה כזו, לקיים את 'זאת התורה' להמית עצמינו באהלה של תורה.

תשובה לדבר בהקדם הא שאמרו חז"ל (תמיד לב). הרוצה לחיות

המשך בעמוד 30

לא משנה מה ואיפה לומדים, בישיבה או בכולל או בקביעות עתים לתורה' וכדומה; כדאי מאוד שאחר המאמץ להבין ולקנות הסוגיות, להוסיף בהשקעה קטנה 'לסגור הקצוות', דהיינו לסכם ולתמצת העניינים בחזרה בקצרה. כך בהמשך, הדבר עומד ברור ומסודר מול העיניים, שאם ישאלך אדם אל תגמגם אלא תאמר לו מיד

סדרת שיחות עם חברי מסגרת מבחני 'דרשו': הרב צבי שצ'דרוביץקי אחד מחשובי נבחני 'קניין ש"ס' מספר על דרך הלימוד, ואיך זכה להתקדם ולדעת את לימודו

הרה"ח ר' אהרן כהן

הרכבת מגבירה את קצב הנסיעה. אמר לי בחיך אחד מחשובי הנבחנים; התחלנו במבחנים חודשיים של כשלושים דף, אח"כ עלינו למבחנים המסכמים על מאה ועשרים דף בכל פעם. בהמשך, התקדמנו למסגרת 'קניין ש"ס'; בחודש מרחשון היה המבחן הראשון במסגרת "קניין ש"ס" על 270 דף, כשאחר חג הפסח התקיים המבחן השני על 450 דף בחדא מחתא, ומאז השמים הם הגבול. נשמע הוא מחויך ומרוגש מזכירתו להיות חבר בלגיונו של מלך.

השבוע החלטנו לשוחח עם הרב צבי שצ'דרוביץקי, אחד מחשובי נבחני 'קניין ש"ס' במחזור הקודם, לשמוע מפרי ניסיונו העשיר. כשלאור הארות מבעלי הניסיון שנבחנו על הש"ס כולה, רצינו לקבל ידע איך אפשר לזכות לשלוט בחומר החודשי, כשכך יהיה הרבה יותר קל ומעשי להמשיך ולעלות למבחן המסכם, על מאה ועשרים דף, ואולי אף ל'קניין ש"ס'.

האמת ניתנת להיאמר, לא קל היה לו להסכים לראיון, אך ברגע שהזכרנו את כבודו "ק אדמו"ר מסאדיגורא זצוק"ל, נפתח הסכר בשטף מרווה ומשכיל. אך טרם נביא גרגירים קטנים משולחן גבוה, בכלליות עניין לימוד התורה, ובייחוד על המעלה הגדולה בלימוד והתקדמות במסגרת מדרבנות, נתמקד אכן בסדר הצטרפותו וסדרי לימודו שכפי שהרב שצ'דרוביץקי מעביר בחום; ברוך השם למדתי והתקדמתי די הרבה, ונראה לי שזה מה שהכי מסייע לי.

מתי התחלת ולמה?

"ללימוד ה'דף היומי' הצטרפתי לקראת סוף מס' עבודה זרה - לפני מחזור וחצי - במסגרת הנפלאה של בית המדרש למגיד שיעור שע"י 'בית מאורות' בראשותו של הרב חיים דוד קובלסקי שליט"א. בתחילה היה לי מאוד קשה להספיק 30 דף בחודש ועוד להיבחן עליהם, אך הודו להשם, אף על פי כן הייתי ניגש להבחן במבחני 'דרשו', אך התוצאות היו מאוד חלשות. זכורני, מציין הוא אנקדוטא הממחישה את הרגשותו, אז, שבעצם הוא אינו מסוגל להצליח במבחן; 'ניסיתי להתחנן אצל האחראי, האם שייך להקל בתוצאות המבחנים וכדומה, אך לאכזבתי, הוא 'הסביר' לי שאין בזה שום הקלות.

"בהמשך, במסכת סוכה במחזור האחרון, התחלתי במסירת שיעור

יומי באופן קבוע - ומאז בימי שישי הייתי מוסר שיעור סיכום שבועי - סיכום זה נעשה בעל פה לא מתוך קריאת הגמ' אלא חזרה על עיקרי מסקנת הסוגיות - אורך השיעור לוקח כשעה. סיכום זה הייתי אף משקיע וכותב ומדפיס, לתועלת עבורי ועבור השומעים, וכך הצטבר שבוע לשבוע עד שבסיום המסכת הצטברו הסיכומים לכדי חוברת נכבדה, כשכמובן, עם ההכנה ומסירת השיעור בשילוב הכנת הסיכומים, ממילא הלימוד כבר היה הרבה יותר ברור ומונח בכיסי. "בהמשך זכיתי לחברותא מיוחדת לסיכום ע"י מג"ש נפלא, אשר מוסר זה הרבה שנים שיעור סיכום בביהכ"נ 'אהבת חסד', הרה"ג ר' נפתלי שפירא שליט"א בעמ"ח 'אמרי שפר', אשר ידוע ומפורסם בשיעוריו הנפלאים ובבהירות המיוחדת. ואכן במסכתות סוטה וגיטין זכינו להוציא את השיעורים מודפסים, יחד עם הקלטה של כל שיעורי הסיכום".

וכך, אתה ניגש למעשה, למבחן החודשי, בקשתי לוודא.

"לא!". מדגיש הוא בנחרצות. "אכן, אף שיחסית התחלתי לשלוט די טוב בחומר, אך עדיין הרגשתי, שחסרה איזו חזרה נוספת לפני המבחן - ולמרות שחשבת על כיוון של פתרון, חששתי ליישם את זה.

"עד שבשלהי חודש ניסן אייר תשע"ז קיבלתי בסייעתא דשמיא

השראה 'לקפוץ למים' ולמסור שיעור סיכום לפני המבחן החודשי. שיעור מסכם על כ-30 דף, כשמאז הרעיון ממשיך וחוזר על עצמו מידי חודש בחודשו, כשברוך השם לחבורה זו יש כבר מוניטין רבים, והרבה רואים בזה הכנה וחזרה מצוינת לקראת המבחן."

שיעור סיכום על 30 דף?

"כן!", משיב הוא בחינניות. כשהוא מפרט, כפי שיש כיום 'שיעור סיכום שבועיים' על 7 דף כשחוזרים בקיצור על כל הלימוד השבועי. אז הרי באם בחזרה שבועית מספיקים לרוב 7 דף בשעה, אנו מספיקים 7 דף בכ 30 דק' כשבסך הכל, משך השיעור לכ 30 דף יוצא כשעה ושלושת רבעי....

אתם מספיקים בזמן זה להקיף את כל החומר? מבקשים אנו לוודא "אנו עוברים במהירות על רוב עיקרי הסוגיות. לפעמים שואלים אותי האם מצליחים לסכם ולחזור על כל מה שנשאל במסגרת המבחן, אז התשובה ברורה שלא, תמיד יש שאלות נוספות שלא הגענו אליהם בחזרה זו. אבל מצד שני רובא דרובא של השאלות שבמבחן הם דברים שחזרנו, כך שכל מי שהשקיע כראוי בלימוד וחזרה, ואחר מנצל את האפשרות של השיעור סיכום-חודשי, הרי זה מסייע במאוד להצליח בידיעת החומר.

"כן", מסכם הוא בסיפוק העובר גם דרך הטלפון; "העניין שהפנמתי, שאחר כל ההתאמצות ללמוד ולהבין, נצרך מאוד-מאוד להשקיע בסיכום ותמצות הלימוד, זה מה שהביא לי וברוך השם לעוד רבים וטובים, לזכות גם הם ליהנות מידיעת הלימוד, וכך לזכות להמשיך להתקדם עוד ועוד בכמות ובאיכות הלימוד."

ברשותך, נשמח לשמוע גרגירים משולחן גבוה, קא זכו ליה, ממה שזכיתם לחסות תחת המאור הגדול מרן כבוד אדמו"ר עטרת ישראל זצ"ל...

"בראש, כהמשך לשיחתנו, חובה אישית עלי לציין, שכל הרוח החיה שנשבה בי ודרבנה אותי להצטרף ולהיבחן בקביעות, היה בזכות הרבי זצ"ל. היה זה פחות משנה מעת עלות הרבי ז"ע על כס ההנהגה, כשבאור יקוד ובאש בוערת הלהיב והכניס בקרבנו בכל עת מצוא, אם בשיחות ואמרי הקודש, ובכל הזדמנות, היה פורש את משנתו הטהורה כי על כל אחד להציב לעצמו יעד ברור, לאן פניו מועדות וכל עת יש לו לעשות חשבון בנפשו עם אלו קניני נצח יצא בתקופה הבאה. בנוסף רבינו ז"ע היה מכביר בחשיבות השינון והחזרה על הנלמד, למען יעמדו ימים רבים ויהפכו לקנין נצח בנפש הלומדים, כך שזכיתי להצטרף לצד רבים וטובים מבני קהילתנו הזוכים להיבחן בקביעות במבחר מסגרות 'דרשו' ב'תלמוד בבלי' ובסדרי לימוד ההלכה בדרך להוראה וכדומה."

מכאן, נראה שנפתח הסכר, והסיפורים המרתקים והמפעימים סביב עניין לימוד והתקדמות בידיעת התורה נאמרו בסך, כשלי נשאר רק להעלות הדברים על הכתב.

"זכיתי להיות חלק ממארגי מבחני 'קנין תורה' בקהילתנו הקדושה, תחת מפעל שייסד רבינו ז"ע 'ועד אהבת תורה'. מדהים היה לראות איך נכנס רבינו למבחן של כמאה בחורים, כאשר כל אחד נבחן על מסכת אחרת אותה בחר. רבינו היה מתעכב על יד בחורים שונים

שואל כל בחור לעומקה של סוגיא בבבא קמא, נשים, מועד, נזיקין מביע את קורת רוחו מידיעותיהם המופלגות.

"שח לי אבא, שבנו שלא היה מהבחורים המוכשרים, הפתיעו וזכה להיבחן על כל מסכת שבת, איך הברען והלהט שהכניס הרבי ז"ע, פתחו את לבבו ונתנו לו את הכוחות להאמין שבידו הדבר.

"כידוע עיקר העיקרים עליו היה מדבר הרבי הוא: לימוד העיון. באחת הפעמים שהייתי בקו"פ ודיבר על כך שאין עיקר החשיבות נמדדת, במה שצורב צעיר נבחן על מאות דפים - אף שבוודאי יש בזה חשיבות רבה - אבל העיקר הוא כמה הוא יודע באמת דפים אלו, וכמה הוא מחובר אליהם וכמה מבין אותם.

"ועם כל זה היתה לו חשיבות מיוחדת לשמוע שלומדים את הדף היומי, ומוסיפים בהשקעה בשינון הדפים. כך היה מאוד נהנה לראות את דפי הסיכום השבועיים - וביותר לאחמ"כ, כאשר נעשה לדפים חודשיים והיה מאוד מתפעל מזה - הנה לדוגמא בשבוע שסיימו את מסכת מכות היה המבחן והסיכום שלפניו על סיום סנהדרין - כל מכות - ותחילת שבועות, והיה למשיב נפש עבורו לראות איך שבזמן קצר היתה חזרה על מסכת שלימה. בהזדמנות אף דרבן אותי שאפיין את עניין סיכום הלימוד לתועלת זיכוי הרבים.

"כידוע הרבי זצ"ל עודד בחורי אנ"ש בהרבה מיני דרכים - אחד מהם היה חבורת סגל שנקראת 'בני היכלא דמלכא', שבני חבורה זו היו מקבלים מידי תקופה קבלות מסוימות, וכחזוק לכך היו נכנסים לרבי לשיחת חיזוק. ואכן פעם אחרונה שזכו לזה היה בשלהי חודש שבט תשע"ט - באותו שבוע ביום ג' נכנסו חברי ועד 'אהבת תורה' לדון בכמה ענייני חיזוק וביניהם לקבוע זמן לשיחה לבחורי החבורה הזו - ומיד ענה הרבי שרוצה שיכנסו דווקא השבוע.

"אם כי, אנו לא הבנו את הדחיפות כשבכלל לא היה ידוע על תיכנון הנסיעה ללוס אנג'לס (היה זה הנסיעה הראשונה לצורכי הרפואה) והרבי הסתיר לגמרי הדבר - אכן דבריו שמרו נפשנו ואירגנו את הבחורים מכל מקומות מושבותיהם, שיבואו בליל ששי כפי שקבע הרבי. והנה זמן השיחה היה לערך לשעה תשע, אבל בפועל הדבר קצת התאחר - והנה זה היה לפני יום המבחן החודשי, בזמן בו נמסר כסדר שיעור החזרה - ולכן הוצרכתי לקצר שהותי בבית הרבי ולצאת באמצע - לאחמ"כ נודע לי שכאשר עברו אצל הרבי והיעדרותי היתה ניכרת - התבטא הרבי, 'כן אני יודע הרי היום יש את השיעור הסיכום.' "עיקר הדבר שהרבי ראה בפרוייקט זה, הוא מה שהיה רגיל תמיד על לשונו לומר שאדם צריך שיהא לו סדר ותוכנית - ועוד שלכל דבר יש זמן וגבול, שבו צריכים למעשה ללמוד ולגמור. ולכן כאשר יש כל חודש תכנית שחייבים לעמוד בה לגמור 30 דף, לחזור ולדעת אותם על בוריים - זהו דבר מאוד גדול - ולכן הוא כ"כ ייקר והחשיב ענין זה. "בהזדמנות זו אציין שזה עתה בערב חג מתן תורה בהי שתא, התקיים בקהילתנו הק' מבחן לכ-150 בחורים, בו זכינו להופעתו של רבינו שליט"א, ומפעים היה לראות איך ששעה ארוכה עבר בין הנבחנים, כאשר מעיין בידיעותיהם הברוכות כאשר מבחן אחד על מס' ב"ב והשני גיטין והבא פסחים, ורבינו מוסיף שאלה לזה ומחמיא על התשובות הבהירות לזה, ובכך מדרבן ביתר שאת להוסיף ולהרבות

"אני צריך להמשיך בדרכי", אמר לו הרבי, "אבל בלילה, במוצאי שבת, נערוך בעזרת ה' סעודת מלווה דמלכה כמו כל שבוע. אולי תבוא לסעודה ונוכל להמשיך את השיחה? אתה תהיה אורח הכבוד שלי, יהיה זה כבוד גדול עבורי אם תתארח בסעודה שלנו".

"העגלון הנרגש הודיע שהוא כמובן יבוא, ויכבד את הרב בנוכחותו, ואכן במוצאי שבת הוא הופיע, ישב לסעודת מלווה דמלכה והרבי קירב אותו מאוד.

"לימים הפך העגלון הזה לאחד הגבאים של הרבי, והיה יהודי חסידי ירא שמים לכל דבר ועניין. אם הרבי רק היה מגיב בגערה "שייגעץ! מחלל שבת!", כמו שבעצם הגיע לאותו עגלון מחוצף, זה לא היה משנה אותו בכלל, אבל החיוך, הושטת היד לשלום, השיחה הלבבית, אלו חוללו מהפך של ממש בנפשו של העגלון.

"ואכן, ההנהגה הזאת של לראות רק טוב בכל אחד, היתה מאוד חזקה אצלו. לפעמים אני שואל בתוכניות 'פלאי התורה' שאני מוסר, בה אני מציג דברים תמוהים לכאורה, אני מציג סיפור כזה של יהודי שרוצה ללכת לבית הכנסת להתפלל, ואנחנו אומרים לו שלא ילך, שיישאר בבית.

"היהודי מתעקש, הוא רוצה ללכת להתפלל במניין, אבל אנחנו נגיד לו: לא אדוני שמעני, אנחנו ניתן לך כסף כדי שתישאר בבית..."

"זה נשמע מאוד תמוה, אבל הרבי מצאנו זצ"ל אמר שהוא מוכן לשלם כסף לאנשים, שלא יבואו לבית הכנסת, אם בבית הכנסת הם רואים רע באנשים אחרים ומדברים לשון הרע עליהם!

"אם אדם מגיע לבית הכנסת", היה הרבי אומר, "ומסתכל שם על ההוא שמתפלל מדי מהר, וההוא שמתנהג לא יפה לאבא המבוגר שלו, או מישהו אחר שגוער בילדיו ומתנהג עימם בקפדנות יתירה, אחד כזה, יותר טוב שיישאר בבית והייתי משלם לו שיישאר בבית, כי לראות רע ביהודי זה יותר גרוע מלהתפלל ביחידות". **"וכ"ק מרן אדמו"ר מצאנו שליט"א אמר באחת ההזדמנויות - שבשנים האחרונות של אביו האדמו"ר זצ"ל, היו רוב דרשותיו עוסקות בלימודי זכות על "כלל ישראל".**

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, ויה"ר שנזכה לילך בדרכיו הקדושים.

"לא היתה ברירה, לקחו הגבאים את הכסא, הרימו אותו יחד עם הרבי, וככה הכניסו אותו לחדר, כדי שיוכל לנוח.

"עברה שעה נוספת, והרבי החל להתאושש מעט. פנתה אליו הרבנית ואמרה לו שיש בחוץ כמה אנשים שרוצים להיכנס לרבי. כך היה מקובל שאחרי השיעור החומש ורש"י היו אנשים שנכנסו אליו להת"עץ ולהתברך, בעיקר אנשים שגרו רחוק, ובאו במיוחד להתברך מפיו, עשו זאת בסמוך לשיעור כדי שייזכו לשמוע גם את השיעור. "הרבי השיב בשלילה: 'אני לא מסוגל לקבל קהל עכשיו. כאבי הראש חזקים מדי...!'

"הרבנית התפלאה מאוד. הרי מקודם הרבי התאושש קצת מהכאבים, ויצא למסור שיעור בקולות וברקים, ועכשיו מה הוא צריך לעשות? לשבת על כסא, לשמוע אנשים ולברך אותם. זה לא כזה קשה, לא צריך להתאמץ במיוחד. אז למה הרבי לא יכול? "הרבי שמע אותה והשיב לה במתק שפתיו: 'יותר קל לי למסור עשרה שיעורים בקול גדול, מלשמוע צרות של יהודי אחד בודד...'

קח כסף ואל תבוא לבית הכנסת...

"עוד לפני השואה, בעת שניהן כרב בעיירה קלויזנבורג, צעד הרבי פעם ברחובה של עיר בעצם יום השבת, והנה למולו עגלון יהודי שנוסע על עגלה הרתומה לסוס בבגדי עבודה, רח"ל..."

"העגלון שראה את רב העיירה מתקרב אליו, כנראה הרגיש קצת לא בנוח עם מעשיו, ובמקום להתבייש, החליט להציף פנים, הוא הצליף בסוסיו, עבר על יד הרבי זצ"ל ואף קרא לעברו בקול גדול "גוט שבת רבי!..." בהנאה מופגנת ובעוזות מצח בלתי מצויה.

"הרבי הרים את עיניו וראה את המחזה המזעזע, של יהודי שמחלל כך שבת בלי שום בוש... הוא התקרב כמה צעדים לעברו של היהודי, ואיחל לו בחום "גוט שבת!!! מה שלומך? איך אתה מרגיש?..."

"העגלון נבוך מעט, והשיב שהוא מרגיש בסדר גמור, ברוך ה', בריאותו טובה והכל בסדר איתו... הרבי שאל אותו לשמו, והוא השיב איך קוראים לו. כך הוסיף הרבי לשוחח עמו כמה דקות..."

המשך מעמוד 7 | הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל

פעמים רבות ביקשו בני הבית לקבוע שעות של קבלת קהל, בחדרתם לשלומם ובריאותו - אך הוא כלל לא רצה לשמוע על כך: "איך אפשר לומר ליהודי שבא לשאול שאלה 'לא עכשיו'?"...

משהגיע לימי הזקנה והשיבה, והרגיש שאינו מסוגל יותר, ניאות ונעתר לבקשות לקבוע שעות קבועות לקבלת הקהל. אך גם אז, לא תמיד הוא עצמו עמד בכך - ומשהיה מבחין באנשים הממתנים בחצר הבית, היה פותח להם את דלתו ומכניסם.

מספר אחד מתלמידיו, כי אמר לו כמה וכמה פעמים בהתנצלות: "אמנם מכורח המציאות קבעו כאן שעות מסוימות עבור הציבור, אך אל תתייחס לזה - זה לא בשבילך..."

ואותו תלמיד לא היה היחיד, רבים קיבלו ממנו את ההוראה שלא יתייחסו לשעות וזמנים, ודלתו פתוחה בפניהם בכל עת שיצטרכו.

(מתוך הספר 'רבי מיכל יהודה')

הצד היותר טוב. אנשים נכנסו מוטרדים ולחוצים כל אחד בענייניו ובמצוקותיו, ויצאו שמחים ומעודדים. בכל לבו הרגיש את מצבו של כל אחד באשר הוא, ומעומק לבו הרעיף וחיזק כל אחד במצבו, כאילו והוא בן יחיד ואין זולתו.

גם כשביקשו להתברך מברכותיו, הוא הקשיב ושמע בשימת לב כל שם שהוזכר בפניו, וכל אחד זכה לברכה מפורטת על מה שנצרך לו, ילד כאיש שיבה.

המחזה חזר על עצמו גם בשעות הלילה, כאשר היה חוזר בשעה אחת-עשרה, לאחר השיעור אצל משפחת שכטר ולאחריו לימוד בחברותא עם חתנו רבי בנימין קורלנסקי, במשך שעות אחדות בחדרו שבישיבה - מחוגי השעון כביכול עצרו ממהלכם, והיה מקבל את כל הצובאים על ביתו, בסבלנות ובהארת פנים עד השעות הקטנות של הלילה.

"מתבייש אני בפני כלתי לעתיד! וכי מה אומר לה? שאפילו אחד מראשי הישיבה לא יכול היה לסדר את קידושיי? הלא בודאי היא היתה מעריכה אותי יותר, אילו היתה נוכחת לראות כי את ראשי הישיבה בה אני לומד, מעריכים אותי וטורחים להשתתף בשמחתי!" - טען הרב ריינר, ורבינו נענה על אתר והגיב במשפט אחד ויחיד: "אני מגיע לסדר קידושין!".

וכך היה. חרף חולשתו הרבה, חרף מכאוביו ויסוריו, חרף הקושי הכרוך בכך - התייצב רבינו לסדר את קידושו של תלמיד, ובלבד שלא תגרם חלישות הדעת חלילה לחתן ביום חופתו! כי כל השיקולים שבעולם - מאבדים מתקפם כאשר ישנו חשש שמא תמעט אשה בהערכתה את בעלה לעתיד!

עד היום, חש הרב ריינר חרטה על שתינה בפני רבינו את צערו, וגרם לו בכך להתעלות מעל מכאוביו ולעשות מה שאיש לא היה עושה במקומו. אולם אנו, על פי דרכו למדנו, כיצד נוהג אדם גדול: כל הייסורים שבעולם, כל הקשיים והנסיונות - אין בהם כדי למנוע ממנו למלא את חובתו, למניעת כל פגיעה בכבודם של אחרים, ולו יהא זה באופן עקיף ביותר...

(מתוך הספר 'אורחות החיים')

ושלוש פעמים בשבוע היה עליו להתייצב בבית החולים לצורך טיפול רפואי. הגר"ד פוברסקי מצידו - התנצל על שאין באפשרותו להיענות לבקשה, במקרה זה בשל מחויבות קודמת, ואלו הגר"ש רוזובסקי - היה מיראי הוראה בכגון דא, כאשר הוא טען בענוותנותו כי 'כל מי שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהיה לו עסק עמהם'... לסיכומו של דבר, אף אחד משלושת ראשי הישיבה לא יכול היה לסדר את קידושו של החתן הנרגש, כאשר הגר"ש רוזובסקי מציע לו לפנות אל ראש הישיבה בה למד בעבר, רבי יעקב ניימן, ראש ישיבת 'אור ישראל' בפתח תקוה.

אלא שאפשרות זו, כלל לא מצאה חן בעיני הרב ריינר... נקל להבין את תחושתו של חתן, המבקש לראות את רבותיו בהווה שמחים בשמחתו ונוטלים בה חבל, ואף את אי הנעימות בשל מה שנראה כהבעת חוסר ענין מופלג בחתונתו... "מה יחשבו האורחים? מה תחשוב הכלה על כך שרבותי אינם משתתפים בשמחתי?" - תהה הרב ריינר בליבו, והחליט בצר לו לעלות אל ביתו של רבינו ולשטוח בפניו את מצוקתו.

התדפק, אפוא, החתן הצעיר על דלת ביתו של רבינו, ולאחר שהכניסוהו אל החדר פנימה - תינה בפני ראש הישיבה את כאבו.

בלשונו הזהב של רבינו הרמב"ם, סוף הלכות שמיטה ויובל, כמובן שלא יהיה האדם בטלן והיה בעל שכל ומעשה לעשות פעולות, על דרך אמרם ז"ל אם תעשה ברכתך..."

ככלל היתה דרך הלימוד בישיבתו של רבינו, נושאת חן בעיני מרן ה'חזון איש', ולא פעם היה מביע את שביעות רצונו בפני רבינו מתלמידיו ומהיקף ידיעותיהם.

באחד הימים, הופיע ה'חזון איש' בשערי הישיבה, כשהוא מלווה בשני אחייניו: הגאון רבי חיים גריינמן זצ"ל, ויבלחט"א הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א. לא היה זה מאורע שגרת, שכן דרכו לא היתה בכך, אך לכבודו של רבינו עלה הוא לישיבה ונכנס לבית המדרש, כדי לעקוב אחר אופן לימודם של תלמידי הישיבה. התרגשותם של התלמידים גאתה בהם. והכל קמו ממקומם כדי לחלוק כבוד לאורח. התחייך ה'חזון איש' ואמר לרבינו: "אין לי כתפיים כה רחבות, כדי שאוכל לשאת על עצמי את ביטול התורה שנעשה כאן מחמת בואי".

מיד סימן רבינו לתלמידים שיחזרו למקומותיהם וימשיכו בלימודם. בינתיים החל ה'חזון איש' להסתובב בין השולחנות, כשפניו מפיקות אור עילאי נוכח הבחורים המתנצחים בלימודם. לפתע נעצר על יד בחור מסויים ושאלו ברוך: "האוכל לשאול אותך שאלה בגמרא?", באותה עת למדו בישיבה מסכת יבמות והבחור נענע בראשו בחיוב. "מהו ביאורה של הגמרא בדף פלוני?", הוסיף החזון"א לשאול. נעמד הנשאל על מקומו והסבר קולח פרץ מפיו בפשט. קרנו פניו של ה'חזון איש' ובפנותו לרבינו נענה ואמר: "כך בדיוק צריכים ללמוד!"...

(מתוך הספר 'אבי הוראה')

אחד מיסודי החינוך שלי, לחשוב הזמן מאוד מאוד... בהמשך, מוסיף רבינו ומבאר לפי זה את הנאמר בפסוק אצל אברהם אבינו ע"ה: "ואברהם זקן בא בימים", ומסביר: "הינו שהיה יכול ליתן דין וחשבון על כל הימים שלא היו חסרים מהימים כולם, וזו באמת מדרגה גדולה עד מאוד..."

הביקור של החזון"א

רבינו שלל מכל וכל את הנוהג הנפסד הקיים בישיבות מסוימות, לפיו ישנן מספר מסכתות בודדות אותן ניתן ללמוד בסדרי הישיבה, כשיתר המסכתות 'מסוננות' כביכול, ואין נוהג ללמוד אותן. בהקשר לכך מתאר היה את מרן ה'חזון איש', כיצד נהרו פניו כאשר סיפר לו פעם כי מתעתדים ללמוד בישיבה את מסכת חולין בזמן הקרוב. "א ברכה אויף דיין קאפ, אז הענק האבן נישט דער שטות" - ברכה תחול על ראשכם, על כי אין אצלכם שטות זו, הגיב ה'חזון איש' כשמעו את דבריו. "וכי למה יגרעו מסכתות בכורות, שבת או פסחים?". ואף רבינו היה דוחק בר"מים שבישיבתו, לפתוח בפני התלמידים אפיקים נוספים, ולא לקבע את עצמם דווקא על המסכתות הישיבתיות.

בעניין זה כותב רבינו לאחד מתלמידיו: "ואקווה שקבלת עליך מה שיעצתי לך לטובה, לעבור לאט לאט על כל הש"ס, שכל אדם ראוי לכך, וכאשר אני רגיל להביא מהרש"א בחידושי אגדות סנהדרין פרק חלק, כי כל נשמה ונשמה מכלל ישראל ראוי שתדע כל התורה כולה... ואני בטוח שמי שהוא יושב באמת על התורה ועבודה ודבוק בה באמת ואמונה, הקב"ה מסיר ממנו דאגה, יגון ואנחה, כמבואר

אני אשוב הביתה, ושלא ישכחו לקנות לי איזה ספר שאני צריך לתיכון...
 "אני כאן, אחרי שעברה כמעט שנה שלימה", מסכם הבחור את סיפורו לקול מחיאות הכפיים של הקהל. "ואתם יודעים מה?", אמר בפנותו לצוות הישיבה ולנשיא הישיבה רבי דוד הופשטטר, "אני לא הייתי מוותר על השנה הזאת בישיבה, אפילו בתמורה למיליון דולר! אין בלבי אפילו שמץ של חרטה על כך שהגעתי אז לישון כאן לילה אחד! זאת היתה ההחלטה הכי טובה שקיבלתי בחיים שלי, והיא עשתה אותי למאושר באדם!".

נקראת 'מתקיים בידו', ומטרתו לשים דגש גדול על הלימוד הנלמד כיום בישיבה, שיהא קנוי אצלו בקנין חזק מתוך בהירות ועמקות".
לסיום, מה תרצה להעביר לציבור הלומדים?
 "אני מקווה שהדברים שנאמרו עד עכשיו אכן יהיו לתועלת, ואסיים כעין ההתחלה בקריאה והצעה לכל יהודי ולומד בליבת הרעיון; שכאמור מניסיון אישי ראיתי את התועלת הגדולה בהשקעה בסיכום הלימוד, הן בחומר שנבחנו עליו וגם ובעיקר בחומר שלא נבחנו עליו. לא משנה מה ואיפה לומדים, בישיבה או בכלל או בקביעות עתים לתורה' וכדומה; כדאי מאוד שאחר המאמץ להבין ולקנות הסוגיות, להוסיף בהשקעה קטנה לסגור הקצוות, דהיינו לסכם ולתמצת העניינים בחזרה בקצרה. כך בהמשך, במבחן או בכל פעם שרוצים לחזור ולעיין בלימוד, הדבר עומד ברור ומסודר מול העיניים, שאם ישאלך אדם אל תגמגם אלא תאמר לו מיד!".

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
 כתבו ל: a0533185209@gmail.com

בפנימיה? לא הרווחת כלום, לא טעמת כלום. תנסה לילה אחד לישון כאן, לילה אחד! תקום בבוקר כמו בחור ישיבה, תיכנס לבית המדרש לתפילה, תאכל פה ארוחת בוקר, ואז תתחיל יום לימודים כמו כל החברים האחרים, אני מבטיח לך שבלי זה אתה לא התחלת להרגיש בכלל מה זה טעם של ישיבה...
 "הוא כמעט תפס אותי באוזן", מתאר הבחור, "לקח אותי החוצה, הכניס אותי לרכב שלו, ונסענו עד לבית שלי. שם המתין לי הרב פריזנד בערך רבע שעה, עד שארגנתי כמה דברים ונפרדתי מההורים, אמרתי להם שאני נוסע לישון לילה אחד בישיבה, ומחר

בידיעת התורה כאשר הדגש לחזור ולשנן את המסכתות הנלמדות בישיבה.
 "כן, בכמה הזדמנויות העביר לנו רבינו שליט"א, שתפקידו להמשיך את המורשת של אהבת התורה וירא"ש שהנחיל לנו רבינו זי"ע ואף יסד נדבך חדש בבחינות 'ועד אהבת תורה' בסימן 'מתקיים בידו', היינו מבחנים יסודיים ומעמיקים יותר, בהם הנבחן יכול לבדוק את רמת הבנתו בסוגיות שנלמדו ובכך גרם להגדיל את החזרה על דפי הגמ' שנלמדו במשך ה'זמן' ב'שה"ק, שהרי עיקר הצמיחה של הצורב היא הידיעה הבהירה בדפים אותם למד, בעמקות ובהבנה בין כותלי הישיבה.
 "וכאשר התבוננו ראינו, שזו הלא היתה משאת נפשו של רבינו זצ"ל, שתמיד בכינוסים הגדולים של הועד וחלוקת הפרסים לנבחני מאות הדפים, לא דיבר במשאו על כמות הדפים, כי אם על איכות הלימוד וחשיבות ברור העניינים לעומקם - אלא שעם הזמן ומתוך רצון להרבות צורבים צעירים, לא תמיד עמדנו על הדברים, ועתה עפ"י הדרכתו והכוונתו של רבינו שליט"א הוקמה תוכנית אשר בשמה

את זה אמר ריש לקיש בדבריו 'אלא א"כ ממי עצמו עליה' היינו ממי את עצמיותו את תאוותיו ורצונותיו הגשמיים, רק בהכי יקנה חיי תורה, כי לא ילכו שניהם יחדיו. ולפי כמה שנמות עצמנו בגשמיות כך נשיג החיים הרוחניים - וזה לעומת זה ברא אלוקים. ושום דבר לא יחיה אותו כי אם 'בלאט גמרא', אז: ושב ורפא לו.
 בהכי יתרוץ קושיית המאור ושמש והשפת אמת (תרל"ד), שלכאורה הלוא דרשת ריש לקיש הנ"ל ש'אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה' הוא סתירה לכתוב מפורש (ויקרא יח) "ושמרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", ועליה דרשו (סנהדרין עד. יומא פה). ולא שימית את עצמו.
 אך לדברינו לא יקשה, ופשוט הוא, שה'ימית עצמו' דריש לקיש, היינו ממנעימי החיים הגשמי של עוה"ז ובכך יזכה לחיים אמתיים ל'וחי בהם' בתורה שירגיש חיות ומתיקות בתורה, אך ללא שימית עצמו בגשמיות, לא שייך להרגיש חיות ומתיקות בתורה.
 (מתוך שיחת גאב"ד חרדים שליט"א)

ימית את עצמו. ופירשו המפרשים שימית את עצמו היינו בגשמיות, אז יזכה לחיות ברוחניות, להרגיש חיות ומתיקות בתורה ובעבודת ד'. וכפי ששנינו (אבות) כך הוא דרכה של תורה וכו' פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וכו' ואם לא ימית עצמו בגשמיות כך הוא לא דרכה של תורה...
 וביאור העניין, כי לא שייך לחיות ברוחניות אם הוא חי בגשמיות, כי לא ילכו אש ומים יחדיו, וכמפורש בחובות הלבבות (שער חשבון הנפש פ"ג ד"ה והחמשה ועשרים) 'וכבר אמר אחד מן החכמים: כאשר לא יתחברו בכלי אחד המים והאש, כן לא יתחבר בלב המאמין אהבת העוה"ז ואהבת העוה"ב, ואמרו: העוה"ז והעוה"ב כשתי צרות, כאשר תרצה האחת מהן, תקציף השנית' ע"כ. וכן הוא לשון הפלא יועץ (קכח): אמרו 'הרוצה לחיות ימית את עצמו' שלא יתנהג להיות מפונק ומלומד בתענוגים ולאכול לשבעה וכו' לא כן מי שממית עצמו ומתלמד שלא להקפיד על שום דבר והכל שווה אצלו הן חסר כיתר חיו יחיה בנחת חיים טובים וארוכים' ע"כ.

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ האם מברכים על הדלקת הנרות בערב יום הכיפורים?
- ◆ האם מותר להשאיר תבשיל על האש למשך יום הכיפורים לצורך מוצאי היום?
- ◆ האם מותר לבלוע תרופה ביום הכיפורים?

מהלכות ערב יום הכיפורים

- מצווה מן התורה להוסיף מחול על הקודש בערב יום הכיפורים, דהיינו, לנהוג באיסורי האכילה וניתר איסורי יום הכיפורים, כחמש עשרה דקות לפני שקיעת החמה. ולכל המוקדם, רשאי אדם לקבל על עצמו את 'תוספת' יום הכיפורים מזמן 'פגל המנחה' ואילך, שהוא שעה 'זמנית' ורבע לפני סוף היום; ואם קיבל את תוספת יום הכיפורים לפני זמן זה, לא חלה קבלתו.
- המקבל על עצמו את תוספת יום הכיפורים באופן סתמי, קבלתו כוללת את כל איסורי יום הכיפורים. אולם, ניתן לפרש ולהגביל את קבלת התוספת לחלק מאיסורי היום בלבד.
- מנהג ישראל להדליק נרות בערב יום הכיפורים; ויש שכתבו, שצריך שהנרות ידלקו במשך כל ליל יום הכיפורים. ונחלקו הפוסקים אם מברכים על ההדלקה.
- מנהג קדום מימות הראשונים, שנשתמר עד לימינו בקהילות רבות, להדליק נר ליום הכיפורים כנגד כל אחד ואחד. ונהגו שלא להדליק כנגד אנשים בלתי נשואים, ולא כנגד הנשים.
- מותר להתחיל מלאכה בערב שבת אף כשהיא נמשכת - מאליה - בשבת עצמה, ולמרות זאת, מנהג בני אשכנז, שלא להשאיר על גבי האש למשך יום הכיפורים תבשילים לצורך מוצאי היום.

איסורי יום הכיפורים

- על יום הכיפורים, נאמר בתורה: "תִּעֲנֶנּוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם". וחכמינו ז"ל פירשו ששה איסורים, שכולם נכללים ב'עינוי' שנצטוונו עליו, והם: אכילה, שתיה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל, ותשמיש המטה.
- מנהג בני אשכנז, ללבוש ביום הכיפורים בגד לבן המכונה 'קִיטָל'. ויש שנהגו שאַבֵּל בתוך שְׁנַיִם עשר חודש לפטירת אביו ואמו, או בתוך 'שלושים' לפטירת קרובים אחרים - אינו

לובש קיטל.

- רוב ככל המלאכות והפעולות האסורות בשבת, אסורות גם ביום הכיפורים. ודיבור בעניני חול, אף הוא אסור ביום הכיפורים, אבל מותר לדבר ביום הכיפורים על האכילה במוצאי היום.
- חכמינו ז"ל התירו לעסוק ביום הכיפורים בהכנת מאכלים לצורך מוצאי היום. ולא התירו זאת אלא כשחל בחול, ורק לאחר זמן 'מנחה קטנה'. וברבות הימים, החלו המון העם לעסוק בהכנת המאכלים לפני הזמן המותר, וישבו חכמים ואסרו כל הכנה מיום הכיפורים לחול.
- חכמינו ז"ל אסרו לישראל לומר או לרמוז לגוי לעשות מלאכה בשבת, ואף אם עושה זאת בערב שבת. וכשהגוי עושה מעצמו את המלאכה עבור ישראל - חובה למחות בידו.

איסור האכילה ביום הכיפורים

- האכילה האסורה מדאורייתא ביום הכיפורים היא בכל כמות שהיא; אבל עונש 'כרת' האמור בתורה, הוא רק על אכילה בשיעור של כ'כותבת הגסה'.
- איסור האכילה ביום הכיפורים - מן התורה - הוא רק במאכל הראוי לאכילה, והיינו שיש לכל הפחות מיעוט מבני האדם שאוכלים אותו. וחכמינו ז"ל אסרו לאכול אף מאכל שאינו ראוי לאכילה.
- לגבי איסורי אכילה שונים, אכילת מאכל הראוי לאכילה 'שלא כדרך אכילתו', אינה נחשבת כאכילה; אולם, לגבי יום הכיפורים, נחלקו הפוסקים אם היא אסורה מדאורייתא או מדרבנן.
- חולה שרשאי ליטול תרופה בשבת, רשאי ליטול אותה גם ביום הכיפורים. ואף תרופה הניטלת באמצעות בליעה - אם היא אינה ראויה לאכילה, מותר לחולה לבלועה ביום הכיפורים.

אוצרות ויהלומים

פניני הליכות
מהגאון רבי משה
מרדכי שולזינגר זצ"ל

חתן הבר מצוה נ"י עלה למפטיר בבית המדרש, ורבינו [רב בית המדרש!...] ארגן בצנעא מנין מצומצם לקריאת התורה בחדר הצדדי

"כך בעת נישואי בנו הצעיר, בסעודת שבת ה'שבע ברכות' נשא דברי ברכה סב הכלה, שהפליג בדברים על מעלת לימוד חומש עם פירוש 'אור החיים' הקדוש, והשיח את כאבו על כך שרבים מבני התורה אינם זוכים לנהוג בלימוד זה של האוה"ח שהוא מספרי היסוד. אחרי דקות אחדות, כאשר נתבקש חותני לדרוש, פתח לאלתר בציטוט מן הזיכרון של דברי 'אור החיים' הקדוש על פרשת השבוע... בהמשך, אף נשא דברים ארוכים מאוצרות אדמו"רי בית גור, ה'בית ישראל' וה'פני מנחם', לשמחת לבב סב הכלה והדודים, חסידי גור, והמה יושבים ומתמוגגים... כך, בידיעותיו הנרחבות ובהתבטלותו לרצון איש ואיש, ידע תמיד למצוא מסילות ולדבר את מה שיעשה טוב לשני על הלב...".

רגעים של עונג צרוף הניכר במוחשיות על פני רבינו, היו בעת שקיבל לידיו ספר חדש

רגעים של עונג צרוף הניכר במוחשיות על פני רבינו, היו בעת שקיבל לידיו ספר חדש שיצא לאור עולם, פרי תנובת עמלם של מבחר הברואים - צורבי דרבנן ותלמידי חכמים. כי על כן רגשי אהבת התורה ואהבת הבריות ניצתו אז יחדיו, והמה משתלבים לכדי אבוקות אש של שמחה עילאית כפולה.

בשורה טובה של ממש ראה וחש רבי משה מרדכי - ראשית כל - בעצם הופעתו של ספר חידושי תורה. באהבת התורה הטהורה היוקדת בו, עיניו מביעות גיל לנוכח החזיון המרנין הזה, של מעיין נוסף מדברי תורה המפכים בעולם. כך כאשר נלהבת רוחו לשמע ידיעה על הוצאת ספר חדש של גאון מדורות קודמים, וכך גם המידה כלפי מחבר צעיר בן זמננו - ממהר היה לשלוח לקנות את הספר, להביא ברכה אל ביתו. ארונות הספרים שגדשו את קירות חדרו לכל אורכם עמוסים זה מכבר, אף בחדרי הבית הנוספים בצבצו מדפים וארונות, אבל הצמאון לכל דבר חידוש בתורה הרחבה מני ים כה גדול הוא, כמשלי חז"ל על דגים שבים שכל טיפה וטיפה שנופלת עליהם "הרי הם מקבלים אותה בצמאון כפי שלא טעמו טעם מים מימיהם"...

"נשלחתי פעם אל רבי משה מרדכי למסור לידיו ספר חדש", סיפר פלוני, "ויצאתי נפעם מן ההתלהבות שאחזה בו ומעוצמת ההודאה הכנה על השמחה הגדלה שגרמתי לו. לא היתה כאן כוונה של נתינת עידוד על החיבור, שכן ידע הוא יפה שאינני המחבר... היתה זו שמחה פנימית על ריבוי התורה בעולם".

(מגזין 'בית היין' מתוך הספר רבי משה מרדכי)

רבינו זצ"ל היה מדבר רבות על כך, שה'חפץ חיים' הקדוש זיע"א היה אומר: "כך למדתני אמי, בן אדם צריך תמיד להזיז את עצמו הצידה!... וכל אימת שמתהווה איזו שהיא התנגשות בינו ובין אחר, עליו לפנות את עצמו בשמחה ולוותר לטובת השני!".

ומי עוד כרבינו זצוק"ל אשר נאה דורש היה ונאה מקיים, ואציין בזה דוגמא קטנה: קרה פעם שאחד מהמתפללים בבית המדרש "ירחי כלה" ערך שבת עליה לתורה לרגל שמחת הבר מצוה של בנו נ"י, אבל הנה בדיוק באותה השבת היה צריך רבינו לעלות לתורה ל'מפטיר' מחמת היארצייט של אביו זצ"ל שחל בשבוע שלאחריו.

רבינו זך המידות, לא הראה שמץ של קפידא, חתן הבר מצוה נ"י עלה למפטיר בבית המדרש, ורבינו [רב בית המדרש!...] ארגן בצנעא מנין מצומצם לקריאת התורה בחדר הצדדי, ושם סידר את העליה של המפטיר, והכל בשמחה ובטוב לבב, בלי שום שמץ של תרעומת וקפידא! אומנות מיוחדת ממש - פרי מוחו וליבו - החזיק רבי משה מרדכי בידי ובפיו, ובה היה מרומו ומשמח את הבריות. עניינה של אומנות זו: לשים תמיד את השני במרכז... במרכז הענין, במרכז נושא השיחה. וכל זאת, בטבעיות גמורה ופשטנית.

תופעה המוכרת היטב בקרב הוגי ספרי רבינו, הינה האיזכורים הבולטים של שמות לומדי השיעור בהערות רבות המובאות משמם. באות מודגשת הוא מציין מפי מי יצאה שמועה נאה זו, ובעת הופעת ספר חדש, מצוי היה שיגיש את הספר במתנה לזה ולזה, עם סימניה תחובה במקום בו נזכר שם המקבל ודבריו... בהבנתו העמוקה קלע בכך אל נקודה פנימית במיוחד, כפי ששחו הלומדים לא פעם על תחושת התרגשות עילאית שחו, לנוכח החזיון הזה של דברי תורה שלהם הכתובים עלי ספר.

כאשר היה מגיע אורח אל שולחן-שבת, כל שיחו של רבינו, סובב היה על עניינים הנוגעים אל האורח, שנהיה למרכז ה'שולחן' ממש...

"כאשר היה מגיע אורח אל שולחן-שבת, יהיה מי שיהיה", תיאר חתנו הרב שלמה רוזנפלד, "הרי כל שיחו של רבינו - ויכול היה לדבר שעה שלימה - סובב היה על עניינים הנוגעים אל האורח, שנהיה למרכז ה'שולחן' ממש... כמו מאליהם עלו ובאו יחסו הרם, מקום לימודיו בעבר או בהווה, וכל תחום שעשוי להוציא את האורח מפינת ה'רואה ואינו נראה' ולהעמידו באור רצוי וחשוב..."

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

סיפורי צדיקים

גלין 471
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למשפחה קייטום על האישור לפרויקט בלבד

סיפורי חז"ל

חלום טוב חלמת

פעם אחת ישב תלמיד אחד לפני רבי עקיבא ופניו זועפות. על שאלתו של רבי עקיבא מדוע פניו אינם כתמול שלשום? ענה התלמיד, מפני שראיתי בחלומי שלושה דברים רעים, ראיתי שאמות בחודש אדר, ראיתי שאת חודש ניסן איני רואה. וגם ראיתי שמה שאני זורע לא אקצור ולא אאסוף. שמע רבי עקיבא את החלום ואמר: שלושת הדברים שראית אינם רעים, להיפך טובים הם. ראית שאתה מת בחודש אדר, אות וסימן הוא שיתחוק כוחך בהדרה של תורה עד יום מותך. ראית שאת חודש ניסן אינך רואה, ומכך סימן הוא שאין הקדוש ברוך הוא מביא אותך לידי נסיון, ומה שראית שאתה זורע ואינך קוצר סימן שתוליד בנים ולא תקבור אותם.

(ירושלמי מעשר שני (פ"ד - ה"ו))

פרשת השבוע

קח את אהרן ואת אלעזר בנו והעל אתם הר ההר (כ' - כ"ה)

וברש"י "קח את אהרן" בדברי ניהומים, אמור לו אשריך שתראה כתרך נתון לבנך מה שאין אני זוכה לכך. מפסוק זה אנו למדים על החיוב לעודד ולנחם כל יהודי מישראל השרוי בצער. מסופר על יהודי שבא אל הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א כשעל פניו הבעת צער גדול. רבי! אמר בבכי, חנות היתה לי בה עמלתי ולה הקדשתי את מיטב זמני במשך למעלה מחמישים שנה, ועתה אירע לי אסון כבוד והחנות נשרפה, וללא החנות למה לי חיים. ניחמו רבי מאיר ואמר: אל תצטער, הקב"ה רוצה את טובתך, אתה אהבת את החנות יותר מאשר את עצמך, ולכן רצית שהחנות תאריך ימים יותר ממך, ואילו הקב"ה אוהב אותך יותר משאוהב את חנותך, ולכן רצה שאתה תאריך ימים יותר מהחנות.

וידבר העם באלקים ובמשה

(כ"א - ה')

ובגמרא (סנהדרין ק"ב) כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר השכינה שנאמר "וידבר העם באלקים ובמשה". מסופר: הרה"ק רבי משה מקאברין זיע"א

היה פעם בעיר אחת ברייסיין, ונתאבסן ב"שטיבל" של חסידי רייסיין, עשו לכבודו סעודה גדולה, וכל החסידים וראשי הקהילה נתאספו ובאו לכבודו, הצדיק אמר תורה, וכל המסובים ישבו והקשיבו בדרך-ארץ. ובקצה השולחן עמד חסיד אחד ושוחח בחשאי עם חברו, אמר לו חברו: הס! אין זו ממידת דרך-ארץ לשוחח בשעת ה"שולחן", האיש המשוחח שתק ולא השיב כלום, אבל בלבו חשב הלא הוא איננו רבי שלי, פתאום באמצע התורה, אמר הרה"ק מקאברין: המהרהר אחר רבו, כמהרהר אחר השכינה. לא הבינו המסובים למי התכווין הצדיק, ואותו המשוחח חשב בלבו, האומנם התכוון אליו, הלא לי יש רבי אחר. והצדיק אמר שנית: המהרהר אחר רבו, כלומר, הוא מהרהר שרבו הוא אחר, ולא זה, כמהרהר אחר השכינה. הרגיש האיש שכנראה מתכווין אליו, ובכל זאת חשב בלבו, הרי יתכן שבין כל הקהל הגדול הזה, יש מי שהוא אחר שאליו נתכווין, ולא אלי, שהרי הוא אינו מכיר אותי כלל, והצדיק אמר בשלישית: המהרהר אחר רבו, כלומר, הוא מהרהר שהרבי התכוין לאחר ולא אליו, כמהרהר אחר השכינה. ואז הבין האיש היטב שאליו מתכוונים דברי הצדיק.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:30 ת"א: 8:33 ר"ת: 9:02

פרשת חקת

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:12 ת"א: 7:27

התבונן ביתר עיון והנה מחזה מבעית לעד עיניו. המשנה למלך יושב בחברת גדולי המלוכה, ופורט באוזניהם תכנית כיצד עם שובו ירעילו את המלך וייתנו בראשו את כתר המלוכה, כשהמשנה למלך מבטיח יקר וגדולה מיוחדים לכל המצטרפים לקשר. המלך נבעת והתבונן ברבנו אחוז פלצות, "האומנם כך מתרחש כעת בארמוני? האוכל לעשות דבר מה?". ורבנו הורה למלך לאחוז את הרובה שעל שכמו, לכוון אל ראשו של המשנה למלך הנראה במראה שעל הקיר ולירות בו. כדברי רבנו עשה המלך, ומשנהו נפל ארצה, כשרבי המלוכה מתבוננים בתימהון הכיצד אירע הדבר. מבוהלים וחרדים שלחו בבהילות את אחד המשרתים לקרוא לכומר הארמון, ולהיוועץ בו מה לעשות. ראה זאת הכומר ובמחוז נרקמה תכנית שטנית. "עתה נטמין את גופת המשנה באחד ממרתפי הארמון, וכשהמלך ישוב נציג לפניו שני עדים שיספרו לו כי ראהו את משנהו נכנס לרחוב היהודים, ומאז לא שב." ולפתע שבה המראה למלאכתה הקבועה, מראה היא את המלך ורבנו העומדים בחדר, ורק חור הירי שבוצע דרכה מקודם מעיד על המחזה המופלא שנראה דרכה בדקות האחרונות. המלך רשם לעצמו את השעה המדויקת בה אירעו הדברים, והבטיח לרבנו כי אם אכן קרו הדברים במציאות, אזי בשובו אל ארצו יראה לקיים משפט צדק. ולאחר מכן קם ונסע לביתו.

בשובו לארצו, והנה כאשר ראה כן היה, המשנה למלך נעדר, ובמהרה התייצבה בפניו משלחת של שרים ונכבדי המלוכה ובראשם הכומר כשבפי הכל סיפור אחיד. המשנה למלך נכנס לרחוב היהודים ומאז לא שב, ועתה יש לגרש את כל יהודי הממלכה ויפה שעה אחת קודם. "אכן כך" – הביע המלך את הסכמתו, "ברם, כראוי במדינה מתוקנת יש לערוך משפט מסודר, לזמן חבר שופטים, קטגור וסנגור ואם אכן ישתכנעו השופטים כי היהודים הם ששלחו יד במשנה למלך, או אז יגורשו מארצי לבלתי השאיר כאן בארץ ולו אחד מהם." שליח קל רגליים נשלח בבהילות אל בית רבנו לזמנו לשמש כסנגור ליהודי הממלכה, ובינתיים קרא המלך בסתר לאחר מהנוכחים בעצת המשנה למלך לברר אצלו את שאירע. תחילה דבק הלה בעלילה שרקם הכומר, אבל המלך לא הניחו לנפשו ובאיומים קשים הוציא מפיו את האמת לאמיתה – וזו כמובן תאמה להפליא את המחזה שראה בבית רבנו.

חלפו מספר שבועות ורבנו הגיע לארמון המלוכה ושוכן בו אחר כבוד, ואילו המלך זימן את חבר השופטים וקבע את הדין הראשון למחרת בצהרי היום, כאשר לפני כן תיערך סעודה גדולה כדי שחבר השופטים יוכל לעשות את מלאכתו בצלילות הדעת

סיפור מופלא על ה"אור החיים" הקדוש זיע"א

שנה אחת בחודש טבת חלם רבנו חיים בן עטר זיע"א, ה"אור החיים" הקדוש (יומא דהילולא ט"ו תמוז), חלום, ובחלומו הוא רואה כי גזירה חמורה נגזרה על בני ישראל הדרים באחת ממדינות הים. בכה רבנו, התפלל וצם ימים רבים לביטול הגזרה המרה. באותה מדינה התגורר מלך אדיר שהיה בקי בחכמת המזלות. יום אחד עלתה במחשבתו לבדוק אם יש מי שנולד באותה שעה ובאותו מזל כמוהו. ולאחר שבדק באצטגנינות, גילה כי ישנו אדם כזה והוא רבי חיים בן משה ממשפחת בן עטר, הדר בעיר פאס שבמרוקו. אותו מלך השתומם על כך שבן גילו ומזלו יהיה דווקא יהודי, והחליט לנסוע לפאס על מנת להכיר את בן מזלו. קרא לכל שריו והודיע להם כי על מנת להשתלם במדעי המלוכה החליט לצאת למסע בן חודשיים בממלכות השכנות, ולאחר מכן ישוב אל כס ממלכתו, ובינתיים משנהו ימלא את מקומו.

כאשר אמר כן עשה, החליף את בגדי מלכותו לבגדים פשוטים, לקח עימו עבד אחד, מרכבה רתומה לשני סוסים ויצא לדרך. לאחר מסע בן כמה ימים הגיע לעיר פאס ושם חיפש ומצא את ביתו של רבנו. רבנו עצמו שהה אותה עת מחוץ לבית, ולשאלת המלך השיבה הרבנית כי ישוב לאחר חצות היום. בינתיים המתין המלך בביתו של רבנו כשהוא מתבונן סביבו בתימהון – האמנם בן מזלו חי בעוני שכזה? בינתיים הגיע חצות היום ואל הבית נכנס אדם עני הלבוש בבגדים דלים, ובראותו את אורחו השתחוה אפיים באומרו "אדוני המלך, בוא ברוך ה'". – "מדוע תקראני מלך?" שאל האורח בפליאה, ורבנו השיבו כי לכל אדם מתלווה מלאך לשומרו, "ולפי מדרגתו של אותו שר של מעלה המתלווה אל כבודו לשומרו, הבנתי כי מלך הוא." "ועתה ספר לי" – פנה רבנו אל אורחו "מדוע טרחת לבוא אלי מארצך?". והמלך השיבו, שראה באצטגנינות שבן גילו ומזלו הוא ולפיכך הסתקרן להכירו. "אך פלא בעיני", המשיך המלך, "מדוע חי אתה בעוני מחפיר שכזה?" ואילו רבנו השיב בפשטות "גדול אני מהמלך." כאשר צחק המלך כשהוא מחווה על העוני והדלות בו שרוי רבנו, הוציא רבנו מראה ואמר למלך "הבה ונתבונן בתוכה".

הביט המלך במראה והנה מפת העולם נגד עיניו, ורבנו שואלו אם יוכל למצוא במפה את ארץ מלכותו. "אם אתבונן דקה קצרה אמצאנה", השיב המלך, אך רבנו הורה לו להסב את פניו אל הקיר ואחר כך להתבונן במראה שוב. והנה כאשר הסב את פניו מהקיר והנה במראה רק מדינת מלכותו. "עתה יסב המלך את פניו שנית ואראהו את עיר המלוכה בפרוטרוט". המלך עשה כדבר רבנו ואז נגלה לנגד עיניו ארמונו המפואר.

משל ונמשל

אם ראית דור שצרות רבות באות עליו כנהר,

חכה לו

מסופר על הרה"ק רבי משה סופר בעל "חתם סופר" זיע"א, שכאשר העניק מלך אוסטריה שיווי זכויות לתושבי המדינה היהודים, והיו כל ישראל שמחים וחוגגים את המאורע בשמחה רבה, ראו תלמידיו של ר' משה והנה רבם בוכה, אמרו לו: רבנו מדוע כל העם שמחים ואתה בוכה? אמר להם:

אמשול לכם משל: היה מלך אדיר ונאור שהיה לו שר גדול שהמלך היה מקרבו ומחבבו. לימים חטא שר זה ונתחייב ראשו למלכות, אלא שהמלך היה חנון ורחום ומרבה לסלוח, לפיכך לא ביצע את גזר הדין והחליף את עונש השר במאסר לזמן בלתי קצוב. ואף הבטיח לו, כי לקץ הימים רחם ירחמנו וישחרר אותו. נמסר השר למפקד בית הסוהר, והלה השליכו באכזריות לתוך בור חשוך מלא עקרבים ונחשים, ישב השר בכלאו שבור ורצוף, אלא שתמיד זכר את הבטחת המלך שישחרר אותו, ותקוה זו חיזקה אותו. לאחר ימים מרובים שמע השר תכונה רבה מסביב לכלאו, נפעמה רוחו בקרבו, כי חשב שהנה הוא משתחרר, ואמנם מיד נפתחה הדלת ושליחי המלך הגיעו ומכושים בידם, ואף בשורה בפייהם, באנו מטעם המלך לנקות את בור כלאך, ואף לקבוע בו חלון כדי להקל את מצוקתך. מששמע השר דבריהם פרץ בבכי גדול, אמרו לו שליחי המלך סבורים היינו שתשמח על הקלה זו, ולבסוף אתה בוכה? אמר להם כל זמן שהייתי במצוקה ידעתי כי ישועתי קרובה לבוא, עכשיו שאתם מתקנים את כלאי יודע אני שנגזר עלי לישב בכלא זה ימים רבים.

אף אני, סיים ה"חתם סופר" אומר כך, חכמינו אמרו (סנהדרין צ"ח) "אם ראית דור שצרות רבות באות עליו כנהר, חכה לו". ואם כן עכשיו שנותנים לנו זכות אזרח בגלות המרה איך לא אבכה?

בעיצומה של הסעודה פנה רבנו אל המלך, "חושבני כי ראוי שהמלך יצווה להביא ממרתפיו יין מלכות משובח שבכוחו לפתוח את הלב". - "אמנם כך", הסכים המלך, "אך במרתפי הארמון ישנם עשרות סוגי יין שכל אחד משובח מרעהו. זה מתוק יותר ובחבית הסמוכה יין עדין. יין לבן לצד יין אדום בטעמים וניחוחות שונים. הבה נרד כולנו למרתפי הארמון וכל אחד מהנוכחים ייבחר לעצמו את היין הטוב ביותר שימצא לנכון".

קמו אפוא המלך, השרים, וגדוד משרתים וירדו כולם אל מרתפי הארמון. ברם לפתע צץ הכומר בראש הקבוצה והוא החל מחווה כי למיטב ידיעתו הרי שהחביות הנמצאות בצד שמאל של המרתף הן הטובות ביותר. ברם רבנו שירד גם כן עם כל הקבוצה, הורה כי לדעתו יש ללכת דווקא לצד ימין ואף המלך הסכים עמו. צעדה הקבוצה לצד ימין והנה במקום שורת צחנה קשה. "מהו הריח החרוף הזה?" שאל המלך בפליאה מעושה, ואילו הכומר משיב "כנראה שיש לאוורר את המקום מכל הטחב". רבנו שידע היטב מה מקור הריח פנה כה וכה עד שמצא פיסת קרקע ריקה בין החביות. "כאן" הצביע רבנו, והמלך ציוה לחפור שם במהרה. בתוך דקות ספורות נמצאה שם גופתו של המשנה למלך כשמדי המלכות עודם עליו. "ומה זה?" שאל המלך בחרון אף, והכומר שוב התייצב להסביר. "כנראה היהודים שהרגוהו בחרו לקבורו דווקא כאן". אך המלך סירב לקבל את ההסברים. "כיצד נכנסו הנה יהודים?!" קרא בזעף. "חוששני" - הצביע על כמה מהשרים שישבו בסוד עצת הקשר של המשנה למלך, "כי אתם הרגתם את חברכם מרוב קנאה, והחלטתם להעליל את הדבר על היהודים". אותם שרים ניסו להכחיש ולנסות לשכנע את המלך כי לא הם שחוללו זאת, אך פניו עטו ארשת קשוחה והוא הודיע כי יוציא להורג את כל חבר השרים, אם לא יודו מי עשה זאת באמת. בלית ברירה נאלצו אלו לגלות את האמת לאמיתה, כי המשנה למלך צנח מת לפתע מירייה שהגיעה ממרחקים באופן בלתי מוסבר, וכי הכומר הוא שהחליט להפוך את הפרשייה המוזרה לעלילה על ראש היהודים.

עד מהרה ציוה המלך לתלות את הכומר שונא היהודים על עמוד בחצר המלך, למען ישמעו ויראו, והמלך הודה לרבנו "אכן גדול אתה ממני".

צ'ין אדם לחברו

הדאגה לזולת

מסופר: כשהנהיג הרה"ק רבי אלחנן וסרמן זיע"א (יומא דהילולא י"א תמוז) בית תבשיל לתלמידים, פנה יום אחד לבחור ושאל איך האוכל? הלה שח לו כי המרק שמחלקים הוא מלוח. למחרת בשעת ארוחת הצהרים ראו לפתע התלמידים את ר' אלחנן נכנס, התיישב ביניהם על הספסל וביקש צלחת מרק. כשהוגש לו, טעם ממנו ומצמץ בשפתיו כמבקש לעמוד על הטעם האמיתי, באמת מלוח, הגיב, הוא קם, פנה לעבר המטבח והסביר לטבחה בדברי נועם ופיוס, כי מסתבר שרצוי למעט כלשהו בכמות המלח שהיא שמה בתבשיל.

אני לא מסכים לזה! לא,

לא אמשיך

סיפר אחד מצעירי החסידים בימים ההם: היה זה בסעודת עתיקא קדישא סעודת יום השבת קודש, רבינו הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א (יומא דהילולא ט"ו תמוז) יושב בראש השולחן וסועד כמנהגו את סעודת היום בצוותא חדא עם החסידים, רוחו הטהורה של רבינו מרוממת, לעתים קצרות הינו מזמר ניגוני דביקות ושמחה, אחר כך משמיע דברי תורה עמוקים ונפלאים, וממשיכים בסעודת השבת עוד, ורבינו ממשיך את דבריו המתוקים מדבש וחוזר חלילה, האזוניים נטויות אל רבינו מקשיבים בערגה לדבריו הקדושים, ופתאום שקט, רבינו מפסיק לדבר, "אני לא

מסכים לזה! לא, לא אמשיך" רועם קולו הרך בהחלטיות, "רק אם אתם תמשיכו לאכול, אני ימשיך לדבר." קהל הנוכחים מפנים מבטים תמהים זה אל זה ולא מבינים מה קרה, אך רבינו בשלו, אתם תמשיכו לאכול את הטשולנט ואני ימשיך לדבר. לאחר סיום סעודת השבת מסביר בתמימות אחד הנערים הצעירים, בחזר בר מצוה שזה עתה מלאו לו שלוש עשרה שנים, ואך עתה בא ללמוד בישיבה. אני ישבתי לי במקומי בירכתי השולחן, ולא שמתי לב כי רבינו אומר דברי תורה, ולכן התחלתי לאכול מהצלחת שלפני, לפתע שמתי לבי כי הנני סועד לבד וכולם יושבים דרוכים ומקשיבים לדברי הרבי, מיד השמטתי את המזולג מהיד, הבחין הרבי בכך ואז אמר את מה ששמעתם.

מסופר: ביום חתונת בנו הצעיר בשעה שהכל עמדו לנסוע לחתונה, קרא אליו רבי הגה"ק חיים שמואלביץ זיע"א את אחד מתלמידי הישיבה בחזר מבוגר שהשתהה בשידוכים, ושעה ארוכה ישב והדריך את הבחור בעניינים שונים הקשורים לנושא. בחוץ המתינה המונית אולם רבי חיים עסק בשלו ואמר לבחור: היום אני מחתן את בני הצעיר ושמחתי גדולה, חשבתי בלבי עם מי ביום הזה אני יכול לחלק את השמחה בהובילי בן לחופה, על מי אני צריך לחשוב? אני חושב עליך.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ט' תמוז

הרה"ק רבי יעקב מטעמילש ב"ר אליעזר ליפמן (ספרא דצניעותא דיעקב - תכ"ז) הרה"ק יקותיאל יהודה מצאנו-קלויזנבורג ב"ר צבי הירש (תשנ"ד)

יום שני י"א תמוז

רבינו יעקב יצחק חיות ב"ר אברהם (אפי רברבא - שמ"ה)

הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב ב"ר יצחק אייזיק (עטרת צבי - תקצ"א)

הרה"ק רבי אלחנן וסרמן ה"ד (תש"א)

הרה"ק רבי אהרן טביש ב"ר יעקב (קרני ראם - תרי"ב)

יום שלישי י"ב תמוז

רבי יעקב ב"ר אשר (בעל הטורים-ה"א-ק"ח)

יום רביעי י"ג תמוז

הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ ב"ר יחיאל מיכל מולאטשוב (תקע"ז)

הרה"ק רבי מרדכי ב"ר פינחס מקאריץ (אב"ד קאריץ - תקע"ז)

יום חמישי י"ד תמוז

הרה"ק רבי פנחס שפירא מסלאוויטא ב"ר משה (תרל"ב)

יום שישי ט"ו תמוז

הרה"ק רבי חיים ב"ר משה בן עטר ("אור החיים" הקדוש - תק"ג)

רבי אריה לייבוש הלברשטאם ב"ר שמחה אבי הד"ח תקצ"א

הרה"ק רבי יעקב משה מקאמאראנא ב"ר אליעזר צבי (תרפ"ט)

הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף ב"ר אליעזר זאב ה"ד (תשכ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודר" רספרים יוסף הדרס" על המצוות.

הגבהת התורה (ו')

א) גם הכריעה שכורעים בשעת ההגבהה, צריך להיות דווקא נגד כתב הספר תורה. (לדוד אמת, למרן החיד"א זיע"א, סימן ד', סעיף ג')

ב) אם האדם עומד בתפילה במקום שאינו יכול להפסיק בדיבור, ולומר וזאת התורה וגו', יעשה רק הכריעה בלבד נגד הכתב של הספר תורה. (בן איש חי, שנה ב', פרשת תולדות, אות ט"ז)

ג) בשעת ההגבהה חייבים הכל לעמוד, אפילו אם המגביה עומד עם הספר תורה על בימה המוקפת מחיצות, דהרי הוא מגביה להראותה לעם, וחייבים לכבדה. (שער הציון, סימן קמ"ו, ס"ק י"ח)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

לע"נ

הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף
ב"ר אליעזר זאב זיע"א
נלב"ע ט"ז תמוז תנצב"ה

הילולא

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת חֻקַּת - מַעֲלַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה

"זאת חקת התדורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליה פרה אדמה" (במדבר יט, ב)

עימר. מידת הדין לא תוכל להזיק לך מכיוון שהיא תתהפך למידת רחמים עליך.

יהודי אחד נכנס לרב הקדוש האדמו"ר רבי משה מרדכי בידרמן מלעלוב זיע"א ואמר לו: "כבוד הרב, ידוע שצדיקים יכולים לראות את כל מעשה האדם ופעולותיו על ידי הבטה במצח. עיניי נא הרב במצחי ויאמר לי מה עלי לתקן ועל מה עלי לחזור בתשובה."

הרבי הסתכל עליו ואחרי הרהור קל אמר לו: "הרי היום למדת דף גמרא, לכן אינני רואה כלום על המצח שלך".

אותו אדם למד תורה והמצח שלו היה נקי! לא רואים עליו כלום מפני שהתורה מטהרת ומכפרת! אין מעלה גדולה יותר מהתורה הקדושה!

הרבי מלעלוב זיע"א היה חוזר ומזהיר בכל הזדמנות על חשיבות לימוד הגמרא. הצדיק אמר, שאין חשיבות למעלה ממנה. כל מה שכתוב בספרי ההלכה ובספרי המוסר, הכל מבוסס על הגמרא.

פעם אחת רבינו אמר: "אינני מסוגל להביט בפניו של אברך שלא למד היום גמרא!".

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

שנת לבי

ע"פ	כנסת לבי	צאת לבי	ריבוי חם
י"ט	19: 12	20: 25	21: 20
ת"א	19: 30	20: 22	21: 17
מ"ט	19: 33	20: 26	21: 21
כ"ב	19: 30	20: 22	21: 17

המקובל הגאון רבי יעקב אביחצירא (ה'אביר יעקב' זיע"א. רבה של תאפילאלת שבמרוקו. סבו של ה'בבא סאלי'. מגדולי רבני מרוקו. זכה לגילוי אליהו הנביא) היקשה בספרו 'פתוחי חותם':

ידוע על פי תורת הסוד שצבע אדום רומז על מידת הדין (כמבואר בזוהר הקדוש ח"ג דף ט). על פי הקבלה זה הטעם שצריך לזלף ג' טיפות מים בכוס הקידוש. כדי למתק את הדין. (היין בצבע אדום- רומז על מידת הדין. על ידי הוספת שלוש טיפות מים, ממתקים את היין ממידת הדין למידת החסד).

מידת הדין קשה ותקיפה ובפרט בזמן שיש דין בעולם. מאחר שנתנה רשות למשחית לחבל אינו מבחין בין צדיק לרשע, כמבואר בגמרא (ב"ק ס"ב). מי הוא האיש אשר יוכל לעמוד כנגד מידת הדין הזו?

יש דבר אחד, שיכול לעמוד כנגד מידת הדין והוא התורה הקדושה. בזוהר הקדוש כתוב (הקדמה דף י"א) שהעוסק בתורה לא צריך לפחד ממקטרגים וממזיקים.

התורה הקדושה רמזה על כך: "זאת חקת התורה- אשר צוה השם" (במדבר יט, ב). כלומר זה כוחה של התורה הקדושה, שמגינה ושומרת על לומדיה מכל צרה וצוקה. כי כך ציווה ה' יתברך.

גם אם ו'יקחו אליה פרה אדמה" (במדבר יט, ב)- דהיינו, אף על פי שתבוא אליך מידת הדין הנרמזת בפרה אדומה ותנסה לקטרג עליך- הרי שבכח התורה הקדושה שאתה לומד, תתהפך מידת הדין להיות "תמימה", ושלמה

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמיה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שלולט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה - שבת- הטמנה - חלק ב'

מה דין הטמנה במקצת והאם יש איסור הטמנה בכלי שני?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

יש איסור הטמנה ביום שבת גם אם הכיסוי מונח על גבי המכסה של הסיר ואינו יורד על צידי הסיר. זה נקרא 'הטמנה במקצת' ואסור לעשות כן. **מקורות:** שו"ע (סימן רנג ס"א). כן למד בספר 'מנוחת אהבה' ח"א (פ"ג אות יט הערה סא) בדעת מרן ה'בית יוסף' להחמיר בנתינת בגדים ע"ג מכסה הקדירה, אפילו כשאינם יורדים על צידי הקדירה. כן למד הרב 'הלכה ברורה' ח"ד (סימן רנז הל"ל). ודעת המקילים לבני ספרד. כ"כ בספר 'שמירת שבת כהלכתה' (פ"א דפו"ח אות עח ובהערה רלו). כ"כ בספר 'הלכות שבת בשבת' ח"א (פ"ה עמוד רעא) בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל שכל שאין הבגדים יורדים מסביב לצידי הקדירה לא הוי הטמנה כלל, ולכן יש להקל בכיסוי מלמעלה. ע"ע בשו"ת 'אור לציון' ח"ב (פי"ז אות יב) שכתב שאיסור הטמנה במקצת לדעת השו"ע הוא רק בדבר המוסיף הבל, מכיוון שטעם הגזירה משום חשש חיתוי, וזה שייך גם בהטמנה במקצת. משא"כ בהטמנה שאינה מוסיפה הבל, מכיוון שטעם הגזירה שמא ימצא קדירתו שהצטננה וירתיחנה, א"כ דווקא באופן שהטמין את כולה יש לחשוש לכך. ע"ש. מה שמונחת ע"ג מקור חום חשיב מוסיף הבל.

איסור זה שייך גם בקדירה, שהסירו אותה מעל גבי אש מכוסה או פלטה חשמלית, שהרי חכמים אסרו להטמין בשבת עצמה אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל. יש מקילים אף לדעת בני ספרד כדעת בני אשכנז, שכאשר הקדירה מונחת על פלטה חשמלית או אש מכוסה, ומניח בגדים על מכסה הקדירה כך שאינם יורדים על צידי הקדירה, יש להקל. **מקורות:** הרמ"א בהגהה (סימן רנג ס"א). בשו"ת 'אור לציון' ח"ב (עמוד קסב) כתב שכל דברי השו"ע לאיסור הטמנה במקצת. זה דווקא בערב שבת שגזרו שמא יחתה בגחלים, אולם איסור הטמנה בשבת שמא ימצא קדירתו שהצטננה שייך דווקא במטמין כולו ולא מקצתו. החזון אי"ש (סימן לז ס"ק יט) החמיר כדעת השולחן ערוך.

איסור הטמנה שייך רק בכלי ראשון, כלומר כלי שמבשל בו [סיר]. אבל מותר להעביר תבשיל מכלי ראשון לכלי שני ולהטמין אותו. **מקורות:** שו"ע (סימן רנז ס"ה) ובמשנה ברורה (ס"ק כח) כתב, שמותר להחזיר את התבשיל לכלי ראשון ולהטמין.

מותר למלא בשבת בקבוק טרמוס במים חמים מכלי ראשון. **מקורות:** הראש"ל בספרו 'לוויית חן' (סימן ד) ושו"ת 'אגרות משה' (או"ח ח"א סימן צה). ראוי שהטרמוס יהיה יבש שלא יוצר מצב של בישול טיפות המים שבתוכו. ע"ע שו"ת 'שבט הלוי' ח"א (סימן צג). כן פסק בשו"ת 'אור לציון' ח"ב (פי"ז אות יא).

חשיבות דף גמרא

הגאון ר' חיים זצ"ק זצ"ל סיפר: "כשהייתי בסיביר סופחתי לקבוצה, שעבדה בהרכבת טנקים. ההספק שנדרש היה שלושים ושישה טנקים ליום! התנאים היו איומים. קיבלנו חמש מאות גרם לחם ליום ופעם בשבוע מי מרק דלוחים. הגויים ניחמו את עצמם בדרכים משלהם. הם שתו לשוכרה ספירט מכוניות ועישנו עלי עשב מיובשים".

"אנשים רבים לא החזיקו מעמד ומתו מתת תזונה. מהרכבת טנקים. עברנו לסלילת כבישים בביצות. נכנסנו עד הצוואר במים כדי לבנות גשרים. היו אלו חיי בלהות. היינו מוזנחים. לבשנו בגדים קרועים, שלא חיממו אותנו בקור הצורב. חשנו מותשים עד אובדן כוחות".

"המים בשטח לא היו ראויים לשתייה אלא היו מעופשים ומורעלים. נאלצנו להביא מים בדליים ממעין ביער, שהיה רחוק כשלושה ק"מ מהמחנה. יום אחד התנדבתי ללכת להביא מים מהיער. עשיתי זאת, כי נודע לי שמאחורי היער יש כפר שבו גרים יהודים. הלכתי למעין והמשכתי לעבר הכפר".

"נקשתי על הדלת הראשונה שנקרתה בדרכי. בעלת הבית פתחה. היא נבהלה מאוד כשראתה אותי. אני מתאר לעצמי כיצד נראיתי בעיניה. היא הושיטה לעברי פרוסת לחם, שהיה נחשב אז לאוצר זהב. אני אמרתי לה: 'אני יהודי, אני לא רוצה לחם. אני רוצה ספר!'. "

"היא קראה לבעלה, שאמר לי: 'ראה, יש בידי ספר אחד בלבד, גמרא קטנה נדרים ונזיר. אני לומד בה בזמן הפנאי. סוף כל סוף גם אני יהודי!'. בכיתי לפניו: 'תן לי לפחות דף. אל תשאיר אותי כך'. הוא ריחם עלי. חצה את הכרך לשניים ונתן לי את מסכת נדרים. מרוב שמחה, כמעט שרקדתי עם הדליים כשחזרתי למחנה".

"יום אחד עבדנו בניסור עצים והפועלים לא השגיחו. חיי אדם לא נחשבו שם. לפתע ענף ענק נחת על ראשי. נפלתי ודם רב ירד ממני. זה היה נורא. היו לי כאבים עצומים! כשנשאו אותי לבית החולים, התחננתי: 'אנא, עברו ליד בקתתי'. נכנסתי לבקתה שטוף דם ומלא אימה. לקחתי את הגמרא היקרה והחבאתי אותה מתחת לבגדי. כך נשאו אותי לבית החולים. גם כשאדם מובל לבית חולים, אסור לו לשכוח שהחולי האמיתי, הנצחי, הוא של הנשמה. התרופה היחידה והבלעדית היא דף הגמרא!".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

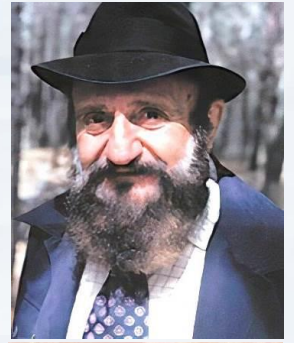
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - החסיד הרב אליהו נענה זצ"ל

החסיד הרב אליהו נענה זצ"ל - נולד בשנת ה'תע"ר (1910) בירושלים. משפחתו עלתה לארץ ישראל מבבל חמישה דורות קודם לכן. כבר בתקופת הבריטים מסר את נפשו על עריכת תפילות בהר-ציון. ערבים ניסו לפגוע בו לא פעם, אך בניסי ניסים ניצל מידיהם. כאשר ירושלים העתיקה נפלה במלחמת השחרור, הר-ציון נותר המקום הקרוב ביותר להר-הבית אליו ניתן היה להגיע.

רבינו לקח על עצמו 'לשרת את דוד המלך' ואת כל העולים אליו. הוא למד ולימד שם תורה. טיפח את המקום. ארגן את המניין היומי ודבק באמירת תהילים על קברו של דוד המלך ע"ה. רבינו ערך פעמיים בשבוע תפילות, תיקונים, סעודות מצווה ולימוד בהר-ציון. רבינו ערך במסירות נפש סעודת 'מלווה מלכה' עם הרב אורי אברישה בשירה, בכל מוצ"ש ובכל מזג אוויר.

רבינו חילק אוכל למשתתפים למרות המצב הקשה ותקופת הצנע. המבוגרים קיבלו פרוסת לחם וסרדין אחד ואילו הילדים קיבלו פרוסת לחם לטבול בשמן הדגים. בנוסף, נתן להם דמי נסיעה כדי שיוכלו לחזור באוטובוס. שימש בתפקיד זה למעלה מ-45 שנה. חי בפשטות והלך ברגל כדי לחסוך את דמי הנסיעה באוטובוס. העביר את הכסף שחסך למתן בסתר וסיוע לנזקקים, בני תורה ומשפחות ברוכות ילדים. אנשים רבים פנו אל הצדיק והוא בירך אותם.

הם נהגו להגיד: **"הרב אליהו נענה - נענה לכל אחד, ותפילותיו נענות בשמיים"**. כל חייו מסר את נפשו לעבודת הבורא בתפילה, לימוד תורה ומעשים טובים. ענוותן. נפטר בי"ח תמוז ה'תשנ"ז (1997) בפרשת פינחס (הוא אליהו), שמסר את נפשו למען עם ישראל, והוא מסר את נשמתו הזכה והטהורה, בקדושה ובטהרה, לבוראו. חי כ-87 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' יעקב. **אמו:** מרת שמחה. **אשתו:** מרת לינדה. **מרביתיו:** המקובל ר' מרדכי שרעבי, הגאון ר' עזרא עטייה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'). **מתלמידיו:** ר' שמואל שמואלי, ר' שמואל ישראל, ר' שלמה ועקנין, ר' יוסף ועקנין, ר' חיים גזית, החזן ר' משה חבושה, המוהל ר' יוסף אורן, ר' ראובן אדרי, ר' צרלי ממירון, ר' ישראל גליס, ר' יעקב השמש, ר' יעקב לוי, ר' אליהו דגן, ר' מתתיהו דגן שיש דוד, ר' משה דרעי ז"ל, הגאון ר' יהודה מוצפי זצ"ל. **ילדיו:** הבן ר' יעקב ובנות.

גם בתקופות של מתח ביטחוני שכללו הפגזות, רבינו התמיד להגיע להר ציון כדי להתפלל ולהעביר בעד כלל ישראל. פעם אחת כשהגיע סמוך לציון קודשו של דוד המלך ע"ה, התפלא לראות זקן יושב שם מכיוון שבאותה תקופה אף אחד לא העז לצאת מביתו בגלל המתרחשות הביטחוניות והחשש שמא יפגעו על ידי פגז או כדור. רבינו ביקש מאותו זקן שיצטרף אליו לתפילות ולקריאת תהילים. הזקן ענה: "אני אתפלל מלמטה ואתה מלמעלה". רבי אליהו דאג לזקן לאוכל, ואותו זקן בירך אותו שבנו, ר' יעקב, יתחתן באותה שנה - ברכה שהתקיימה בתוך שלושה חודשים.

לאחר מכן הזקן נפרד ממנו. רבינו הלך יחד עם אשתו למורו ורבו המקובל הצדיק הרה"ג מרדכי שרעבי זיע"א, כדי לשאול לפשר הזקן שפגש. לפני שהגיעו לחצר בית הרב, יצאה לקראתם אשת הרב הצדקת מרים בת מרים ע"ה ואמרה: "היכנסו, הרב ממתין לכם!". כשנכנסו לבית הרב, עוד לפני שפתחו את פיהם, הרב ביקש ממנו: "ספרו, ספרו, מה ראיתם?".

רבינו סיפר לצדיק את כל מה שקרה עימו ומיד הרב שרעבי צחק"ל אמר: "אשריך ר' אליהו. זכית לראות את דוד המלך ע"ה, אולם אני אוסר עליך לגלות זאת במשך חמש השנים הבאות!". רבינו אכן שמר את הסוד של גילוי דוד המלך שהיה לו במשך כל אותן השנים. ידוע כי הרה"ג הצדיק מרדכי שרעבי צחק"ל הפנה אנשים שבאו אליו לקבל ברכה אל רבינו ואמר: "חבל על הזמן. לכו מהר אל ר' אליהו שנמצא ליד ציונו של דוד המלך ע"ה ותיוושעו יותר מהר", וידוע שרבים נושעו מברכותיו ותפילותיו.

מעל קברו של דוד המלך ע"ה ניצב חדר הנשיא. **בין החפצים הרבים המצויים בחדר יש כינורות שהובאו מגיא ההריגה וממחנות ההשמדה.** בנו ר' יעקב סיפר: "לפני מלחמת ששת הימים אבא ואמא באו להגיד תהילים בחדר הנשיא כדי שלא תפרוץ מלחמה ואם חלילה תפרוץ - אז שנצח בה. לפתע הפסיק אבא מקריאתו ושאל את אמא: 'את שומעת את מה שאני שומע?'". היא ענתה בתגובה: 'השאלה היא האם אתה שומע את מה שאני שומעת?'". 'ומה את שומעת?' - 'אני שומעת כינור מנגן!'. **שניהם הרימו את עיניהם והנה אחד הכינורות התחיל לנגן מעצמו! הם המשיכו לקרוא תהילים והכינור המשיך לנגן. כשסיימו לקרוא תהילים - הפסיק הכינור לנגן."**

הגאון רבי עזרא עטייה זיע"א (ראש ישיבת 'פורת יוסף') ובנו הגאון רבי דוד סיפרו: "חמישים שנה גרנו בשכנות לר' אליהו (היה להם קיר משותף). מעולם לא שמענו אותו מרים את קולו מלבד קול של תורה, תפילה ותהילים".

הצדיקים הנסתרים הרב יוסף דיין והרב יוסף וולטוך סיפרו לרב שמואל שמואלי הי"ו (היה שמשו של המקובל הרב מרדכי שרעבי זצ"ל) כי בלוויה של רבינו, הם ראו כתר של זהב מונח מעל הראש של הנפטר. כתר מלכות של דוד המלך ע"ה.

בנו, ר' יעקב, סיפר לנו על אדם בשם מיכאל לוי מאופקים שהיה מגיע לרב באופן קבוע. הוא סיפר כי הצדיק היה מניח את ידו על ראשו ומברך מכל הלב וברכותיו התקיימו! לאחר שרבינו נפטר, שאל את בנו, כיצד הוא יכול להגיע לרבינו. הוא הגיע לבית-העלמין גבעת שאול. לאחר שמצא את הציון, התכופף ושם נר בפתח המיועד כדי להדליק. לפתע הרגיש יד מונחת על ראשו כאילו מישהו מברך אותו. הוא לא זז במשך זמן מה עד שכבר לא חש את היד. הוא הביט לכל הכיוונים ולא ראה דבר.

כשחזר מהר-המנוחות, סיפר לבן ר' יעקב, כי מנהגו של הרב לאחר פטירתו כפי שהתנהג בחייו. רבינו הבטיח לכל מי שיפקוד את ציונו, להיות תמיד שליח טוב לפני כיסא הכבוד. עוד הוסיף: "בחיי הצדיק, הוא היה 10 וברכותיו התקיימו 100%. ציונו הוא 1014. עתה, לאחר פטירתו הוא 100% וברכותיו 1000% מתקבלות וה-14 זו היד המברכת. אם הייתם מבקשים לקבל קבר מס' 1014, לא הייתם מקבלים. מהשמיים נתנו לו מספר זה והוא מדויק".

כְּחָה שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה

המעשה היה תמוה ביותר. איש לא הבין את המניעים והסיבות לכך. מאמרי התקפה חריפים נכתבו על הנשיא בגלל הצעד הזה. עיתון בעיר הולדתו קנזס סיטי אף הגדיל לעשות וכינה אותו 'בוגד' מכיוון שלא התחשב באינטרסים של ארצות-הברית.

הנשיא אף הגדיל לעשות והסכים להעניק לישראל הלוואה בסך של 135 מיליון דולר! על ידי הבנק ליבוא ויצוא של ארצות-הברית. היה בסיוע זה חשיבות קיומית אמיתית עבור מדינת ישראל.

בשנת ה'תשי"א הרב שלמה לורנץ היה בארה"ב. הוא והרב סלומון זצ"ל (רבה של קנזס סיטי) שוחחו עם מר טרומן על הצעד הזה. כך סיפר נשיא ארה"ב:

"בילדותי גרתי בשכנות למשפחות יהודיות ומאוד הערכתני אותן" (מר טרומן לא למד בבית-הספר עד גיל שמונה. באותו זמן שימש כגוי של שבת' עבור שכניו היהודים).

"אבא (אביו היה חקלאי והוא נולד למשפחה נוצרית) היה קורא איתי תנ"ך באופן קבוע ואני מאוד הושפעתני מהתנ"ך".

"כאשר קראנו יחד על המלך כורש (השני) מפרס, שנתן ליהודים הגולים בבבל את הזכות לחזור לישראל ולבנות את ביתם בארץ יהודה ואת בית-המקדש השני בירושלים, אמרתי לעצמי: 'אם יום יבוא ותהיה לי יכולת ואפשרות, גם אני אתן בית ליהודים'".

"אבל, כמובן, שהחלק הרגשי הזה לא היה עומד מול האחריות שלי כלפי האינטרסים של אמריקה, והיה אסור לי לעשות זאת".

"אם כן אתה לבטח שואל, למה בכל זאת הוריתי לשגריר להצביע עבורכם? הסיבה היא, כי רק אני וסטאלין יודעים עד כמה העולם נמצא בסכנה קיומית". (לאחר החרבת הערים היפניות הירושימה ונגאסקי ע"י פצצות אטום).

"מלחמה אטומית עלולה לפרוץ בכל רגע ולהחריב את כל העולם. רק אתם היהודים, שיש לכם תורה ומוסר, מסוגלים להציל את העולם מהרס ומחורבן".

"בדיוק כמו שהשפעתם על העולם, שהיה מורכב בעבר מאנשים פראים, ואתם נתתם לו ערכי מוסר. אני מצפה מכם שתעשו זאת שוב ותלמדו את העולם צדק ומוסר".

"ברור לי, שבלי מדינה משלכם, קולכם לא ישמע והשפעתכם לא תהיה ניכרת. לכן הוריתי אישית לתת לכם מדינה, כי זה אינטרס ישיר של אמריקה!".

עד כמה עלינו להפנים את תשובת נשיא ארצות-הברית ולשמש 'אור לגויים' במעשינו.

האם כשאנחנו מברכים את ברכות התורה: "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו... נתן התורה", אנחנו מרגישים בני-מזל, שבזאת עולם בכבודו ובעצמו נתן לנו את התורה הקדושה?

ידוע, שהתורה הקדושה מעדנת את האדם ואת מידותיו. היא מגבירה את האמונה במי שאמר והיה העולם ועוזרת לאדם להתמודד במצבים שונים בחיים ועוד. התורה הקדושה מכוונת אותנו להיות 'אור לגויים' במעשינו.

האם אנחנו יודעים עד כמה הגויים עצמם מודעים לחשיבות של העם היהודי ולצורך הקיומי וההכרחי של עם ישראל בעולם?

הרב שלמה לורנץ זצ"ל סיפר: כידוע ב-י"ז כסליו ה'תש"ח (האירוע ידוע כ"ט בנובמבר) התקיימה הצבעה באו"ם על ההחלטה הגורלית- האם תוקם מדינה עבור היהודים וכן עניין חלוקת הארץ לשני עמים (יהודים וערבים).

הסובייטים סברו, שתהיה להם השפעה במזרח-התיכון (מדינות ערב המוסלמיות לא חיבבו את האתאיסטים ממוסקבה) דרך היהודים.

בנוסף, אם אפשר בדרך גם 'לעקוץ' קצת את אנגליה שתמכו בערבים, מדוע לא לעשות כן? לכן הם הצביעו באו"ם בעד הקמתה של מדינת ישראל.

'הגוש הערבי' כמובן התנגד בחריפות והצביע נגד. בנוסף הוא איים על המדינות המצביעות באו"ם כי הם יתנקמו בכל מדינה, שתצביע בעד הקמת מדינת היהודים ולא ימכרו להם נפט

בכלל מה ההיגיון לתת ל-650,000 אנשים מדינה, כאשר מסביבה יש מאות מיליונים שמתנגדים ומאיימים להחריבה מיד לאחר הקמתה?

בעקבות המצב, הצבעתה של ארה"ב בעד הקמת מדינת היהודים הייתה כמובן מאוד קריטית. משרד החוץ, שהיה חשוף יותר לאימונים של ארצות ערב, בחן את הנושא 'במשקפיים ריאליות' של טובת ארה"ב. גם הוא התנגד בחריפות להקמת המדינה.

גם מזכיר ההגנה, מר ג'יימס פורסטל, הזהיר את הממשל, שלא לתמוך בהקמת המדינה בגלל האיום של ערב הסעודית שלא ימכרו נפט לארצות-הברית.

לתדהמת הכל, נשיא ארצות-הברית, מר הארי ס' טרומן, התעלם מכל ההמלצות שקיבל והעביר הוראה ישירה לשגריר באו"ם מעל לראשי הממונים עליו להצביע בעד הקמת מדינה ישראל.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסתריא אטון זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
סלים בן פרחיה ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחיה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
ספירוס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת זרהה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
דוד בר חסיבה ז"ל	חי יזיז בן קלרה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ברכה בת מרדכי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
יעקב בן נעימה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	דוד יצחק בן פרחיה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

חקת

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת הקת

- א..... ישועה קרובה לבוא - יתייצב בשלוות הנפש ויאמין שישועתו מוכנת ומזומנת
- ג..... עצת ה' היא תקום - הקב"ה מנהיג את העולם כפי רצונו
- ז..... כי ארנון גבול - גדרים וסייגים בשמירת גבולי הקדושה
- י..... הרוצה בתשובה - מעלת השבים בתשובה יותר מצדיקים גמורים
- יג..... צמיד פתיל לפיו - השמירה על מוצא פיו
- יד..... ממית עצמו עליה - עיקר מעלת עסק התורה כשהיא ב'גיעה'

פרשת הקת

ממשיך את הישועה שיפקח הקב"ה את עיניו וימצא 'מים חיים' בשפע גדול ועצום.¹

מעין הדברים כתב הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (ויגש ד"ה ולא יכול) שהעצה להיושע בדבר ישועה ורחמים לכל הדאגות העומדים על האדם היא להתאפק ולא 'לדחוק את השעה' (וכבר אמרו חז"ל ברכות סד., כל הדוחק את השעה - שעה דוחקתו), אלא ישב ויצפה בשלוות הנפש לישועת ה', מתוך אמונה עזה כי בוודאי כבר הכינו את ישועתו ממעל, ובבוא העת היא תגיענו, ועי"ז אכן יוושע בכל טוב. ובוה מפרש בלשון הכתוב (בראשית מה א) 'ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו', וז"ל, פירוש, ולא יכול - היינו כשהשעה דחוקה לו ח"ו, ולא יכול לשיית עצות בנפשו, יוסף להתאפק עוד, עד יעבור זעם ולא יהיה דוחק את השעה, וזאת היא עצה לכל הנצבים עליו, היינו לכל הדאגות העומדים על האדם. עכ"ל.

בא וראה עד כמה מעולה היא מידת הסבלנות, וכביאורו הנורא של הרה"ק מוואלברו' זי"ע (עבודת יששכר בפרשתן) על המעשה בהפטרות דפרשתן (שופטים יא א-ג) 'ויפתח הגלעדי היה גיבור חיל וגו', ויגרשו את יפתח ויאמרו לו לא תנחל בבית אבינו כי בן אשה אחרת

ישועה קרובה לבוא - יתייצב בשלוות הנפש ויאמין שישועתו מוכנת ומזומנת

בפרשתן (כ ה), 'ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו', כתב הרה"ק השפת אמת' זי"ע (תרנ"ט ד"ה בפסוק) לבאר הטעם שרצה הקב"ה להושיעם דייקא באופן כזה, שהנה אמרו חז"ל (בר"ר נג יד) 'אמר רבי בנימין, הכל בחזקת סומין עד שהקב"ה מאיר את עיניהם, מן הכא (בראשית כא יט) ויפקח אלוקים את עיניה', וביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע בזה"ל, כי לעולם כל הנצרך לכל בריה מוכן בכל מקום ובכל עת אלא שהוא מוסתר מעין הגשמי, וכשהקב"ה מאיר עיניו רואה שהכל לפניו". ובוה מבאר, שזו היתה הכוונה העליונה באומרו 'ודברתם אל הסלע', שיפקחו עיני בני ישראל ויראו כי המים מוכנים להם מכבר בסלע.

וללמד על הכלל כולו יצא, בכל 'סלע' שנודמן לאדם, כשזקוק לישועה בכל עניין שהוא, ונדמה שאין שום דרך הצלה ומבוא לישועה, יתחזק באמונה שלימה כי טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו², וכבר הקדים הקב"ה את הרפואה למכה והכין עבורו את ישועתו אלא שלעת עתה נסתרת היא מעיניו, ובאמונה זו הינו

א. וכבר נודעה ה'סגולה' למציאת אבדה לומר דברי המדרש הללו אמר רבי בנימין וכו'. ובאמת אין זה 'אמירה' ולחש בעלמא... אלא המכוון בזה שישריש בעצמו את האמונה הטהורה שהקב"ה מספק לאדם כל צרכיו וכבר הכין לו ישועתו, ואינו זקוק אלא שיפתח ה' את עיניו, וכשישריש זאת בקרבו מיד 'ימצא' את אבדתו העומדת ומזומנת לו מכבר.

ב. אחד מחסידי הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע שלח לרבו אגרת בה ביכה נוראות על מצבו הקשה שהוא שרוי בו, ומכל צד ורוח הולך לו בקושי והסתר, ומרוב כאבו פתח את מכתבו בזעקת 'מאין יבוא עזרי', החזיר לו ה'נתיבות שלום', מדוע לא שמת אל לבך כי תשובתך בהמשך הפסוק - תשובה המאירה כל מחשכים 'עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ'... (נת"ש מכתבי קודש, צה).

ג. שמעתי מת"ח מופלג שליט"א, לבאר בפסוק (תהלים פא ח) 'בצרה קראת ואחלצך אענך בסתר רעם אבחנוך על מי מריבה סלה', ותמוה, שהרי נסיון ד'מי מריבה' לא היה אלא פעם אחת בדור המדבר, ומדוע אומר 'אבחנוך' על מי מריבה סלה, שהוא נסיון ומבחן לעולם ועד, ומבאר, שקאי על כל הדורות, לכל איש ישראל בכל הקורות אותו, פעמים שרוי במצב קשה כאבן של הסתרה, קושי ויסורים, חולי או שאר צרות, או שרעהו ביזהו או היכהו, באותה שעה ישנם שני מיני אנשים, יש ה'מכה' את עצמו או את סובביו מתוך רוגז ועצבון רוח, ויש מי שרואה בכך כי 'מדברים' אליו מן השמים, או שהוא מדבר לשמים בדיבורי אמונה ובטחון, אבי שבשמים ידעתי גם ידעתי, כי שלחת לי בזה 'הודעה' מן השמים, ואף אם איני יודע מה הנני מאמין שהכל טובתי, וזהו הנסיון לדורות - לראות אם הינך 'מכה' את עצמך, או ש'תדבר' אל ה' ותנו לא מידי.

באר הפרשה - פרשת הקת

(מנילה כא.) שעייבב עצמו בידיעה ברורה כי כל מאי העביד רחמנא לטב עביד, והכל 'טוב' הוא. וכ"כ הרגיל עצמו בזה, עד ש'ויתלקטו אל יפתח אנשים ריקים', שהתלקטו סביבו אנשים רבים אשר שפכו לבם לפניו על כל צרותיהם ותלאותיהם... והוא הכניס בלבם תבונה ודעת להבין ולהשכיל שכל הצרות הם לטובתו של אדם, ועי"ז הוציאם מכל צרותיהם עד שנהיו ריקים מכל צרותיהם, ונפקחו עיניהם לראות כי הכל 'ארץ טוב', ובשבר כל זה נעשה לבסוף 'ראש וקצין' על כל עם בני ישראל, בזכות הסבלנות - שקיבל באהבה באמונה תמימה בצור כל עולמים.

בללו של דבר, יקבל אדם את הנהגת הבורא עמו בין בעצמו בין ע"י שלוחיו, בהשקט ובבטחה מתוך אמונה תמימה ופשוטה^ה.

וע"י התחזקותו באמונה שלימה בעת הקושי והיסורים יעברו מעליו כל ייסורי הנפש בידיעתו כי טובה

אתה, ויברח יפתח מפני אחיו וישב בארץ טוב ויתלקטו אל יפתח אנשים ריקים, וצ"ב, מדוע ברח יפתח, הרי לא רצו אחיו כלל להרגו, ומרוצים היו שישב עמם, אלא שלא רצו לתת לו חלק ונחלה מירושת אביהם, ואם ברח משום רוגז, היה יכול להלך בנחת ולא היה צריך לברוח, ועוד קשה הרי העיד הכתוב שהוא היה גיבור חיל, א"כ מדוע לא נטל מהם את הנחלה בכוח גבורתו.

ומבאר, שאכן, בכוח גבורתו של יפתח היה להוציא מהם את הנחלה, אלא שכבש את יצרו וקיבל על עצמו מידת הסבלנות, לעשות עצמו כ'נרדף' תחתיהם, וסבל חרפתו. אך מכיוון שלא האמין בעצמו, בידעו שהיצר אורב לאדם בכל עת מצוא, וחשש שאם ישב יחד עם האחים יבוא היצר באחד הימים ויפתנו להוציא מהם הנחלה, על כן ברח מהם כבורח מן השונא הבא עליו להרגו, וזהו 'וישב בארץ טוב', ישיבה לשון עכבה

ד. וכך כתב הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (שמיה"ל שער התבונה פ"ח) לבאר היאך ניתן להגיע למדרגת 'שמחים ביסורים' שעליהם הכתוב אומר 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו', וז"ל, כי מדה זו באה לאדם מצד קדושת הנפש ומאמונתה הטהורה בה' שהוא משגיח על כל דרכיו, כמו שכתוב (איוב לד כא) 'כי עיניו על דרכי איש', ועושה הכל לטובתו. עכ"ל. כענין זה ענה פעם הגאון הגדול הרא"מ שך זצ"ל, ליהודי 'נרדף' שנכנס אליו וביכה לפניו את מר גורלו, רבי הרודפים' ממררים את חיי, אין לי לא יום ולא לילה, אינם נותנים לי מנוח אף לא רגע אחד ביום... א"ל רה"י, תדע, ש'ישועת ה' כהרף עין' ברגע אחד, יאר ה' פניו אליך ותשכח מכל הרדיפות והדחקות, ועד אז התחזק נא בדברי חז"ל (גיטין לו:) 'תנו רבנן הנעלבין ואינן עולבים שומעין חרפתן ואין משיבין... עליהן הכתוב אומר (שופטים ה לא) ואוהביו כצאת השמש בגבורתו'. אדהכי והכי הגישו לפני רה"י כוס 'תה' ועל ידה כף דבש, התבונן בה רה"י, ולאחר מכן אמר, התבונן נא במאכל זה ששמו דבש ותראה פלאות, כי הדבש נעשה מהדבורים, אשר בטבעם הם 'רודפים' את האדם, לא יתנו לו מנוח לרגע, יבואו מימין ומשמאל, אם יעמוד האיש בדרכם ימצאו את דמו ויעקצו אותו עד כדי ריצה לבית החולים, ודייקא מהם יוצא הדבש - המאכל המתוק שבעולם... כי אכן, דייקא מאלו הרודפים והממררים את חיינו מהם יצא לבסוף דבש מתוק נעים וטוב לחיך... ואין הדברים אמורים דווקא ב'רודפים' כפשוטו, אלא לרמוז לאדם בכל מיני 'רדיפות' ו'עקיצות' כי משם יצא לו דבש למתק ולהאיר את חיינו.

ה. בפרשתן (יט ב), 'זאת חוקת התורה אשר ציוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול', וברש"י, 'לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצווה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה' (יומא סז:). ורמזו בזה כי זוהי תכלית הטהרה, שלא יהרהר האדם אחר מידותיו של הקב"ה, אלא יהלך אחריו באמונה תמימה, כדכתיב (דברים יח יג) 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך', ופירש"י, 'התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו'.

בדרך זה ביאר הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע למה נסמכה פרשת חוקת לפר' קרח, שכבר ביאר זקנו הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע (שש"ק, קרח) מה שאמרו חז"ל 'קרח שפיקח היה מה ראה לשטות זו', שהכוונה היא מה ראה לשטות זו גופא - להיות פקח... כי מחובת האדם לילך בתמימות ובפשטות בלי 'חכמות' וחשבונות... וענין זה ממש למדנו גם בפרשתן בענין פרה אדומה שהתכלית הוא 'תמימה'...

במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו עד ארנון, והכוונה, כמבואר ברש"י (ומקור הדברים בחולין ס:) שעל בני ישראל נאסר להילחם במואב ולכבוש מהם את ארצם, מה עשה הקב"ה, נתן בלב 'סיחון מלך האמורי' להילחם במואב ולקח את ארצם, ומעתה אין הארץ של 'מואב' אלא של 'אמורי', ומותרים בני ישראל לכבוש ערים אלו מידו, והיינו דאמרי 'עמון ומואב מיהרו בסיחון'. וזהו שאמר הכתוב 'ויקח ישראל את כל הערים האלה - כי חשבון עיר סיחון והוא נלחם במואב'.

מבאן הרווחנו יסוד איתן לכל העניינים הנוגעים לחיינו, בראותנו כיצד א-ל נורא עלילה מסבב ומנהל עולמו להביא הדבר לתכלית טוב, כפי הכוונה העליונה, ורק בעיני בשר נראה שסיחון הוא גיבור חיל ואיש מלחמה היוצא למערכה לכבוש את מואב בכדי להגדיל

גדולה נצמחת לו מאותם ייסורים. וכמו שכתב ב'אור החיים' הקדוש בפרשתן, כי פרה אדומה תמימה - היינו, תמימה באדמומיות, כלומר מלאה 'דינים', ומדוע כי 'אשר לא עלה עליה עול' כי העול ימתק הדינים בסוד מאמרם (ברכות ה.) יסורין ממרקין כל עונותיו של אדם שהם בחינת הדינים, נמצא, שדייקא ע"י היסורים והקושי מתמתקין כל הדינים והרע בטל ומבוטל.

עצת ה' היא תקום - הקב"ה מנהיג את העולם כפי רצונו בפרשתן (כא כו), 'על כן יאמרו המושלים בואו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון, ובגמ' (ב"ב עה:) 'בואו ונחשב חשבוננו של עולם'. יש שרמזו בזה, כי בפסוקים שלפניהם כתיב 'ויקח ישראל את כל הערים האלה וישב ישראל בכל ערי האמורי בחשבון ובכל בנותיה, כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי הוא והוא נלחם

1. פעם נפלה אחת מקרובותיו של הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל ר"י סלבודקא ושברה את רגלה באופן נורא וקשה, ויחד עם רגליה נשברה גם רוחה כי הייתה כלואה בבית כשהיא שוכבת עם 'גבס' (cest) סביב רגליה, ולקיים מצוות 'ומבשרך אל תתעלם' נקרא ר' אייזיק לחזקה ולרומם רוחה, בתוך דברי החיזוק שאל ר' אייזיק, האם זכורים לה צערם של תשעה ירחי לידה, ולאחריהם חבלי הלידה - יסורים קשים ומרים, ותאמר הן, שוב שאל ר"א, האם זכרונות אלו מרים הם או מתוקים, בוודאי זכורים המה לטובה, וכל כך למה, מאחר שהם הניבו תוצאות - שנולד בן יקר וחביב, המרווה את הוריו נחת דקדושה וממלא את כל ישותם בשמחה גיל ורנן, כך, על כל 'סובל' יסורים לדעת, כי הם הכנה וכ'חבלי לידה' להוליד לו כל מיני שמחה וישועה בכל המצטרך לו... בדבר ישועה ורחמים. אלא מאי תענו כנגדי ותאמרו כי איננו רואים את התוצאה הלזו, מ"מ יש להאמין כי כך הם פני הדברים.

2. ידוע ומפורסם מהרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (מאמרי ראש חודש א יא) שיש לכוון בתפילת מוסף דראש חודש בברכת 'ברוך אתה ה' מקדש ישראל וראשי חדשים' - את הצירוף של שם הוי"ה הק' השייך לאותו החודש, והוא שם היוצא מאחד ממקראי הקודש (מקורו בפרע"ח שי"ט פ"ג). והנה, צירופו של חודש תמוז הוא ה-ו-ה-י ויוצא מסופי תיבות של הפסוק (אסתר ה יג) 'וכל זה איננו שוה לי' (בני יששכר תמוז א), והוא שם הוי"ה בהיפוך הגמור הרומז להנהגת דין, ואמרו בעלי הרמז, כי כדי ליישר ולסדר צירוף זה ב'שם הוי"ה כסדרו' המורה על הנהגת רחמים פשוטים, אין לנו אלא לקחת את האות 'יו"ד' מסוף התיבה לתחילת התיבה ומעתה ייקרא י-ה-ו-ה. והנה האות יו"ד מרמזת ל'יהודי', והיינו שבשעה שהיהודי מעמיד עצמו ואת 'יהדותו' - אמונתו בה' במקום הראשון, תחילה לכל הנעשה עמו הן ברוח הן בגשם, ייהפך כל הנהגת ה' עמו לרחמים וחסדים פשוטים ומגולים.

3. מעשה נפלא היה לאחרונה ממש וכפי שהעידו בעלי המעשה, קבוצת תלמידות מאחד ה'סמינרים' בעיה"ק ירושלים נסעו בראשות המחנכות שלהן לשבות בצוותא בעיה"ק צפת ת"ו, בפניא דמעלי שבתא הלכו להתפלל קבלת שבת בבית הכנסת, בהיותם שמה החל התינוק של המחנכת להשתולל כש'ידו בכל'... אמו ניסתה להרגיע אותו כדי שלא יפריע לסדר התפילה ולא הצליחה, התינוק המשיך בשלו עד שלפתע השליך את ה'סידור' של אמו מ'מעלה למטה' - לתוככי עזרת הגברים, והיה זה סידור בכריכת עור עבה וכבד, וחששו מאוד שמא נפל הסידור על ראש אחד המתפללים...

אחר התפילה שלחו לבקש אחר הסידור היקר, ובא להחזירו 'לא פחות ולא יותר' מאשר בעל תשובה אשר כל חזונו מעידה עליו כאלף עדים שזה עתה החל להתקרב, וסיפר בהתרגשות, היום כשנכנסתי לבית הכנסת להתפלל הרגשתי כנטע זר, כי לא ידעתי מה ואיך אומרים, התבוננתי מסביבי וראיתי שכולם מתפללים מתוך סידור, אלא שבאותה שעה כבר לא נשאר בארון הספרים אפילו סידור אחד עבורי, מיד נשאתי עיני למרום, ואמרתי, אבי

באר הפרשה - פרשת הקת

את מלכותו, אבל באמת 'יושב בשמים ישחק', כי אין ישראל, ורבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום^ט. כאן גבורה ואין 'כאן' סיחון... אלא הכל הם כ'בלי' ומעתה יאמרו המושלים בואו חשבון - בואו ונחשב משחק' בידיו של הקב"ה להעביר מקומות אלו לידי חשבוננו של עולם, כי מכאן נלמד לכל תהלוכות החיים.

שבשמים, זקוק אנכי בנך לסידור, אינני בקי ולא אדע מה מתפללים, אנא שלח לי סידור, תוך כדי דיבור ממש נפל על השולחן אשר לפני סידור מן השמים...

מעתה התבונן נא בנפלאות דרכי ההשגחה העליונה, תינוק המבלבל את אמו ואינו נח ושקט עד שזורק את הסידור, והכל מושגח מן שמיא ש'מתקרב' פלוני יקבלנו ברגע אחר תפילתו, למען יעלה בידו להתפלל, ולמען הראותו שהקב"ה מקשיב לתפילתו...

ובהאי עניינא, איש יקר בשם ר' דוד שליט"א המתגורר בצרפת (פראנקרייך) שלח לנו מעשה דבדידיה הוי עובדא, לפני כשבועיים נכנסתי בשעות הערב לחנות לממכר מזון והנה אני רואה שבאחת הפינות נערכת מכירת משחקי פליי-מוביל, פניתי לאותה פינה וחפשתי לקנות משהו עבור בני אהרן בן הארבע, מצאתי רכב קטן דוגמת רכב משטרה - אשר ידעתי כי הוא אוהב את זה מאד, וקניתי זאת עבורו - דבר שלא עשיתי מעודי ועד היום. בהגיעי הביתה כבר נם הילד את שנת הליל, על כן נתתי את האוטו הקטן לבני ביתי וספרתי לה שקניתי לבנו אהרן, היא קפצה ממקומה כאדם הרואה דבר פלא והפלא שלא ראהו מעולם, שאלתי אותה מדוע הינך מתפעלת כל כך, מדוע הינך ממש יוצאת מהכלים... ענתה לי, זה עתה בטרם שנרדם הילד סיפרתי לו מעשה באשה שנחלתה והתפללה אל ה' שישלח לה רפואה שלימה מן השמים, ואכן תפילתה נתקבלה בשמים ונתרפאה לגמרי, שאל הילד וכי גם אני יכול להתפלל אל ה', השבתי לו, בוודאי... וכי ברצונך להתפלל על דבר מה, ענה הילד, הן, והתפלל בלשונו אני רוצה אוטו... והנה עיניי רואות ולא זר שאכן, שמע אלוקים הקשיב לקול תפילתו...

ומוסיף ר' דוד, כל השומע ואני בתוכם משתומם כיצד הקב"ה שמע לקול הנער באשר הוא שם, ומילא לו מיד מבוקשו, אבל, 'בעל השמחה' עצמו - הילד לא התרגש כלל, וקיבל זאת בפשיטות, שהרי בעצמו שמע מאמו שהקב"ה שומע תפילת כל פה... ואף עלינו 'לקלוט ריח טוב' השריש היטב בעצמנו את האמונה הפשוטה בכוחה של תפילה עד שלא 'נתפעל' כלל...

ט. וכבר אמרו לפרש את הפסוק (משלי יט כא) 'רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום', ש'המחשבות הרבות אשר בלב האיש' - שהוא מחשב שפעולותיו יגרמו שיהיה כך וכך... ואלו המחשבות שבלב איש הם עצמם יביאו שעצת ה' תקום ותצא לפועל.

ואכן, רבות מצינו בקורות הימים שפעמים ופעולת אדם להרע לרעהו היא גופא תקרב אליו טובתו. וכן ביאר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה לכן, תקנ"ד) במעשה דיפתח הנ"ל אשר גירשו אותו אחיו, והלך לארץ טוב והתלקטו אליו אנשים ריקים, 'ויהי כאשר נלחמו בני עמון עם ישראל וילכו זקני גלעד לקחת את יפתח מארץ טוב, ויאמרו ליפתח לכה והייתה לנו לקצין ונלחמה בבני עמון, ויאמר יפתח לזקני גלעד הלא אתם שנאתם אותי ותגרשוני מבית אבי ומדוע באתם אלי עתה כאשר צר לכם, ויאמרו זקני גלעד אל יפתח לכן עתה שבנו אליך והלכת עמנו ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש לכל יושבי גלעד', ולכאורה קשה מה תשובה ענו לו על טענתו כנגדם שאתם שנאתם אתי ותגרשוני וכו', וכן מהו שאמרו 'לכן', ומבאר ה'חתם סופר' שכך אמרו לו, אמת שהייתה מחשבתנו להרע לך כשגירשנו אותך מבית אבינו, אך למעשה פעולה זו עצמה היתה לך לטובה, שעל ידי זה נתלקטו אליך אנשים ריקים והיית לבן חיל, ומחמת כן אנו מבקשים ממך לשוב ולהיות ראש על כל יושבי גלעד, והרי זה דומה למה שאמר יוסף לאחיו 'ואתם חשבתם עלי רעה אלוקים חשבה לטובה' (בראשית נ כ), וזהו אומרם 'לכן שבנו אליך' - שעתה נעשית מוכן להתמונות עלינו לראש.

באופן דומה מבאר הגה"ק החיד"א זי"ע (צווארי שלל, הפטרת פרשתו) את הכתוב, בהקדם ביאור דברי המשנה (אבות ד רב) 'אל תהי בז לכל אדם' כי סוף דבר מה שביזה את חברו יגרום שחברו יעלה לגדולה וזה המבזה יצטרך לבקש ממנו טובתו... וזהו המשך דברי המשנה, 'שאיין לך אדם' שתבזהו אשר לא כדת 'שאיין לו שעה' - בשביל שסבל בזיון וחטאת לו. וכזאת אמרו זקני גלעד ליפתח, כי אכן, זה עצמו שגרשנו אותך לכן שבנו אליך, כי דייקא בזכות זה עלית לגדולה ונגרם שנצטרך לבוא להתחנן אליך שתיטיב לנו (ובזה רמזו לו שלא יקום ויטור להם רעה, כי כל גדולתו באה לו בזכות רדיפותיהם, נמצא ש'טובה' הם גרמו לו ולא רעה. ומעתה ידע כל 'בעל המחלוקת' כי סוף דבר שישוב ויחזור ה'גלגל' בעולם).

באר הפרשה - פרשת הקת

ה

שאין ביד האדם לעשות מאומה, ולא יועילו לו כל להרבות הונו ולהשיג אפילו כמלוא נימה יתר ממה תחבולות אנוש וכל אופני ודרכי ההשתדלויות שבעולם שנקצב עליו".

הנה איתא בגמרא (ב"ב טז:) 'אילה זו רחמה צר בשעה שכורעת ללדת אני מזמין לה דרקון (נחש) שמכישה' וכך היא יולדת. וצריך להבין, מדוע דייקא ה'נחש' זוכה להציל את האילה ולא בע"ח אחר כגון העקרב וכיו"ב. וביאר בזה אחד מגדולי הדור שליט"א במתיקות נפלאה, דהנה, בספר 'חובות הלבבות' (שער הבטחון פ"ג) מאריך לבאר בטבעים שהטביע הקב"ה בבעלי החיים, ובתוך דבריו הביא שבטבעו של איל לצוד נחשים, וכן איתא במדרש (שוח"ט תהלים כב, למנצח על אילת השחר) בית שיש בו נחשים מביאים קרן של אילת ומעשנים אותו, ומיד הנחש בורח, ולכן נקראת אסתר 'אילת' כי היא הבריחה את ה'נחש' – המן הרשע מבית אחשוורוש, האמור מכל זה שהאיילה היא הרודפת ומוצצת דמם של נחשים, אמור מעתה, כי מה שהנחש בא להכיש את האיילה בשעה שהיא כורעת ללדת, אינו בא מטוב לבו או ממידות טובות, רק אדרבה, הנחש מצא לו עת חולשה באיילה שאז יבוא לנקום בה נקמה אישית על ה'רדיפות', והנה הנחש סבור שנקם באיילה, והרגה אחת ולתמיד, אבל 'יושב בשמים ישחק', והוא מראה לכל, עד כמה מעשה נקימה זה אינו אלא חסד גמור עם האיילה – להציל את חייה וחי וולדה. מכאן ילמוד כל חד בדידה, כשנראה לו שפלוני מצא לו עילה לנקום בו, להזיקו וכיו"ב, ידע נאמנה, שהכל בידי ה', וכדיק לשון הגמ' אני מזמין לה דרקון, כי אותו נחש 'רשע' ושונא לא הגיע מעצמו אלא הקב"ה ברוב טובו הזמינו ושלחו להכישה לטובתה, וברצותו מתקן רפואה ממכה עצמה. ושנאת פלוני ונקמתו אינם אלא פתח הצלה וישועה לפניך. ויש להוסיף עוד לימוד בענין זה, כי אם היו הנחשים מעבירים על מידותיהם ומתאפקים מלנקום ומתחזקים בדברי דוד המלך 'זה' אמר לו קלל' וכדו', הרי היו גורמים שתוך זמן קצר היה מין האיילה נכחד כליל מן העולם, שהרי כל האיילות היו מתות עם ולדן במעיהם בהקשותן בלדתן וכדברי הגמ' שם שאם היה הנחש משתהה רגע אחד מלהכישה היתה מתה, והאיילים הזכרים היו מתים תוך כמה שנים בהגיע זמנם לילך בדרך כל הארץ, ואז היו הנחשים מברכים 'ברוך שפטרני' על אויביהם עולמית והיו יכולים להסתובב בשדות, בכרמים וביערות באין מפריע. היוצא מזה שהנחשים ע"י נקמתן המתוקה הם עצמם גרמו נזק אדיר לעצמם הנוגע לעסקי נפשות ממש. ללמדנו על אותם שאין מעבירים על מידותיהם ונושכים את השני ברוב הנאה כי הגיע זמן פרעון... ואינם משימים אל לב שלא הזיקו אלא לעצמם...

י. מעשה ביונה שנקלעה לבית הרב שליט"א, משראתה לאיזו צרה נכנסה... מיהרה לעוף החוצה דרך החלון שהיה נראה לעיניה כפתוח, אבל באמת היו חלונות הזכוכית נעולים על מסגר ובריה, וממילא בבואה עד חלון הזכוכית נתקלה בו נחבלה ונפלה, לא התייאשה היונה, הגביהה עצמה מן הקרקע ושוב פרשה כנפיה ו'עפה' אל החלון, שוב נחבטה כהוגן וצנחה לארץ כשהיא מוכה וחבולה. אדהכי והכי שמע בעל הבית את קולות נפילתה וראה את אשר לפניו, נכמרו רחמיו ופתח את החלון לרווחה, יונה זו שוב התחזקה ועפה לעבר הכותל ההוא, והפעם יצאה לחירות עולם. והנה, אותה יונה בטוחה בעצמה ש'הצליחה', דפקה עצמה בחלון פעם ופעמיים עד שבפעם השלישית הצליחה לצאת... ואינה יודעת כי מעשיה לא הועילו ולא כלום, והיתה יכולה להטיח ראשה בחלון כל היום וכל הלילה ולא היה 'זו' מאומה, אלא שהיה כאן מאן דהו שפתח את החלון ורק מחמתו השתחררה מ'בית האסורים'...

ובאמת מעשה זה הוא משל וציור על כל צורת חיי עולם המעשה, שיוצא אדם לעבודתו, ונדמה לו שכוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, הנה עשה מעשה ועלתה בידו, ולעיתים כשאינו מצליח בפעם הראשונה מוסיף לעשות עוד פעולות עד שמצליח... ואינו יודע כי כל מעשים אלו אין בידם להביא לו מאומה, והרי הוא כמטיח ראשו בקיר שאינו מועיל אלא לפצוע גופו ונפשו ולייגע עצמו, וסיבת ההצלחה היא כי מן השמים 'פתחו לו חלון' ושערי פרנסה... הן אמת שצריך לעשות 'השתדלות' כי גזירת מלך היא על כל באי עולם השוכנים בעולם המעשה, ואף אותה יונה, אם לא הייתה דופקת עצמה בחלון לא היה בעל הבית משים ליבו לדבר ולא היה נחלץ לעזרתה, אך צריך לזכור שאין זה אלא השתדלות ותו לא, אבל הפרנסה עצמה מגיעה בלא שום שייכות למעשיו.

יא. מעשה בעני מרוד שלא הצליח למצוא שום מקור לפרנסתו ונמלך בדעתו להגר לארה"ב, כי שמע ששם הכל מתפרנסים בכבוד ואף באים לידי עשירות, ובטרם נסיעתו הלך לשאול בעצתו של הגאון רבי חיים מבריסק זי"ע, נענה לו ר' חיים, אילו היית עני בדרך הטבע אכן היה נאה ויאה שתפליג לעבר הים שם תמצא את עושרך, אך מאחר שעניותך אינה בדרך הטבע אלא כי כן הוא רצון השי"ת, אם כן מה לך לטרוח ולנסוע לארץ מרחק,

באר הפרשה - פרשת הקת

בדברים הללו ביאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (תר"צ) בכתוב בפרשתן (כא ח) 'עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשוך וראה אותו וחי', והקשו בגמ' (ר"ה כט.). 'וכי נחש ממית או נחש מחיה, אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאין, ואם לאו היו נימוקים'. והקושיא ידועה, שאם אין הנחש מחיה אלא הכל היה תלוי אם מסתכלים כלפי מעלה, אם כן לאיזה

צורך הוצרכו להסתכל בנחש ורק מי ש'ראה אותו וחי', הרי היה יכול הקב"ה לומר שיסתכלו כלפי מעלה וישעבדו ליבם ועי"ז יחיו. ומבאר ה'אמרי אמת', שהא גופא רצה הקב"ה ללמדם שגם מה שניזקו מתחילה לא היה מהכשת הנחש, אלא כי כן היה דבר המלך"ב (והתא גרס), וראיה, שגם הרפואה באה ע"י נחש זה - בהבטה עליו, והרי לא יתכן שהנחש ממית ומחיה בחדא מחתא, ובעל כרחך תבין שאין כאן 'טבע' כלל,

והרי העשירות יכולה לבוא אליך גם בהיותך כאן... והיינו כי 'ממה נפשך', אם נשתנה דינך ונגזר עליך מהיום והלאה עשירות, א"כ אין כל צורך בנסיעה הרחוקה עבור זה, ואם גזירת העניות עדיין עומדת בעינה אזי מה טעם יש לעבור לארה"ב, הרי עניותך תרדוף אחריך עד שמה, וכי עדיף לך להיות עני ואביון בארץ מרחקים מאשר בביתך זה. כיוצא בדבר סיפר הגאון רבי יעקב גאלינסקי זצ"ל, פעם נכנס יהודי (שלא היה מחסידי טשורטקוב) אל הרה"ק מטשורטקוב זי"ע לקבל ברכת פרידה, כי כאן בארצות אירופה (יורופ) הנו 'מחוסר פרנסה' ובדעתו לעקור דירתו לארה"ב שם תבוא הרווחה לביתו. א"ל הרה"ק, אברכך בברכת הדרך, אבל שליחות אחת אבקשך לשלחך, שתמסור 'פריסת שלום' אל האלוקים של ארה"ב, נחרד האיש ושאל את הרבי וכי יש ח"ו שני רשויות... והרי הקב"ה יחיד הוא בעולמו ואותו הקב"ה שברא את כל העולם כולו נמצא בארה"ב ובאותה מידה גם כאן בטשורטקוב, ברחבי אירופה ובכל פינה נידחת שבעולם. א"ל הרה"ק, אכן, לזאת כוונתי, מדוע תדמה בנפשך כי בארה"ב תצליח בפרנסה יותר מכאן, הרי אותו הבורא שיפרנס אותך בארה"ב בידו לפרנס אותך כאן באירופה. אגב, הלה אכן לא נסע, וניצלו חייו, כי היה לו טיקעט (כרטיס) להפליג בדרך ים באנייה הנקראת 'טיטאניק' ששקעה באותה הפלגה למצולות ים.

יב. דבר נפלא אמר כ"ק אדמו"ר מקאלוב שליט"א לרפ"ש לבאר בדרך רמז מה שנאמר בפרשת 'פרה אדומה' 'גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה', ובפשוטו הכוונה למצוות פרה אדומה, אך יש לומר עוד שהלא פרשה זו עוסקת במיתת נפש מישראל, כי הפרה באה לטהר מטומאת מת, ועל כך נאמר גזירה היא מלפני - מיתה זו היא בגזירת ה' היתה, ואין לך להרהר אחריה, שמא אירעה מחמת שלא טיפלו בו כהוגן ו'ברשלנות רפואית', וכיו"ב משאר שיחות בני אדם שאילו היו מתנהגים באופן אחר אזי היה נשאר בארץ החיים, כי גזירה היא מלפני, והכל היה בידי ההשגחה העליונה.

ועל דרך שאמרו צדיקים לרמוז בלשון הכתוב בפרשתן (יט טז) 'וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב וכו' יטמא שבעת ימים', כי הנה 'שבעת' נוטריקון 'שב עת', ור"ל, כי זה החושב שהחלל מת מחמת שפגע בו החרב ובדרך הטבע והמקרה ח"ו הרי הוא יטמא עד עת שישוב בתשובה מדעותיו הכוזבות, שהרי אין מקרה בעולם... כיו"ב יש להעמיס גם במה שאמר יעקב אבינו 'ויצא האחד מאתי ואומר אך טרוף טורף' (בראשית מד כח), כי רק על ידי 'ויצא האחד מאיתי' - שהוציא מלבו ומוחו את הבורא האחד יחיד ומיוחד, לכן אמר כי יוסף 'מת' על ידי שחיה רעה טרפה אותו, אכן המאמין בא-ל חי יודע שאין 'חיה רעה אוכלת', אלא הכל הוא מאת ה' (לא נאמרו הדברים כלפי יעקב אבינו ח"ו, אלא רק לדרוש לגבי דידן).

הוסיף אותו צדיק שליט"א לבאר עוד, כי בא הכתוב לומר 'ואין לך רשות להרהר אחריה' - שלא להרבות באבל ובצער יותר מדי. וכמו שכתב הרמב"ן לפרש מה שנאמר (דברים יד א-ב) 'בנים אתם לה' אלוקיכם לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת, כי עם קדוש אתה לה' אלוקיך', וז"ל, יאמר אחרי שאתה עם קדוש וסגולת ה', ולא ישא אלוקים נפש, וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, אין ראוי לכם להתגודד ולהקרח על נפש ואפילו ימות בנוער וכו', ומכאן סמך לרבותינו (מו"ק דף כז:) באסרם להתאבל על נפש יותר מדאי. עכ"ל.

וכבר מצינו דבר נפלא ב'חזקוני' (יט טז) לבאר הטעם שהחמיר הכתוב בטומאת מת יותר משאר טומאות בעולם, שאין לך דבר שהוא 'אבי אבות הטומאה' אלא רק זה המת, ומבאר בזה"ל, כדי שלא יהיו בני אדם מצויין אצל מתייהן מתוך חיבתן ויצטערו יותר מדאי, עכ"ל. ומבואר להדיא כי אין הקב"ה חפץ שיהיו בריותיו שקועים בצער באבלם אלא שיתחזקו ויהיו בשמחה.

בו הקב"ה רפואה זו וכו', אעפ"כ זה הרצון - שבהיותו עוסק ברפואה הגשמי יסתכל ויהיה ליבו לשמים ע"י שמיישב עצמו וכי נחש מחיה'.

כי ארנון גבול - גדרים וסייגים בשמירת גבולי הקדושה בפרשתן (כא כו), 'על כן יאמרו המושלים בואו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון, ובגמ' (ב"ב עח): 'המושלים - אלו המושלים ביצרים, בואו חשבון - בואו ונחשב חשבוננו של עולם', כתב הגה"ק רבי יונתן אייבשיץ ז"ע בספרו 'ערות דבש' (ח"א דרוש ה) בביאור הדמיון של מלחמת היצר למלחמת סיחון, שלא יאמר אדם מה כל כך נפקא מינה בגדר פלוני, הרי אינו אלא סייג בעלמא, אלא יקח משל מ'חשבון' שהייתה עירו של מואב והיתה עומדת בספר, ואילו היה מואב משגיח עליה לא היה ביד סיחון לכבשה, אך מכיוון שלא הייתה עיר גדולה לא שמר עליה בכל כלי מלחמתו, וכבשה סיחון מלך האמורי ומשם הייתה הדרך סלולה לו לכבוש את כל מואב. ומכאן יקחו 'משל' לעצמם, להיזהר ולשמור היטב את כל גבולות הקדושה" לבל יפרצו בשום אופן^{טו}, כי היצר אורב לאדם ב'גדרים' בידעו כי משם תבוא נפילתו^{טז}.

אלא כשחטאו נענשו וכששבו בתשובה נתרפאו, והכל בגזירת שמים ולא בגלל הנחש, וזהו שאמרו אלא בזמן שהיו מסתכלים כלפי מעלה - שהביטו אל שורש העניין ומה שמלמעלה מפעולת הנחש.

בעין זה כבר כתב הרמב"ן (פסוק ט) 'וכשיהיה האדם מביט בכוונה אל נחש הנחשת שהוא בעין המזיק לגמרי היה חי, להודיעם כי השם ממית ומחיה'.

ולא זו בלבד, אלא רצונו של הקב"ה שיעסוק האדם ב'השתדלות' ובשעת מעשה, עם זה יחד ידע ויאמין שכל פעולותיו לא מעלים ולא מורידים, אלא הכל תלוי במה שנגזר עליו, וכך ביאר הרה"ק ה'שפת אמת' ז"ע (תרל"ו ד"ה בפסוק) את טעם ההבטחה בנחש הנחושת, כי הקב"ה הפליא לעשות ונתן בנחש את הכח לרפא הנשיכה, וכמו שכתב הרמב"ן (פסוק ט) שבכך דרכו של הקב"ה להמתיק מר במר, והכנים בנחש המזיק את הכח המרפא, אולם רצונו ית' היה שתוך כדי שעושים פעולה טבעית לרפאות גופם ידעו שאין הנחש מחיה אלא יסתכלו כלפי מעלה וישעבדו את ליבם לאביהם שבשמים באמונה תמימה כי הוא רופא חולי עמו ישראל. וז"ל, 'באמת היה הנחש מסוגל לרפואה זו ששם

שמא תאמר, כיצד ניתן לשמוח במצב כזה, שמע נא לפירושו של הרה"ק ה'אמרי אמת' ז"ע בכתוב (משלי לא ו) 'תנו שכר לאובד ויין למרי נפש', ובפשטות הכוונה לתת לו יין לשכך צער, ע"י שישתכר וישכח מכל העובר עליו, אך הרבה יש לתמוה כי אין השכרות מועילה אלא לכמה שעות בלבד, שלאחר שפגה השפעת היין והתפכח מן השכרות חוזר וניעור כל הצער ומרירות הנפש (ורחוק לומר שהכוונה שישתכר מעתה ועד עולם באין הפוגות...) אלא ביאר ה'אמרי אמת', כי זאת גופא באו לרמז 'למרי נפש', דע, כי הצער והכאב הוא כמו היין שהשפעתו לזמן קצר בלבד, כך גם הצרה אינה צרה עולמית אלא רק לשעתה... ועוד יבוא העת ותראה כיצד היה הכל לטובה, וממילא יש לך לשוב ולשמוח כבר מעתה בישועת ה' שתבוא לאחר זמן.

יג. הרה"ק ה'קדושת לוי' ז"ע (בשלח ד"ה א"י ע"פ) מבאר במה שאמרו חז"ל (תמיד לב) 'איזהו חכם הרואה את הנולד', שהכוונה היא שמתבונן ורואה את התכלית שלשמה נולד ומה חובתו בעולמו. עפ"ז שמעתי לפרש במה שאמר נעים זמירות ישראל דוד מלכא משיחא (תהילים קטו ה-ז) 'פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו, אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחון, ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא יהגו בגרונם', ולכאורה מדוע לא אמר על זה הדרך ממש 'ראש להם ולא יתבוננו'... אלא כי 'ראש' שאינו מתבונן אינו בגדר ראש כלל, אין זה כי אם אבר בנוי מעצם ובשר אשר בין כתפיו שכן וממנו בולט עיניים, אזנים, פה וחוטם...

יד. כה זעק בעל ה'שבט הלוי' צוק"ל מנהמת ליבו (שלח תש"ע) דהנה איתא בגמ' (מנחות מג:) רבי אליעזר בן יעקב אומר כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו וציצית בכגדו ומזוזה בפתחו הכל בחיזוק שלא יחטא [וברש"י, עומד בחזקה שלא יחטא] שנאמר (קהלת ד יב) 'והחוט המשולש לא במהרה ינתק', ואומר (תהילים לד ח) חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם, ופירש רש"י 'ויחלצם מהחטא'. ונתבאר במהרש"א שם, כי מכל עשיית מצוה נברא מלאך, ומאותם ג' מצוות, תפילין וציצית ומזוזה, נברא מלאך החונה סביב האדם ומשמרו מן החטא.

ומעתה הכל תמהים תמיהה רבתית, מי מאחינו בני ישראל אינו מדקדק ונזהר לקיים מצוות הללו בתכלית השלמות למהדרין מן המהדרין, א"כ צ"ב מדוע אינם ניצולים מן החטא רח"ל, היכן היא הבטחת חז"ל שלא יחטאו.

גאר הפרשה - פרשת הקת

ומבאר השבט הלוי, אכן נודע הדבר, כי הגם שמרבים בדקדוקי המצוות כהלכתן, אך לאידך גיסא מכניסים אל הבית כלים טמאים מאררים 'אשר אין צמיד פתיל עליו'... המכלים מנפש ועד בשר, ואם כן, מה תועיל ומה תוסיף קביעת מזוזה מהודרת בפתח הבית כאשר בתוך הבית מונח כלי טמא ומשחית, ועל כגון דא יש להעמיס מה שנאמר (בפיוט לשחריית דיו"כ קודם קדושה) 'אוי לבית אשר מחריבנו מתוכו'... והמשיך בדבריו עוד 'וכמו כן הסיבה בתפילין ובציצית, שאם מחזיק בכיסו פלאפון שאיננו כשר, ומחובר לכל אתר טמא ולכל מבוי פרוץ, אשר על ידה יכול לירד לשאול תחתית וכל באיה לא ישובו, אם כן מה יתן ומה יועיל לו שמוכתר בתפילין מהודרים ביותר ויקרות עד למאוד, או מסובב בציצית טוויית גברא ומנופצים לשמה מתחילת עשייתן אחר שמבפנים ובתוכו שוקע בו בטומאה חמורה'. ועל משקל דבריו המזעזעים כל לב מרגיש נוסף ונאמר אודות התפילה מתוך מכשיר שאינו כשר בתכלית, וכאשר מסופר שפעם נכנסה אלמנה להרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע ובכתה מאין הפוגות ובקושי הצליחה להוציא בשפתיה ולספר שיש לה בת יחידה שנישאה לעלם חמודות, והנה שוד ושבר.. כי אם בתחילה היה עוסק בתורה אך לאחרונה חתן דנן מעיין רבות בספר 'עבודה זרה'... וככל שמנסים היא ובתה להסיח דעתו מאותה ע"ז לא עולה בידם... ואוי לה לבתה ש'נפלה' עם חתן מומר... הרגיע אותה ה'דברי חיים', שספר זה הוא ספר קודש, אחד ממסכתות הש"ס, והוא נקרא מסכת 'עבודה זרה' ובו נכתב כל הדינים וההלכות. ולדאבון לב בימינו התהפכו היוצרות, כי אם בזמנם 'עבודה זרה' הוא ספר קודש... הרי בימינו, יש שלוקחים 'עבודה זרה' לידם, וכששואלים אותו מה מעשיך, יענה ויאמר, הנני אומר תהלים, קורא קריאת שמע ומתפלל, מברך ברכהמ"ז... והקודש נהפך לחול ולאיסור.

מעשה היה בעשיר שזה דרכו כסל למו לענג עצמו בכל מיני תענוגות בלא שהכניס עניים לביתו, והנה אירע שהתקלקלו הדגים ויבאשו ותעל צחנתם השמימה, ויאמר אותו עשיר למשרתיו עושי רצונו שממש עון פלילי הוא להשליך הדגים לפח האשפה... ובכדי שלא לעבור על 'בל תשחית' מן הראוי להעניקו במתנה לאחד העניים למען ישיב רעבונו. ואכן מלאו אחר דבריו ונתנו לעני שבגודל רעבונו לא שת ליבו לסרחון הדגים ואכלם, ובעקבות כך נתקלקלו מעיו עד שהגיע לשערי מות. כשמוע כן העשיר מיהר לבקרו ולראות בשלומו שהלא 'דידו' הוא ומלחמו אכל. כעבור כמה ימים מת העני במחלתו, ויצא העשיר ללוותו בדרכו האחרונה, ואף פנה לבית האבלים לנחם אותם באבלם על מות אביהם. או אז התפאר העשיר במעשיו 'הנאצלים', ואמר לבני ביתו, הנה ראו נא כי צדק היה בדברי שלא להשליך את הדגים לאשפה, כי על ידם זכיתי לקיים ארבע מצוות, צדקה והכנסת אורחים, ביקור חולים, הלווית המת וניחום אבלים. וכמה שוטה ורשע הוא, אשר תחת שיכה על חטא על מעשיו הנלוזים הרי הוא מתפאר בעצמו כי טוב הוא. וככה ייאמר לאותם המצטדקים ב'הוראת היתר' ואומרים כי ניתן להתפלל באותו כלי משוקץ ולומר תהילים, ואפילו אומרים בו את סדר ה'סליחות'... ובמקום להשליך נבלה סרוחה זו לאשפה ולקיים מצות ובערת הרע מקרבך, אזי שלום על נפשם שצדיקים גמורים הם המקיימים מצוות רבות 'בדגים' מקולקלים וסרוחים. טו. הקשה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל, דהנה אמרו חז"ל (סוטה ג.) 'אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות', ואם כן, מה טענה יש על זה שנפל ברשת החטא, הרי הרוח שטות הפילתו לחטא, וכמו שלא שייך לגעור במי שנפל לבור מאחר שבאה רוח והפילתו פנימה. והשיב הגר"ח, דאדרבה, משם נלמד, כמו שלא יעמוד אדם קרוב לבור עמוק מאה אמה - מחשש שמא תבוא רוח עזה ותשליכהו הבורה, אלא ירחק מעיקרא ממקום הבור הרחק הרחק, כיוצא בו ממש לענין עבירה, על האדם להעמיד עצמו ממרחק מרחקים - שאפילו אם תגיענו רוח שטות לא יפול בבור עמוק כל כך...

בעיר 'חעלם' המפורסמת היה בור גדול ועמוק באמצע השוק ורבים חללים הפיל, כי אנשים תמימים היו מגיעים ליריד כדי להתעסק במשא ומתן ולקנות ולמכור סחורה, ובהיותם טרודים בענייניהם לא הבחינו בפתח הבור ונפלו לתוכו וניזוקו קשות, וכמה מהם נפצעו עד כדי מיתה רחמנא ליצלן. וכבר כמה וכמה דורות שמנהיגי העיר וחכמיה לא הצליחו למצוא פתרון לבטל תקלה זו (כי היו משתמשים בבור, ולא יכלו לכסותו או לסתמו בעפר), וכיון שנתרבו מספר הנופלים מיום ליום, על כן החליטו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר להתאסף ב'אסיפת חרום' בה ישתתפו כל גאוני וחכמי העיר, וכולם יקבצו ויבואו כאחד וישבו במשך שלשה ימים ולילות רצופים כדי לעיין בסוגיא זו עד אשר יצליחו להסיר את המכשול הנורא המרחף על ראש אנשי העיר זה עידן ועידנים, ואכן לאחר שדנו בכובד ראש כדת מה לעשות התקבלו ארבע החלטות חשובות, ואלו הן:

א. היות ובתחתית הבור יש מים מלוכלכים אשר כל הנופל לשם מתלכלך מן הבוץ ועליו לעמול ולהתייגע מאד לנקות את בגדיו, על כן חייבים ראשי העיר לשכור פועלים להוציא את כל המים ולנקות את תחתית וסביבות הבור

מכל לכלוך. ב. יש לרפד את תחתית הבור בכרים וכסתות, כדי שלא יתרכקו אבריו של הנופל, ולא יחבל בראשו וברגליו מקרקע עולם הקשה. ג. עוד זאת החליטו להאיר את החשיכה והאפילה השוררת בעמקי הבור, שהרי מה יעשה האיש הנופל למחשכים ואין נוגה לו, הלא הפחד הבא לאדם על ידי החושך יכול להעבירו על דעתו חלילה, ועל כן באורים יאירו את החשיכה. ד. לקבוע סולם אשר ראשו מגיע עד למעלה מן הבור, ועי"ז יוכל הנופל בבירא עמיקתא לצאת ולעלות למקום אשר נפל משם.

לאחר האסיפה, יצא הכרוז והודיע בשמחה רבה שבעזרת 'התאחדות החכמים' הצליחו למצוא פתרון נפלא ותקנו את הדרכים אשר היו בחזקת סכנה, ואכן במשך כמה ימים עמלו הפועלים להוציא את ארבע ההחלטות מן הכח לפועל, והעיר חעלם צהלה ושמחה.

לא עברו אלא ימים ספורים, וכבר נפל ה'ראשון' לתוככי הבור המתקוק הפלא ופלא ולא נחבל במאומה אחרי שהותקנו בקרבו כרים וכסתות, 'זירא כי טוב' כי האורה שולטת בבור גם כרים וכסתות לשכב עליהם, לכן לא ראה כל סיבה לטפס ולעלות בסולם החדש שנתקן לשם כך... מה עלה בסופו, אחרי כשעתיים עבר עוד אורח שנפל על ראשו של זה הראשון, ובכח נפילתו פצע את ראשו וכמעט שלא פרח נשמתו - אף זה השני שבר את ידיו ורגליו מכח המכה שהיכה בראשו, ותרב בבת תעלם תאניה ואניה...

שוב נקראו כל ה'חכמים' לאסיפה דחופה - כדת היום מה לעשות, עד שעבר שם אורח מבחוץ, וגער בהם, וכי מסירים את התקלה - ע"י שמייפים את הבור, זאת עשו וחיו - העמידו גדר חזקה סביב הבור, וממילא לא יפלו עוד לעולם בתוכו...

והנה, אנו שומעים 'מעשה' (משל) זה והננו מצחקים מטפשותם של הני חלמאי טפשאי, אבל האמת היא שאף אנו דומים לאותם טפשים - בנוגע לדין בענין ה'מכשירים' וה'כלים' למיניהם, דהנה כל אותם כלים טמאים הם בורות עמוקים שיש בהם כדי להזיק ולהמית את נשמת ישראל ולהפילה לבאר שחת, לו ולדורותיו אחריו ה' ירחם, אך מה עושה החכם מחעלם, מרפד את הבור מבפנים ומאיר את החשיכה, אף כאן הוא מבקש 'הקשר' כדי שיוכל להשתמש במכשיר, והגם שעם ה'הכשר' לא יוזק ולא יחבל הנופל, מיהו המשתמש בו נמצא בשאול תחתית, ובמקום לעלות למעלה ולהתנתק מן הבור הרי הוא עושה לו מקום ישיבה נוח בתוך הבור. ולא עוד, אלא שעדיין הוא בכלל סכנה מחברים רעים שיפלו עליו, כי מילתא דשכיחא היא שלפתע פתאום יפול עליו חבר רע שאינו מקפיד להשתמש רק במכשיר 'כשר', וכיון שהוא מתקרב עמו וכותב אליו 'שאלות ותשובות' עלול הלה ליפול עליו ויהיו נחבלים איש מרעהו רחמנא לשיזבן, ועל כן צריך להשריש הדבר היטב בלבו ולא לחפש אחר היתירים שונים בענין זה, רק יגדור גדרים וסייגים חזקים ולשמוע בקול חכמים בלי פקפוק, ואז יהא טוב חלקו בזה ובבא.

טז. ובכלל שמירת הגדרים שישמור מסורת אבותיו ובכלל זה בשמירת הלבושים כל חד וחד בדיליה (ה'לבושים' הם רק משל לכל ה'הלוך ילך' של האדם). וכן רמזו בפרשתן דכתיב (כא א) 'וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב' וגו', ופירש רש"י, זה עמלק וכו', ושינה את לשונו לדבר בלשון כנען - כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם והם אינם כנענים, ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים ולשונם לשון כנען, אמרו נתפלל סתם שנאמר (פסוק ב) 'אם נתון נתן את העם הזה בידי'. והקשה הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (הובא בליקוטי הרי"ם בפרשתן) מדוע לא שינו גם את לבושם ללבוש כנען, שאז היו נראים ככנענים ממש והיו בני" מתפללים שינתנו הכנענים בידם, ולא היתה תפילתם מתקבלת, ומדוע נשארו במלבושיהם - מלבושי עמלק שבזה גרמו לישראל להסתפק בטיבם ובמוצאם. ומבאר, שאם היו משנים גם את מלבושם למלבושי הכנענים הרי היו נהפכים להיות כנעניים ממש, משום שמהות האדם וטבעו נגרר אחר לבושו ודיבורו, והיתה מתקבלת תפילת ישראל שיתן את הכנענים בידם, על כן לבשו מלבושי עמלק שישארו עמלקים, ורק רימו אותם בדברם לשון כנענים. וממוצא הדברים אתה למד על האדם שמדמה אורחותיו שלא כדת יהודית שכל מהותו משתנית לרעה.

שמעתי בשם חכם אחד ששאל פעם את אחד ממכריו, מדוע שינה מארחות אבותיו (בעניני גורי חסידות במלבוש וכיו"ב), ענהו ה'מכר' כי במהותו הנו רחוק מלהיות 'ירא שמים', ומידת ה'אמת' שבו איננה נותנת לו לחיות תוך כדי 'סתירה' בין תוכו (פנימיותו) לברו (חיצוניותו), אמר לו החכם, בשלמא, אם היו אומרים בגמרא ברו כתוכו - כלומר שיש לדמות את החיצוניות לפנימיות, היה איזה צדק בדבריך, שהרי ב'תוכו' חסרה לך היראה ולכן אף 'ברו' היא החיצוניות אין לה להראות 'מעלה' יותר מה'תוכו', אבל מכיוון שאמרו תוכו כברו נמצינו למדים, שאדרבה, זוהי הדרך ישכון בה אור, תחילה יעמיד האדם את 'ברו' בצורה הראויה (כמנהג אבותיך), ולאחמ"כ יתייגע להתאים את ה'תוכו' שגם יהיה באופן הראוי.

באר הפרשה - פרשת הקת

הוא נתנהג בחסידות מרובה ובמשמרת מעולה, וזהו שאמר (תהילים פו, ב) שמרה נפשי כי חסיד אני'.

הרוצה בתשובה - מעלת השבים בתשובה יותר מצדיקים גמורים

בפרשתן (כ יב), 'ויאמר ה' אל משה ואל אהרן יען לא האמנתם בי להקדישני וגו'. ראשית דבר נקדים לאמר שאין לנו שמין השגה במשה רעיא מהימנא^ח (וברמב"ן כתב שהחטא אינו מפורש בקרא, ומוה נבין עד כמה אין הפגם אלא כי אם דקה מן הדקה), מכל מקום לדידן ייאמר, ללמוד מכאן ארחות חיים ליישר נתיבותינו בדרך התורה והמצווה^ט.

וכבר כתב המהרי"ט (צפנת פענח כי תצא) לבאר מה שנאמר (קהלת ז ב) 'אין צדיק אשר יעשה טוב ולא יחטא', כי 'צדיק' פירושו זה ההולך בשורת הדין ומקיים את כל מצוות התורה, לא פחות ולא יותר, ואיש זה לא שייך בו אשר יעשה טוב ולא יחטא, כי מאחר שלא הלך לפני משורת הדין להוסיף גדרים וסייגים על מה שחייבתו תורה, א"א שלא יבשל". ולכן צריך להיות 'חסיד' ולעשות לפני משורת הדין בהוספת סייגים, ובזה יזכה לשמירה עליונה שלא יחטא.

והוסיף לומר, 'נראה לי שהוא מה שהיה מתפלל דוד ע"ה לשמור נפשו מן החטא, ואל תאמר הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (ברכות לג:), לפי שבכר

יז. פעם נסע הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל ברכבו של מאן דהו, שלא היה משומרי תורה ומצוות, על אם הדרך נענה הלה ואמר - הרבנים האלו אינם נותנים לחיות... זה איסור גמור וזה איסור חמור, מזה יש להתרחק ומזה יש להתנזר... ולא ענהו הגרשז"א מאומה, אלא שבהגיעם לרמזור (רע"ד ליי"ט) ועמד הרכב מלכת כי היה בפניהם אור אדום, נענה הגרשז"א ואמר לו הממונים על הדרכים האלו אינם נותנים לחיות... כאן אסור ליסע כלל... וכאן מותר רק בכל עת שהאור מורה על 'ירוק' אך ב'אדום' איסור חמור ליסע וכו'... נענה אליו הנהג, יסלח נא כבוד הרב, האם הרב יודע אלו סכנות עצומות יש במקום הזה, אם לא האור האדום הלז, היו כאן הרוגים ופצועים דבר יום ביומו... עתה אמר לו הגרשז"א הרי תשובתך בצידיך, אם הרבנים לא יגזרו כל מיני גדרים וסייגים - יהיו כאן בכל עת ובכל שעה הרוגים ופצועים ברוחניות - שיבואו לעבור על איסורים מן התורה ממש, אך כעת שהרבנים עוצרים את האדם הרחק הרחק ממקום הסכנה, ירווח לכולנו.

יח. הגה"ק ה'קול אריה' זי"ע אמר בעידן רעוא דרעוין בפרשה זו, בעת שנשא מדברותיו בעניין מי מריבה כשפלגי מים יורדים מעיניו, הלוואי ונזכה שיהיה לנו בשעת 'יציאת נשמה' אותם כוונות שהיה למשה רבינו כשהיכה את הסלע...

יט. חיזוק עצום למדו צדיקי הדורות מ'פרשה סתומה' זו, עד כמה מתעלה זה ששב בתשובה ומתקרב ביותר אל הבורא ית"ש, וכה ביאר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (ד"ה יען) הטעם שהכה משה את הסלע ולא דבר אליו, מפני שנשא קל וחומר בעצמו, אם לאחר יציאת מצרים וקריעת ים סוף כשהיו ישראל ברום המעלה ציוה הקב"ה להכות את הצור, הרי 'קל וחומר' שלאחר שנפלו ישראל בחטא העגל ובמרגלים, כבר אינם ראויים להתגלות גדולה כזו, שיעשה להם נס שיצאו מים מן הסלע כדיבור גרידא. ובאמת, ק"ו זה מופרך מעיקרא, כי ההתחזקות הבאה לאחר הנפילה חשובה לאין ערוך - להעלות את האדם למעלה מהמקום שעמד עליו בטרם נפילתו, ואף שבתחילה היו ראויים למים רק ע"י הכאה על הצור, הרי מעתה ראויים הם שיעשה להם נס כדיבור.

וכבר פירשו מה דאיתא בגמ' (שבת לא.) 'שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דחפו באמת הבנין שבידו, וביאורו, כי רגל הכוונה על הילוכו של אדם, ואותו הגר רצה להתגייר בתנאי שיהא תמיד במצב של עליה - רגל אחת - רק עליות, וכתשובה לכך דחפו שמאי באמת הבנין, לרמז לו שכשם שאי אפשר לבנין בלא מדרגות העשויות הן לעליה הן לירידה וכך הוא שלמות הבנין, כך אי אפשר לאדם בלא עליות וירידות, ולא עוד אלא שמהירידות מתעלה האדם כאשר מתגבר עליהם לעבוד את השי"ת ומתחדש כנשר נעוריו.

נוראות איתא ב'שפת אמת' (תרל"ז ד"ה במדרש) לבאר מדוע ב'שירת הבאר' (האמורה בפרשתן) לא נזכר שמו של משה רבינו אלא רק 'אז ישיר ישראל' (כא יז), ואילו ב'שירת הים' כתיב 'אז ישיר משה ובני ישראל', כי ביים סוף - קודם שחטאו ישראל בעגל היו שווים במעלתם עם משה והיה יכול לומר שירה עימם. אמנם שירה זו הייתה לאחר תיקון החטא ע"י ששבו בני ישראל בתשובה, לכן בשירה זו לא נזכר מרע"ה כי הם נעשו גבוהין ממנו, כענין 'במקום שבעלי

פתוח - אם ישוב מיד יתקבל באהבה וחיבה^{כא} לרחמים ולרצון לפני קונו^{כב}.

ביסוד זה פירשו צדיקים את דברי רש"י בריש הפרשה 'לפי שהשמן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצווה הזאת ומה מעם יש בה לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה'. לכאורה קשה, והרי רש"י בעצמו הביא את מעמו של רבי משה הדרשן ש'פרה אדומה באה לכפר על חטא העגל'.

אלא ביאורו, שאכן היצר מרמה את האדם ומפתהו להתבונן במצוה הזאת ובמעם שיש בה, כלומר, שהיא באה לכפר על עוון העגל, כי בזכירת האדם את נפילותיו וכשלונותיו יתייאש לגמרי מלשוב אל צור מחצב נפשו^{כג}. לזה אמרה תורה גזירה היא מלפני ואין

הרה"ק ה'בת עין' זי"ע (דיבור הראשון בפרשתו) מבאר בענין מי מריבה^{כד}, שמשנה רבינו עשה חשבון לעצמו, היות אשר פגם בדיבורו על ידי שקרא לישראל גוי קדוש בשם 'מורים', מעתה אין כוח בדיבורו לפעול להוציא מים מסלע, ולכן לא דיבר אל הסלע, אלא הכהו, וזה היה כביכול הפגם, שלא האמין שבהרהור תשובה אפשר לו למחוק את כל ה'פגם', ועל זה הוכיחו הקב"ה 'היה לך להקדישני', להאמין בי שאני מקבל שבים, והרי תיכף ומיד אחר הפגם חזרת בתשובה בלב נשבר ונדכה ותיכף קיבלתי התשובה, והיה לך להתחזק במידת החסד שבוודאי נתקן הפגם, ותוכל להמשיך בחינת מים על ידי ה'פה' שלך. והגם שאין לנו כלל דעה ובינה בענין נשגב זה, מכל מקום לימוד גדול יש כאן שאף מתוך שפל המצב עדיין הפתח

תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד'. ישמע חכם ויוסף לקח את עצמו בכל עת ובכל שעה, שעל ידי נפילותיו הרי הוא מתעלה יותר ממי שלא חטא.

כ. עפ"י דעת הרמב"ם (שמונה פרקים סוף פ"ד) שעיקר החטא היה במה שאמר משה רבינו לישראל 'שמעו נא המורים', לפי שקרא לעם בני ישראל הקדושים בשם 'מורים' נחשב לו הדבר לחטא ופשע.

כא. כעין זה איתא מהגה"ק רבי שלמה קלוגער זי"ע (בספרו חכמת התורה) כשהוא מקדים לבאר מהיכן למד משה להכות את הסלע שיוציא מים, והרי הקב"ה אמר לו 'ודברתם אל הסלע', ומאחר שלא הועיל בדיבורו (כי נודמן לו סלע אחר וכמבואר ברש"י) א"כ היה לו לחזור ולשאול את הקב"ה מה לעשות עתה. ומבאר, כי הנה בתחילה עשה משה את כל האותות והמופתים על ידי המטה, בו הכה את מצרים, בו קרע את הים, גם במלחמת עמלק עלה לראש הגבעה ומטה האלוקים בידו (שמות יז ח), וכמובן שהכה בו את הצור ויזובו מים. אלא שכל זה היה קודם מתן תורה, אך מכאן ואילך נתעלה משה למדרגה גבוהה יותר, ושוב אינו נצרך למטה אלא בדיבור פיו יכול לעשות פלאות גדולות ונצורות, וזהו שאמר לו הקב"ה ודברתם אל הסלע. וחשב משה שפגם בעצמו במה שאמר 'שמעו נא המורים', ואם כן נפל ממדרגתו העילאית והרי הוא כקודם מתן תורה, וממילא צריך להכות את הסלע במטה, אך הא גופא נחשב לו לחטא במה שלא התחזק לשוב מחטאו שע"ז היה חוזר ומתעלה למדרגה הגבוהה שזכה לה לאחר מתן תורה.

כב. מסופר שפעם נכנס הרה"ק רבי ברוך ממעז'יבוז' זי"ע (מובא גם על הרה"ק הר"ן מלעכאוויטש, שאמר לאברכים בשם הר"ב) לבית מדרשו וראה את החבריא יושבים מתוך שברון הלב, מחוסר אונים כנגד היצר הרע, אמר להם מקרא מלא דיבר הכתוב (תהילים קד ג) 'השם עבים רכובו' שכביכול הקב"ה שם מרכבתו - משרה שכינתו על אנשים עבים וגסים, אך בתנאי ש'מהלך על כנפי רוח', שהם מנסים להתרומם אליו כמי שיש להם כנפים.

בגמרא (חגיגה יג:) איתא שבשעה שנחרב בית המקדש בחורבן בית עולמים, נחסרו לחיות הקודש שני כנפיים מששת כנפיהם, ומבואר שם כי שש כנפיים הם - שניים שמכסים את רגליהם, שניים שמכסים פניהם, ובשניים הם מעופפים (שעמהם הם אומרים שירה), ושניים אלו ה'מעופפים' נלקחו מהם בעת החורבן. ואנו נלמד מכאן שבזמן שחסרים לאדם הכנפיים לעוף ולהתעלות הרי הוא במצב של 'לאחר חורבן'...

כג. ביאור יקר כתב הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (בניהו שבת סג:) בהא דאיתא בגמ' שם, 'אמר רב הונא מאי דכתיב (קהלת יא ט) שמח בחור בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך ודע כי על כל אלה יביאך האלוקים במשפט', עד כאן דברי יצר הרע מכאן ואילך דברי יצר טוב' (ובפשוטו הכוונה כי מ'ודע כי על כל אלה' וגו' הם דברי יצר הטוב להזהירו מן החטא ומן הרע), ומבאר בזה הלשון, פירוש דברי יצר הטוב אשר דיבר בהם יצר הרע, אחר שכבר הפיל את האדם בעצתו בכמה מיני עוונות, דעתה חושש (היצר הרע) פן האדם יפנה לבו לעשות תשובה וכו',

באר הפרשה - פרשת הקת

לך רשות להרהר, החזק בכוחה של תשובה¹² מבלי מכל עונותיו ונפילותיו¹³, ויאמין בכוחה שבוודאי תועיל להרהר אחריה אם תועיל לך או לא, ישבח האדם לו ותהא מקובלת בכל זמן ועל כל חטא¹⁴.

ולכן יגש אליו יצר הרע ויפתח לדבר עמו את הדיבורים השגורים בפי יצר הטוב - ובא להפחידו ואומר לו - דע, כי על אלה יביאך האלוקים במשפט, ברם, מטרתו של יצה"ר בדברים אלו כדי שיתרשל מלעשות תשובה, דאומר לו כמה חבילות של עונות יש בידך שהם עבירות חמורות ותולדותיהן עצמו מספר וכו', ולכך נכתבו דברים אלו בפסוק כי באמת גם דברים אלו יצר הרע אומר אותם לבסוף כדי למנעו מן התשובה. עכ"ל.
 כד. נפלאות כתב הרה"ק ה'שפתי צדיק' (אות נד) בזה"ל, ועיקר הלימוד מאפר פרה, דלאחר כל המעשים שנשרף ונכלה לגמרי עד שנעשה אפר, ואין הוה אמינא שיהיה עוד מזה מה - נעשה כל הענין שמטהר כל הטמאים, ואלפים מישראל שנטמאו יש להם טהרה על ידי האפר הזה, כמו כן יש לכל אחד מישראל לחזק את עצמו, ושלא לייאש עצמו, וידע שיש לו תקנה.

ידוע מאמר הרה"ק מראדזין זי"ע (סוד ישרים עיו"כ אות לט) כי המת הוא 'אבי אבות הטומאה', ורמז בדבר כי כל עוד האדם חי עדיין תולים בו תקוות טוב, אבל המת כבר אין לו כל תקווה על כן טומאתו גדולה מכל הטומאות. מה תקנתו הזאת 'אפר פרה אדומה' - שהיא מרמזת על ה'אמונה' (כמאמרם, אין לך רשות להרהר אחריה) כי ע"י האמונה יש לו כבר תקווה, וממילא נטהר מאותה טומאה איומה.

כה. נוראות מצינו ב'אבות דרבי נתן' (פכ"ה מ"ג, וכע"ז גם בסנהדרין סח.) בעניין יום הסתלקותו של רבי אליעזר, שאמר לחכמים 'תמה אני על תלמידי הדור שמא יענשו מיתה לשמים, אמרו לו רבי מפני מה, אמר להם מפני שלא באו ושמשו אותי, ואח"כ אמר לרבי עקיבא 'שלך קשה מכולך' (ופירש רש"י בסנהדרין, 'מפני שלבך פתוח כאולם ואילו שמשתני היית למד תורה הרבה'), נכנס רבי עקיבא וישב לפניו ואמר לו, רבי מעתה שנה לי, והנה זה וודאי, שאין לנו שמץ השגה להבין אפס קצהו מה'משא ומתן' שבין ר"א לר"ע, אך זאת נלמד מכאן - לפי דרגתנו, כמו שאמר רבי עקיבא מעתה שנה לי, והגם ששמע 'בשורות איוב' כאלו על סופו מתוך טענה ותביעה, לא נשבר ופרץ בככי וביללה... אלא התחזק לכל הפחות מעתה...

שמעתי מבעל המעשה הגה"צ רבי י.מ. שליט"א מגי"ש בשיבה מפורסמת בניו יארק, ואלו דבריו, לפני כמחצית השנה, בחודש כסלו, ראיתי מעשה נפלא מובא ב'בבאר הפרשה', בבחור מבוגר שמחמת כמה סיבות התעכב מאד למצוא את זיווגו, ובעזהשי"ת בא בקשרי אירוסין בליל שישי אור לי"א כסלו. אז הראה אחיו הקטן כבן עשר שנים פתקא שרשם לעצמו בלשון הזה, כ"א מר חשוון תשפ"א מוצאי שב"ק אור ליום ראשון חיי שרה, אני... (כאן רשם את שמו) מקבל על עצמי לקרוא קריאת שמע בכוונה מתוך הכתוב בתנאי שעד י"א כסליו אחי מתארס... ה' יעזור שיתקבלו התפילות, ואכן שמע אלוקים לקול הנער ובי"א כסליו התארס האח... ומספר בעל העובדא, סיפרתי מעשה זה בסעודת השבת שבביתי, והנה, בני שאף הוא בן י' שנה שמע זאת, וקיבל על עצמו ביום ר"ח שבט אותה 'קבלה', שבמשך שלושים יום הבאים יקרא קרי"ש שעל המיטה מתוך סידור לזכות אחיו - בני, הבחור החשוב המוכתר בכל מידה טובה, שכבר נמצא זמן רב בעסק השידוכים ולא 'זו' מאומה, והנה באמצע הל' יום אירע שהנער היה עייף מאוד בלילה טרם עלותו על יצועו ושכח מ'קבלתו', ויהי בבוקר נזכר ממה שעבר עליו ובא לבכות לפני אביו על שכך אירע לו, ורצה האב להרגיעו ואמר לו, בני היקר, אל תשבר ואל 'תשבור' את הקבלה, לא אירע מאומה, המשך במנהגך הטוב, אלא שתקבל על עצמך להשלים יום כנגד יום, ולקרוא גם ביום השלושים ואחד מתוך הכתב כנגד אותו יום שהחסרת, ויחדיו יהיו ל' יום, וכן עשה, ויהי לפלא כי בגמר יום ל"א, כלומר ל' יום שלימים שבהם נתמלאה הקבלה - יום ב' אדר 'שברו צלחת'...

ומלבד מה שרואים גדולת כחה של קבלה טובה להחיש ישועה, נוסף ללמוד מכאן שגם אם נאנס אדם ו'נפל' באמצע ימי משך הקבלה, לא יפול לבו בקרבו מתוך מחשבה ש'וכל זה איננו שווה לי' אלא אדרבה יתחזק, וישלים וה' יקבל את קבלתו יחד עם 'תשובה' שלימה שעושה.

כו. והזמן גרמא להתחיל בעסק התשובה, וכנודע ש'תמוז' ר"ת זמני תשובה ממשמשים ובאים, ועל זה הדרך אמרו עוד כי 'תמוז' ר"ת זריזין מקדימים ועושים תשובה, כי הרי ה'תשובה' היא אחת ממצוות עשה שבתורה, ובפרט בימי הרחמים והרצון, עשרת ימי תשובה ויום הכיפורים (רמב"ם פ"ב מהל' תשובה ה"ז), ואם כן שייך בה עניין ה'זריזות' כבשאר המצוות.

מה עשיתי רק דברתי [כמו שכתב הרמב"ם (טומאת צרעת טו י) שזה דרכם של בעלי הלשון], על כן אמר למושה 'ודברתם אל הסלע לעיניהם.... והשקית את העדה ואת בעירם', ובוזה יראו כל העדה את כוחו של דיבור - לספק מים לכל בני ישראל ובעירם. וממילא יזהרו בלשונם מלדבר לשון הרע, ותתבטל שנאת חנם מאתם (כי שנאת חנם באה ע"י לה"ר), וישבו ישראל בטח שאנן בארצם ולא יחרב המקדש. אך מאחר שהכה משה את הסלע במטהו ולא דיבר אליו, הבינו בני ישראל, שאדרבה, אין כוח בדיבור לפעול מאומה ואך ורק בכח מעשה, ושוב לא יזהרו בלשונם, ושוב יתרבה שנאת חנם ויחרב הבית, על כן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר נתתי להם.

עפ"י פירש החתם סופר את הפסוק 'יען לא האמנתם בי', כפירוש הרמב"ן (פסוק ח) שהכוונה היא שאם היה מדבר אל הסלע היה משריש אמונה בבני ישראל, ולפי דרכו של החתם סופר - שהיו מלמדים אותם כי גדול כוחו של הדיבור, וממילא היו נזהרים מחטא לשה"ר, על זה אמרו להם יען לא האמנתם - שלא חיזקתם את האמונה בבני ישראל בכוח הדיבור, ולא עוד, אלא שנפתח להם מקום לטעות ולומר שאין בדיבור כלום^{יג}.

צמיד פתיל לפיו - השמירה על מוצא פיו

בפרשתן (יש טו), 'וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא', איתא בספה"ק 'עבודת ישראל' (פרשת פרה) וז"ל. רצה לומר מי שהוא מדבר כל מה שחושק ואין לו מחסום לפיו, בודאי לא ימלט שאינו מדבר לשון הרע ורכילות וניבול פה. וזהו וכל כלי פתוח - שפיו פתוח לדבר דברים בטלים, אשר אין לו צמיד פתיל עליו - רצה לומר שאין לו מחסום לפיו, טמא הוא - אדם כזה טמא הוא^{יד}.

בה מבאר הרה"ק ה'חתם סופר' ז"ע (תורת משה ד"ה יען) מדוע הקפיד הקב"ה שידבר משה אל הסלע ולא יכהו, בהקדם מה דאיתא במדרש (הובא בפרשת דרכים דרוש ח ד"ה עוד נקדים) שאם היה משה נכנס לארץ לא היו בני ישראל עובדים עבודה זרה, וממילא לא היה נחרב בית המקדש, ולכאורה צריך ביאור, בשלמא לגבי בית הראשון שנחרב בגין ע"ז ג"ע ושפיכות דמים (יומא ט:) יש מקום לומר שמושה רבינו היה מונעם מעבוד ע"ז וממילא היה נמנע חורבן הבית, אך מה ענין זה לגבי בית שני שנחרב על עוון שנאת חנם שהיא באה על ידי הולכי רכיל ומדברי לשון הרע.

ומבאר בארוכה, שרצה הקב"ה להודיע לישראל כוח הדיבור של האדם, שלא יאמר בעל הלשון -

אמנם זאת התשובה לא תיעשה בעצבות ח"ו כי אם בשמחה, וכפי שהמליצו עוד בתיבת 'תמוז' העולה לר"ת תפאר ותרוםם זכרך מלכנו... וכך יש ללמוד מכל הפרשיות העוסקות בחטאי דור המדבר, שכולם היתה ההתחלה ב'ויבכו... ב'מתאווננים' - ויהי העם כמתאווננים, וישוּבו ויבכו גם בני ישראל. ב'מרגלים' - ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא, וכן בעדת קרח - וילונו, וגם בפרשתן, וירב העם עם משה, הא למדת שאין דבר טוב יוצא מה'בכיה'... אלא על ידי ההתחזקות מתוך שמחה נוכל לשוב בתשובה שלימה לאבינו שבשמים.

עוד נציגה מה שכתב הגה"ק רבי משה דוד וואלי ז"ע, תלמיד חבר לרמח"ל (ספר הליקוטים, סדר הזמנים, ענין חודש תמוז) כי 'תמוז' ר"ת 'תוציאני מרשת זו טמנו לי' (תהילים לא ה), והיינו כי בחודש זה יש להתפלל הרבה כדי שינצל הן ברוחניות והן בגשמיות, ושחלילה לא יפול באותה 'רשת זו טמנו לי'... ובוודאי עם התפילה יצא מכל מיצר ומציק. כזו. העולם מספרים על רב חשוב שנכנס אל הרה"ק מרוזין ז"ע והרה"ק כיבדו מאד, בתוך שיחתם החל הרב לשפוך בלשונו אש וגפרית בדיבורי לשון הרע ורכילות על אנשי עירו כי נדמים המה לבני סדום ועמורה... מיד הסב הרה"ק את פניו ולא אבה להמשיך לדבר עמו, סובביו של הרבי תמהו מדוע ריחקו הרבי כל כך, אמר להם הרה"ק, הנה, עם בני ישראל אמרו על המן 'נפשנו קצה בלחם הקלוקל' (כא ה), ולכאורה תמוה כיצד העיזו אנשי דור דעה לקרא בשם זה את הלחם מן השמים שבו היו מרגישים כל טעם טוב שבעולם, אלא ביאורו, עפ"י דברי חז"ל (יומא עה.) על הפסוק (שמות טז לא) 'והמן כזרע גד' שהמן היה מגיד עוונותיהם של ישראל כי היה יורד לכל אחד לפי צדקתו וישרת דרכו, וזה הכלל שכל מי שמגיד עוונותיהם של ישראל אפי' שהוא בא מן השמים הרי סימן לדבר שהוא נקרא 'קלוקל'.

כח. ומלבד האיסור לדבר דיבורים האסורים, נוסף בה עוד בענין ה'זהירות בדיבור' - כיצד לדבר את הדיבורים המותרים. וכמו שרמז לה בספר 'באר שמואל' בכתוב בריש פרשתן 'זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמור,

באר הפרשה - פרשת הקת

דכובביא ומזליא, היינו שבטל ממנו רוע מזולו ומשתנה המזל לטובה ולברכה, וכל זה בזכות אישתדל באורייתא, כלומר ביגיעה^כ והשתדלות בעסק התורה^ל.

ובלשוננו ייאמר - עיקר חשיבות לימוד התורה הוא בשעה שאין לו לאדם חשק ללמוד לא, או שאינו מצליח כל כך להבין סוגיא קשה, ואינו מתייאש אלא מתגבר ומתייגע בכל כוחותיו להבין ולהשכיל, וכלשון בני אדם, שהוא 'שובר את הראש' להבין, או כשהוא טרוד בפרנסתו ואף על פי כן מייגע עצמו לקבוע עיתים לתורה^ל, כי אין לך שמחה גדולה בפני

ממית עצמו עליה - עיקר מעלת עסק התורה כשהיא ביגיעה^כ בפרשתן (יט יד), 'זאת התורה אדם כי ימות באהל', ודרשו חז"ל (ברכות סג: ועוד) אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליהם, וגילו לנו צדיקי הדורות כי עיקר מצות עסק התורה הוא ב'עמל'^ל ויגיעה (ואף אם מרגיש מעט 'מיתה' ח"ו בלימודו לא ירפה, ובוודאי שיהא ה' בעזרו לתמכו ולסעדו בכל מה שיצטרך) ובזה שווים בעלי הכשרונות למי שאינם כן.

וכבר אמרו בזוהר הקדוש פרשת פנחס (ח"ג דף רפז:): 'כל דאישתדל באורייתא בטל מיניה חוביא

שכנודע 'אמירה' הוא לשון רכה, ועל זה נאמר זאת חוקת התורה, כלומר, כלל גדול הוא בתורה, אשר צוה ה' לאמור - לדבר בשפה רכה ונעימה, ודברי חכמים בנחת נשמעים.

ופשיטא ואין צריך לומר שישמור על פיו ולשונו שלא לבייש שום בן אדם מישראל. ושמעתי דבר נפלא מהמחנך הדגול הרי"מ שווארץ שליט"א מב"ב שבילדותו היה מתפלל לפעמים עם הגאון האדיר רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, ומפעם לפעם היה אביו מבקש מר"א שיבחן את הילד על מה שלמד בת"ת, ואכן היה ר' אברהם מעמידו בכור המבחן, אלא שהיתה לו 'קפידא' לשאול את הילד רק בדבר שיש בו מחלוקת בגמרא, כדי שלעולם לא יענה הילד בטעות תשובה שאינה נכונה לגמרי, אלא אם לא היה יודע את הדין על בוריו והיה אומר למשל 'מותר' מיד היה רבי אברהם אומר לו, אכן זה לתנא פלוני, ומהי שיטת התנא החולק... ובכך היה מציל את הילד מלבוא לידי בזיון. ואמר אותו מחנך, שכל כך נחרטו הדברים על לוח ליבו, שעד עצם היום הזה אף הוא מחזיק במנהג זה לשאול את תלמידיו רק בדבר שיש בו חילוקי שיטות ודעות.

ומילתא אגב אורחא קמ"ל הדרכה טובה להורים ומחנכים, למען ידעו כי הכל תלוי בידם לטוב או למוטב, כל הנהגה טובה שהם נוהגים בה נחקקת בנפשות התלמידים, עד שגם כי יזקינו לא יסורו מהם... וח"ו להיפך, ותן לחכם ויחכם עוד.

כט. עיקר מעלת וסגולות התורה נאמרו על עמלים בה. ידוע כי לפני כשמונים שנה היה בעיה"ק ירושלים 'קמיע' שכתבו הט"ז בכבודו ובעצמו, סיפורי מופת רבים נקשרו באותו הקמיע, שעל ידו נפקדו עקרות ונרפאו חולים, עד שבא מאן דהו ורצה להעתיקו כצורתו וכמתכונתו (ולא ידע 'חכם' זה כי בפתיחת הקמיע נפסד סגולתו), פתחו ומצא כתוב בו בזה"ל, אני דוד בן שמואל הלוי, עמלתי על התוספות בחולין דף צ"ו (ע"א), בזכות זה יעזור ה' שכל העקרות יושעו וכל החולים יתרפאו. ולפי דרכנו למדנו, שלא ביקש הט"ז בזכות חיבורו ט"ז על שולחן ערוך או שאר עניני צדקותו, רק ביקש בזכות יגיעת התורה, והרי זאת היגיעה שייכת לכל אחד ואחד מאתנו ביתר שאת ועוז.

כתב ב'ספר חסידים' (אות קנה) ומקבל שכר טוב מה שהאדם כופף את יצרו יותר ממאה מצות שאין יצרו מסיתו ותוקפו ודחקו עליה. כי הקב"ה יודע עד כמה קשה לבשר ודם להתגבר על יצרו.

ל. מעשה הובא ב'מעשה איש' (ח"א עמוד ע"ז), בן תורה אחד בא להתייעץ עם הגה"ק החזון איש זי"ע בנוגע לאיזה עניין רפואי שהוא מסובך בו ונראה שעליו לעבור איזה 'ניתוח', החזו"א אכן יעץ לו לערוך את הניתוח במקום פלוני אצל רופא פלוני. אח"כ שאלו הבחור, אם הוא יכול לדבר עמו בלימוד, ודיברו במשך שעה ארוכה בעניין השייך לסדר קדשים, והחזו"א נהנה טובא מבן תורה זה. כשסיימו, אמר לו החזו"א בנוגע לניתוח אינך צריך לניתוח כלל. לא הבין הלה - מעיקרא מאי קסבר החזו"א ולבסוף מאי קסבר, הבהיר לו החזו"א, בתחילה דברתי עמך 'כמהגו של עולם', אבל, משראיתי כי מ'עמלי תורה' אתה, הוריתי לך לבטלנו, כי הקב"ה מתנהג עם עמלי התורה בהנהגה שונה, ואינך זקוק לאותו הניתוח, לפני כמה שנים סיפר זאת בלייקוואד ראש הישיבה רבי מלכיאל קאטלער שליט"א, נענה זקן אחד ואמר אני הוא 'בעל המעשה'.

לא. ובכלל זה, בשעה שמתחזק ללמוד על אף ש'מפריעים' לו ללמוד ורוצים לגרור אותו לשיחה בטילה, או בשעה שיש לו טרדות שונות. וכבר אמר הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע לבאר מנהג ישראל להפסיק 'חתן' באמצע דרשתו

ללמוד להבין ולהשכיל^{לה}, כי זה עיקר חביבות עסק התורה לפני המקום.

ובן איתא ב'ספר חסידים' (אות תתקמ"ה) 'לפי שאצל הקב"ה לב שאינם פיקחים בדורות האחרונים כלב פקחים שהיו בדורות הראשונים, שאם לא תאמר כך יוכל כל דור לומר, למה לא נבראתי בימים הראשונים

הקב"ה יותר מזה, כמו שאומרים בפיוט 'אקדמות' (לפני קריאת התורה בחג השבועות) 'צְבִי וְחֲמִיד וְרִגִי דִּילְאֻן בְּלְעֻתָא', פירוש שהקב"ה חפץ ומתאוה שיתייגעו בני ישראל בתורה^{לה}, ולהכי דייק וקאמר דילאון בלעותא כלומר שיעמלו ויתייגעו בתורה ולא אמר 'דידעין אורייתא'^{לה}, כי אין הקב"ה מונה כמה הצליח האדם להספיק ללמוד ולדעת, אלא כמה שעות הקדיש מוזמנו

בשירה ובזמרה, שבאים לרמז לו להתחזק ללמוד למרות כל המניעות והטרדות ולהמשיך בשלו למרות כל הרעש וההמולה שמסביב...

לב. בדרך צחות אמרו לפרש בלשון הכתוב 'אדם כי ימות באהל', שמרמז על מי שיש לו 'אהל' – שזכה לבנות בית בישראל, וריחיים על צווארו, ואף על פי כן ממית עצמו לעסוק בתורה – שבוודאי דברי תורה יתקיימו בו.

לג. וכך כתיב (ויקרא כו ג) 'אם בחוקותי תלכו', ופירש רש"י 'שתהיו עמלים בתורה', וביארו הטעם שנאמר עניין זה בלשון הליכה, בדרך משל לאיש שבעצת רופאו ערך בכל יום 'הליכה' המשיך כשעה תמימה (הליכה שאין בה מטרה אלא ההליכה עצמה...), פעם אחת עבר בסמוך אליו רכב אשר 'מנהיגו' היה 'בעל חסד' גדול, וקרא לאותו 'הולך' שיעלה לרכבו ויקחנו למחוז חפצו, סירב ההולך לעלות, אבל בעל החסד המשיך להפציר בו – את כל הילוכך במשך שעה אקצר למשך שתי דקות... ולא הועיל מאומה, כי אין לו כל מטרה בהגעה לאיזה מקום רק בעצם ההליכה חפצו ומטרתו... וכך הוא לעניין התורה, כי עצם ה'ההליכה' והיגיעה היא המטרה והתכלית...

לד. והכי נמי חזינן ממקרא שכתוב גבי יעקב ועשו, דכתיב (בראשית כה כז) 'ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה, ויעקב איש תם יושב אוהלים', וידועה הקושיא מדוע לא נאמר אצל יעקב כמו שנאמר בעשו 'ויעקב איש תם יודע ובקי בתורה', ואמר הגאון בעל ה'שבט הלוי' זצ"ל (דרשות ושיחות שבט הלוי תשנ"ט עמוד ס), שאכן זה ההבדל בין צד הקדושה לצד הטומאה, דאין מעלתו של עשו ניכרת כי אם על ידי התוצאות, היינו אם יהא יודע ציד בפועל ממש, אבל אם למד והתייגע ולא הצליח בלימודיו להיות ציד אזי אין בו ממש, לא כן הדבר אצל יעקב אבינו, כי בלימוד התורה העיקר הוא להיות יושב אוהלים וללמוד בהתמדה, ולפניו יתב"ש שוה היודע ש"ס ופוסקים למי שאין לו כשרונות ומתייגע בתורה.

איתא בגמרא (סוטה לה) דרש רבא מפני מה נענש דוד מפני שקרא לדברי תורה זמירות שנאמר (תהלים קיט נד) 'זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי', אמר לו הקב"ה... אתה קורא אותן זמירות הריני מכשילך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותן דכתיב (במדבר ז ט) ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו, ואילו דוד הביא את הארון בעגלה (ש"א ו יט), וצריך לבאר מהו ה'פגם' בכך שקרא לדברי תורה 'זמירות', ועוד, מדוע הכשילוהו דווקא בעניין נשיאת הארון ומה שייכותו לאותו החטא, ומבארים משם הגרי"ז מבריסק זצ"ל כי כח השירה והנגינה תלוי בב' דברים, במי שמתייחס אחר משפחות משוררים, או במי שניחן בכשרון מיוחד לשורר ולזמר, ולזה אמרו לו לדוד המלך עשית לדברי תורה 'כזמירות שרק כבעל כשרון או הבא ממשפחת למדנים הוא יצליח בתורה, לא כן, אלא כל העוסק בתורה 'כשור לעול וכחמור למשא' וכדוגמת 'נושאי הארון' אשר בכתף ישאו זה האיש יצליח בעסק התורה.

לה. עיקר חשיבות הלימוד כשהוא בא בקושי ויגיעה ולפום צערא אגרא. וכדברי הרה"ק החתם סופר זי"ע (שו"ת יו"ד רל"ד ד"ה ופר"מ) על המשנה (אבות ה ה) שבבית המקדש היו 'עומדים צפופים ומשתחוים רווחים', ולכאורה הרי ביד ה' הכל יכול להרחיב את הנס שגם עמידתם תהיה ב'רווח', אך בדווקא אינו כך, בכדי שיקבלו עם ה' את שכרם משלם על הדוחק והעמל, כי (ברכות ו) 'אגרא דכלה דוחקא'.

צדיקים המליצו על עניין ה'עמל', בהא דמצינו רבות בש"ס 'עמילן של טבחים' שהוא פת מתבואה שלא הביאה שליש ומניחין אותה על פי הקדירה והיא שואבת את הזוהמא (עי' פסחים מב:), כך על ידי העמל והיגיעה בתורה ישאב האדם את כל הזוהמא מעצמו, לטהר ולקדש נפשו רוחו ונשמתו (כע"ז איתא במאור עיניים ישמח לב פסחים, סור מרע ועשה טוב להרה"ק מזידיטשוב).

באר הפרשה - פרשת הקת

לבנו בתלמוד תורתך, ואם היה פירושו כפשוטו היה לו לומר 'ותפתח לבנו לתלמוד תורתך', ומהו בתלמוד, אלא הכוונה לפתוח את הלב שייכנס בו יראת ה', או כל מידה נכונה, והנה כל דבר סגור פותחים במפתח, ומהו המפתח לפתוח בו את הלב, היינו התלמוד, נמצא שעם הלימוד יפתח לבו ויכנס בו כל דברי התורה אשר ילמד לו.

עזרנו אלוקי ישענו, וברכנו בכל הברכות, ובקרוב נזכה להטהר באפר פרה בביאת גואל צדק בב"א.

שהיו חכמים גדולים והייתי לומד תורה הרבה. אמור לו - מה איכפת לך, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכווין לבו לשמים, ולא ישב בטל אלא יהגה בכל עת שיכול לו אע"פ שאין לבו חריף כל כך.

איתא ב'רוקח' (בפרשתן) על הפסוק 'ואת חוקת התורה', חוקשה חוקת התורה לפרה אדומה, מה פרה אדומה מטהרת אף התורה מטהרת לומדיה לשמה.

וכה פירש הגאון רבי שלמה קלוגער זי"ע (אבל משה תחילת ההספד על החתם סופר) כי אנו מבקשים ותפתח

וכבר נכנס חסיד אחד אל ה'חידושי הרי"ם', והתאונן בפניו שיש לו קשיים בעבודת ה', השיב לו הרי"ם 'א שאנד וואלט גיוועהן [- לחרפה ולבושה היה לנו], אילו היתה העבודה למלך כה גדול מגיעה לנו בקלות... דמן הדין כך הוא, והדעת נותנת שיצטרך האדם להתייגע בעבודת המלך, לכן צריך לשמוח עם הקשיים ולעמוד בהם בגבורה. לו. כתב הגה"ק החפץ חיים זי"ע (תורת הבית פי"ג) בענין לימוד התורה מצוי מאד אצל הלומדים שיראה שאינו מצליח כל כך בלימודו (להיות בקי בע"פ, או שעצם העסק בתורה יקשה עליו) ממילא יתרושל לגמרי מהלימוד, ובאמת אין נכון הדבר, וכמו שאחז"ל משל לשר אחד שציווה לאיש שימלא הכלי שלו מים, ועבור כל דלי יתן לו דינר זהב, והנה בשולי הכלי היה נקב, וכמה שניסה האיש למלאות נשפכו המים דרך הנקב על הארץ, על כן פסק למלא, עבר שם חכם אחד ושאלו מדוע פסקת, השיב האיש, מה תועלת בפעולתי, הרי הכל נשפך על הארץ, אמר לו החכם, מה איכפת לך, הלא שכר זהובים אתה נוטל, גם השר מכיר את הכלים שלו אלא שהוא רוצה להנות אותך, כן הדבר הזה בק"ו פי אלף אלפים, הקב"ה מכיר כל איש ואיש וטבעו אם הוא זכרן או לא, וכן כל כיו"ב משאר קשיים ונסיונותיו, ואעפ"כ ציווה לכל ישראל שילמדו תורה, ויחזרו עליה, מה איכפת לו לאדם... כל תיבה ותיבה שהוא לומד היא מצוה בפני עצמה, חטוף ואכול עד כמה שידך מגעת, ונאמן בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך. לז. דברים אלו אמרם הגאון רבי שלמה קלוגער זי"ע בהספידו על החתם סופר זי"ע, וכה היו דבריו, מנהג ישראל להתחיל את ההספד בדברי תורה. והביאור בזה, כי הקב"ה אמר למשה עבדו (במדבר כ ח) 'ודיברתם אל הסלע' ואיתא במדרש (ילקוט"ש במדבר כ, רמז תשס"ג) שאמר לו 'ודברתם אל הסלע - שנה עליו פרק אחד והוא מוציא מים מן הסלע', הרי כשרצה לשבור האבן ולהוציא ממנו מים ציווה עליו לומר דבר הלכה, כי הוא מסוגל להוציא מים מן האבן. וכן בדין כשאנו רוצים לשבור לב האבן להוציא ממנו מים - דמעות על אדם כשר, אומרים איזה דבר הלכה ויצאו המים אף מאלו הנוכחים שליכם לב אבן. וכיו"ב לכל הרוצה שיקויים בו מקרא שכתוב (הושע יג ח) ואקרע סגור לבם יוכל לעשות זאת על ידי שיקרא פרק אחד או הלכה אחת... כעין זה כתב הרה"ק השפת אמת זי"ע שבאם רואה אדם שליבו סתום לדברי תורה אזי הדרך לפתחה היא אך ורק על ידי לימוד התורה הקדושה.

בדומה לזה כתב הרה"ק האמרי יוסף מספינקא זי"ע דברים נפלאים ופתח פיו במשל למה הדבר דומה, לאחד הנכנס אל בית היין, ועז חפצו לטעום מעט מן האדום האדום הזה, אך אין לו כי אם כוס אחת שאינה נקיה, עד שנפשו קצה לשתות בזה הכוס, ואילו מים חיים לתת אל כלי ולשטוף את הכוס גם לא היה שם בנמצא, מה עושה האיש, הרי הוא לוקח מעט מהיין הרב המצוי מימינו ומשמאלו, ועם היין ירחץ את הכוס בכדי שיוכל לשתות הימנו יין ולהתענג מפרי הגפן, וממנו נלמד וכן נעשה גם בינה של תורה, שאל יאמר האדם הן אני עץ יבש אין בי לא תורה ולא מעשים מלא אנוכי בעוונות עד שאיני יכול ללמוד את התורה הקדושה והטהורה, כי לא כך הם פני הדברים, אלא העצה היעוצה היא שילמד האדם את חוקי חורב ויעסוק בדברי תורה ביגיעה וזאת התורה אשר ילמד תנקה ותטהר את נפשו רוחו ונשמתו, עד אשר יגיע למדרגה הראויה לשתות מהיין הטוב בלימוד התורה ואף להשקות עם רב ללמוד וללמד את תלמוד תורתך.

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

'תורה לשמה' מטהרת את הטמאים

"זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויִקְחוּ אֵלֶיךָ פְּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה" (וי"ב)

רבים תמחו על פשר העבדה שפתחה התורה את פרשת פרה אדמה העוסקת בטהרת הטמאים במלים "זאת חקת התורה". הלא מן הדין היה לפתחה במלים: "זאת חקת הטהרה", כעין פתיחת פרשת הפסח (שמות יב מג): "זאת חקת הפסח?"

באר רבי קלב פייקל שלינגר רבה של טופולטשן: חכמים (במ"ד יט א) הדגישו את הנגוד המפלא שיש בדיני פרה אדמה, שבו בלבד עם היותה מטהרת את הטמאים, הרי היא מטמאת את הטהורים, וכדמצינו שכל העוסקים בעשייתה נטמאים. והנה, המתבונן ראה שאף ביחס לכת השפעת למוד התורה נמצא נגוד בולט שכזה, כפי שדָרְשׁוּ חכמים (תענית ז א): "כל העוסק בתורה לשמה, תורתו נעשית לו סם חיים... וכל העוסק בתורה שלא לשמה [כדי לקנטר את חברו (תוספות שם ד"ה וכל)], נעשית לו סם המוות". הרי שאותו למוד התורה המטהר ומתיה את הלומד לשמה, הוא גופו מטמא וממית את הלומד שלא לשמה.

כדי ליטב נגוד זה פתחה התורה את פרשת פרה אדמה בפסוק: "זאת חקת התורה", לאמר: בלי יתמה הלומד על הנגוד שיש בדיניה, שהלא אף בלמוד התורה עצמו מצינו נגוד מעין זה.

ויש להוסיף כי לרב חמרתו של העוסק בתורה שלא לשמה, עד כדי שהוא מביא מיתה על האדם, תקנו לנו לבקש מדי בקור בכרפת התורה בהדגש: "ונהיה אנחנו וצאצאינו... ולומדי תורתך לשמה", שכן רק אם נזכה ללמד לשמה תהיה לנו התורה סם חיים. (תורת בר נש')

הקדוש ברוך הוא עונה: "לחט!"

"זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויִקְחוּ אֵלֶיךָ פְּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה" (וי"ב)

ידוע המעשה שהובא בגמרא (קדושין לא א) על אודות גוי וישמו דמא בן נתינה שחכמים בקשו לרכש ממנו אבו שהיתה חסרה באפוד ולשלם תמורתה ממון רב. אולם, כיון שמפתחות אוצרותיו היו מנחים תחת ראשו של אביו שישן באותה שעה, סרב למוכרה והשיב את פניהם ריקם. כשכר על כך

'אפר, מצרע, נדחי' - 'אמן'

"ואסף איש טהור את אפר הפרה" (טו ט)

'בעל הטורים' הביא כי יש שני פסוקים נוספים שבהם נכתבה המלה 'ואסף': א. 'ואסף המצרע' (מ"ב ה א); ב. 'ואסף נדחי ישראל' (ישעיה יא יב). וכך פרש את הקשר שבין שלשת הפסוקים: כְּאִשֶׁר נִזְכָּה שִׁיקִים בְּנוֹ "ואסף נדחי ישראל" בעת הגאלה, אזי: "ואסף המצרע" - יסופו ויעלמו מן העולם כל המחלות ובכללן נגע הצרעת, ואף המות יבלע לנצח (ישעיה כה ח), ומפילא יתקיים אף: "ואסף... את אפר הפרה", שכן לא יהיה בו יותר צורך לטהר את הנטמאים בטמאת מת.

על דברי הוסיף רבי מאיר זאב הפנה זלצר מדגיג מונקאטש, כי ראשי התבות של הנושאים המזכרים בפסוקים אלו: אפר, מצרע, נדחי הם 'אמן' - ללמדנו שבזכות ההקפדה על עגות אמן נזכה לגאלה השלמה ולהבטחות שגורמו בפסוקים אלו.

'דברי מאיר' (לרמ"ז זלצר)

שהתמסר לקיום מצות כבוד אב זכה ונולדה פרה אדמה בעדרו. כאשר באו חכמי ישראל לרכש ממנו את הפרה, אמר להם: "יודע אני בכך שאם אני מבקש מכם כל ממון שבעולם אתם נותנין לי, אלא אין אני מבקש מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא".

מדוע בחר הקדוש ברוך הוא לשלם את שכרו של דמא דוקא בכך שנולדה בעדרו פרה אדמה, הלא הרבה דרכים למקום?

באר השרף מקוצק:

באותה שעה שעמד הגוי בנסיון, כשהסכים להפסיד ממון עצום מפני מצות כבוד אב, התעורר קטרוג גדול על כלל ישראל - מפני מה אף הם אינם מהדרים כמוהו במצות כבוד אב ואם? כדי להשתיק את קול המטורגים, שלם הקדוש ברוך הוא את שכרו של דמא בכך שנולדה ברשותו פרה אדמה. וכשבאו חכמי ישראל והיו מוכנים לשלם בעבורה "כל ממון שבעולם" השתתקו המטורגים. שכן, אמנם דמא מוכן היה להפסיד הון רב עבור מצות כבוד אב שהיא מעוזה שקלית, אבל עם

ישראל מוכנים להוציא "כל ממון שבעולם" כדי לקנות פרה אדמה שהיא מצוה בלי טעם, ובכך נקרת מעלתם על אמות העולם.

רבה של בני ברק רבי אריה מרדכי רבינוביץ הביא כי מאמר זה ממחיש את הסברו של האדמו"ר רבי יעקב אריה מרדכימין ללשון הפיוט: "וכל מאמינים שהוא עונה לחט"; 'עניה' מבטאת הרמת קול, ככתוב (דברים כו יד): "וענו הלויים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם", וכונתנו לשבח בפיוט זה על כך שכביכול הקדוש ברוך הוא אינו מגיח למקטרגים לקטרג על ישראל, אלא מיד כשהם פותחים פיהם הוא שואג עליהם: "לחט!" - שתקו מיד וחדלו מקטרוכם.

'אהל תורה'; שו"ת 'תירוש וצירה' סי' קנט אות א; 'וכנתא דאברהם'

תפלה במקום שנטמן אפר הפרה

"וכבס האסף את אפר הפרה את בגדיו וטמא עד הערב והיתה לבני ישראל ולגר הגר בתוכם לחקת עולם" (טו י)

בדברי הגמרא (נדה ו ב, ע"פ רש"י שם ד"ה חב"א) מבאר כי בימי האמוראים, שנים רבות לאחר חרבון, עדין נמצאו חכמים בגליל שהיו מוקדקים לעשות את יינם ושמןם בטהרה. זאת כדי שאם בפתע פתאום יבנה בית המקדש יהיו מצויים ברושתם שמן למנוחות ויין לנסכים. הראשונים (ר"ש חלה ד ח; רא"ש הלכות לה יד) הוכיחו מפורש שבזמן האמוראים עדין היה מצוי בישראל אפר פרה אדמה, שאם לא כן כיצד היו אותם חכמים מטהרים עצמם מטמאת מת?!

דברים נפלאים בענין זה כתב החיד"א: "ואני בענייני פשיטא לי דרבנו האר"י זצ"ל היה נטהר באפר פרה על יד אליהו זכור לטוב, ואז נחה עליו רוח הקדש להפליא. והגם כי לא ראיתי פתוב רמז מזה ולא שמעתי, לבי אומר לי שהרב ז"ל היה מעלים הדבר העלם גמרי לרב ענותנותו".

על בעל הדברי יחזקאל' משינאווא מספר כי בבקורו בארץ הקדש, ראוהו מאריך בתפלה על אחד ההרים שבין צפת לטבריה. ואמר רבי שמואל העליר, רבה של צפת, כי קבלה בידיו שבאותו מקום נטמן אפר פרה אדמה, וכנראה הי' הדברי יחזקאל' הרגיש בכך ברוח קדשו, ועל כן נעמד להתפלל באותו מקום.

'מדבר קדמות' מערכת אות כו; 'דברי נפתלי'

ברכה בלא אמן פלג גופא

ביום שני הבא עלינו לטובה, י"א בתמוז, יחול יומא דהלולא של האדמו"ר רבי צבי הירש מזידיטשוב שהיה מכנה בפיו חכמי דורו 'שר בית הזרה'. בספרו 'פרי קדש הלולים' (שער הברכות פ"ד) קורא הוא לברך מדי יום ברכות השחר בחברותא, ואלו דבריו: **"יש לומר ברכות השחר בבית הכנסת, כדי שיענה כל אחד אמן על ברכות חברו. וברכה בלא אמן הוא ממש פלג גופא..."**

יגדל' ('): העקר התשיעי - נצחיות התורה

זאת התורה לא תהא מחלפת

העקר התשיעי מחיב אותנו להאמין, שהתורה המצויה בידינו היא נצחית; הקדוש ברוך הוא לא יחליפה לעולם בתורה אחרת, ואף לא ישנה, יוסיף או יגרע ממנה, כפתיב (דברים י א): "את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו לעשות לא תסף עליו ולא תגרע ממנו". לפיכך צוה התורה שכל נביא שיכיל בדבריו נבואות הוראה לשנות דבר מן התורה, הרי נבואתו שקר ומיתתו בחנק (רמב"ם פיה"מ סנהדרין הקדמה לפרק י; סוה"ת ט א).

עקר זה הוא המושק לעקר הקודם שבו צהרנו על אמונתנו שהתורה כלה נמסרה למשה מפי הקדוש ברוך הוא. ועקר זה אנו מצוה יתירם שזאת התורה, לא רק שלא תשתנה עד עתה, אלא גם לא תשתנה לעולם.

הכופר בעקר זה ואומר שהתורה עשויה חליפה להשתנות, ולו פקודו של יו"ד, הרי הוא ככופר במציאות ה' חליפה, שהרי 'קודש ארץ' הוא ואוריתא חד הוא' (ראה זור אהר"ע א). כפי שבבואר יתברר לעולם אין שום שוני, כך גם התורה לא תשתנה לעולם (מהנהגה בלולה בשמן [בנדפשת תרפ"ח] ח"ב עמ' 6).

גם התורה שבעל פה

עקר זה נוגע גם לתורה שבעל פה, וכפי שכתב הרמב"ם (פיה"מ ט): "כי התורה הזאת, מעתקת מאת הבורא יתברך, לא מוזלתו. ועליה אין להוסיף, וממנה אין לגרע, לא בתורה שכתב ולא בתורה שבעל פה".

יש לצון שהיסוד הקובע שאף בתורה שבעל פה לא תהיה תוספת או גרעון אינו מדבר על דברים וסיגים מדברי חכמים שנועדו לחזק את מצוות התורה. שכן, אדרבה, את הגדרים והסיגים מצוים חכמים לתקן ואף להוסיף עליהם. וכפי שכתב המאירי (החבר השני בתלם משיב נפש מאמר ב פרק ח): "בתורתנו הקדושה עליה אין להוסיף וממנה אין לגרע אם לא דברים וסיגים - ולא להתחדשות ענין, רק לשמירת דרכיה והעמדת מובניה, והוא אמרם (מועד קטן ה א): 'עשו משמרת למשמרת'".

רבי ברוך מקוסוב אמר כי היסוד הקובע שהו התורה שכתב והו התורה שבעל פה הן נצחיות נרמז בכתוב (משלי יב ט): "שפת אמת תכון לעד". שפת ראשי תבות: 'תורה שבעל פה'; 'אמת' ראשי תבות: 'תורת משה אמת'. הן התורה שכתב והן התורה שבעל פה 'תכון לעד' ללא שוני או תוספת (נחמד ונעים לקווי אמרים אות לו).

המציאות כפופה לתורה

חשיבותו הייתה של עקר זה אף בלטה במהלך הדורות, ובפרט בתקופת ההשכלה, כאשר היו 'מחדשים' שנסו לטעון כי יש להתאים את התורה למציאות החיים שהשתנתה במהלך הדורות. גדולי ישראל לעפנתם חגרו חרסם בעו כנגד ולחמו בהם בכל תקף כחס. צדקתה של הלכה לא תתקנה ו התבררה תוך זמן קצר, כאשר הובל לעין כל להיכן הדרדרו אותם סכלים, הם עצמם, קל וחמר ההולכים בדרכם.

מלך בשר ודם - חכמתו מובלת והוא עשוי לשנות גרוותיו בהתאם לנסבות. להבדיל אלף אלפי הבדלות, הבורא יתברך, קורא הדורות מראש, בחכמתו העצומה ברא את התורה באופן משלים, כך שתתאים לכל אדם בכל זמן ועת, וממלא לא שיה' לשנותה בהתאם לזמן מן הזמנים. זאת משום שהמציאות הנקמת בכל זמן מן הזמנים והתורה הקדושה נברא על ידי אותו בורא אשר ידע בודאי להתאים את המציאות לתורה ואת התורה למציאות (ראש אמנה [לאברגנאל פי"א]).

יכרר היה מעשה באחד מראשי המשכילים שבא לפני הגאון רבי צבי הירש אב"ד ברלין, ונסה להציע בפניו את שיטתו המסולפת לפיה יש לבטל כמה ממצוות התורה. במקום תשובה אמר לו רבי צבי הירש: דומה אתה לאותו 'בעל עגלה' שנסכר בידי סוחר להוביל את סוחרתו לירי. היה זה בעצמו של החורף. הדרכים היו מלאות בץ ורפש. העגלה הקלקה והתהפכה לצדי הדרך, והסוחר ששלחה הלכה לאבדון. תבע הסוחר את בעל העגלה לדין תורה, והדין פסק ששל העגלון לשלם.

"מהיכן למדת זאת?" שאל העגלון את הדין בגסות, והלה השיב: "מתורתנו הקדושה".

"אכהה..." גחף העגלון הטפס, "מעטת הכל מובן; תורתנו הקדושה נתנה בימות הקיץ, עת הדרכים היו יבשות וסלולות. אלו הייתי מאבד את השליטה על העגלה בימות הקיץ אכן מדיו הייתי משלם. אולם עתה הם ימות החורף, והתורה לא דברה על ימים שקאלו..." (לקו"ט לקח טוב [מהעלת]).

וכך הגדיר זאת המשורר התימני הקדוש רבי יחיא אלצאהרי במלותיו הקולעות: "זמנים משנים, והיא לא תשנה לנצח נצחים" (תפלאל לשמחת תורה, פיוט 'אמונה יצרה').

לא יחליף הא-ל דתו

בפיוט 'יגדל' כתב המשורר עקר זה כך: "לא יחליף הא-ל ולא ימיר דתו לעולמים לזולתו". בכך התיחס המשורר לשני ההדגשים הכלולים בעקר זה: שמלבד ש"לא ימיר דתו לעולמים לזולתו", דהינו שלא ימיר את התורה הקדושה כלה לתורה אחרת, והוא אף "לא יחליף הא-ל" בתורתו אף אחת מהמצוות הכתובות בה (מגיד צדק שפסדור שער הרחמים).

לכאורה מדוע נאמר: "ולא ימיר דתו לעולמים... לזולתו", הרי לפי כללי הדקדוק היה צריך לומר 'לזולתה', שהרי המלה 'דת' משמשת בלשון נקבה?

יש שפרש שטלשון עקר זה מתחמק לעקר הקודם. שלפי שהתורה נתנה לנו על ידי משה אבי הנביאים, בודאי "לא יחליף הא-ל ולא ימיר דתו לעולמים לזולתו" - הינו לתת לנביא אחר תורה, זולת משה נאמן ביתו (דובר שלום שפסדור אוצר הפתולות).

לא יחליף הא-ל - מצוה אחת ממצוות התורה באחרת ולא ימיר דתו - ולא ימיר את התורה שנתן לעמו ישראל לעולמים - לעולם ועד לזולתו - לתורה אחרת.

ישועה בזמן הנכון ובמקום הנכון

לאחר שנסה רבי אריה בכה וככה והעלה חרס בידו, לא התירש כלל, ואדרבה התחזק בכוונהו בה'. לנגד עיניו צף ועלה מאמר הכתוב: "אל תבטחו בנדיבים... אשרי שא-ל יעקב בעיון שברו על ה' אלוקיו", והוא החליט ללכת אל המקום שמונה לא זזה השכינה מעולם, אל הכתל המערבי שריד בית מקדשנו. שם בקש לשפך שיחו ולהתחנן לפני בורא העולם שיפתח אוזרו הטוב וישלח עזרתו ממרום כדי שתוכל הנהלת הת"ת לשלם למלמדים את משכרם, למען לא ישתב קול התורה חלילה ולו לרגע.

שעה ארפה עשה רבי אריה בתפלתו הצה, ומשסימיה היה לבו בטוח ורגוע. תחושת פתוח שרתה עליו והמתח שבו היה שרוי התפוגג לחלוטין. הוא פסע לאחוריו כנהוג ועמד לצאת מן הכתל, בטוח בישועת ה'.

בקשי הספיק לצאת מרחבת הכתל אל סמטאות שכונת המוגרבים שהיתה צמודה אליו, ולפתע נגש אליו ישימעאלי צעיר, רכוב על חמור. הישימעאלי מסר לו חבילה עטופה בבתון ישן ואמר לו: "קח, קח את זה..."

רבי אריה לקח מידיו את החבילה, והעריב עם חמורו נעלמו מן העין, ללא אמר ודברים.

כאשר פתח רבי אריה את החבילה והציץ בתוכה, הפתע למצא בתוכה שטרות כסף רבים. המום ורועש מהר לסגר את החבילה מחשש לעינא בישא והחיש צעידו אל עבר משרדי הנהלת תלמוד התורה שברחוב יפו.

טפס ר' אריה במעלה סמטאות המוגרבים, חצה את הרבע היהודי עד לשער יפו, יצא אל רחוב יפו ותוך זמן קצר הגיע לחדרו שבבנין הת"ת. רק אז התפנה לספר את הכסף. משסיים לספר את הכסף כמעט והתעלף; ערכם הפולל של השטרות התאים במדיק לסכום הגרעון שהיה חסר בקפת הת"ת כדי לשלם את משכורות המלמדים. ויהי לפלא.

שמע הספור המפלא הגיע בדרך לא דרך אל בני המספחה, וכאמור הגר"ח מוגרבי, קתן קתנו של רבי אריה מן הגר"ש אלישיב זצוק"ל, הורה לפרסמו תוך הדגשת המסר העולה מהספור: כאשר מתפלל האדם מקירות לבבו ומאמין בכל מאודו שרק השם יתברך מסגל להושיעו מצרותיו, ישועתו תגיע במהרה אף במקום בלתי צפוי.

ההשתדלות היא חובתנו, אולם השיועה נמצאת אף ורק בידי ה', והוא לבדו ימציא את הדרך הראויה שבאמצעותה יושיע את בני אהוביו. קול ברמה' 453

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

ר"ת	יציאה	כניסה	
21:04	20:29	19:12	ירושלים
21:02	20:32	19:28	תל אביב
21:05	20:33	19:23	חיפה
21:02	20:29	19:28	באר שבע

פרשת חוקת • ט' תמוז תשפ"א • גליון 726

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

שאר התורה והמצוות והשבתות והמנהגים - הכול זה רק דרך ואמצעי וכלים להגיע לתכלית המרכזית של החיים שלנו.

רעידת אדמה

ההבנה הזאת זה הבדל שמים וארץ. ההבנה הזאת היא לא פחות מרעידת אדמה.

יש לה השלכות רבות, יש לה מקורות רבים, היא שופכת אור חדש על התורה כולה ומסבירה את כל החיים האלה באופן חדש. וההרגשה שלי באופן אישי היא שבשבועות האחרונים ממש חזרתי בתשובה, סוף סוף נתתי למצוות שבין אדם לחברו את המקום הנכון שלהן.

לא נאריך במקורות, כמעט אין יהודי שלא מכיר את הגמרא על הלל הזקן, כאשר רצה הלל ללמד את הגוי שבא להתייגר את כל התורה כולה על רגל אחת, הוא אמר לו: "מה ששנא עליך אל תעשה לחברך - וכל התורה כולה היא רק פירוש של המשפט הזה". כלומר, כל התורה היא רק פירוש על המצוות שבין אדם לחברו.

מפורש מדבריו ש"בין אדם לחברו" - זו תכלית כל התורה, זה עיקר התורה, זה עיקר רצון ה'; ואם אנחנו חסרים לצערנו בעניין הזה, זה אומר שהעיקר חסר מן הספר, זה אומר שהתורה שלנו לא מביאה אותנו לשורש ולתכלית.

לכן למרות שמעולם לא זלזלתי בשום מצווה ובוודאי לא בבין אדם לחברו ובאהבת ישראל, בכל זאת אני מרגיש שטעיתי. לא נתתי למצוות שבין אדם לחברו את המשקל הראוי, את המרכזיות שלה. עשיתי הכול כאילו זו "עוד" מצווה, לא הבנתי שזו התכלית, זה העיקר, וזה השורש, ועלי לבקש סליחה מעומק הלב ממצוות אהבת ישראל.

ההסבר היחיד

בלי ההבנה הזאת אין שום דרך להבין את מותם של עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא. כמה תורה המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

אין מה להשוות

איך מעליבים בלי להעליב

"כבוד הרב", אמר הבעל, "אני לא יודע מדוע אשתי כל כך נעלבה ממני, אני אוהב אותה ומכבד אותה תמיד, אף פעם לא פגעתי בה ולא הערתי לה שום הערה...". הרב חיכה שהבעל יסיים לשטוח את טענותיו והסביר לו: "אשתך טוענת שכשהיא שאלה אותך האם אתה אוהב אותה יותר מאשר את החברים שלך, אמרת לה שאתה אוהב אותה ואת החברים שלך במידה שווה. וזה מאוד מעליב."

האישה צריכה להרגיש שהיא הכי חשובה בשבילך בעולם, שיש לה מעמד מיוחד בחיים שלך. להשוות אותה לחברים שלך - זו פגיעה קשה."

"אני מבין, כבוד הרב, אז מה אני עושה עכשיו?"

"עכשיו תעשה תשובה. קודם כול, תתבונן בעצמך ותגיע להבנה פנימית שאשתך באמת לא במעמד של שאר החברים שלך. היא אשת ברייתך. היא החברה הקרובה ביותר והמסורה ביותר שלך, והיושר מחייב שהיא צריכה להיות הרבה הרבה יותר חשובה בעיניך מכל החברים שלך. וכשתגיע להבנה הזאת בעצמך, תבקש ממנה סליחה. תגיד לה שטעית בגדול. ג'ל תגיד לה שהרב אמר לך, אלא תגיד לה שפשוט התבוננת שוב בדברים שאמרת לה, ושמת לב שאמרת שטויות והבלים, שאתה בעצמך לא מבין איך יצאו מהפה שלך שטויות כאלה. ואם אתה תרגיש את הדברים בלב שלך באמת, והדברים ייצאו מהלב שלך, חזקה עליהם שהם ייכנסו ללבה והיא תסלח ותוכלו להתחיל דף חדש בזוגיות שלכם."

מבקשים סליחה מאהבת ישראל

אנחנו עוסקים לאחרונה בתפילה על עם ישראל ועל

מתי?
מידי יום חמישי

איפה?
בבית הכנסת ע"ש חללי צה"ל

רחוב סביון 7

באיזה שעה?
21:30

לא מפספסים!

חוזרים להפגש ובגדול!!!

השיעור השבועי של הרב ארוש בחולון

מוסר הפרשה חידושים לכרשת שבוע

"אמרתי אחכמה והיא רחוקה מסני"

על נפשות ישראל על נפשות ישראל, בתמונת האלף מרומזת דרך התשובה- תשוב ה' היא הנפש כמבואר לעיל שנתרחקה מסקורה ונפשה לשאול תחתית ואחזה בפר" דינים כנ"ל וע"י דרך התשובה- שבה אל מקומה הראשון, אל אביה שבשמים.

רבי נחמן מברסלב מביא בליקו"ם (תו' ו') שעיקר התשובה תלויה בהמתנה שהיא מידת אריכות אף וכונן שלא יחרה אפו על ביזיונות שתוקפים אותו- אלא ישמע בזיונו, ידום וישתוק, כמו שמציינו אצל משה רבינו ומרים אחותו (ראה ליקו"ם תו' כא') והיא היא מידת האמונה- שמשכיל ומבין שהכל קורה בהשגחה עליונה, אריכות אף כזו היא המביאה סבלנות ומונעת דחיקת השעה בכל עניין ועניין, ומבואר בספרה ליקו"ה שכל הפגמים והחטאים נמשכים מכך שדחקו את השעה והיניו פגמו בעניין זה של אריכות אף. נמצאנו למדים שפרה אדומה שמכפרת וממתיקה את כל הדינים היא סוד האלף- דרך התשובה- שעיקרה אריכות אף וסבלנות.

ומעתה נוכל להבין היאך האם מקנחת על צואת בנה- שהרי אם נתבונן בחטא העגל נראה שפגמו במידה זו של אריכות אף וסבלנות ומעתה נוכל להבין היאך האם מקנחת על צואת בנה - שהרי אם נתבונן בחטא העגל נראה שפגמו במידה זו של אריכות אף - "...כי בושש משה"- ואמרו בגמ' (שבת דף פט.) בא שש ולא

מבא במד' (תנחומא חוקת ח') "משל לבן שפחה שטייף פלטין של מלך, אמרו תבוא האם ותקנה על צואת בנה.

כלומר פרה אדומה היא האם שמקנחת ומטהרת את הטינוף של בנה שהוא חטא העגל.

וצריך להבין בס"ד את הקשר הפנימי ומהותי בין הקלקול שנעשה בעגל לבין התיקון שיבוא על סיומו בפרה אדומה העשירית שתיעשה ע"י משיח צדקינו במהרה בימינו, כמבואר ברמב"ם (הל' פרה אדומה פ"ג ה"ד).

בכלליות עניין פרה אדומה שמטהרת מטומאת מת, הוא עניין המתקת הדין בשורשו, שלכן צריך דוקא פרה אדומה בחי' אדמוסיות הדין, ובפנימיות יותר מבואר בזוה"ק עניין פ"ר (280) דינים הנאחזים בנפש (מלכות) שנקראת ה'- והיינו פר- ה, ופרה היא המטהרת וממתקת מן הדין החזק והתקיף, ומדין קשה נעשה רפה (לשון רפיון) והיינו פרה אות' רפה.

סוד פרה אדומה הוא סוד החכמה ונאמר בה "אמרתי אחכמה והיא רחוקה מסני" ואחד משמות החכמה הוא פלא (פליאת חכמה), ובזוה"ק אמרו פלא דא אלף כלומר בתמונת האלף מרומזים אורות החכמה העליונה שממנה נמשך חסד עליון שמטהר מכל הטומאות השורות

פנינים חסידות ברסלב

בדברם בגלל מעלת הלמוד זכאת ליש על כל אחד מישראל, ונשקף צריך להסתכל ולהביט כל אחד על חברו, הביאו ראיה לזה שהנה אף-על-פי שבתורה עצמה נכתבו ענשי חיתיה בפרטיות על עברות החמורות, אף-על-פי-כן בית דין שהנה פעם לשבעים שנה נקראת בית דין קטלנית, כמו שאמרו רז"ל (ספ"ק ז), הרי שנקצנו למדים שנקצנו לזון את האדם למעשה צריך לזה שבע בדיקות ושבע חקירות היטב היטב. (שיש"ק ה - תיא)

כתב בשם הבעל-שם טוב ז"ל שהחלוק בין תפלות האדתיקין לבין התפלה המאחרת מסנה היא כרחוק מקרן מסערכ. (שם ה - תעז)

מקפיד היה הצדיק רבי פנחס מקאריץ זצ"ל להתפלל פתיקין באמרו: "רוצה אני להתפלל מקדם קדם שינתחיל אויר העולם להתמלאות בהכל של לשון הרע ורכילות". (שם ה - תקי)

הגיע משה רבינו, דהיינו דחקו את השעה ואילו היו מחכים עוד קצת משה היה מגיע וכל החטא הנורא שמלווה את עם ישראל עד סוף התיקון היה נמנע, ולפי הנ"ל מובן ג"כ הפסוק "סרו מהר מן הדרך עשו להם עגל מסכה"- היינו עניין המהירות והפזיזות חוסר הסבלנות וכן מן הדרך- היא דרך התשובה סוד פרה אדומה סוד האלף כנ"ל. ונפלו לע"ז שמביאה חרון אף לעולם היפרך ארך אף.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה" קו ההלכה הספרדי: 3030*

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

ברכת שהחיינו על פירות חדשים

האם ניתן לברך שהחיינו על פירות הדר כגון תפוזים, קלמנטינות וכדומה, או שאין לברך עליהם שהחיינו מכיון שהם פירות מורכבים?

יש אומרים שאין לברך על פירות הדר ברכת שהחיינו מכיון שתחילת עשיית פירות אלו היתה על ידי הרכבה. בן איש חי (פרשת ראה אות יא) ושו"ת מנחת יצחק (חלק ג' סימן כ"ה). אמנם מרן הרב עובדיה פוסק שמכיון שההרכבה נעשתה כבר בעצים הראשונים וכעת העצים הם הדור השני והשלישי של ההרכבה, אין בהם שום איסור ומברכים על פירותיהם שהחיינו. יביע אומר (חלק ה' אורח חיים ס"י"ט) אור לציון (חלק ב' פ"ד אות מ"ה).

אם בירכתי על אפרסקים ברכת שהחיינו, האם אני יכול לברך על נקטרינה וכדומה, או שיכול לברך שהחיינו רק פעם אחת כי שניהם אותה משפחה של פירות?

יכול לברך על כל מין ומין, אף שדומים זה לזה במראם החיצוני, מכיון שיש שינוי בשם, במראה, ובטעם, יכול

ממנו, האם יברך שהחיינו?

השונה מיץ טבעי שנסחט מפרי חדש אינו מברך עליו שהחיינו. הלכה ברורה (סימן רכ"ה אות ל"ט).

אם שתה מיץ טבעי מפרי חדש ולא בירך שהחיינו, וכעת רוצה לאכול מהפרי החדש האם יכול לברך שהחיינו?

אף על פי שאין מברכים על מיץ טבעי ברכת שהחיינו, מכל מקום אם הקדים ושתה מיץ לפני שאכל את הפרי, אינו יכול לברך שהחיינו, מכמה טעמים. הלכה ברורה שם.

התארח אצל חברו ובאמצע הסעודה החליט בעל הבית לקנות אבטיח, האם צריך האורח או בעל הבית לברך על האבטיח?

כלל בידינו לגבי אורח שכל מה שמגשישים לו בסעודה נפטר בברכה הראשונה, משום שדעתו על בעל הבית, ובבעל הבית שהביאו לפניו דברים חדשים מבחוץ, דעת מרן השולחן ערוך שיש לברך עליהם, אמנם הרמ"א נוקט שאין לברך אף על דברים אלו, ובמקרה כזה אנו נוקטים שספק ברכות להקל ואין לברך, ועל כן בין בעל הבית ובין האורח אינם מברכים על האבטיח. (על פי שלחן ערוך סימן קע"ז סעיף ה'). וכתב על זה בספר בן איש חי (פרשת נשא אות יב) מחמת כן שטוב שתמיד תהיה דעתו של אדם על כל מה שיביאו לפניו אפילו בדרך רחוקה.

לברך על כל אחד בפני עצמו. הליכות עולם (חלק ב' פרשת ראה אות ב') ואור לציון (חלק ב' פרק י"ד אות מ"ו בהערות).

בירך שהחיינו על תפוח פינך לידי האם יכול לברך על תפוח אנה שהחיינו?

אף שהלכה פסוקה היא שמי שאם יש פרי אחד בשני סוגים כמו ענבים ירוקים וענבים אדומים וברך על מין אחד אינו יכול לברך על המין השני, חזון עובדיה (ברכות ע"ג תמ"ו) אור לציון (חלק ב' פרק י"ד אות מ"ו). מכל מקום מי שברך על תפוח גרנד יכול לברך על תפוח אנה שהחיינו והטעם כתב בשו"ת "מעין אומר" (חלק א' ע"ג שצ"ג) בשם מרן הרב עובדיה שמכיון שתפוח ענה ותפוח פינך לידי גדלים בזמנים שונים וגם טעמיהם שונים לכן יש לברך עליהם ברכת שהחיינו, ועל שאר מיני תפוחים שנמצאים כל השנה אין לברך שהחיינו כלל, כי הם נמצאים בשוק כל השנה. אבל לגבי ענבים ודומיהם, כל דבר שהוא מין אחד אין לברך עליו שהחיינו כפי שכתבתי.

אדם שלא אכל ממנו וכעת רוצה לשתות מיץ שסחטו

השמעתם? דין תורה עם הקב"ה!

כל חיי עשיתי רק טוב וחסד, וזה גמולי?!", "ובדברו פרץ בבכי מר מעומק ליבו השבור. "כך?", הגיב הרבי, "יש לך טענות? כשיש טענות, הולכים לדין עליך להזמין את הקדוש ברוך דין ולטעון את טענותיך". העשיר לא האמין למשמע אוזניו. לתבוע את הקדוש ברוך הוא לדין תורה, איך ייתכן?! ולטעון טענות כלפי הנהגתו הישרה של הקב"ה איך ייתכן?! נשמע הקול שמנגד אך נימת דבריו של הצדיק הייתה רצינית לחלוטין. הוא התכוון בדיוק לאשר אמר.

נו,
תורה!
הוא לבית

למדו התלמידים האלה! אם הם למדו רק שנים עשרה שעות ביום, הרי שבכל שבוע הם למדו למעלה משני סיליון שעות תורה. וכי ה' היה מוכן לוותר על כל התורה הזאת, רק בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה? זו תורה וזו שכרה?!

אם אהבת ישראל ובין אדם לחברו זו "עוד מצווה" - אין שום הסבר מיח את הדעת לאסון הנורא הזה, שהיו קוברים קרוב לשמונה מאות תלמידי חכמים מופלגים בכל יום! אפשר לשמוע רעיונות והסברים, אבל זה לא מתיישב על הלב. זה עדיין לא הגיוני.

אבל כאשר מבינים שבין אדם לחברו ואהבת ישראל זה התכלית של התורה, וזה העיקר של התורה - רק אז הכול טוב.

כי אם כל התורה שלהם לא הובילה אותם לזהירות בבין אדם לחברו, ולא הובילה אותם לכבד זה את זה - זה לא תורה, זה סילוף של התורה. זו טעות. זה לא שווה כלום.

ה' היה מוכרח כביכול להיפטר מכל אותם תלמידים טועים, ו"להסתפק" בעשרה תלמידים של רבי שמעון שישבו ביחד באהבה אמיתית ועסקו בתורה - והוא פתח להם את כל מעיינות החכמה ואת כל הנסתרות. כי מכיון שהם זכו לפנימיות האמתית של התורה שהיא אהבת החברים כמובא: "אנן בחביבותא תליא מילתא" - סמילא הם ראו את כל התורה במבט הנכון, הם ראו את האור הפנימי של כל התורה כולה, ולכן אומר רבי נחמן שהם היו תיקון על רבי עקיבא וחבריו.

באנו חושך לגרש

בני ישראל היקרים, יש חושך גדול מאוד בעולם. העיקר של התורה נסתר מאוד. ולמרות שניתן למצוא בספרים הקדושים דברים חריפים ומבהילים בנושא הזה, אבל גדולי ישראל שכתבו על זה כתבו גם על הרבה דברים וגם על אהבת ישראל עוררו פה ושם, ולכן זה לא הועיל, המצב נשאר כמו שהיה.

בדרך רמז ניתן לומר שזו כוונת חז"ל שאמרו בגמרא: "לא חרבה ירושלים אלא בשביל שהושו קטן וגדול", ובמקום אחר אמרו שירושלים חרבה בגלל שנאת חנים.

איך זה מסתדר? אלא מכיון שהשוו את המצווה שהיא "כלל גדול בתורה" - לכלל התורה כולה, ולא שמו בראש מעייניהם מטרה אחת להיות חזקים בבין אדם לחברו, סמילא לא נזהרו כראוי והגיעו לשנאת חנים שבגללה חרב בית קדשנו ותפארתנו.

אם אנחנו רוצים שינוי של ממש בעם ישראל, חייבים לגלות את ההסתרה ולהפנים את האמת שאהבת ישראל ובין אדם לחברו זה העיקר של הכול, זו התכלית של התורה זו התכלית של העולם זו התכלית של האדם שיהיה שלם במצוות שבין אדם לחברו ובאהבת ישראל.

כל הגלות התחילה משנאת חנים והתיקון והגאולה יתחילו רק מכך שנתחיל לשים בראש מעיינינו את הצורך לתקן ולהרבות באהבת חנים. ה' יזכנו.

בברכת שלום ומבורך

שלום

שלושה תלמידי חכמים נקראו לשמש כבית דין. הגביר לשעבר הרצה את טענותיו אחת לאחת. מולו התייצב הצדיק, כסגורו של הקדוש ברוך הוא. הוא הזכיר את חטאיו של היהודי מיום היוולדו ועד עתה. הגביר, לעומתו, הציג את מעשיו הטובים מעשי הצדקה והחסד, שהצילו לא אחת נפשות רבות. תמו הטענות. הדיינים הסתגרו למתן פסק הדין. שעה ארוכה שקלו ודנו, ולבסוף קבעו: הקב"ה צדיק וישר הוא וכל מעשיו צדק ומשפט. כספו של היהודי שאבד לו, יהיו כפרה על עוונותיו. אולם הקב"ה, שרחמיו הם אין סופיים, ישיב לו את רכושו, בתנאי שיקפיד לשוב בתשובה על מעשיו הרעים ויראה לא לשוב לסורו. המועד לביצוע פסק הדין נקבע לשלושים יום.

שב היהודי לביתו ולעבודת הסבלות מתוך קבלת דין התורה בשמחה. הגיע היום השלושים, המועד האחרון שבו צריך הקב"ה למלא את פסק הדין. אותו בוקר הגיע עגלה מפוארת לפתח בית המלון שבו עבד היהודי. בעגלה ישב שר נכבד, שביקשו להכניס את חפציו פנימה. היהודי פירק את המטען מן העגלה והמתין לבואו של השר שישלם לו את שכרו, אך זה בושש מלבוא. הוא חיכה וחיכה אולם השר נעלם. לבסוף נתבקש לפנות את החפצים, שהפריעו לתנועת האורחים. באין ברירה נשאם על גבו לביתו שלו. בכניסה לבית לא היה יכול עוד להחזיק את המשא הכבד, וארגז גדול נפל מידי ונבקע. תדהמתו הייתה עצומה. מן הארגז התגלגלו מטבעות זהב לרוב. כשמנה את הכסף גילה, שהסכום עולה בדיוק לסכום הכסף שאבד במפולת עסקיו. הקדוש ברוך הוא קיים את פסק הדין במלואו...

"הגביר", כך כיעוהו הכל. כל אימת שהיה מבקר בחצר הרבי היה פותח את ידו למתן צדקה וחסד עם הרבי ועם חסידיו. אך ביום בהיר אחד ביקוריו אצל רבו, הצדיק מלובלין, פסקו באופן פתאומי. אחת לשנה היה מתפנה לגמרי מעיסוקיו וטרדות הפרנסה ופונה לעסוק בעבודת השם. הוא היה מגיע אל רבו ועוסק שם בתורה, בתפילה ובמתן צדקה ביד רחבה. מעולם לא השיב פני איש ריקם. על נסיעתו זו לרבי לא יתר מעולם. ופתאום חדל באחת מלהגיע. הסיבה הייתה מצערת מאוד מבחינתו: מצבו הכלכלי הדרדר בבת אחת. הוא הסתבך בכמה עסקים לא מוצלחים ובפרק זמן קצר איבד את כל עשרו. הגביר לשעבר נאלץ להיעשות סבל, כדי לפרנס את עצמו ואת בני ביתו בצמצום ובדוחק רב. במצבו זה לא היה יוכל להרשות לעצמו להופיע בלובלין. הכל יבקשו צדקה ותמיכה ואיך יוכל להשיב פניהם ריקם? הוא החליט באופן חד משמעי להפסיק את ביקוריו בלובלין ויהי מה.

בעירתו הקטנה עומד לו הגביר לשעבר כשמכריז הוא על עבודתו כסבל וממתין ללקוחות. "שלום, מה שלומך?" הוא הרים את עיניו וראה מולו את הכומר המקומי. זה הופתע מאוד לראות את העשיר הנודע עובד כסבל בשוק. השניים החלו לשוחח, תוך כדי התעניינות במצבו של הסבל החדש צץ במוחו של הכומר רעיון. הנה לפני הזדמנות נפלאה לעשות 'נפשות' לדתו. אט אט החל להתקרב אליו. 'במקרה' היה פוגש בו שוב ושוב, מתעניין במצבו ומסביר לו פנים. הם שוחחו בידידות, והכומר הפנה בעדינות את השיחה לדיונים פילוסופיים ודתיים. אט אט החל הכומר לזעזע את אמונתו של היהודי ולהטיל בה ספקות. "כל חייך היית יהודי טוב וישר, וראה מה קבלת", היה אומר לו. ההצעה המפתה לא אחרה לבוא. הכומר הבטיח לו עושר וכבוד אם יאות להמיר את דתו. את כל כישורו הרטורי הפעיל, ומאמציו נשאו פרי. "לא בכל לבי אתנצר, חס ושלום", אמר היהודי בלבו וניסה להרגיע את מצפונו, "רק למראית עין". בהתייעצות מול אשתו גם היא הסכימה לדעתו. העוני והמחסור העבירו אותם על דעתם ועל דעת קונם. אך טרם יעז לבצע את זממו החליט להיוועץ ברבו...

כשדמעות שוטפות על לחייו ובלב רועד ורוטט סיפור על מצבו הקשה. על אשתו וילדיו הרעבים. על כוונתו להתנצר למראית עין, ולהישאר יהודי מאמין בלב. ארשת תדהמה עלתה על פני הרבי. "הייתכן? הייתכן שיהודי יעזוב את דתו תמורת בצע כסף? החסרים יהודים השרויים במצוקה?! האם יעלה על דעת אחד מהם להתנצר, ולו למראית עין?!" "אינני כמו כולם", ענה היהודי, "מצבי שונה. לי יש טענות כלפי הקדוש ברוך הוא.

**גורשנו מבית הכנסת בעוון זלזול כבוד בית כנסת
מהיום מכבדים, לא מגורשים!**

הסדרה לשלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696

שלום הבית שלי
הרב שלום ארוש שליט"א

אהבה על ידי תפילה

התעורר לתשובה, או האשה לבדה התעוררה לתשובה, ואמרתי להם לא ללחוץ כלל על בן הזוג ולא להרוס את השלום, שזה מגרש את השכינה מהבית, רק להרבות בשמחה ובאהבה, ולעשות עשר דקות התבודדות בכל יום, ולבקש שכן הזוג יחזור בתשובה, שזה נקרא לאהוב את בן הזוג באמת.

וכולם באו אחרי תקופה לבשר לי, שברוך ה', בן הזוג גם הוא חוזר בתשובה.

ישנה עוד סיבה לצורך של התפילה בשביל שלום הבית, והיא, שבשביל שהאהבה של בני הזוג תהיה שלמה ותמידית ולא תדעך, צריך כל אחד מהם להתפלל על השני, וזו סגולה לכך שאהבתם רק תלך ותגדל, כמובא:

מי שמתפלל על חברו, על ידי זה חברו אוהב אותו (ספר המידות).

ולכן האשה תתפלל על בעלה, ועל ידי זה בעלה יאהב אותה, וכן הבעל יתפלל על אשתו, ועל ידי זה אשתו תאהב אותו.

זה הכלל:

מי שמתפלל על חברו הוא אוהב אותו. את מתפללת על בעלך - הוא אוהב אותך! כל תפילה תכניס בו עוד אהבה ועוד אהבה.

העיקרית שלה צריכה להיות בתפילה, ועל ידי התפילה תגיע לקיים את העצות ושלום הבית יצליח בידה.

לכן כל אשה צריכה שתהיה לה התבודדות, שבה היא תעשה חשבון נפש, ובשעת חשבון הנפש, כשיעלה על ליבה איזה חסרון שיש לבעלה, אזי במקום להתמרמר ולהצטער על כך שבעלה הוא לא מושלם, שתתפלל עליו, ועל ידי זה היא יכולה לשנות את הכול.

וזהו היתרון העצום שיש לכל אשה, שבזה כוח התפילה שלה גדול כל כך.

כי יש לה הן את הבינה לראות ולהבין מה חסר לבעלה, והן את כוח התפילה העצום, שכאמור לעיל, הקדוש-ברוך-הוא אוהב מאד את תפילת הנשים היוצאת מלבן.

ברוך ה', בעיני זכיתי לראות זוגות, שהבעל לבדו

כאשר בני הזוג יודעים שאיש ואשה הם שני הפכים גמורים, ושלום בית זה מעל הטבע, אזי הם יוצאים מהטעות והאשליה ששלום הבית אמור ללכת בקלות, וכך יש להם הרבה יותר סבלנות לקשיים בשלום הבית, והם לא גורמים להם צער, והם מבינים שהם צריכים להתחיל להתפלל:

הן הבעל על אשתו והן האשה על בעלה שה' יעזור לכל אחד לעשות את מה שהאשה או הבעל צריך לעשות בשביל שיהיה להם שלום בית, והן כל אחד על העניינים של עצמו, שייתן לו ה' עצה נכונה וייתן אהבה בין שניהם וכו' וכו'.

כל אשה חכמה ונבונה, שתביט בדברים שכתבנו, היא תבין כבר, שהיא אינה יכולה לסמוך על "כוחי ועצמי" בשביל לעשות שלום בית.

היא תבין שכל ההשתדלויות: אני אגיד לו ככה. אני אעשה ככה - זה לא מה שיועיל. אלא ההשתדלות

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

**'שאלו שרופה באש'
ט' תמוז**

היו חיבורים רבים שלא נותרו מהם עותקים והם נאבדו מן העולם לבלי שוב. אותו מומר נתעב זכה אף הוא לסוף מה, ובעקבות חיבור שכתב נגד זרם מסוים בעצרות, הוא נידון למוות בשנת ה' אלפים מ'ז. דבר הוויכוח העלה על הכתב בידי בן התקופה, ובחיבור מובאים האישומים של המומר הנאלח עם תשובותיו המבריקות של רבנו יחיאל והסבריו המלומדים. תחילה נתבע רבנו יחיאל להישבע כי תשובותיו כולן תהיינה אמיתיות, אולם הוא סירב להישבע מפני שלא נשבע מימיו, והמלכה ויתרה על השבועה לאחר שהתרשמה מהעובדה שמעולם לא הוציא דבר שבועה מפיו. על השריפה הגדולה קונן המהר"ם מרוטנבורג בקינתו 'שאלו שרופה באש', שנאמרת בקינות תשעה באב של שחרית.

במגן אברהם (אורח חיים סוף סימן תקפ"ט) מובאים דברי ספר התניא (לרב יחיאל בן יקותיאל בן בנימין הרופא): "ביום השישי פרשת חוקת נהגו יחידיים להתענות שבאותו היום נשרפו כל קרונות מלאים ספרים בצרפת ולא קבעו אותו בימי החדש מפני שמתוך שאלת חלום נודע להם שיום הפרשה גורם גזירת התורה. זאת חקת התורה מתרגמין דא גזירת אורייתא". פירוש הדברים הוא שמשום שהתלמוד נשרף ביום שישי ערב שבת פרשת חקת, יש הנהיגים להתענות ביום זה. רבי חיים פלאגי (מועד לכל חי סימן ט, אות ד.) הביא על כך עדות: "ובעירנו אדמיר יע"א, נהירנא מכד הוינא טליא, דהוי כמה אנשים סוחרים דהוי נזהרים שלא לצאת אפילו לשוק לעסקיהם בערב שבת חוקת. ומה שהיה להם לעשות בערב שבת, היו עושים ומתקנים מיום חמישי. והן עוד היום רבים נזהרים שלא לילך מעיר לכפר ביום הזה". וסיים על כך בברכה: "וה' ישמר את עמו ישראל ובכל מקום ובכל זמן שלא תאונה שום רעה. אמן כן יהי רצון".

בערב שבת קודש פרשת חוקת שנת ה' אלפים ד', שחל אז ביום ט' בתמוז, אירעה שריפת התלמוד הגדולה בפריז שבצרפת. היה זה בעקבות ויכוח גדול בין ארבעה מחכמי ישראל לבין מומר נתעב, בהשתתפות מלך צרפת ושלושה גמונים.

ארבעת החכמים היו רבותינו בעלי התוספות, רבנו יחיאל מפריז שהיה ראש המדברים, רבנו משה מקוצי בעל הסמ"ג, רבנו שמואל מפלייזא ורבי יהודה ממילון. מולם עמד המומר הרשע ניקולס דוין שיזם את הוויכוח הגדול מתוך שנאה עמוקה כלפי היהודים, ובפרט לרבו לשעבר רבנו יחיאל מפריז, שנידחו לאחר כפירתו בתורה שבעל פה, ובשנת ד' אלפים תתקצ"ה המיר את דתו.

שנאתו העזה ליהודים, הניעה אותו לעודד את הצלבנים במסגרת מסע הצלב שנערך באותה עת, לרצוח כשלושת אלפים יהודים. שנה לאחר מכן, כתב חיבור נגד התלמוד, והחל להפיץ באפיפיור לאסור על היהודים ללמוד בו, בטענה שהוא מלבה שנה נגד הנוצרים. יחד עם צוות מומרים גדול, ניסח איגרת ובה כשלושים וחמש האשמות נגד התלמוד, ובהשפעתו גזר האפיפיור להחרים את כל ספרי היהודים ולבדוק את תוכנם.

הוחלט על ויכוח בין ראשי היהודים לבין המומר לבדיקת האשמות, והתוצאות הוחלטו מראש. למרות שרבותינו בעלי התוספות יצאו מנצחים מהוויכוח והביסו את המומר, נגזרה הגזירה הנוראה על שרפת התלמוד, ובמשך יומיים נשרפו כ-24 או 25 עגלות מלאות בספרים וחיבורים שונים של רבותינו הגאונים והראשונים כמלאכים, והיו למאכלת אש. הייתה זו אבדה קשה לעמנו, כי בין הספרים הנשרפים

קו האמונה
02-6444250

**ויקחו
אליו
פרה אדמה**

**"כמו הנהן שמונת על הטהרה
של עצמו רק כדי לטהר טמאים,**

**כך עלינו, לעשות מסירות נפש
רק כדי לקרב את אחינו בית ישראל"**

**כולנו מקבלים על עצמנו חצי שעה תפילות
למען עם ישראל, ומצטרפים לפרויקט של
"אהבת ישראל במסירות נפש."**

אני אוהב כל יהודי

**להזמנת כובעים ומוצרים נוספים:
050-9931931**

תפילה על עם ישראל

חברו כמו בהצלחה של עצמו, וכל אחד יפרגן לחברו, ויתפלל על חברו וישתדל להיטיב לו בכל כוחו ואפשרותו."

תפילה על אהבת ישראל מתוך רפואת הנפש

הקדמה לתפילה הבאה: אהבת ישראל אמיתית תלויה ברפואת הנפש ובשמחת הנפש, כי כל המידות הרעות והכעסים והחרדות לא מאפשרות לאדם לאהוב באמת את הזולת כי כאשר אדם סובל סבל רב הוא לא פנוי בכלל לחשוב על אף אחד אחר. וכן כאשר אדם כועס על עצמו ושונא את עצמו והוא לא בשמחה, הוא לא יכול לאהוב את עצמו וכל שכן לא יכול לזכות לאהבת ישראל אמיתית.

"ריבונו של עולם, רחם על עם ישראל ותן להם אמונה שלימה שעל ידי זה תהיה להם רפואת הנפש, כי הנפש והאמונה הם בחינה אחת.

רחם על כל עם ישראל, תן להם אמונה שלימה שאתה אוהב אותם ורוצה רק להיטיב להם ושלעולם לא תעשה להם שום דבר רע ועל ידי זה יתרפאו מכל החרדות ומכל הפחדים, מכל העצבויות ומכל הדיכאונות.

ריבונו של עולם, תציל את כל עם ישראל מכל ייסורי הנפש ועל ידי זה יהיו שמחים ומאושרים ופנויים לאהוב כל יהודי ולהתחבר עם כל עם ישראל ולרצות בטובת כל עם ישראל ולהתפלל על כל עם ישראל במסירות נפש.

ריבונו של עולם, זכה את כל עם ישראל לאמונה שלימה שאין שום רע בעולם ושכל מה שאתה עושה הכול לטובה, שזה המפתח והבסיס לכל שמחת הנפש ורפואת הנפש, ולכל הביטחון ולכל השלווה והרוגע בחיים.

ריבונו של עולם, זכה את כל עם ישראל ללמוד את הספרים של התורה ואת החוברת "חוק התודה"; שכולם יאמינו באמונה שלימה שהכול לטובה, וייתנו לך שבח והודיה תמיד מכל הלב גם בטוב וגם ברע, גם על הטוב וגם על הרע – שעל ידי זה יהיה להם רק טוב ויתבטלו מהם כל הצרות וכל הגלויות; ועל ידי זה יזכו לאהבת ישראל באמת.

ריבונו של עולם, רחם על כל עם ישראל שכולם ירצו שיהיה רק טוב ושמחה לכל יהודי וכולם יתפללו שאור התודה שהוא אור הגאולה ואור האמונה ואור אהבת ה' יגיע לכל אחד ואחת מעם ישראל, ועל ידי זה יתרבה הטוב ותרבה השמחה ותהיה רפואת הנפש ותתרבה האהבה והשלווה והאחדות בין כל עם ישראל.

ריבונו של עולם, רחם על כל עם ישראל, תחזיר את כל עם ישראל בתשובה שלימה בלי שום ייסורים."

[על המילים האלה לחזור כמה שיותר פעמים]

אני שייך לעם ישראל ועם ישראל שייך לי

הקדמה לתפילה הבאה:

אהבת ישראל אמיתית תלויה באמונה שאין עוד מלבדו והכול בגזרתו וברצונו ה' יתברך, לכן צריכים לבקש שעם ישראל יזכו לאמונה שלימה, שעל ידה ייעצלו משנאת חנים ויבואו לאהבת ישראל אמיתית.

"ריבונו של עולם, רחם על כל עם ישראל ותן להם אמונה שלימה שאין עוד מלבדך, שכולם יידעו שאין מי שיכול להרע או להזיק להם אלא בגזירתך. ורחם על כל עם ישראל שלא תהיה להם שום הקפדה ושום כעס זה על זה, שכל עם ישראל יהיו נקיים לגמרי מהכעס וההקפדה, שלא ישמרו בלב שום שנאה, וכל שכן שלא ינקמו במי שציער אותם גם אם עשה להם את הדבר החמור ביותר, כי האמונה אומרת שאין עוד מלבדך ושכולם הם רק מקלות; ואדרבא כולם ימחלו זה לזה מחילה גמורה בלב שלם וכולם ישמחו זה בזה וישמחו זה את זה וינחמו ויחזקו זה את זה.

ותן להם אמונה שלימה שאתה לבדך קובע מה יהיה וכמה יהיה לכל אדם. ורחם על כל עם ישראל שלא תהיה להם קנאה ותחרות, ולא תהיה להם שום עין רעה ולשון הרע, ושלא יחמדו ולא יתאוו למה שלא שייך להם. רחם על כל עם ישראל שכולם יהיו נקיים בשלימות מהקנאה ומהתאוה ומהתחרות מעין הרע ומלשון הרע כי כל אחד מקבל בדיוק מה שהוא צריך לפי התיקון שלו והמסלול שלו; ואדרבא כל אחד ירצה בהצלחת חברו, וישמח בהצלחת

הצטרפו לשרשרת
התפילות
על עם ישראל:
02-6444250
שלוחה 26

קפיצת הדרך לתיקון השלם!

ואפילו מול דרגת עצמו. כפי שאנו אומרים בתפילה: "משפיל גאים עדי ארץ", הניסיונות של האדם משפילים אותו, האדם מקבל ענווה, אבל זאת בתנאי שהוא מקבל את מה שעובר עליו באהבה. לדעת את מה שאומר שלמה המלך החכם מכל אדם (משלי ג יב) "כי את אשר יאהב ה' יוכיח".

האריז"ל שאל לתלמידיו איך אתם מעוניינים להגיע לתיקון שלכם? באמצעות מחלות, סכסוכי שכנים, בעיות בפרנסה וכו' וכו' אמרו לו התלמידים:

"לא!" אמר להם יש קפיצת דרך לתיקון, וזה לקבל את הביזיונות שלכם באהבה.

וביזיונות זה גם החסרונות וגם הניסיונות של האדם. כי הוא מקבל עוד נקודה של שפלות, ועוד אחת עד שמבין: "ה' לא חייב לי כלום, ובאמת לא מגיע לי כלום".

שמעתי מהגר"ש ארוש שליט"א שהאישה חשה בגאווה של בעלה. וזה דבר פלא, כי גאווה זה דבר פנימי, קשה לראות, מי יכול לדעת, אבל האישה יודעת, אפילו אדם שלא עשה דבר לאשתו ונתן לה כל טוב, היא תצמצם אותו אם היא תרגיש גאווה. כך בורא עולם עשה את כל הבריאה, וכולם שליחים למקום, רק כדי שהאדם יגיע לתיקונו. כי אין אדם שיכול להרע לך או להטיב לך כי אם בגזרת הבורא. תאמין שהכול מה' תקבל הכול באהבה.

רבנו הקדוש כותב (ל"מ, י"ד) שאין אדם זוכה לענווה אלא על ידי שישבור גאוותו מארבע בחינות שפלות וצריך:

1. להקטין עצמו לפני גדולים ממנו.
2. להקטין את עצמו לפני בני אדם כערכו.
3. להקטין את עצמו לפני קטנים ממנו.
4. להקטין עצמן נגד מדרגת עצמו וידמה בעיניו שהוא למטה ממדרגתו.

וזו הדרך שהאדם יכול לזכות להגיע לתיקון שלו בשלמות, כמו שכתוב על משה רבנו "והאיש משה עניו מעל כל פני האדמה", ואברהם אבינו אמר על עצמו "ואנכי עפר ואפר", כי זה השבח האמתי, שהגיע לתיקון שלו בשלמות.

ומאחר שבורא עולם רוצה שכל אדם יגיע לתיקונו, ומאחר שרוצה שרוב בני האדם לא מתקדמים לכיוון התיקון, אזי הוא עושה נותן קיצורי דרך, ומעביר את האדם בניסיונות.

הניסיונות שעוברים על האדם, גורמים לו בעל כורחו לחוש שפלות. אדם שאין לו ילדים, הוא מרגיש קטן בערכו מאחרים, אדם שאין לו שלום בית, אדם שלא הכול הולך לו כרצונו, חש קטן מול גדולים ממנו, מול בני אדם כערכו, מול קטנים ממנו

הרב שלום מזור
מהמרכזים הבכירים
של
"חוט של חסד"

חיזוקון לומדים הלכה

ברכת "שהחיינו"

נפסק בשו"ע:
"טוב ליזהר מלומר
שהחיינו על פרי
או על מלבוש..."
וכתב הרמ"א:
"וכן בפרי שלא
ימצא אחר תשעה באב
מותר לברך
ולאכלו בין המצרים"

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

אין השמחה

ששלמה

אלא אק דאזת לתלמידי חכמים

ביום חתונתך תלמידי חכמים
ילמדו ויברכו אותך לחיים מאושרים
בהשתתפות חד פעמית- בסעודת עניים

02-5308000

ילדון חידודון

מהפרשה הקודמת ועד פרשתנו כמה זמן עבר, והיכן, בדיוק, נקודת המעבר?

תשובה פרשת בהעלותך: סגרת הזהב (במדבר ח ד) וחצוצרות הכסף (במדבר י ב) נעשו שתייהן מוגש מתכת אחד. הכפורת (שמות כה יח), המסכה את ארון הקודש והכרובים שעליה נעשו מקשת זהב אחת.

זוכה: אלחנן אמיתי, ירושלים

al5308000@gmail.com | 02-5812252

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

אמרת תודה - והארנבון שלי נושע

שלום, קוראים לי שירה ואני בת 10.5, סיפור התודה שלי קשור לארנבון החמוד שלי.

"אמא, בבקשה אני רוצה ארנב! אני כ"כ אוהבת ארנבים ורוצה אחד כזה בבית שיהיה שלי".

וכך מצאנו את עצמנו עומדים בפני הרב שלנו בשאלת השאלות, האם מותר לקנות ארנב? הרב סיד שאל את שירה שאלה אחת בלבד ובכך גם הסתכמה תשובתו החכמה, "שירה, האם הארנב ישמח אותך?" "כן, בטח.. זה מאד ישמח אותי" ענתה שירה בחיוך רחב.

בהתבודדות פנינו לשם יתברך והבטחנו לבורא העולם שאם נבי הארנב יבריא נכתוב את הסיפור, התחלנו לומר תודות והודאות כפי שהרב מלמד אותנו, כולל מזמורי תודה - כן אומנו להצלחתו של הארנב. וגם עשינו לו צדקה והתפללנו עליו.

לקחנו אותו לוטרנירית שאף היא הייתה סקפטית בשל מצבו הבריאותי וגם בשל גילו הצעיר, אסרנו לה שאנחנו משלבים את האמונה, התפילות, ההתבודדות וכן את התודה וההודאה. נבי עבר שבועות של טיפולים אינטנסיביים וברוך השם כיום הוא ארנב ששמח, קופץ, ומכרסם כמעט כל דבר שנקרה בדרכו.. אמרתי תודה והארנב שלי נושע!

כמה ימים לאחר מכן שירה ואביה נגשו לחוות חיות ושם רכשו ארנבון חמוד. נבי היה ארנב שמח, פעיל וקופצני, שובבון וזלזלן לא קטן. עד שיום אחד פתאום כל ההתנהגות השמחה שלו השתנתה. נבי מעט לקפץ ולרוץ, בקושי רב אכל, רב היום נח ולא זז ממקומו והיה נראה עייף, חולה וחלש.

מזל החודש סרטן - תשובה - זמני תשובה ממשמשים ובאים

תמוז

תשובה בכוחה להפוך את הכל לטובה.

(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים - 052-6672221

פטרונות יש לשלוח למייל al5308000@gmail.com או לפקס: 02-5812252 יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

מדור ילדים שעשועון מגוון

כתב סתרים

לפנכם פסוק מפרשת חוקת, עליכם לפענח את כתב הסתרים לפי הארגז למטה שימו לב- לא את כל הכתב נגלה לכם

א ב ד ה ו כ ל מ ס ע פ ר ש ת

זוכה פרשת בהעלותך: אביגיל חריר, בני ברק.

בדיחות הדעת

אדם שתיין יצא למסע עם בנו, בדרך שאל הילד: "אבא כמה צריך לשתות כדי שאדע שהשתכרתי?" עונה לו האב "אתה רואה שם רחוק את שני האנשים שעומדים שם? כשהם יהיו ארבעה תדע שאתה שיכור! אמר הילד "אבא אבל אני רואה שם רק איש אחד!"

העלון מוקדש להצלחת

בינה בת שירה חנה

משפ' מנחם

ולחזרה בתשובה - שירה בת אסתר

להקדשת העלון: 02-5308000

ש... " וכדו' באופן זה נדגים לילד כיצד לבטא במילים את בקשתו ונעזרו לו להשתמש בשפה במקום בכוח. לא נעניש, ננסה להבין ולחנך.

התנהגות חיובית

לכן, כאשר נכנס עושה "דווקא" נראה שקשה לו לבטא את עצמו, עזרו לו להבין את עצמו ואמרו לו במילים שלו מה הוא רוצה ומרגיש ולמה אתם מבקשים את מה שאתם מבקשים: "אתה אוהב לשפוף מים, נכון זה כיף לראות איך המים נשפכים... אבל זה לא מתאים לעשות במטבח, כי זה עושה לכלוך ובלגן. בוא נשפוף באמבטיה". תנו פתרונות שונים והנחיות ברורות. התנסחו באופן חיובי, אמרו לו מה כן לעשות: במקום "אל תשפוף מים" אמרו "אתה יכול לשפוף בתוך הדלי, או בחצר". במקום "אל תרוץ" אמרו "לך יותר לאט, תישאר קרוב אלי" וכדו'. דרבו אותו לציית ופרגנו לו על כך: "כל הכבוד, ילד טוב שמקשיב בקול אמא". נזכור תמיד, שמצורת המבט שלו, אהנו הם אלו שעושים "דווקא" אהנו מתעקשים ומתעלמים ממה שהוא מבקש. הוא עדיין אינו מבין, מדוע אנו טורחים לרחוץ ולנקות אותו במקום לקחת אותו למגרש המשחקים ולדאוג שהוא יתלכלך. ולכן תגובותינו צריכות להיות בהתאם ובצורה מבוקרת.

אם עדיין לא הכל ברור לכם מה עושים, תתקשרו. יש מספר טלפון למעלה בצד שמאל. בהצלחה!

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל לייעוץ טלפוני ללא תשלום בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

סמכות הורית ומשמעת בגיל הרך פרק יח'

בשבוע שעבר סיפרנו על יוסי בן השנתיים וחצי, שאימו, גברת כהן החליטה להעסיק אותו בצביעה. היא הכניסה אותו לחדר הילדים, נתנה לו בריסטול לבן והוציאה לו את הצבעים של שרה'לה אחותו מהמגירה. אמא חשבה שיהיה לה חצי שעה של שקט. כן, השקט שלפני הסערה. כי לכל מקום אליו יכול היה יוסי להגיע - הוא השאיר את חותמו בסימני קשקוש צבעוניים. גברת כהן נכנסה לחדר...!

סבלנות, ועוד פעם סבלנות

בשבוע שעבר ניתחנו והסברנו את הסיטואציה בצורה חינוכית ומאירת עיניים. פשוט וברור, שאסור לאפשר לילד לקשקש על הקירות בבית. אבל נעשה לרגע הפרדה, בין הצורך לחנך או להדריך את הילד, לבין תגובתנו כהורים לאחר מעשה... כמו כן בבואנו להגיב על צביעת הקירות, עלינו לקחת בחשבון התגובה ובעוצמתה את גיל הילד. הבסברנו גם שיש מאפיינים לגיל, וישנה דינמיקה שלא ממשכה, כי ילד בגיל 6 אינו צובע קירות בבית. חשוב מאוד לקרוא את המאמר משבוע שעבר, כדי להבין ולקבל מושגים חשובים בחינוך הילד בגיל הרך. השבוע בע"ה נתקדם עוד קצת, ונדבר על יוסי נוסף, על יוסי שעל אף שעשינו מה שהיה כתוב, עדיין ישנה בעיה, וכל הטכניקות וההבנה לא עזרו.

יוסי צובע את הקיר בכוונה?

אמו של יוסי חזרה שוב לשאול: "הכל טוב ויפה במידה ויוסי צבע את הקיר רק פעם אחת, וממש באותו היום היינו רגועים, הבנו את מעשיו והדרכנו אותו בנועם היכן עליו לצייר, ובאמת התקרית המצערת "עברה בשלום". אך במידה ויוסי חוזר על מעשיו ומידי שבוע הוא מציג את יצירתו בחדר אחר, איך נוכל להשגיח עליו, אי אפשר להצמיד לו אזיקים ולכלל מקום לעקוב אחריו וזה נראה שהוא עושה בכוונה, מה לעשות?!

תשובה: אכן, בדרך כלל, הבעיה לא נובעת מחוסר הבנה היכן אפשר לצבוע, אלא הבעיה היא: צורת ההתמודדות של יוסי עם כל נושא המשמעת בבית.

על פניו במידה ואין ליוסי "טבע" מידה, או תכונת

התנהגות "דווקאית" לא לאורך זמן

כאשר הילד מתנהג בדרך שונה או בהתעקשות, מצד אחד זה לא נעים ואף מפריע, אך דווקא ההתנהגות ה"מוזרה" הזו במידה והיא לא חריגה, אזי היא מבטאת הישגים חשובים בהתפתחות התקינה של הילד: זה מלמד אותנו כי הוא כבר יודע לזהות מטרות והעדפות אישיות, ובנוסף הוא גם מאמין שביכולתו לגרום לשינוי ולהשפיע עליכם לתת לו את מובקשו. בתחילת דרכו של הילד בחיים, הוא משיג את מטרותיו בדרך מאוד נוקשת: ע"י שימוש בכוח, בכי, עקשנות, הרמת קול, סרבנות ועוד... אך עם הזמן הוא לומד להביע את עצמו, למתן את רגשותיו, לארגן את תגובותיו, להסתייע בהוריו וללמוד מניסיון העבר. התוצאה המבורכת היא, שהילד לומד להשיג את מטרותיו בתיאום עם מטרות הזולת, באמצעות חילופי דברים והבהרת רגשות.

חינוך מקצועי

אך סבלנות, דרך זו כמעט ואינה מגיעה לבד, או רק בגלל שהילד גדל. צריך להיות הורה מחנך שמכיר את צורת העבודה בגיל הרך, ולפעול בצורה מודרכת. הדרך ליעד זה, ארוכה ומסופעת ועלינו לשמש "כמורה דרך" ולא כשוטר. עלינו להבין, לתמוך ולמנוע את החרפת או קביעת ההתנהגות המרדנית הזו.

עלינו ללמוד לזהות, וכאשר אנו שומעים את האיתותים של הילד (סימפטום המרד), נהיה שם בשבילו, נעזור לו "לפתח" את כישורי השפה ונתמלל את בקשתו: "התכוונת להגיד שאתה רוצה עוד קצת?" או "אתה רוצה

אתה שייך לעם ישראל

ועם ישראל שייך לך!

מסר מיוחד

בואו נעשה את זה:
02-6444250 שלוחה 26

הרב שלום ארוש בקריאת קודש לעצור את הגזרות:

"אהבת ישראל במסירות נפש" שמתבטא ע"י שרשרת תפילה והתבודדות על עם ישראל, שרשרת שלא תיפסק במשך 24 שעות ובהם ינמדו יהודים מכל רחבי העולם ויתפללו לפניו יתברך על כלל ישראל ובכך יעצרו את המשחית.

"כל יהודי ויהודיה, ילד וילדה, שיקחו חלק בשרשרת תהיה להם חלק בגאולה וכשיבוא משיח הוא יצביע על אלו שזכו לקחת חלק בגאולה"

יהודי יקר! הצטרף עוד היום לשרשרת התבודדות ותפילה על עם ישראל. לא נניח להקב"ה לגזור גזרות.

באי"ז פאן ארבות כדדית באדיבות - "חוט של חסד"

איטש לרענהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ט תמוז תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 7:12 תל-אביב: 7:27 חיפה 7:20 מוצאי שבת: ירושלים: 8:30 תל-אביב: 8:33 חיפה: 8:34 ר"ת: 9:04

פרשת חוקת

פיזס ומחילה

"הנני מבקש מחילה על זה..."

בקץ תרמ"ד ביקר הגאון רבי עזריאל הידלסהיימר זצ"ל בבריסק. הוא הציע באחת משיחותיו עם הגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל (בעל הביה"ל) קושיה בדברי הר"ן בנדרים, בתוך הדברים פלט הגרי"ד שכבר שמע את הקושיה הזו. ויהי אך הדברים יצאו מפיו ומיד החל הספק לכרסם בלבו שמע פגע בהערתו זו, בכבודו של אורחו הגדול.

הוא כמובן ביקש במקום, את סליחתו של רבי עזריאל, אולם עדיין לא נתקררה דעתו ובמכתב ששלח לרבי עזריאל בתאריך א' דסליחות תרמ"ד, לאחר ששב האורח לביתו, כתב לו בתוך הדברים תרוץ לקושייתו והוסיף בין השאר: "עוד אבקש מכת"ר מחילה, אשר בעת התחיל להציע הקושיה, נזרקה מפי שלא במתכווין חלילה, כי כבר שמעתי הקושיה, ובאמת כי עברתי בזה על מדת המוסר והדרך ארץ, והנני מבקש מטו על זה, ומחכה אנכי על מכתב כת"ר בהקדם..."

משולחנו של הביה"ל

"רבש"ע תמחול לאיש שהכה אותי..."

פעם התאכסן הרה"צ רבי זושא מאניפולי זצ"ל באחת האכסניות והיה זה ביום תענית ציבור, והנה כאשר הוציאו אנשי האכסניה את הלחמים מן התנור, הבחינו כי חסר שם לחם אחד גדול. נתנו עיניהם על רבי זושא וחשבו בו שהוא זה שנטל את הלחם והלך לדרכו.

כשבא בעל האכסניה סיפרו לו שחסר לחם אחד וכי חושדים בעני שהיה כאן והלך. חרה אפו ובמיוחד שזה יום תענית והחל לרדוף אחריו כשהוא רוכב על סוסו. הוא תפסו והחל מכה אותו מכות קשות ושב לאכסניתו.

עמד רבי זושא ואמר: "רבנו של עולם. אני לא אעמוד להתפלל מנחה עד שתמחול לאיש הזה שהכה אותי..." באמת אמרו שנעשה אז עת רצון בשמים למחילת עוונות כללית...

הליכות החיים

המצער את חברו עליו לפייסו ולבקש סליחתו!

נלמד מהפסוק: "ויאמרו חטאנו כי דיברנו בה' ובך התפלל אל ה'... ויתפלל משה בעד העם" (פרק כא-ז)

וכתב רש"י: מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי מלמחול. ואמרו חז"ל במדרש: "ידעו שדברו במשה ונשתטחו לפניו ואמרו התפלל אל ה' ויסר מעלינו את הנחש - ויתפלל" - להודיעך ענותנותו של משה שלא נשתהה לבקש עליהם רחמים, ולהודיע כח התשובה, כיון שאמרו חטאנו מיד נתרצה להם שאין המוחל נעשה אכזרי. וכן הוא אומר "ויתפלל אברהם אל האלוקים וירפא אלוקים את אבימלך".

החוטא לחברו ורוצה לפייסו ולבקש מחילתו, מוכרח להכיר קודם לכן את חטאו ומה פגע בחברו ועד כמה. זה תנאי הכרחי לבקש מחילה אמיתית ובלב שלם, אם חפץ שעברות שבין אדם לחברו תמחלנה לו.

וכלל הוא בכל מכשול שנכשל בו האדם, שקודם שמחפש "אשמים" יבדוק עצמו. ניתן ללמוד זאת מאחי יוסף במצרים. הם לא האשימו את רשותו של המושל שחשדם כמרגלים וכו' אלא אמרו "אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו" וגו' וכן אצל יונה שאמר באניה שחישבה להשבר בסערת היס: "בשלי הסער הזה". ועוד כיו"ב.

וכך ביאר הגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל את מה שמספרים חז"ל (גיטין נח). על רבי יהושע בן חנניה שראה תינוק בבית האסורים ואמר לו הפסוק "מי נתן למשיסה יעקב" וכו' וענה לו התינוק: "הלא ה' זו חטאנו לו" ואמר עליו רבי יהושע שמובטח הוא שאותו תינוק ייצא מורה הוראה בישראל.

ולכאורה מה דבר מיוחד ראה בתשובתו של התינוק עד שקבע עליו מעלה נשגבה כזו? וביאר הגרי"ד כי בזמן החורבן היו תרוצים רבים לחורבן. אף אחד לא רצה לתלות הסיבה בעצמו "שהוא חטא" אלא תלו את הדבר בסיבות מקריות. ורק אותו תינוק תלה החורבן באשמה עצמית. הוא לא אמר "כי בני ישראל חטאו" אל אמר "הלא ה' זו חטאנו לו" שאנחנו חטאנו. מי שמכיר בכך, הוא שמסוגל לצאת מורה הוראה...

גם בזמן שניתכים אסונות ומכות גשמיות ורוחניות על הציבור החרדי, לא חסר את מי להאשים. אפשר בקלות להאשים את כל גורמי השילטון מחוץ למחנה, או שיש המוצאים את האשמים באותם שלא שמעו בשעתו לגדולי ישראל. ומשווים אותם ל"סיקריקים" בתקופת החורבן ששרפו על דעת עצמם את התבואה וכו', אבל למען האמת, כל אחד ראוי שיערוך את חשבון נפשו האישי, כאמור, האם הצליח לעמוד במבחנה הקשה של הקורונה בנושאי "בין אדם לחברו" או שמא יש עדיין את מי לפייס וממי לבקש מחילה [וכגון: האם הוא מאלה שביישו ברבים את "מגולי הפנים"... או שהוא מאלה שציערו והפחידו בפניהם המגולות את "מכוכסי הפנים"... ומה עוד שמסיתי התקשורת "חגגו" על זה] וידוע שהפגיעה בזולת היא כמו "אש שורפת", וראוי להתבונן היטב בכל המאורעות שאירעו לאחר גזירת הקורונה ולא לומר ח"ו שכל מאורע "מקרה" הוא לעצמו.

עלון השבוע פרשת חוקת הוקדש לעילוי נשמת
ר' אהרן יעקב בן ר' אליעזר קורנוזר ז"ל

נלב"ע ז' תמוז תשס"ב
ת.נ.צ.ב.ה.

לנחם ולעודד הזולת השרוי בצער ובדאגה ולחזק את רוחו !

נלמד מהפסוק: "קח את אהרן ואת אלעזר בנו" (פרק כ-כה)

וכתב רש"י: "קח את אהרן - בדברי ניחומים. אמרו לו אשריך שתראה כתרך נתון לבנך מה שאין אני זכאי לכך. עכ"ל. למדנו הנהגת מדותיו של הקב"ה עם אהרן לנחמו בשעתו הקשה. הנהגה זו מחייבת אותנו, מתוך חובת ההתנדבות במדותיו וההליכה בדרכיו של הקב"ה לעודד לחזק ולנחם את חברנו בשעה שדואג ומצטער. ואף זה נכלל במצוות הצדקה והחסד כמו שכתב החינוך (במצוה תעט).

וכמש"כ החפץ חיים (בספרו **אהבת חסד ח"ג פ"ה**) שאם רואה בחברו שהוא עצוב מפני דלותו או מאיזה צרה ח"ו, מצוה לדבר על ליבו ולהרגיעו מדאגתו. וזה נכלל בגמילות חסדים, וכמו שכתב רבינו יונה ז"ל (**באגרת התשובה**) שאפילו אם דל הוא ואין ידו משגת לעסוק בגמילות חסדים ממש, מכל מקום, יוכל להשיג מדה הטובה הזו בלא כסף, על ידי שידבר על לבו של העני והמדוכא וינחמנו בעצבון לבו. עכ"ד.

לעת כזו אשר ישנם רבים מבני התורה הנרעשים והנחרדים והמודאגים, מהגזירות הנוראות על עולם התורה והיהדות, שפקידי הממשל מאיימים בהם [מתוך הסתה ארסית רבת השנים של "שליטי המדינה", הלא הם אנשי התקשורת החילונית], חובה היא על כל בעלי האמונה והבטחון בהש"ת לעודד ולחזק איש את רעהו בדברים האמיתיים והנצחיים שלימדונו הז"ל לאורך כל שנות הגלות [אולי נציין מעט מהם בס"ד, בעלון פרשת בלק עה"פ "מה טובו אהלך"]. ותמציתם, שאין לנו לחשב חשבונות של צרת המחור אלא לעשות את המוטל עלינו היום, כפי שנצטוונו, בחיזוק התורה והתפלה, וזה תלוי רק בנו, ולה' הישועה.

וכפי שכתב הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי - הסטייפלער זצ"ל לאחד מגדולי ישראל בדור האחרון [שהורה הוראה שהיה בה תיקון גדול לחיזוק הדת בארץ ישראל. אך לא שמעו להוראתו ועקב כך יצא קילקול ומכשול וצערו ואכזבתו מכך היתה רבה מאוד]. ועל כך שלח לו הסטייפלער את דברי החיזוק דלהלן:

"התורה מספרת לנו באריכות, כיצד אברהם אבינו האריך להתפלל בנסיון להציל את סדום. פרשה שלימה נאמרה על כך בתורה. אברהם אבינו התחיל לטעון: "אולי יש חמישים צדיקים בתוך העיר". אחר כך ביקש על ארבעים, שלושים, עשרים. אבל לא נמצאו גם עשרה. ומאחר שלא נמצאו ונגזרה הגזירה, מעידה שם התורה (בראשית יח-לג) "וילך ה' כאשר כילה לדבר אל אברהם ואברהם שם למקומו". מה מלמדות אותנו המילים האלו "ואברהם שב למקומו"? מה כתוב כאן? הרי לכאורה אין כאן שום לימוד?!

"אלא הפשט הוא" - אמר הסטייפלער - "שהתורה באה ללמדנו שכאשר עשו הכל כדי להציל ולא השיגו את המבוקש, צריך לקיים "ואברהם שם למקומו"! צריך לחזור ולהמשיך לפעול במה שחייבים. להמשיך [במילוי עבודת ה'] כאילו לא קרה דבר. אי-הצלחה אינה מצדיקה, בשום אופן, שהאדם ישבר ולא יהיה מסוגל להמשיך בעבודתו הקדושה". עכ"ד. ואכן דברים אלו היו עידוד וחיזוק לאותו גדול בישראל.

ולענין עצם הגזירות, שגוזרים נגד התורה והיהדות, יש לדעת שאין להם יכולת לעשות מאומה שלא לפי רצון השי"ת. וכפי שפירש מהר"ש אלגאזי זצ"ל את דרשת הז"ל על הפסוק "היו צריה לראש" (גיטין נו:) שכל המיצר לישראל נעשה ראש. וכל כך למה? פירש המהר"ש שהטעם לכך משום שהנהגת השי"ת בבריאה שנותן לכל אדם כח בחירה, ורק למלכים אין ה' מניח את בחירתו בידם, שנאמר במשלי (כא-א) "לב מלך ביד ה'" וממילא לא כל דבר שרוצה להנהיג במדינתו יוצא לפועל. ורק רצון ה' נותן בלבו שכך יעשה.

ועל כן, כל אדם שמיצר לישראל שהרי הבחירה בידו, מיד הקב"ה ברוב חסדיו שם אותו לראש, ונוטל ממנו את בחירתו, זאת כדי שלא יוכל לבחור כשאפתו הרעה ולהמשיך להצר לעם ישראל. [וכמובן הכל תלוי בנו עד כמה נתחזק ביתר שאת בתורה ובתפלה, כאמור].

ומצאנו דוגמה מוחשית לכך ממה שאירע במציאות כפי שהעיד הרב שלמה לורינץ ז"ל (בהקדמת ספרו) ששאל פעם את ראש הממשלה הראשון ב.ג. אחרי שכבר יצא לפנסיה, אם יש משהו שמתחרט עליו במשך עשרות השנים ששלט כאן. האם לא עשה טעות כלשהי? והשיב: "טעות אחת עשיתי שהסכמתי לתת דיחוי לבחורי הישיבה. אני מתחרט ע"ז שלא גייסתי אותם מיד. זוהי הטעות היחידה שעשיתי!"

לעודד, לחזק ולתמוך...

במשך שנים נהג כ"ק האדמו"ר רבי זוד מטאלנא זצ"ל להצטרף אל חסידי קרלין סטאלין העולים בשיירת אוטובוסים לטבריה ביום כ"א בכסליו, אל ציונו של **כ"ק האדמו"ר רבי יוחנן מקרלין סטאלין זצ"ל** הטמון בבית העלמין העתיק שעל גדות הכינרת.

סיפרו החסידים על יהודי גלמוד ושבור-לב מתושבי ירושלים שהיה אף הוא מצטרף מדי שנה לנסיעה. היהודי הלז, לא שמר באדיקות על חוקי ההיגיינה, בלשון המעטה, וריח לא טוב נדף ממנו. מטבע הדברים המקום לידו היה נשאר ריק. עד שהרבי מטאלנא היה עולה לאוטובוס.

והנה מיד בעלותו לאוטובוס החל הרבי לתור בעיניו אחר אותו יהודי וממהר להתיישב לצידו בחביבות כאשר לאורך הנסיעה כולה - נסיעה בת שעות, במיוחד בימים ההם - לא פסק מלגלג עמו שיחה על דא ועל הא, לחזקו ולתמוכו ולתת לו הרגשה שאינו בודד בעולם.

הלמות עמלים

"כל יום מאה פעמים במשבר..."

פעם התעוררו קשיים בלימודו של אחד מבני ישיבת "כנסת חזקיהו" - כפר חסידים. הוא חש משבר קשה. אמרו לו חבריו: "גש אל המרא דאתרא הגאון רבי אליהו מישקובסקי זצ"ל ותשאל לעצתו". לאחר התלבטות הלך הבחור להוועץ עם רבי אליהו כדת מה לעשות.

כנס הבחור למקום לימודו של הרב בכפר חסידים, עד סמוך אליו. הרים רבי אליהו את ראשו מהגמרא ושאל: "מה רצונך?" ענה הבחור: "אני במשבר..."

שאג רבי אליהו בקול גדול: "מה? אתה במשבר?!" נבהל הבחור, ובו ברגע התחרט על מה שניגש לרבי אליהו. הנה עכשיו יגער בו... ואולם רבי אליהו המשיך מיד ואמר לבחור: "תדע לך שאני כל יום מאה פעמים במשבר", והוסיף ברוב ענוותנות: "כשאני רואה שאני לא יודע מספיק ללמוד, אני מאה פעמים ביום במשבר... ואם אתה רוצה לדעת מה אני עושה כשאני במשבר? אני מיד מתחיל מחדש בכל הכח..."

חזר הבחור להיכל הישיבה מעודד ומחוזק בכוחות חדשים להמשיך ההתעלות בתורה.

הלמות עמלים-ח"ב

זכותם של "שבורי הלב"...

כ"ק האדמו"ר רבי שלום מבעלז זצ"ל שמע פעם את האנשים הדלים מפשוטי העם, היושבים ליד התנור בביהמ"ד, כיצד מתאוננים הם מרה ומביעים זה לזה את צערם הגדול על כך שהתאמצו וטרחו מאוד לבוא ממרחקים אל הצדיק ולבסוף שבים הם לביתם ריקם מבלי להרגיש כל התעלות...

פנה אליהם האדמו"ר והחל לעודדם בדברים הבאים: "הידעתם, פעם הביאו לפני בית דין של מעלה את זכויותיהם של ישראל, צדקה, הכנסת אורחים, גמילות חסדים והכנסת כלה. נזדרז השטן והביא מבין אומות העולם מעשים דומים, כי מצא בקרב הגוים כמה וכמה גומלי חסדים ומכניסי אורחים.

התעורר המלאך, סניגורם של ישראל, והביא "לבבות נשברים" אשר הכריעו לזכות את כף המאזנים שלנו, כי השטן לא היה מסוגל להביא כמוהו מבין הגויים..."

"ולמה סיפרתי זאת לכם" - הוסיף הרבי - "כדי שתדעו כמה ספון וחביב לפני רבונו של עולם יהודי בעל לב נשבר, גם כשהוא פרטילאי מכל מעשים ומדריגות. וכן כתוב "לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה" אפילו באדם הראוי שיבוזהו."

ממענה"נ - אבות

השפעת העידוד ופירותיו...

המשגיח הגה"צ רבי הירש פאלי זצ"ל, נהג שלא להשתתף אישית בשמחות נישואין של תלמידיו (בישיבת חברון) שנערכו מחוץ לירושלים. זאת כדי שלא יפקד מקומו ב"סדר מוסר". בהיכל הישיבה.

על כן, מה מאוד התפלאו תלמידי הישיבה כאשר בערב אחד ב"סדר מוסר" נפקד מושבו של רבי הירש. ביררו מה אירע למשגיח עד שנפתרה התעלומה: המשגיח יצא את העיר להשתתף בשמחת נישואין של תלמיד פלוני. כאשר נשאל מה ראה על ככה לשנות מסדריו ולצאת את העיר לשמחתו, השיב: "זהו בחור יתום!" חובת העידוד והחיזוק לאותו בחור שינו אצלו סדרי בראשית...

ואכן התוצאה המבורכת של נסיעה זו לא איחרה לבוא: היה זה באותם ימים קדושים של ראש השנה ויום כיפור שאחרי נשואיו. בני הישיבה הופתעו לראות את אותו חתן צעיר משתתף עמם בתפילות. והדבר היה כחידה בעיניהם שכן הנהגתו ואופיו של אותו תלמיד כלל לא תאמה לאפשרות כזו.... משנשאל התלמיד על בואו להתפלל בישיבה, הפתיע בתשובתו שנאמרה בכנות ובפשטות: "רבי הירש בא לחתונה שלי, על חשבון סדר מוסר. אני חייב לבוא לחסות בצילו ובצל הישיבה בימים הנוראים!"

ר' הירש

שאל אותו הרב לורנץ: "למה באמת עשית טעות כזאת?" ולא היתה תשובה בפי. אמר לו הרב לורנץ: לי יש תשובה. עכשיו אתה ככל אדם שיכול לבחור בין טוב לרע, אבל אז היית בבחינת "מלך" [שולט בהנהגת המדינה] וכתוב (במשלי כא) "פלגי מים לב מלך ביד ה' על כל אשר יחפוץ יטנו". כלומר, ה' לא נותן לעשות מה שאדם רוצה, ה' רוצה שילמדו תורה וממילא לא היה לך אפשרות בחירה בזה, ולכן מנע ממך לעשות אז, את מה שעכשיו היית רוצה לעשות..."

הדברים מדברים בעד עצמם ומלמדים גם לזמננו, ובכל מקרה הכל תלוי בנו, עד כמה נקבל על עצמנו עול תורה וזה יעביר מעלינו עול אחר, כפי שהיה רגיל החפץ חיים לומר שלפי מדת ה"מקבל" כך מדת ה"מעבירין". הא בהא תליא. תוקפו של זה כתוקפו של זה!

ותמיד צריך לזכור את דברי החזון איש באיגרותיו (ת"ג-ס"ב): "ואם היו בני תורה עמלים בתורה לאמיתה, היו מצילים ילדים הרבה ואנשים רבים, מהרהור עבירה וכפירה וכיו"ב, בשפע קדשם בהשתפך רוח טהרה בעולם..."

השכנת שלום

להשכין אחוה ושלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו!

נלמד מהפסוק "ויבכו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל" (פרק כ-כט)

ואילו במיתת משה רבינו נאמר: "ויבכו בני ישראל את משה" (דברים לד-ח). מדוע לא נאמר "כל בית ישראל" כשם שנאמר אצל אהרן: אלא, מפרש רש"י הטעם, משום שעל משה בכו בני ישראל - רק הזכרים, ואילו על אהרן, מתוך שהיה רודף שלום ונותן שלום ומטיל אהבה בין איש לרעהו ובין אשה לבעלה, בכו "כל בית ישראל". זכרים ונקבות.

על הפסוק "השם גבולך שלום חלב חטים ישיבעך", אומרים חז"ל (ב"מ נט) כי אין מריבה מצויה אלא על עסקי תבואה. וכשיש שפע יש שלום. זה מרומז גם בפסוק של חלום פרעה: "עולות שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר" - סמל הברכה והשפע, וממילא "ותרעינה באחו" - לשון אחוה ורעות. הוא שנאמר בפרשת בחוקותי: "ואכלתם לחמכם לשובע" וממילא "ונתתי שלום בארץ".

עוד דרשו חז"ל (במדבר תהלים - תת"ה) עה"פ "ישאו הרים שלום לעם". וכי ההרים נושאים שלום? אלא בזמן שהפירות מרובין, השלום בעולם, ובזמן שאין מרובין מריבה בעולם, כיצד? אדם נכנס לתוך כרם של חברו, הוא אומר לו מה אתה עושה בתוך כרמי, ומריבין זה עם זה, ובזמן שהפירות מרובין, עין טובה בעולם ושלום בעולם שנאמר "ביום ההוא תקראו איש לרעהו אל תחת גפן" וגו'.

פעמים רבות רואים שמשתוללת לה המחלוקת ואין איש יודע להסביר על מה ולמה. כי אכן אין לה סיבה אמיתית וברורה אלא איזשהי טעות או דמיון גרמו להצתה.

דוגמא לכך סיפר כ"ק האדמו"ר מטשערנאביל (בשיחות ויחי תשס"ח) במעשה שאירע אצל כ"ק האדמו"ר רבי משה מלעלוב זצ"ל שהיה דרכו לנדוד ולגלות ממקום למקום. (ועם רעו הרה"ק רבי יצחק מוורקא זצ"ל), פעם נכנסו לבית מלון, ולפתע לקחה בעלת האכסניה מקל והחלה להכות את רבי משה מכות נמרצות עד שפסקה.

התברר שאותה אשה היתה עגונה כמה שנים, ובטעות חשבה שרבי משה הוא בעלה שהיה דומה לו, עד שנתבררה טעותה ופסקה להכותו. ובקושי ביקשה מחילתו. הדבר חרה מאוד לרבי יצחק מוורקא: היתכן כך לקבל אורח בהפלאות מכות ללא אבחנה?!

הרגיע אותו רבי משה ואמר: "לא ירע בעיניך, תדע שכמו שראית, כל מחלוקת כך היא! תחילתה בטעות, מכים ומכים, ורק לאחר מכן רואים שאין כל בסיס למחלוקת".

"רוח לבשה אותי הצעיר..."

בכל הזדמנות אליה נקלע **רבינו החיד"א זצ"ל** ומצא שהשלום רעוע או ישנה מחלוקת ח"ו, מיד אזר כגבר חלציו ושינס מתניו להשכין שלום בין איש לרעהו ובין איש לאשתו. בין קהילות שהיו במחלוקת או בין משפחות יריבות.

אירע שבאנקונה היו שתי משפחות שזה להם י"ב שנים שהיו שרויים במחלוקת עצומה. רבים ניסו להשכין שלום ביניהם אך לשוא. גם שליחים ורבנים לא יכלו לשים שלום ביניהם, כי גדלה מאוד שנאתם. ואולם החיד"א הכניס עצמו בעובי הקורה כמו שהוא עצמו העיד: "רוח לבשה אותי הצעיר ודברתי תוכחות... ופייסתי לעשות שלום עם כולם".

תולדות החיד"א

"בזכות ויתורך למעל השלום..."

פעם יצא **רבינו הגרא"מ שך זצ"ל** מגידרו כדי למחות בתופעה פסולה, אחד ממקורביו התבקש לערוך חיבור מקיף להוקיע תופעה זו ולהוכיח שגדולי ישראל בכל הדורות הסתייגו ממנה ושללו אותה.

ואכן הספר נערך, הודפס ונכרך והיה מוכן להפצה. ואולם אז נמלך הרב שך בדעתו והחליט שיהיה כאלו שיפגעו ויתמרמו ועלול הדבר לפגוע בשלום ולעורר מחלוקת.

קרא הרב שך לאותו אברך וביקשו לגנוז את הספרים. נענה האברך ואמר: "אקבל שכר על הפרישה, כמו שקיוויתי לקבל שכר על הדרישה". שמח הרב שך למשמע דבריו.

לאותו אברך היה בן תינוק שסבל מקשיי נשימה והרופאים חששו לחייו. פעמים אחדות התבקש הרב שך להתפלל לרפואתו. עתה אמר לאברך: "בזכות ויתורך למען השלום, יבריא בנך. ואי"ה אבוא לבר מצוה שלו ואשא דרשה!" יש לציין שבאותה עת היה הרב שך כבן שמונים וחמש.

מאותו יום, פסקו יסוריו של התינוק. הוא התפתח והתחזק. השנים חלפו והגיע הילד למצוות. הקהל הוזמן לסעודת הבר-מצוה בשעה שמונה. בשעה היעודה לא נכחו אלא ההורים, הבן ועוד שני אורחים...

והנה בדיוק בשעה שמונה נכנס הרב שך כשהוא נשרד בכבידות, נעמד לפני האולם הריק ונשא דרשה מלבבת... רק אז נזכר האב ההמום באותה הבטחה נושנה...

קנין תורה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

'תעודת עשירות'

שביעות רצון גדולה. בהזדמנות זו למדתי שלרב יש, לעיתים, יותר כוח משהוא חושב".

וכך נפתרה הבעיה עם חלפן הכספים: "היו לי בחסדי השם, קשרים טובים עם רבני הקהילות בשכונה מכל החוגים, וזה היה ידוע. ובכן, פניתי אל החלפן והזהרתיו ב"לשון של זהורית", שאני עומד מאחורי חבר פלוני, ואם הוא לא ישלם לו את הכסף מיד, אפעיל נגדו את רבני הקהילות בשכונה".

וראה זה פלא: הלה שילם תוך 48 שעות את מלוא הסכום.

* * *

תחום נוסף אודותיו הוא מספר, זה ביקור-חולים. וכך כתב החפץ-חיים: "כבר נהגו כן בכמה קהילות קדושות, שיש להם חברה ביקור-חולים... אבל מה טוב ויפה אם היה נמצא כן בכל העיירות, כי לפעמים נוגע דבר זה לפיקוח נפש ממש..."

וכאן עשוי אדם לחשוב שהקשר ההדוק בין ביקור-חולים לפיקוח-נפש היה נכון בתקופת החפץ-חיים, אי שם בעיירות שלפני 100 שנה. אבל היום? הלוא ישנה מערכת בריאות מפותחת!

אך מסתבר שההקשר של פיקוח-נפש בהחלט תקף גם בעידן המודרני:

"הכל יודעים שבבתי החולים בארץ יש, בדרך כלל, מחסור חמור באנשי צוות, וחלק מהחולים אינם מקבלים את מידת תשומת הלב הדרושה להם. לא לכולם יש בני משפחה שיכולים לדאוג לכל צרכיהם. בשנים שבהן ביקרתי את חולי קהילתנו בבתי החולים בירושלים, הקפדתי לפנות לאנשי צוות הרפואה הבכירים ביותר בשטח, להציג את עצמי כרב הקהילה של החולה, להודות להם על הטיפול המסור בו, ולומר להם שהחבר הזה הוא חבר חשוב בקהילתנו ושחשוב לנו מאוד שיטפלו בו על הצד הטוב ביותר. בדרך כלל, דבריי עשו רושם כביר על הרופאים ועל האחיות. אמירה כזאת יצרה מחויבות מצידם לשים לב לחולה המדובר".

* * *

נכון. לא כולנו רבני קהילות, לרובנו אין השפעה כה חזקה אבל נשים לב לנקודה חשובה: לכל אדם באשר הוא יש היכרות והשפעה בסביבה הקרובה שלו. פעמים רבות ניתן לנצל זאת לטובת הזולת, אז אם תעודת הרבנים שזמנם עסוק וטרוד "לתבוע עלבונם של גלמודים ועזובים, להגן על כבוד עניים, ולהציל עשוק מיד עשוק מיד עשוק" על אחת כמה וכמה שזו תעודתם של אנשים רגילים:

באחת השנים, ימים אחדים לפני חג-הפסח, פנתה אליו אלמנה במצוקה גדולה. היא ביקשה להעסיק צעיר בניקיונות פסח למשך כמה שעות. פנתה ל"סוכנות" שמעסיקה צעירים כאלה. מי שהגיע לביתה בסופו של דבר היה נער צעיר כבן ארבע-עשרה, שלא הצליח מבחינה פיזית לעמוד במשימות, והיא נאלצה לגייס את השכנים כדי לעזור לו לעשות דברים שבחור חסון היה מצליח לעשות בעצמו.

היא לא רצתה לשלם בעבור עבודתו את מלוא הסכום, מכיון שהיא הרגישה מרומה. מבין ריסי עיניה ניכר היה, שהיא הייתה משוכנעת שמכיוון שהיא אלמנה, בעל הסוכנות הרשה לעצמו "לסדר" אותה.

* * *

יהודי הפקיד צ'ק דולרי אצל חלפן כספים, על-דעת שביום מן הימים, כשיבוא להשיא את בתו, יוכל לקבל ממנו סכום זה בשקלים במזומן. בשעה טובה, היא הגיעה לפרקה, אלא שכשהוא ביקש לקבל את הסכום הגדול שהופקד, פטר אותו הלה שוב ושוב בטענות של "לך ושוב". תאריך החתונה התקרב, וכסף אין.

* * *

למי ולאן פנו האלמנה והעשוק, שמא לבית-דין? הם פנו לרב הקהילה, רבי משה לוונטהל - מח"ס 'שררה שהיא עבדות', שימש ומשמש כרב בכמה קהילות - אשר משתמש בהצגת המקרים על מנת לעורר עד כמה אתה יכול, וצריך (וחייב...) להשתמש בכוח שבידך לטובת הזולת.

במקרה שלו מדובר ברב, אך ברור שכל אחד בהתאם למקומו ולמעמדו יכול לנצל את כוחו, היכריותיו וקשריו על מנת לעזור לזולת. הוא מצטט בהקשר לכך את פתגמו של רבי חיים סולוביצ'יק לפיה תעודת הרב בישראל היא: "לתבוע עלבונם של גלמודים ועזובים, להגן על כבוד עניים, ולהציל עשוק מיד עשוק".

* * *

וכעת נשמע כיצד הוא זכה להציל עשוק מיד עשוק בשני המקרים האמורים.

במקרה של האלמנה "פניתי לבעל הסוכנות וביקשתי שיתקשר אליה, יקשיב לה, ואחר כך גם יבוא לקראתה. הייתי משוכנע שהוא יתווכח איתי, וכבר הייתי מוכן להציע לשלם את ההפרש מדמי מעשר הכספים שלי. הופתעתי כשהבחור הסכים וביצע מיד את מה שביקשתי, ותוך פחות משעה היא התקשרה אלי מתוך

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

ליקוטים וסיפורים נפלאים - חוקת

"אדם כי ימות באוהל" (יט, יד)

קופה מיוחדת לגמילות חסדים הייתה בעיר ברודי, חלק מתושבי העיר לא נענו לקריאות הגבאים לתרום לקופה. בכל פעם שביקשו מהם לתרום עבור מקרה מסוים, הערימו הללו חבילות קושיות על הנחיצות והצורך לתרום מהונם וחיפשו סיבות מדוע המקרה הזה אינו מצדיק צדקה מכספי ציבור. הגיעו הגבאים אל רבי שלמה קלוגר, רבה של ברודי, ושחו לו דברים כהווייתן.

נענה רבי שלמה ואמר שעתה מבין הוא את שחילקו חז"ל: בגמרא דרשו חז"ל את הפסוק "והודעת להם את הדרך ילכו בה" -

זו גמילות חסדים. ואילו את החסד שעושים עם המתים כינו חז"ל "חסד של אמת", לפי שאינו מצפה לתשלום גמול".

מעודי תמהתי - הסביר רבי שלמה - מדוע חילקו חז"ל את שני סוגי החסד לשניים. עתה נתחוויר לי שכשמבקשים לתרום עבור חולים ועניים, יש שבודקים "את הדרך ילכו בה", הם מחפשים ומדקדקים לראות שמא ימצאו דרך לפיה הנזק איננו נזק באמת ולא חייבים לתת לו. מה שאין כן כאשר מדובר ב"חסד שעושים עם המתים" שם ברי לכולם שהמת הזה הוא מת "מהודר" ומוכרחים לעשות עמו חסד...

(במחשבה תחילה)

"יען לא האמנתם בי" (כ, יב)

בגמרא (שבת נד: נה.) נאמר "אין מיתה בלא חטא", מקשה הגמרא והרי משה ואהרן קיימו כל התורה ומתו, ומתוצאת הגמרא שחטאו במי מריבה כדכתיב "יען לא האמנתם בי", וחטא זה גרם למיתתם. ומסיימת הגמרא "הא {אם} האמנתם בי, עדיין לא הגיע זמנכם ליפטר מן העולם".

בספר "תולדות יעקב יוסף" הביא בשם "גדול אחד" ששאל: מה הצורך להאריך ולהרחיב שאם משה ואהרן היו מאמינים - לא הגיע זמנם להיפטר מן העולם. הרי מספיק לכתוב "יען לא האמנתם בי", זהו החטא וזוהי הסיבה למיתה.

ומתרץ באופן נפלא: קיימא לן שכיון שעברו רוב שנותיו של אדם ולא חטא, שוב אינו חוטא. אם כן, משה רבינו שהוציא את ישראל ממצרים בגיל שמונים ונפטר בגיל מאה ועשרים, הרי שעברו רוב שנותיו בלא חטא קודם מי מריבה - כיצד אם כן חטא, לכן נאמר שלולא חטא מי מריבה לא הגיע זמנם לעזוב את העולם. או אז ייתכן שהיה משה חי הרבה מעבר לק"כ שנה, ואם כן יוצא שבגיל שמונים ואף מאה עשרים, עדיין לא מוכרח שעברו רוב שנותיו. (במחשבה תחילה)

"קח את אהרן ואת אלעזר בנו" (כ, כה)

קח את אהרן - בדברי

ניחומים. אמור לו אשריך שתראה כדרך נתון לבנך מה שאין אני זכאי לכך. (רש"י)
הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל המתין בתחנה לאוטובוס, והנה ניגש אליו אדם ושאל: "אני חוזר בתשובה, מקיים מצוות, אבל עדין מרגיש כל כך רחוק... וזה מדכדך אותי מאוד..."
השיב רבי בן ציון: "כבר למדתי ב"ה את כל התורה. הכל אני מבין ויודע. תוכל לבחון אותי. חוץ מדבר אחד שאיני מבין: את בעלי התשובה..."

והסביר: "אילו הייתי אני בעל תשובה, הייתי יוצא לרחוב ורוקד מרוב שמחה! יצחקו עלי כמה שרוצים. ילעגו בשפע. הם לא בינו, אבל אני יודע במה זכיתי! המעט בעיניך מה שכתב הרמב"ם (תשובה ז, ו): "אמש היה זה שנאו לפני המקום. משוקץ ומרוחק ותועבה. והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד... אמש היה זה מובדל

"מה אָנוּ מֵהַ חַיִּינוּ"

בַּחֹר אֶחָד נִכְנַס לְרֵה"ק מִצְאֲנֵז זי"ע.

שָׁאַל אוֹתוֹ הַרְבִּי, אֵיךְ קוֹרְאִים לָךְ?

מֹשֶׁה, עֲנֵה הַבַּחֹר.

אָמַר לוֹ הַרְבִּי - אֵיזָה מֹשֶׁה?

מֹשֶׁה, הֵבֵן שֶׁל יַעֲקֹב - עֲנֵה הַבַּחֹר.

אֵיזָה יַעֲקֹב? שָׁאַל הַרְבִּי.

אָמַר הַבַּחֹר - רַבִּי, הֲרִי אֲנִי מְסֻתָּבֵב כָּאֵן כְּבָר

הַמּוֹן שְׁנַיִם, הֵיִתְכֵן שֶׁהַרְבִּי לֹא מְכִיר אוֹתִי?

שָׁאַל הַרְבִּי שׁוֹב, מִי אֲתָה?

לְבַסּוֹף עֲנֵה הַבַּחֹר - רַבִּי, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מִי אֲנִי!

אָמַר לוֹ הַרְבִּי, לְמָה לֹא אֲמַרְתִּי עַד עַכְשָׁו מִי

אֲתָה.

(שִׂיחוֹת קָדֶשׁ - סְפִינְקָא)

"קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן

אחיק ודברתם אל הסלע לעיניהם" (כ, ח)

בספר עטרה לראש צדיק מובא, אמר הרה"ק רבי יעקב צבי מפוריסוב זי"ע, נרמז כי דרך הצדיק שרוצה לעורר אדם לתשובה ולהחזירו למוטב הוא מדבר עמו במילי דעלמא, בלי שאותו איש מרגיש שמדברים עליו, ורק אחר כך נכנסים דברי הצדיק בלב, ומעצמו מתעורר לעשות תשובה.

זהו "קח את המטה" - לשון 'להטות לבבנו אליו' (מלכים א' ח, נח), כלומר: כשתרצה להטות לבבות בני ישראל לה' יתברך, ודברתם אל הסלע לעיניהם - כשתדבר עמהם יהיה בעיניהם כאילו אתה מדבר אל הסלע ואין כוונתך עליהם, וכך תפעל בדבריך שתתעורר נשמתם לתשובה.

(ילקוט מאיש לרעהו)

לעיני הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין ביוש

רוזנבוים צוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - חוקת

כשהגיע למקום הברית, התברר שהורי האם עדיין לא הגיעו, אוטובוס מתל אביב התאחר, הגיב רבי בן ציון בנועם "נחכה", וכך המתין והמתין שעה ארוכה. "לא חבל על הזמן?" שאל מלווהו. "וודאי שלא" - השיב רבי בן ציון - "תראה כמה אבי הבן לחוץ וכמה היולדת נבוכה. בכל דקה שאני כאן, אני שומר על שלום הבית..."!
(יגילו במלכם)

"ויבכו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל" (כ, כט)

מתוך שהיה רודף שלום ונותן שלום ומטיל אהבה בין איש לרעהו ובין אשה לבעלה, בכו "כל בית ישראל" זכרים ונקבות. (רש"י) בוקר אחד הגיע רבה של טבריה - רבי אשר זאב וורנר זצ"ל למניינו הקבוע לתפלת שחרית כוותיקין, והנה רואה הוא אברך - שלא מן המקום - מסתובב בבית הכנסת ברוח נכאה. הרב וורנר הרגיש בפיקחותו כי משהו אינו כשורה אצל האברך. הוא חשב לעצמו, כנראה אברך זה מסובך בבעיית שלום בית וברח מביתו, וכשכך הדבר, לאן יפנה אם לא לטבריה או מירון וכיו"ב.

לאחר התפלה הזמינו הרב וורנר לביתו, והאברך נדהם לראות את הרבנית יושבת בראש השולחן... ואת הרב וורנר מגיש לה כוס קפה... אחר כך מבקש ממנה ליטול ידים, ומגיש לפניה לחם וגבינה.

תמה האברך לנפשו: האם זהו רבה של טבריה והאם כך צריכה לנהוג הרבנית, אך לא הוציא הגה מפיו. לאחר הסעודה שהשתתף בה גם האברך, נתן לו הרב וורנר דמי נסיעה ופטרו לשלום

באומרו: "אם תנהג כמוני לא תצטרך לברוח"... הדברים נכנסו היטב ללבו של האברך, ומאז שינה את מהותו לגמרי ושלום הבית שב על כנו.

(בית ומנוחה)

"ויבכו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל" (כ, כט)

מתוך שהיה רודף שלום ונותן שלום (רש"י) לתושב קרית מטרסדורף, שהיה בתהליך הרחבת דירתו, התברר שאחד השכנים מעכב את ההרחבה בטענה של מניעת ראייה וכיו"ב.

הוא ניגש לגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל והציג בפניו את בעייתו.

חלפו כמה ימים והרב שיינברג עלה בבניין ההוא ודפק בדלת של השכן המתנגד וביקש לראות את תוכנית הבניה וכמה זה יכול להפריע...

כמובן הלה התרגש מהביקור המפתיע. הוא הוליך את הרב שיינברג מפניה לפינה, מרצפת

מה'... והיום הוא מדובק בשכינה, צועק ונענה מיד... ואתה עוד מדוכדך!?"
"אינך מושלם? אבל זכית לאור האמת. להדבק בשכינה! איפה חבריך לשעבר ואיפה אתה! היאך אינך שש ושמת. איך אינך יוצא במחול?"...!
(יגילו במלכם)

"קח את אהרן ואת אלעזר" (כ, כה) בדברי נחומים (רש"י)

פעם התייצב יהודי ממורמר לפני הצדיק רבי אליהו ראטה זצ"ל ובפיו טענה קשה וצודקת כלפי חתנו: נולד לו נכד, בן לבתו, זמן הברית קרב ובא, והנה חתנו אבי הבן, עשה כבר ב"ה כמה בריתות ועדיין לא כיבדו אף פעם בסנדקאות האם כדאי להעיר לחתנו על כך?

רבי אליהו שהבין ללבו וחשש על "שלום בית" פייס וניחם את האיש בדברים הבאים: "כאשר מופיעים בסעודת חתונה ומכבדים את הקרואים בכמה סוגי מנות, מצינו שפלוגי מעדיף את המנה הראשונה ואלמוני את המנה השנייה ואילו אני - מטעים רבי אליהו - מעדיף דווקא את המנה העיקרית".
"ובכן" - הפטיר רבי אליהו - "מה לך לחשוב על המנות הקטנות על הדברים הצדדיים. הרי זכית בס"ד שנוולד לך נכד וזו המנה העיקרית! שמח עמו ותן תודה לה'. קח את העיקר והסח דעתך מכל הדברים הטפלים והפחות חשובים ביחס לעיקר".
(איש חסיד היה)

"קח את אהרן ואת אלעזר" (כ, כה) בדברי נחומים (רש"י)

יהודי שבור ורצוץ התייצב לפני כ"ק האדמו"ר רבי מאיר מפרימישלאן זצ"ל ותינה צרתו: חנות הייתה לו, הוא הקדיש לה את מיטב שנות חייו, עמל למענה כחמישים שנה, ועתה בערוב ימיו נשרפה. "למה לי חיים בלי החנות?" בכה האיש.
"אסביר לך" - ניחמו הרבי - "אתה אהבת את החנות יותר משאהבת את עצמך, ולכן רצית שהחנות תאריך ימים יותר ממך - אבל הקב"ה אוהב אותך יותר משאהב את חנותך, ולכן רצה שאתה תאריך ימים יותר מהחנות..."
נתקבלו הדברים על לבו של האיש ויצא מבית הרבי כשהוא מאושש ומרוצה.

"ויבכו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל" (כ, כט)

מתוך שהיה רודף שלום ונותן שלום (רש"י) אחרי שאמר הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל שיעור עמוק במשך כארבע שעות רצופות ועדיין לא סעד את לבו, מלבד מעט מזוזות, הוזמן לברית מילה ע"מ להכניס ילד קט בבריתו של אאע"ה.

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - חוקת

את ידו של הילד, ואילו הבעל והילד מחזיקים בידי האשה... ר' יוסף לא ידע את נפשו מרוב תדהמה, לנוכח חזיון בלתי שכיח זה וכולו היה תמיהה גדולה.

כאשר נסתיים הריקוד והלכו לביתם, הואיל רבי מאיר שמחה להפיג את פליאתו הרבה של ר' יוסף וסיפר לו מה שאירע, ומעשה שהיה כך היה: הבעל ואשתו באו אתמול לפני רבי מאיר שמחה, כדי לקבל גט.

הבעל הרצה את טענותיו והאשה אף היא שטחה מצידה את טענותיה. ואז שאל אותם רבי מאיר שמחה: "וילדים יש לכם?" השיבו: "כן. יש לנו בן אחד."

חזר רבי מאיר שמחה ושאל: "אצל מי יהיה הילד אחרי שינתן הגט, אצל האב או אצל האמא?" ומיד ענה להם הוא בעצמו: "תבואו אלי מחר ביחד עם הילד..."

ואכן, למחרת הופיעו שוב הבעל ואשתו, ועמם ילדם הקטן. נטל רבי מאיר שמחה את הילד, הושיבו על ברכיו וכשעיניו זולגות דמעות החל לדבר אל הילד, וכה אמר לו: "ילדי הקטן, יש להורים שלך תכנית לעשות אותך מהיום ואילך יתום חי - בלי אבא ובלי אמא, אם הם יעשו אותך יתום, בבקשה ממך אל תסתובב ברחובות, אלא תבוא אלי ותהיה הילד שלי..."

מיד פרץ הילד גם הוא, בבכי תמרורים, ומיד אחריו פרצה האמא בבכי מר. וכשכולם בכו התייפח גם האבא, ואז צעקו ההורים בבת אחת "לא מתגרשים, לא מתגרשים!" "ואז" - סיים רבי מאיר שמחה את סיפורו - "התחלנו כולנו יחד לרקוד מרוב שמחה".

(ברינה יקצורו)

"וישמע הכנעני מלך ערד... וידר ישראל נדר לה' ויאמר אם נתון תתן את העם הזה בידי..." (כא, א-ב)

כתב רש"י: "וישמע הכנעני" - זה עמלק שנאמר "עמלק יושב בדרך הנגב", ושינה את לשונו לדבר בלשון כנען כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה שימסור כנענים בידיהם והם אינם כנענים. ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים ולשונם כלשון כנען. אמרו: נתפלל סתם, שנאמר: אם נתון תתן את העם הזה בידי.

הרה"ק רבי יצחק מוורקא ז"ע אמר: מדברי רש"י הנ"ל ישנו ראייה שהלבוש והדיבור של האדם הם הקובעים את מהותו! מניין? כי לכאורה צריכים להבין, מדוע לא שינו העמלקים גם את מלבושם ואז היו מטעים באמת את ישראל להתפלל על הכנענים?

אלא התירוץ הוא: שאילו היו העמלקים משנים את לשונם וגם את מלבושיהם אז היה עצם מהותם משתנה על ידי זה והיו נעשים באמת לכנענים, והייתה מועילה תפילת ישראל נגד הכנענים. כי אם משנים את הלשון ואת הלבוש, משתנית על ידם גם התכונה והאופי המיוחד!... (פנינים)

אחר מרצפת, כשהם מודדים ובודקים. ואכן הוברר שישנה פינה קטנה בודדת בפינת הבית שמופרעת על ידי הרחבתו של השכן. פנה אליו הרב שיינברג ואמר: "אכן הנך צודק, ההרחבה מפריע לך והנך יכול למנוע הרחבתו, אך הרי לשכנך יש ילדים בבית ויתכן שבפינה זו שמפריע לך יעמידו כסא וסטנדר... וילמדו שם תורה, וא"כ במידה ותוותר, הלימוד שם יהיה לזכות שלך, ולכן כדאי שתשקול את הדבר..."

לאחר מספר רגעים הודיע השכן שהתרצה בלב שלם להרחבתו של השכן. כששמע זאת הרב שיינברג תפס בידו של השכן ונשקו כשהוא אומר וחוזר בהתרגשות: "איזו זכות גדולה יש לך. איזו זכות..."

(מתוך מאמר)

"ויבנו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל" (כ, כט)

מתוך שהיה רודף שלום ונותן שלום (רש"י) הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל היה נוהג במידתו של אהרן הכהן, אוהב שלום ורודף שלום. עושה שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחברו.

כאשר נוכח הרב זוננפלד כי הריב הוא על דברים פעוטים וזוטרים, היה משמיע מספר דברי תוכחה לבעל, וכך היה אומר לו: "האם הנך חושב שאתה פטור ממצווה זו של השכנת שלום בין איש לאשתו... וכי רק עלי מוטלת מצווה זו?! חזור נא לביתך ושמע בקול אשתך, כי במילי דעלמא יש לעשות את רצון האשה, ובלבד שישירור שלום ואחוה בבית". עפ"י רוב היה די בזה כדי שיחזור השלום לשרור ביניהם.

(חכמת חיים)

"ויבנו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל" (כ, כט)

חז"ל מדייקים מכך שאת אהרן בכו "כל בית ישראל", מה שלא נאמר במיתתו של משה רבנו ע"ה, אלא רק "ויבכו בני ישראל את משה" (דברים לד, ח) ולא נאמר "כל".

באמת יש להבין, מדוע לא נאמר "כל בית ישראל" לאחר פטירת משה כשם שנאמר אצל אהרן?

ומתרצים שזאת משום שעל משה בכו בני ישראל - רק הזכרים, ואילו על אהרן, מתוך שהיה רודף שלום ונותן שלום ומטיל אהבה בין איש לרעהו ובין אשה לבעלה, אזי בכו "כל בית ישראל" - זכרים ונקבות.

הגביר ר' יוסף שרשבסקי, מקורבו של הגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל מדווינסק (בעל ה'אור שמח') סיפר, כי פעם הזדמן לו להיכנס למעונו של רבי מאיר שמחה, ולעיניו נתגלה מחזה תמוה שלא יאמן: גדול הדור בעל ה'אור

שמח', רוקד במעגל באמצע החדר עם בעל ואשה וילד קטן. הרב מחזיק בידו האחת את ידו של הבעל ובידו השנייה

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - חוקת

"ונפשנו קצה בלחם הקלוקל" (כא, ה)

אינן מכירין טובה לבעלים (רש"י)
מעשה שהיה ביהודי נכבד מירושלים שנאלץ לצאת לחו"ל בשליחות ציבורית.

הוא התייצב לפני רבה של ירושלים הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל ותינה בפניו את הבעיות שמציקות לו וביקש שימליץ טוב עבורו אצל רב פלוני.

רבי צבי פסח קיבלו בסבר פנים יפות וכיבדו בכבוד גדול ואף הפליג בשבחו, וכמוכן נענה לבקשתו והכין לו מכתב המלצה.

האיש שנדהם מקבלת הפנים החמה ומהכבוד הגדול שרחש לו, היה בטוח שבטעות מחליפו הרב באחר והביע תמיהתו: "במה זכיתי לכזו קבלת פנים, הרי אני איש פשוט וכבוד הרב אינו מכירני כלל..."

השיב לו הרב פרנק: "ודאי שאני מכיר וגם מוקיר אותך! הרי אני חייב לך הכרת הטוב גדולה משום מעשה שהיה: לפני עשרים ושתים שנה יצאתי מלשכת בית הדין ב'חורבה', וביקשתי מקבוצת נערים ששיחקה בחצר, האם מישהו מוכן לגשת לחנותו של ר' איצ'ה יעקב

ברחוב היהודים כדי לקנות עבורי בול. אתה אמרת

שאמנם החנות סגורה, אבל התנדבת ללכת

לסניף הדואר המרוחק יותר

והבאת לי את הבול. סיים הרב פרנק ואמר:

"כל הימים אני מחכה להזדמנות לגמול לך

כחסדך שעשית עמי, טובה תחת טובה. עכשיו שבאה לידי הזדמנות כזו, האם לא אקיימנה בשמחה?"

"והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש

הנחושת וחי" (כא, ט)

שאל הגה"ק בעל ה"אור שמח" זי"ע: ידוע שמילת "והיה" הוא לשון שמחה, ומה השמחה כאן? אילו היה כתוב שלאחר שנשך איש, והיה אם הביט אל נחש הנחושת וחי, היה ניחא שהוא לשון שמחה על שנתרפא מהנשיכה, אך התורה כותבת את לשון "והיה" על הנשיכה של הנחש: "והיה אם נשך הנחש", מה מקום לשמחה יש בנשיכה, עדיף היה לא לקבל נשיכה ולא לקבל את התרופה של נחש הנחושת?!

אלא הסביר: כאשר שמעו בני ישראל את ההבטחה הזו של משה רבינו שמי שיביט בנחש הנחושת מובטח לו שיחיה, שמחו כל החולים. הם הלכו לקראת הנחשים בכדי שינשכו אותם ואז הביטו אל נחש הנחושת ונרפאו לא רק מן הנשיכה אלא מכל מחלותיהם, שהרי התורה מבטיחה להם "וחי"!

אשר על כן הייתה גם הנשיכה לשמחה גדולה לחולים הקשים שידעו כי זמנם קצר, ואילו

בהבטה בנחש הנחושת הבטיחו לעצמם חיים... מעשה מעין זה אירע אצל הרבי הקדוש בעל ה"דברי חיים" מצאנז זי"ע בעת הטיש של שמחת תורה: בכל שנה היה מנהגו לזרוק תפוחים לקהל בעת הטיש של שמחת תורה. והיה ידוע שכל מי שהצליח לתפוס תפוח, היה מתעשר...

כאשר נתפרסם הדבר, החלו החסידים דוחקים ביותר בכדי לקבל תפוח ולזכות בעשירות. הגיע הדבר ממש לידי סכנת נפשות. נכנס לרבי בנו הגדול רבי יחזקאל משינאווא זי"ע בערב החג הבא, וביקש מאביו להפסיק את חלוקת התפוחים שכן הדבר מביא לידי סכנת נפשות.

נענה ה"דברי חיים" ואמר: הכיצד אוכל להפסיק זאת והלא חש אני שבידי להביא שפע ליהודים ביום נשגב זה. אמר לו רבי יחזקאל: אם כך, צריך להכריז שמי שידחוף וידחוק אחרים בכדי להשיג תפוח, מובטח לו שיקבל עשר שנות עניות! הרבי יזרוק כהרגלו ומי שיגיע אליו תפוח מבלי לדחוף, יזכה בו ויתברך בעשירות אולם מי שינסה בכח להשיג תפוח, יקבל הבטחה מהרבי שיקבל עשר שנות עניות.

נתכרכמו פניו של הרבי ואמר: עשר שנות עניות? והלא כל עבודתי להביא שפע

ועשירות לציבור ואתה אומר עשר שנות עניות?

אמר ר' יחזקאל:

ופיקוח נפש של הציבור מה יא

עליו? נו, הפטיר הרבי, אם אין ברירה

אחרת, כך נעשה. ואמנם לפני הטיש נעמד הגבאי

במצוות הרבי והכריז כי מי שיהיין לדחוק ולסכן אחרים בכדי להשיג תפוח מהרבי, נגזר עליו עשר שנות עניות.

החסידים שעמדו הכן לנסות ולהשיג תפוח בכל מחיר, נעצרו ביראה גדולה ולא ההיגו לזוז ממקומותיהם כשכל אחד מיחל שיגיע אליו תפוח גם מבלי לדחוק. והנה החל הרבי לזרוק תפוחים כהרגלו ואמנם שקט וסדר מופתי שררו במקום. ולפתע, קם זקן ישיש אחד והחל דוחק ודוחף ומנסה להשיג תפוח.

הכל נשאו עיניהם בפליאה והסתכלו בזקן. הכיצד מרהיב עוז לאחר פקודת האדמו"ר והגזירה על עשר שנות עניות?

הגבאי התרומם ופנה לגעור בזקן: האם לא שמעת את ההכרזה המפורשת של הרבי? האינך ירא מגזר הדין של עשר שנות עניות? אוי, זעק הזקן, לגזר דין זה אנכי משתוקק. יתן לי הרבי מקודם את עשר השנים, ויהיו אלו שנות עניות אולם עשר שנים לחיות? בגילי הרי זוהי ברכה גדולה!...

שחקו כל החסידים והרבי בינותם ונהנו מדברי הזקן ומאמונתו התמימה...

(פנינים)

א טו שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

{ אז נדברו }

פרשת חוקת תשפ"א | לסדר: "ומדבר מתנה" | גליון מספר: 517

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

אנחנו אקראית הוצאה לאור (נספח
ל' הספי' אהבתי

ובקוים אגלה שקוים אצוה
הצני

37 יצוה אנו - 0527683095

התחדשנו בס"ד:

מהיום ניתן שוב לקבל את
הגיליון בשירות פקס
באמצעות שיחת טלפון:

0795319191

(ניתן לפעול לפי ההוראות
המפורטות שם..)

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,
חיפה

תודה מראש!!!

סדרת בדיקות מקיפות... מה כ"כ מפריע לי בממשלה החדשה?

בימים אלו יש כאב ותסכול וגם דאגה בציבור החרדי על הקמתה של ממשלת זדון שכל מגמתה להעיק לשכינה ולקעקע את היידישקייט... **אז בא... בא נעשה סדר במחשבות... בא נניח את הדברים על השלחן כמות שהם...** אז ככה: לי באופן אישי מאוד כואב הלב ש-קמה כזו ממשלה... ואני כל הזמן מנסה לנבור לעצמי עמוק בפנים... למה?? למה זה כ"כ כואב לי?? מה באמת באמת כ"כ מפריע לי בזה?? (אני יודע שיש כאלו שלא מבינים בכלל מה השאלה... מה אתה לא מבין... אבל אני דווקא!!! דווקא מתעקש להעמיד את השאלה על השלחן) **אז לא נעים לי להציג את המסקנות...** הייתי מאוד שמח אם הייתי מגיע למסקנה המתבקשת שכואב לי על מיעוט כבוד שמים ועל הפגיעה ביידישקייט... הלוואי וזה היה הכאב שלי... **דא עקא שצור לי... התברר שלא בדיקו!!!** התברר לי ששמונים אחוז מהכאב שלי זה בסה"כ יושב על תחושת עלבון ותבוסה טבעית של בן אדם שהקבוצה שלו הפסידה במערכה!! כן... כמו בכל משחק כדורגל... יש צד שמנצח ויש צד שמפסיד... אז גם כאן בסופו של דבר מפלגה זו הרי שייכות קבוצתית... והקבוצה שלי הפסידה... ולהפסיד זו תחושה מרירית ולא כ"כ נעימה... וזה הסיפור האמיתי!!! כמוכן בלי לטייח... (וכמזדמני שחשוב לחדר את זה!! כדי לא לערוב אור וחושך... שלא יהיה מישהו שידמיין לרגע שהצער שיש לו קצת זה צער על גלות השכינה... על זה נאמר: "שב בלול...") יש פה צער טבעי של תבוסה והעדד נצחון... **ואני כמוכן מדבר עלי ועל חברים שלי!!!** (אני לא מדבר לא על אנשים באמת מרוממים שבאמת אכפת להם רק כבוד שמים ויש כאלו... ובמקביל אני גם לא מדבר על אנשים שמרמים את עצמם... לא בבית ספרנו!!!)

ואם אכן כך.. אם 80% מהכאב יושב על תחושת ההפסד.. אם ככה... **אז דבר ראשון: לא נורא!!!** צריך לדעת גם להפסיד בכבוד... צריך לדעת לבלוע כדורים גם אם הם קצת מרים וקשים לבליעה... **דבר שני:** אם לא מתאים לי התוצאות הפוליטיות יש מה שנקרא לפרוש מהחיים הפוליטיים... בכל רגע נתון אני יכול לעזוב את המגרש הלא יציב הזה ולחפש הימורים אחרים שיחרצו את גורל המצב רוח שלי... ולכן תשמע לי... היות ואני אוהב אותך... תשמע בקולי ותפסיק לקרא עיתונים בתקופה הקרובה... חבל עליך... אני מודיע לך מראש שבתקופה הקרובה העיתון הולך להשרות אורית נכאים עד כמה אנחנו עשוקים ורצוצים כל הימים ורק רוצים לחסל אותנו... מי שרוצה מחדי בוקר להרוס לעצמו את המצב רוח שיערב לו... **אני לא!!!** מילא אם הייתי יכול לפעול... מילא אם היה קצת ערב בחירות ורוצים לנער אותי מהאדישות נו... יש טעם להיכנס למסע ההפחדה הזה... אבל אם אני בלאו הכי לא יכול לעזור... אז מה העניין להיכנס כל יום לדכאון הזה?? (את העיתון אני מבין... את הנציגים שלנו אני בודאי מבין, הם צריכים לייצג אותנו!! הם צריכים להיאבק ולמחות על כל פגיעה אבל ממני לא ביקשו... אז למה לצער אותי לחינם... מישהו משלם לי על זה??)

עד כאן טיפולתי בשמונים אחוז כאב!!! השמונים אחוז של תחושת התבוסה הטבעית... אז סיכמנו שני דברים: דבר ראשון: מותר גם להפסיד... דבר שני: מותר לפרוש מהחיים הפוליטיים וטוב יום אחד קודם... **כעת נעבור לעשרים אחוז הטהור והנקי שלי!!!** סו"ס אני גם יהודי ערלעכער... ואיכפת לי כבוד שמים ואיכפת לי שבת קודש ויידישקייט וכשרות... ובאמת כואב לי שקמה ממשלה שכל מגמתה לחבל בכל הקדוש והיקר לנו... להרבות חילולי שבת ולפרק את מערכות הכשרות ולהכניס תכנים לא טהורים למחוזותנו... **אוהו... כאן אנחנו מתחילים לדבר!!!** נו... באמת מה עושים?? סו"ס כואב לי באמת כבוד שמים... כואב לי על רמיסת היידישקייט..

אז כאן תסלח לי!!! דווקא כאן... יש לי איזושהי טענה שהיא אמנם ישנה נושנה... אבל דווקא כאן מצא בעל דין לגבות את חובו!!! כן... נכון... נכון שקמה כאן ממשלה שרוצה להילחם ביידישקייט... נכון שיש פה כוונות זדון להתיר תחבורה ציבורית בשבת ונישואי תערובת וכ' וכ'... **אבל!!! כאן מגיע האבל הגדול!!!**

מה נעשה... ש... ש... שאנחנו עסוקים בפניות קודמות!!!

מה נעשה שהממשלה הזו... כמה שהיא נלחמת ביידישקייט... אבל עדיין **היא האחרונה ברשימה!!!** יש לפנייה המון המון מעיקים לשכינה שנמצאים בתור הרבה הרבה לפנייה... יש אצלנו בפנים התמודדויות הרבה יותר קשות ומשמעותיות שהם בידינו ובשליטה שלנו... שזה אמור להטריד אותנו הרבה יותר... ש... שממשלת הזדון הזו עם כל הכוונות הרעות שלה... היא חיוורת לידם... **אני רוצה להשתמש בדוגמא שמאוד מציקה לי באופן אישי:**

אני לא מבין: למה כשאני צועק גיוואלד על פגעי הטכנולוגיה ועל וואצפ שזו פירצה אמיתית בתוכנו... זה לא חתימות והסכמים... זה לא הצעות חוק ולא מחכה לקריאה ראשונה או שליטת... אנחנו פוגשים את זה כאן ועכשיו בתוך הציבור שלנו... אז למה כשאני מדבר על פגעי הטכנולוגיה חברים שלי מתלוננים עלי ובצדק!!! תפסיק לדבר על זה... זה לא נוגע אלינו... נכון שיש כזו בעיה בשולי המחנה... אבל זה השוליים... זה לא נוגע אלינו... תפסיק לצעוק על זה... תפסיק להכניס את המושג הזה למחנה... **אין בעיה!!! קבלתי!!!** אני מקבל את הטענה הזו!!! **אבל למען ה'!!!!** למה כשקמה ממשלת שמאל והנציגים שלנו צועקים שוד ושבר... אוי ואבוי... כעת יתירו גיור רפורמי... ותהיה תח"צ בשבת בכמה ערים חילוניות נוספות... למה כאן כולם נזעקים יחד איתם... למה כאן פתאום לכולם אכפת?? איפה אתם כשזועקים על בעיות אמיתיות כאן ועכשיו?

המשך בעמוד 6 בגיליון זה.

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד... מי הם האחים?

כתוב בפרשה שהקב"ה העניש את משה ואהרן באותו עונש... על שניהם נגזר ביחד שהם לא יכנסו לארץ ישראל!!! משה רבינו כידוע התפלל כמנין ואתחנן וקרע את השמים בתפילות כדי לזכות כן להיכנס לארץ... והוא לא הפסיק להתפלל עד שהקב"ה אמר לו: רב לך, לעומת זאת אהרן הכהן... שקט!! דממה!! לא ידוע לנו שהוא התפלל על זה בכלל... אפילו לא תפילה אחת... אדרבה... כתוב בפרשה שהקב"ה אומר לאהרן לעלות להורו ההר ואהרן עולה להורו ההר ללא אומר ודברים... מה הפשט בזה?? איך יכול להיות שמשה רבינו מתפלל 515 תפילות ואילו אהרן הכהן לא מתפלל אפילו תפילה אחת??

אלא כאן רואים את שתי ההנהגות השונות שיש בעבודת ה'!!!

משה רבינו הוא הנהגה של גילוי... משה רבינו מראה לנו אותות ומופתים... משה רבינו זה והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי... משה רבינו הוא הצדיק שפועל ישועות... כשיהודי מגיע לבקש ברכה ממשה רבינו... משה רבינו פורש כפיו השמיימה ומתפלל... וצדיק גזר והקב"ה מקיים... משה רבינו יוצא עם ישועות... אבל אהרן הכהן??? זו הנהגה אחרת!!

כל המהות של אהרן הכהן זה וידום!!! מה שה' עושה הכי טוב!! אהרן הכהן הוא הכלה של הקב"ה... כן... אהרן הכהן הוא הכלה הנאמנת של הקב"ה שמה שה' עושה אני איתו... לא מתווכח... אני לא מנסה לשנות לקב"ה את התכונות... אם הקב"ה החליט שאהרן לא יכנס לארץ ישראל... אהרן לא מנסה להתווכח... מה שה' רוצה אני איתו בכל מצב... לא לחינם אהרן הכהן נכנס לקודש הקדשים... כי הוא הכלה שנכנסת עם חתנה לחדר יחוד!! ושם בקודש הקדשים יש מקלו של אהרן שזה זר פרחים... שהכלה מגישה לחתן ואומרת לו: אני שלך! אני איתך!! מה שתעשה אני איתך... זו הנהגה של אהרן הכהן...

אהרן הכהן היה המנהיג של עם ישראל בגלות מצרים!!! כל זמן שמשה רבינו לא הגיע, אהרן הוא המנהיג... יהודי שבור ורצוף מגיש קוויטל לאהרן הכהן... אהרן מבטיח לו ישועות? לא!! ממש לא!! אהרן אומר לו: בא נקבל את ה'... לא נתלונן... אנחנו הכלה של הקב"ה... ואם קעת רצון ה' שיהיה שעבוד... אז וידום... נלך אחריו באש ובמים... נקבל באהבה...

ואז!!! אז הקב"ה רוצה לגאול את עם ישראל והוא שולח לנו את משה רבינו... משה רבינו מגיע ובבת אחת המנגינה משתנה במאה שמונים מעלות... יהודי מגיע למשה רבינו עם קוויטל... משה רבינו מיד מראה לו ישועות... "היה אתה לעם מול האלוקים..."

עכשיו תנסה לחשוב: בדור המדבר יש שתי צדיקים גדולים... אצל שניהם יש קבלת קהל... לשניהם אפשר להגיש קוויטל... יש משה ואהרן!!! תנחש אצל מי היה תור יותר ארוך??

ברור שכולם אצל משה רבינו!!! למה?? כי אצל משה רבינו יש ישועות... אם אתה מגיע למשה רבינו ומתלונן על משה... הוא מברך... מעתיד... ותגזר אומר ויקם לך... ואילו אהרן הכהן?? אוי... אני רק רואה את אהרן הכהן אני נזכר בימים הקודרים אי שם במצרים... שאני מגיע לאהרן ואני בוכה לו על כל הבעיות ואהרן מעודד אותי... תדע לך שאנחנו הכלה של ה'... ואם אנחנו נלך אחריו בכל מצב ונקבל אותו... הרי יהיה לקב"ה שידוך... ואם נתלונן... הקב"ה יפסיד את השידוך... לא יהיה לה' בן זוג שמוכן ללכת איתו בכל מצב... אוי... אני נזכר במשפטים האלו... כן... בשעתו זה בהחלט נתן לי כח ותעצמות... אבל כעת... כשאני עומד מול השטפון של אהבה והישועות והרחמים והענני כבוד שיש לנו ממשה רבינו... אני מעדיף ללכת למשה רבינו... זה הרבה יותר שווה מאהרן הכהן...

נו... ומה האמת???

מה שכונן נכון!! מי שרוצה תוצרת... מי שמחפש כספומט... הרי משה רבינו הוא איש האלוקים... הוא העומד מצד החתן... המזומנים נמצאים אצלו... המפתחות בידיים שלו... ואתה יכול למשוך כמה שאתה רוצה... אבל לזכות להיות הכלה של ה'?? לזכות להיות הכלה שעומדת עם זר פרחים מול קודשא בריך הוא ולהגיד זכיתי להיות הכלה של ה'...

אה... מה אתה אומר?? מה יותר שווה?? מה יותר ריווחי?? שאלה!! שאלה קשה!!

מצד אחד יש לי פה כספומט... מה שאני רוצה להוציא מה' אני יכול... מצד שני: להפסיד את הכל... ובמקום זה להרויח להיות הכלה של ה'!!! אה... התלבטות מאוד גדולה... אם אני הולך אחרי משה רבינו... יש לי ביטוח!!! אם מגיע פרעה... משה רבינו מטביע אותו בים סוף... אם מגיע סיחון משה רבינו הורג אותו... אם יש בעיות... מגיעים למשה רבינו... מתלוננים והכל מסתדר... אבל אם אני מגיע לאהרן... אצל אהרן אין שום ביטוח... הוא לא מספק לך שום חסיון... לא מבטיח לך שום ישועה... אז כן... אתה כלה של ה'... אבל תכל'ס... מה יהיה איתי? אם יהיו בעיות?? אם פתאום מישהו יבא וילחם מי ישמור עליי??

ואז יום אחד... לפתע... וימת שם אהרן!!! אהרן הכהן מת... ואז!!! לפתע קרה דבר מפתיע ביותר... לפתע ענני הכבוד הסתלק... בוס!!! כעת לראשונה מתברר שהענני כבוד האלו ששמרו עלינו במשך ארבעים שנה... בזכות מי הם היו? בזכות אהרן!!!

כן... אהרן הכהן... זה שלא מוכן לתת שום ביטוח... הוא אף פעם לא מבטיח שמשלתם להיות יהודי... הוא אף פעם לא הבטיח שמי שיהיה צדיק ה' ישמור עליו ויחסך ויגונן עליו... לא!!! אהרן הכהן תמיד ידע להגיד שאני הכלה של ה' שהולכת אחרי בכל מצב... באש... ובמים... בחום... בקור... בערפל... בעליות ובמורדות... וכעת מה מתברר?? שאחרי כל המשפטים האלו של אהרן הכהן... הרי הענני כבוד הגיעו דווקא בזכותו!!!

מה מתברר?? שדווקא הכלה הנאמנת הזו שמוכנה ללכת אחרי בעלה בכל מחיר וללא תנאים... מה אתה חושב?? שבעלה נשאר שאנן? אתה חושב שהרבש"ע נשאר חייב??

הקב"ה משיב אהבה בכפלים ומסוכך את כולנו בענני כבוד וזכותו של אהרן!!! אם הוא מוכן ללכת אחרי ה' בכל מצב... אז ה' במקביל עושה הכל שיהיה לו הכי נוח... אהרן הכהן בעצמו לא העלה על דעתו שהענני כבוד האלו היו לזכותו... כי הוא מצידו הולך תחת השמש הקופחת אחרי ה'... מי שחושב רק על אבא שבשמים... הרי אבא שבשמים חושב רק עליו... ותכל'ס... אנחנו צריכים את שניהם!!! גם את ההנהגה של משה רבינו וגם את ההנהגה של אהרן!!! סו"ס משה רבינו הוא המנהיג העיקרי... בסופו של דבר ה' רוצה לתת לנו ולהעניק לנו ולהרעיף עלינו מלא חפניים ישועה ורחמים... ובשביל זה יש לנו צדיקים ופועלי ישועות... בשביל זה יש לנו תפילה... ואם רק תתפלל בעזרה"ש תקבל... אבל במקביל! לא לשכוח שלמשה רבינו יש אח!!! יש את אהרן הכהן שהוא הולך אחרי ה' ולא מתלונן... הוא מקבל מה שה' נתן לו באהבה... נו... אז מה הכי נכון?? משה או אהרן?? נו... מה התשובה? הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד!!! לתפוס את שתי ההנהגות של שני האחים גם יחד... ולדעת איך לתמרן ביניהם... מצד אחד להתפלל ומאידך לקבל מזה ומזה אל תנח ידך

לקראת ימי הקיץ הבאים עלינו לטובה ניתן לקנות את הספר "וימאן" העוסק בנושא התמודדות בשמירת העיניים והמסתערף.

כמו כן את הספר "אהבתי" (כי ישמע ה' קולי...) העוסק בענייני תפילה ופתיחות רגשית בנימה אישית מול אבינו שבשמים עד בא הישועה בע"ה.

ואת הספר "ואהבת" (את ה' אלוקיך) העוסק בקבלת מלכות ה', כיצד לקבל ולשמוח ולגדול מתוך הנתונים שה' מעמיד בפני כל אחד מאיתנו

כל זה במוקדי המכירה של גיליון זה. ובפלא:
0548446691 0527683095

הסגולה הבדוקה שכמעט לא נבדקת

אף אחד לא העיז לעשות את הצעד הדרמטי שחזקיהו עשה!!! מדובר באחד מהנכסים הכי יקרים לעם ישראל... נחש הנחושת!!! זה הנחש שמשה רבינו בכבודו ובעצמו עשה אותו בציווי ה'... והיה בנחש הזה סגולה מיוחדת של רפואה ש'והיה כל הנשון וראה אותו וחי"...

ואכן במשך הדורות היו מאות ואלפי יהודים שהיו חולים במצב קשה והביאו אותם עם טיפול נמרץ לנחש הנחושת והם מיד נתרפאו... וחזקיהו החליט באופן שרירותי לכתת את נחש הנחושת!!! הוא מזלזל בו... הוא קורא לו נחושת... איך הוא מעיז לכתת דבר שמשה רבינו בכבודו ובעצמו עשה אותו בציווי ה'??

אבל אצל חזקיהו אין עניינים... אין נפתל ועיקר... חזקיהו יודע דבר אחד: שכל המטרה של הנחש שעומד על נס היא שבשעה שישאל מסתכלין כלפי מעלה משעבדים את ליבם לאביהם שבשמים... ואם קעת הנחש לא עושה את הפעולה הזו... אדרבה... במקום שישראל מסתכלים כלפי מעלה... הם רצים לסגולה של הנחש שתעזור להם... חזקיהו לא חושב פעמיים!! הוא מכתת את הנחש!!! מי יתן לנו את חזקיהו בדורנו... אנו... בדור הסגולות... כן... יש סגולות מאוד טובות... סגולות בדוקות ומנוסות... הכל נכון... אבל אם הסגולה הזו גורמת לי שבמקום שאני אשא עיניים מצפות לה'... במקום זה אני רץ לסגולה שתעזור לי... כאן צריך לכתת את נחש הנחושת ולהגיד נכון... הסגולה הזו מאוד חשובה ויסודתה בהררי קודש... אבל בסופו של דבר ה' רוצה אותי!! ה' רוצה תקשורת איתי!!! ה' לפעמים מזמין קשר... הוא משתוקק לשמוע את הקול הנעים שלי... ואני לא אתן לסגולה ולנחש הנחושת לעשוק מאבא שבשמים את התקשורת הבריאה איתי...

די לחסימה הרגשית מול הרבש"ע... די לברוח כל היום סחור סחור ולחפש סגולות... פה!!! בתוך הבית!! בחדר השקט והסגור... עשר דקות של "ישפוך שיחו" עשר דקות של תקשורת נורמלית עם אבא שבשמים... יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה... מה אני בסה"כ רוצה ממך?? הראיני את מראייך השמיעיני את קולך!!! אני רוצה לשמוע את הקול שלך... אני רוצה שתסתכל כלפי מעלה ותבין שאני הכתובת לכל דבר... מומלץ בחום!!!

זו הסגולה הכי בדוקה! דא עקא שהיא הכי פחות נבדקת...

מאמר שמיועד נטו ללומדי בית

המדרש...

אחת השאלות הנצחיות שמלוות אותי (ומסתמא גם אותך) בלימוד הגמ'... כשאנחנו פוגשים נניח את רב רבי יוחנן בגמ'... אז אנחנו אמנם פוגשים אותם במסכת יומא או יבמות... אבל אל תשכח שהם בעצמם!! הרי להם לא היה את המסכת יומא שלנו על פ"ח דפיה... **אז מה כן היה להם???** מול איזה ספר הם ישבו בסדר א'?? **בא נשאל את זה ככה:** אביי אומר: כי חזינא צורבא מרבנן שעושה סיום מסכת עבידנא יומא טבא לרבנן... ואני שואל: איזה מסכת התלמיד של אביי למד שהוא עשה סיום?? בשלמא אני... אני למדתי את מסכת בבא מציעא שיש בה 120 דפים... כשהגעתי לדף 116 אני יודע שעוד ארבע דפים אני מסיים... אבל לאביי ורבה בעצמם... הרי עדיין לא היה להם את מסכת בבא מציעא שלי... **אז איזה מסכת כן היתה להם??** איזה דפים היה לתלמיד של אביי שהוא ידע להגיד... הנה... סיימתי... הגעתי לדף האחרון?? אתה מבין את השאלה: אני מעביר לנגד עיני את האמוראים בעצמם... ואני מנסה להבין לאן הם חתרו... מה היה המדד של תלמיד חכם?? אני לכה"פ... אבא שלי הראה לי יום אחד את המדף של התלמוד בבלי ואמר לי... אתה רואה... אם אתה לומד את כל זה אתה נהיה תלמיד חכם... ויופי... מאז יש לי כיוון!! אני יודע לאן פני מועדות... יש לי אלפיים שבע מאות דפי גמ' ואז אני נהיה מרא דכולא תלמודא... **אבל מה אצלם??** בחור שנכנס לשיבה ורצה לצאת תלמיד חכם... איזה מדף הראו לו?? איך הסבירו לו מה צריך לדעת בשביל להיות תלמיד חכם?? זה לא סתם מטריד אותי כ"כ!! יש לי סיבה למה זה כ"כ מטריד אותי... **נו... אז באמת מה התשובה??**

מוכרחים לומר שבזמנם התורה לא היתה מובנית על סך מסוים של דפים ולא על כמות חומר מסוימת וגם לא על מדף או ארון ספרים... אז על מה כן?? **כל אחד היה עומד מול התורה הקדושה כמות שהיא!!** לכל אחד היה את הספר תורה שלו... את החמשה חומשי תורה שלו!! וכעת צריך להבין כל מילה ומילה... צריך להבין כל יתור וכל מיעוט...

אז בא ניקח לדוגמא: נחמיה העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה... אתה יודע מה זה כל אתין שבתורה?? תפתח חומש ותנסה לספור כמה פעמים כתוב "את"!! ונחמיה העמסוני הבין ש"את" זה יתור... נו... אם "את" זה יתור המשמעות היא שכל "את" שבתורה זו מגירה פנויה!! מגירה ריקה!! שאמורים למלאות אותה בדרשה!! אז אם נניח יש 2300 אתין שבתורה אז יש כעת לנחמיה העמסוני 2300 מגירות ריקות שצריך למלאות אותם בגופי תורה... חכה... זה רק "את" מה עם אינספור יתורים ומיעוטים... ואתין ורקין והשמר ופן ורק וחוקה ומושבותיכם ולדורותיכם ושאר תיבות ויתורים וכל מילה כזו היא מגירה ריקה!! הנה!! זה הש"ס של נחמיה העמסוני...

לדוגמא: יש משא ומתן מאוד מוכר בגמ'... סוג של העברת כדור מאחד לשני... נניח יש מחלוקת רב

ורבי יוחנן... ואז הגמ' שואלת: מאי טעמא דרב? דכתיב כך וכך... נו... אם ככה... אז מה רבי יוחנן שחולק על רב... מה הוא ידרוש על הפסוק הזה (הרי לשיטתו הדרשה הזו מיותרת) עונה הגמ': ההוא מיבעי ליה לרב... כלומר: יש לרבי יוחנן דרשה אחרת מהיתור הזה... נו... אם כך, כעת הכדור חוזר לרב... מאיפה רב ילמד את הלימוד של רבי יוחנן? (הרי לרב הדרשה הזו כבר "תפוסה") עונה הגמ': יליף לה מקרא אחר... (רב לומד את זה מפסוק אחר) ואז שוב הכדור עובר לר' יוחנן... נו... ומה ר' יוחנן דורש על הפסוק הזה, (שהרי הוא כבר למד את הדרשה הזו מפסוק אחר)?? וכן הלאה וכן הלאה... איך אתה מסביר את סוג המשא ומתן הזה?? מה... מה זה הדבר הזה??

אז ככה: לצורך העניין אני אנסה להמחיש את זה:

תאר לעצמך שאנחנו עושים כמין תרגיל מעניין: אני לוקח ארבעה בחורי ישיבה ומצייד אותם כל אחד בכמה מזוודות עמוסות בהמון פריטי בית שימושיים שצריך אותם בבית... כולם מקבלים את אותה תכולה!!

ואז אני לוקח את ארבעתם לצימור... כל אחד מקבל חדר נפרד משלנו!! עכשיו ככה: בכל חדר יש ארונות וכלי איכסון גדולים ומרווחים... ארון אחד גדול עם הרבה מדפים... יש גם שידה עם מגירות עמוקות... כוננית עם תאים וגם נישות... יש גם ארגז כלי מיטה... בקיצור: יש שם כלי איכסון בשפע בכל חדר!! **וקדימה... כעת ניגש לאתגר...**

כעת כל בחור מקבל משימה להיכנס לחדר הפרטי שלו... וכעת המשימה היא לפתוח את המזוודות ולהתחיל לשים כל פריט במקומו המתאים לו... דא עקא!! שיש בכלי האיכסון מקום מדויק כדי להניח שם את כל תכולת המזוודות... **לא פחות אבל גם לא יותר!!** צריך להיות מחושבן... אי אפשר סתם לדחוף דברים בארונות (כמו שהייתי עושה בישיבה...) צריך לנצל כל מגירה פנויה עד תום... כי מצד אחד יש אמנם מקום לכל דבר אבל יש **מקום מדויק!!** מדויק בשביל לרוקן את כל תכולת המזוודות!!

יש פה שתי משימות נוקשות: א. כל תכולת המזוודה צריכה להתרוקן ולהיכנס לתוך הארונות!! ומאידיך: כל הארונות צריכים להיות מלאים!!

אם אחד משתי המשימות לא הושלמו... יש פה כשלון!! צריך להתחיל הכל מחדש... הבנת את המשימה?? ואכן ארבעת הבחורים נכנסו עם המזוודות... התמקמו כל אחד בחדרו... והתחילו במלאכת פירוק המזוודות והסידור בארונות... ואז אחרי שהם סיימו את המבצע בהצלחה... יופי!! כעת ארבעת הבחורים נפגשו והתחילו להחליף חוויות... תגיד לי: מה שמת במדף הראשון בארון מימין?? **את החולצות!!** מה... את החולצות??... מעניין... אני מבין שזה המקום של **המגבות**... (ההוא מיבעי ליה למגבות...) רגע... אם שמת שמה את המגבות אז **איפה אתה שמת את החולצות??** (והוא דסבר מגבות... מנא ליה חולצות) את החולצות שמת **במגירה השלישית של השידה**... (מפיק לה מקרא אחר... אה ככה...?? זה מה ששמת במגירה הזו? אצלי המגירה הזו כבר תפוסה אצלי לבגדי חורף (והאי מגירה לחולצות הוא דא אתה הא מיבעי ליה לבגדי חורף) ואז השלישי נכנס לשיחה ואומר... מה הבעיה...

אבל תנא או אמורא שהתחיל ללמוד תורה... אצלו המגרש היה עסק הרבה יותר אישי ופרטי!!! הוא היה מקבל בנין רב קומות אבל ריק לגמרי לגמרי!!! והנה... בבקשה... תנסו... אתה רואה?? זה הבנין שלך!! **זו התורה האישית שלך!!** וכעת תתחיל לאבזר אותה... הנה... אתה רואה את החדר והארון הזה והנישה והמגירה הזו... הכל כעת ריק!! וקדימה... כל זה צריך להתמלאות... דבר דבור על אפניו... וקדימה... צא לדרך... תתחיל לאבזר את הבית הזה... תתחיל למלאות אותו...

יש בדיים שלך ספר תורה שלם!! בכל פסוק יש לך יתורים ומיעוטים והקשות וי"ג מידות שהתורה נדרשת בהם... והכל כעת חומר גלם!! יתור בתורה הוא כמו מגירה פנויה... ואתה צריך למלאות... לאבזר...

ואז האמורא ר' אבימי לוקח מזוודה גדולה ומתחיל למלאות... למזוודה הזו קוראים **תורה שבעל פה**... ר' אבימי מתחיל לעשות שימוש תלמידי חכמים... הוא אוסף ואוגר עוד שמעתתא ועוד גופי תורה 'מפי השמועה'. וכשר' אבימי שומע שהשליח רב דימי הגיע מארץ ישראל... הוא רץ כל עוד נשמתו בנו... כדי לשמוע איזה גופי תורה חדשים יצאו מרבי יוחנן... ואז רבין מגיע מארץ ישראל ושוב כולם רצים להתעדכן מה ר' ינאי ור' יצחק ורבי אמי ור' אסי דורשים בתורה... ולאט לאט המזוודה של הראש מתחילה להתמלאות בהמון המון פריטים... ואז ר' אבימי מגיע עם מזוודה עמוסה וכעת צריך להתחיל למלאות את הארונות עד שהם יתמלאו לגמרי... **אז לדוגמא:** בבנין הפרטי של ר' אבימי יש קומה שלימה שנקראת **נגעים!!** כן... כל פרשת נגעים על קט"ז פסוקיה!! שבכל פסוק יש כך וכך יתורים ומיעוטים והקשות וגז"ש... מה שנקרא מגרות פנויות... ור' אבימי עשה שימוש אצל רבי עקיבא... והוא כעת מגיע לכאן עם מזוודה מלאה ב-842 דרשות בנגעים וכעת צריך לסדר את זה במדפים של ביתו- תורתו... ואז הוא מתחיל למלאות את הקומה של נגעים... (והנה... את זה הוא מכניס ב-בו בעורו... ואת זה ב'והיא הפכה... ואת המיעוט הזה בנגע צרעת **הוא!!** והייתה לבנה **הוא כל** בשר!! טהור **הוא!** צרעת **הוא** המכוונה **הוא!** וטימא **אומתו** נתק **הוא** בחרתי בכמה יתורים מדגמים... אבל זה אחד מאלף) והנה כבר כמעט כל הכלי איכסון מלאים... כמעט כל מילה נדרשת בפרשת נגעים... אבל עדיין!! עדיין חסר לו כמה עשרות דרשות בודדות... (רק לשבר את האוזן: יש נניח 105 פעמים **המח** בפרשה!! 98 הכתן הוא כבר דרש... ושבע עדיין לא...) אה... ככה?? אם ככה... אביי כבר ממחר למטבח ומכין את הרעבצען להתחיל לבשל

נקרא מסכת...

אבל לא!!! בשורה התחתונה אני חוזר ביי!!! אבל מסיבה אחרת לגמרי לגמרי!!! מי שחסר לו במסכת כתובות כמה וכמה דפים (ולא משנה איזה... אפילו דפים של אגדה) הוא לא יכול לעשות סיום... זה לא נקרא שהוא סיים... ואתה יודע למה?? לא תאמין למה... כי כשאתה לומד תלמוד בבלי מסכת כתובות!!! אתה כעת מתארח בבית של רבינא ורב אשי... ויש כלי: **כשאתה מתארח, אתה צריך לכבד את בעל הבית**... ופה בבית הזה שנקרא "תלמוד בבלי", רבינא ורב אשי הבינו והחליטו שאלו ואלו התכנים של מסכת כתובות!!! למה?? ככה... שבביל זה הם רבינא ורב אשי...

וממילא אם אתה רוצה לעשות סיום ולהכריז שאתה השלמת את הספר הזה שנקרא גמ' מסכת כתובות... כאן אתה לא יכול לחתוך מפה ומשם לפי הבנתך... זה לא ספר שלך... זה ספר של רבינא ורב אשי!!! כאן הם קובעים את התכנים של המסכת... לא אתה!!! תכבד את המעמד!!!

אתה לא רוצה...?? לא מתאים לך? אין בעיה... תלמד משהו אחר... יש לימוד שנקרא עיון... בעיון לא לומדים גמ'... לומדים סוגיות... לומדים הרייעד... אין בעיה... בעיון אתה יכול לדלג בבת אחת ולקפוץ מפרק לפרק... אותו דבר בהלכה... בהלכה אתה יכול לקפוץ מפה לשם... כי אתה לומד גמ'... אלא הלכה!!! אבל אם אתה רוצה לעשות סיום על גמרא מסכת שבת? לגמרא הזו יש מבנה מסוים!!! יש כן וכן תכנים שרבינא ורב אשי הבינו שזו מסכת!!! אין לך רשות להיכנס לבית של רבינא ורב אשי ולהתחיל לתלוש דפים ולסנן לפי מה שמתאים לך ומה נראה לך חשוב ומה לא... לא!!! זה לא הבית שלך!!! פה לא אתה קובע!!!

עכשיו... אתה מבין לבד שאני לא מדבר פה נטו מזוית של חושן משפט שיש פה כאילו זכויות יוצרים לרבינא ורב אשי... לא זה הנושא... יש פה משהו קצת... קצת יותר עמוק... סו"ס תלמוד בבלי הוא ספר הספרים של תורה שבע"פ... אם הגמ' כ"כ חשובה ונשפך עליה כ"כ הרבה דיו והוקז עליה כ"כ דם של עמל התורה... כנראה שזה לא סתם... כנראה שאלו שחיברו את הש"ס ידעו מה שהם רוצים... ומהמקום הזה אנחנו אמורים לכבד את התכנים שהם הבינו שצריך להכניס שם... עכשיו לגופו של עניין: זה לא סתירה שאם אחרי ההבהרה הזו תתחיל שוב לשאול אותי אם חסר לי שלושה דפים... עשרה דפים... זה לא סתירה שאני שוב אתעצבן עליך... כי גם כאן יש היגיון... ותן לחכם ויחכם עוד...

אחד שמקפיד לספור כמה דמועות יצאו לו מהעיניים על אדם כשר... כי הוא רוצה לדעת כמה דמועות נמצאות בבית גניזו של הקב"ה... ההלו... אל תשכח שהתלמוד בבלי עצמו **גם!!!** חותר לאיזשהו יעד... מסכת זבחים רוצה להבין את פרשת עולה וחסאת ושלמים, ופרשת מנחות רוצה לדרוש כל תיבה בדיבורא דמנחה...

אז נכון שאנחנו לומדים מסכת ואנחנו כן צמודים לדפים מסוימים וכן חשוב להעצים את ההספק והדפים והכל נכון... אבל מותר במקביל להיכנס לבית המדרש של אביי ורבא ולזכור שכשהם למדו מסכת יומא... הם עמדו מול ארון גדול של שלושים פסוקים בפרשת אחרי מות שאני לבד סיכמתי בו למעלה מ-215 דרשות ויתורים... זאת אומרת: יש שם 215 מגירות ותאים ריקים... ואביי ורבא מילאו אותם בדרשות...

עכשיו: למה כ"כ חשוב לי להגיד את זה?? אני אתן לך דוגמא מוכרת: עוד מעט מסיימים מסכת יומא... ומישהו אמר לי ביאוש: מה אעשה... אין לי זכרון... מאוד קשה לי לזכור 88 דפי גמ'... לא נשאר לי כלום ממסכת יומא... אמרתי לו: אתה משקר!!! אמרת שאתה לא זוכר כלום ממסכת יומא... רוצה שאני אוכיח לך שאתה זוכר כמעט הכל??

תביא חומש ויקרא... תפתח פרשת אחרי... קדימה: **בזאת** יבא אהרן... **בפר** תקרא את הפסוק בעיון ותגיד לי מה דורשים מהפסוק?? **בזאת** במה שאמור בעניינא דמילואים (ד. **בפר** - ולא בדמו של פר מחלוקת בדף נ. כמות בד בד וכו'... בגדי קודש הם - הושוו כל הבגדים וכו'... פלוגתא דרבי ורשב"ש... בקיצור: הבן אדם היה בהלם מעצמו!!! הוא קרא איתי פסוק פסוק וזכר את כל הדרשות שכתוב בגמ' על כל מילה בפרשה... אמרתי לו: אודני!!! **זה!!! זה מסכת יומא!!!** מסכת יומא בסה"כ חותרת להבין מה כתוב בפרשת אחרי ב"ג מידות שהתורה נדרשת בהם... ואתה יושב לי כעת ומונה אחד לאחד מה הגמ' דורשת בדף נג ומה בדף ז'... ואתה עדיין לא דלגת על דרשה אחת...

אז למה אתה מעליל עלילות?? למה אתה אומר שאתה לא זוכר מסכת יומא?? אתה זוכר את כל הגופי תורה של יומא!!! (כמובן שיש גם את הכך וכך דינא דרבנן שעל זה לא דיברנו...) אני אגיד לך מה אתה לא זוכר... אתה לא זוכר דפים!!! אתה לא זוכר את המשא ומתן... בסיידר... אז יש כאלו שזוכרים מדויק את כל הת"ש ואת המאי הווה עליה... ואיכא דאמרי ותנ"ה... **ואת זה אין לך!!!** קשה לך לזכור את המשא ומתן... קשה לך לזכור דפים... מה שאין לך אין לך... אבל מכאן ולהגיד שאתה לא יודע פרשת יומא?? אתה יודע את המסכת יומא שעליה!!! עליה אביי עשה יומא טבא לרבנן!!! כמדומני שיש כאלו שהמידע הזה יכול לפקוח להם את העיניים... דא עקא שבמקביל זה עלול לבלבל אחרים... לכן----

את הסעודה... יומא טבא לרבנן... יש פה תלמיד שהולך **לסיים** מסכת נגעים!!! הבנת?? המסכת נגעים הזו היא לאו דווקא כך וכך דפים... אלא מדובר **בבית** שנקרא תורה!!! בבית הזה יש קומה שנקראת נגעים!!! והקומה הזו הייתה ריקה וברגע שימלאו אותה עד הסוף זה **שלימא מסכתא** "ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונגעים"

למה חשוב לי להגיד את האריכות המתישה הזו???

כי אם הצלחתי איכשהו להמחיש את זה (והלוואי...) אז תסכים איתי... שיש הבדל תהומי בין איך שאנחנו ניגשים ללימוד התורה לבין איך שתנא או אמורא ניגשו לגמ'... אנחנו, שלא באשמנתו ניגשים לפעמים ללימוד גמ' ממקום די מתכתי... אנחנו עומדים מול טקסט שצריך ללמוד אותו... יש פה כן וכך דפים שצריך ללמוד אותם... ויש כאלו **שיותר מידי** נצמדים לדפים ולטקסט ומספרי דפים וחצאי ש"ס... וזה טוב!!! אבל ההלו... לא לסיים שם! לא להיתקע שם!!! **אתה יודע איפה אני פוגש את זה בצורה הכי בולטת ומעצבנת???** בשאלות המוכרות של הסיימי מסכת בתשעת הימים או בערב פסח... ניגש אלי אחד: למדתי את כל מסכת יבמות אבל נשאר לי כמה חורים... ויש גם עשר דפים שלא למדתי בכלל... נו... זה נקרא סיום או לא נקרא?? עכשיו... אני שואל בכנות: נראה לך שיש תשובה על כזו שאלה?? בינינו... אתה באמת חושב שמי שיש לו כמה חורים במסכת זה נקרא שהוא **לא סיים** מסכת?? וכי מסכת של גמ' זה דין כמו הלל השלם שיש כאן מטבע שטבעו חכמים וצריך להגיד כל מילה בדקדוק חסרות ויתרות מתחילת המסכת עד סופה?? **ברור שלא!!! נו... אז מה כן?**

נו... אז נתחיל להמציא כל מיני הגדרות... שאם חסר עשר דפים זה לא בעיה... נו... אבל חסר חמישים דפים... זה כבר כן בעיה?? אולי נחליט שזה עניין של אחוזים?? נו... אז כמה אחוזים?? נו... אתה מוכן לענות על השאלות מהסוג הזה?? לא יודע!!! אין על זה תשובה... **דבר אחד אני יודע: שכולנו מבינים שיש משהו מעצבן וצורם בכל הנימה של השאלה** אתה יכול להסביר במקומי מה מעלה לי את העצבים בשאלות האלו??

כי נכון שיש נ"ו דפים למסכת סוכה... לא פחות וגם לא יותר... אבל עדיין... מותר להבין שזה לא טקסט מרובע שצריך לעבור בבר קוד!!! מותר להבין שבסופו של דבר למסכת יש נושא... יש יעד... ומסכת סוכה בתלמוד בבלי חותרת לדרוש ולהבין את החמשה פסוקים בפרשת אמור שמדברים על סוכה ולולב... (וכמובן עוד כמה דינא דרבנן בשמעתתא דסוכה) ובגדול מי שהקיף את כל התורה שבעל פה שדורשת את עניינא דסוכה ולולב וניסוך המים וערבה... זה נקרא שהוא סיים מסכת סוכה!!!

(חכה... עוד מעט אני אסתייג לגופו של עניין... אבל כעת תבין אותי...) **אתה מבין כעת מה מפרע ליי?** כשיש יותתתר מידי הרבה שיח סביב הספקים של מספרי דפים... וכל הנושא מסתובב סביב זה... זה לפעמים מאבד את גבול הטעם הטוב ונשמע כמו

מסיבת חנוכה סעודה בחצר המפורסמת בירושלים...

התרגשות עצומה בירושלים... ברוך ה'... לר' מרדכי הכהן נולד נכד בשעתו"מ... כולם נכנסו הבייתה ואיחלו לו מזל טוב בהתרגשות... שמו שם לחיים והחיוכים נשפכו שם לרוב... יורם האורח שהגיע לכאן לפני שעות ספורות עמד מהצד ולא הצליח להבין מה פשר ההתרגשות הגדולה... מה קרה? וכי זה הנכד הראשון של ר' מרדכי?? עד כמה שאני מכיר את ר' מרדכי... הוא יהודי מבווגר שמתקרב כבר לגיל שמונים... יש לו בלע"ר הרבה נכדים ואפילו נינים... כמעט כל שבוע יש לו איזה קידוש או ברית או חתונה... אז מה קרה הפעם? מה ההתרגשות?? הגיע הערב... יורם התיישב לארוחת ערב של מעשר שני עם ר' מרדכי... ודרש הסברים...

ר' מרדכי חיך חיך רחב... נשם נשימה עמוקה והתחיל לספר בפנים המי יודע את סיפור חייו...

לפני כמעט שמונים שנה... נשמע לפתע בכי של תינוק באחת מחצרות ירושלים הבנויות ע"ג התהום... ויקרא שמו בישראל מרדכי! הלא הוא אני!! **אני הייתי ילד מיוחס מהרגע שנולדתי!!!** מה יש?

בלשכת המקדש כבר ידעו מראש שבשנים הקרובות צריך שוב לעשות פרה אדומה... (צריך לעשות פרה אדומה לכה"פ פעם בשבעים שנה) וחכמים עושים כל מיני מעלות מיוחדות בטהרת פרה אדומה... (להוציא מליבם של צדוקים שחושבים שחכמים מזלזלים בפרה, בגלל שהיא כשרה בטבול יום) ואחת מהמעלות הדרמטיות ביותר שחכמים עושים: הם מחפשים מישהו שמעולם לא נטמא במת!!! **אפילו לא בטומאת התהום**... שהוא זה שיזה על הכהן השורף את הפרה ויטרה אותו מטומאת מת... (פעם לא הבנתי למה חז"ל עשו את זה... זה הרי כרוך בכזה היערכות וכזה כאב ראש... אבל היום בעידן הפייק ניו של מכחישי קורונה ומכחישי השמש בצהריים... אני פתאום מבין מצוין למה עשו את זה... כי יום אחרי שיעשו את הפרה אדומה... מישהו ימציא שהפרה אדומה הקודמת!! שלפניה!! היתה סתם פיברוק אחד גדול... והאפר שהסתובב במשך שנים בכלל ישראל היה סתם איזה מאפרה של סיגריות... ואם ככה... יש מה תגובת שרשרת... הרי מי נעשה את האפר פרה הנוכחי... היה צריך להיות טהור... ומאיפה הוא נטהר? מהאפר פרה הקודם!!! והרי החלטנו שזה סתם היה ואם ככה מי החטאת עצמם היו טמאים... אם ככה גם האפר פרה הנוכחי לא שווה כלום... כי מי נעשה אותו לא היה טהור... בשביל זה צריך לעשות איפוס הגדרות... ולכה"פ הכהן השורף את הפרה צריך להיות טהור באופן הרמטי!! שהטהרה שלו לא תזדקק לחסדי האפר פרה הקודם ודו"ק) בשביל זה מכינים בירושלים חצרות מיוחדות שבנויות ע"ג כיפין ותחתיהם חלל (מכני קבר התהום) ומגיעה אמה ויולדת שם... והילד שלה גדל שם ולא זז משם!!! עד גיל שש... ואז הוא יוצא לראשונה לשאוב מים בשביל לקדש מי חטאת להזות על הכהן השורף את הפרה... **והילד הזה היה לא פחות ולא יותר אני!!!** נולדתי שם באותה חצר מוגבהת וגדלתי שם במשך שש שנים!!! הייתי ילד שעומד לתצוגה!!! כל מי שהגיע לירושלים היה חייב ללכת לראות את הילד שכבר שלוש שנים... או ארבע שנים או חמש שנים לא זז מהחצר הזו... הייתי יושב שם ומתנדנד בנדנדה ואנשים אומרים: אוהו... הוא כבר גדול... אוטוטו הוא בן שש... זה אומר שמעשה פרה אדומה קרוב מתמיד...

גם הכבש שנבנה בין הר הבית להר המשחה שעולה הון עתק וממומן ע"י הכה"ג נמצא בשלב סיומת...

ואז כשמלאו לי שלוש שנים הכהן גדול הגיע במיוחד לעשות לי חלאקה... הוא בירך את אבא שלי על המסירות נפש שלה... (אתה יודע מה זה לגדל ילד במשך שש שנים בתוך חצר??... נס שזה לא היה אני)... הכה"ג באותו מעמד עידכן את אבא ואמא שלי בשימים אלו ממש הגברים מנהלים משא ומתן קדחתני להכשרת פרה אדומה בסוכי עתק... **כן... יש מה משהו די מסובך!!!** מצד אחד אי אפשר לקנות בפועל את הפרה אדומה עד שהיא תהיה בת שלוש שנים!!! (כי יש דין "ולקחו אליך פרה אדומה" הלקיחה בדמים צריכה להיעשות כשהיא כבר פרה) אבל מצד שני... מרגע שהפרה נולדה היא מיד צריכה השגחה קפדנית ביותר "אשר אין בה מום, אשר לא עלה עליה עול"... וממילא מצד אחד מתחילים לשים עליה עין ממתית שהיא נולדה... ממילא בימים אלו יש כמה עגלים אדומים פוטנציאליים שהם באים בחשבון... עדיין לא הוחלט על איזה רועה לסגור את העיסקה... זה כעת במרכז... ובעזה"ש כשאני אהיה בן שש הפרה תהיה בת שלוש... ואז אצא לטיול הראשון בחיי מעבר לתחומי החצר!!! עכ"פ הכה"ג דרש בשלומי וביקר אותי מעומק לב... הוא אמר לאמא: שאם ירצה ה' זה הקטן עוד יזכה לראות בפרה אדומה שבאה אחריה בעוד שבעים שנה... אמא ענתה אמן בדמעות... המשיר ר' מרדכי ואמר... **אז הנה!!! בימים אלו נעשה סגירת מעגל**... והיום בשעה טובה נולד לי נכד... אבל לא סתם!!! בתי הצעירה הלכה ללדת אותו באותה חצר שאני גדלתי בה במשך שש שנים!!! והנכד שלי כעת מעותד גם הוא לגדול שם במשך שש שנים... עודדתי את בתי לעשות את הצעד הזה... הבטחתי לה... אל תדאגי... אני אבא לשם מידי יום ללמוד איתו ולשחק איתו...

הברית התקיימה באותה חצר... ויקרא שמו בישראל יענקי... יענקי החמוד הלך וגדל... שיחק באותה חצר... וגם הוא יום אחד הגיע לגיל שלוש... וגם אליו הגיע הכהן גדול לעשות חלאקה!! **כן...** החלאקה של הילד הולכת תמיד יחד עם רכישת הפרה אדומה!! הפעם הביקור של הכה"ג היה קצת כאוב... הכה"ג היה לא פחות ולא יותר יהושע בן גמלא! יהושע בן גמלא דווקא צדיק גמור... אבל הוא בעלה של מרתא בת ביתוס... ממשפחה של צדוקים מובהקים... יהושע בן גמלא הניח את ידיו על ראשו של יענקי ופרץ בבכי... יענקי, אני מבקש סמך סליחה בחשך כל כלל ישראל... אתה בטח לפעמים בוכה לאמא שאתה רוצה לצאת לטייל... לצאת מגבולות החצר הזו ואמא לא מרשה... אתה יודע למה? אהנו אשמים! יש בינינו צדוקים כאלו שכל הזמן מחפשים לחתור ולהעליל ולרדות בחכמים... ובשביל לאפוקי מהם... בשביל זה אתה צריך להיות כאן עד גיל שש... תסלח לנו יענקי המתוק... אל תדאג... אתה עוד תגדל גדול בתורה... יהושע בן גמלא כבר הודיע לאמא שבעוד שנתיים אני שוב אגיע לכאן ליומולדת חמש של יענקי... תנחשו למה?? מה יש בגיל חמש? בן חמש למקרא... חומש סעודה... **מי יתיקן את המושג של חידר?? יהושע בן גמלא!!!** אז הנה... פה! בחצר הזה... יקום עוד אחד מהחזרים הראשונים בהסטוריה... סו"ס הרי יענקי לא יכול להגיע לגן של החידר כי הוא לא יכול לצאת מכאן... אז החידר גייע אליו...

צר לנו לבשר... אבל שושלת הזהב נפסקה כאן... יהושע בן גמלא מאוד היה רוצה לברך את אמא של יענקי... שיענקי יזכה כמו סבא שלו לראות את הנכד שלו בעוד שבעים שנה מזה על הכהן השורף את הפרה... אבל מה נעשה שכבר תקופה ארוכה שדלתות ההיכל נפתחות מאליהם ורבי יוחנן בן זכאי כבר מבין שהחורבן מתקרב... מה נעשה שהשנאת חינוכ כבר נוגסת בכל פינה וכבר כמה שנים טובות שהגורל עולה בשמאל, והנר המערבי כבה ונשתלחה מארה בלחם הפנים והצנועים מושכים ידיהם... בעזה"ש יענקי יזכה עוד יזכה לחיות לאורך ימים ושנות חיים... אבל מידי שנה בליל תשעה באב הוא ישב ויבכה על הטהרה והפרישות שהייתה ואיננה... על שאין אהנו יכולים לעשות חובותינו בבית בחירתך... אבל אח"כ הוא יתנער מעפר ויתחזק באדם כי ימות באהלה של תורה מתוך ידיעה והכרה בדברי רבי אבהו להווא מינא: השוכן איתם בתוך טומאותם, אע"פ שהם טמאים שכניה שריה ביניהם...

האם באמת ה' לא בא אלי בטענות???

בשבוע שעבר נכתב כאן בגיליון זה נקודה עדינה!!! שמצד אחד אי אפשר להתעלם ממנה... צריך לדעת שהיא קיימת!!! אבל מאידך צריך לדעת לסייג אותה ולהעמיד אותה במקום הנכון...

הנושא היה שיש כאלו שהקב"ה מבין אותם... מבין את הנפילות שלהם ולא מגיע אליהם בטענות... עכשיו נכה: עצם הצגת הדברים כמות שהם זה ודאי לא נכון ואסור להגיד את זה!!! למה???

כי סו"ס לכולנו יש בחירה!! ומי שבוחר בבחירה זה ממש כפירה באחד מ"ג עיקרים (של שרר ועונש) רק מה?? פה יש לנו סוגיה מאוד עמוקה שנקראת יהודה-- ויוסף!!

שניהם... גם יהודה וגם יוסף... שניהם מתמודדים מול ניסיון ומתנגרים ושניהם משמשים לנו כסמל ודוגמא... אבל שים לב להבדל:

יוסף משמש לנו סמל ודוגמא בעמידה בניסיון עד הסוף!!! ואילו יהודה אצל יהודה יש כביכול בחינה של חטא... והניסיון שלו זה אדרבה... להודות על האמת ולשוב בתשובה... והוא עמד בניסיון... איזה ניסיון?? לא ליפול?? לא!!! לא זה הניסיון של יהודה... אדרבה, הניסיון של יהודה זה לדעת לחזור בתשובה אחרי הנפילה!!!

וברגע שיהודה שב בתשובה ומודה על האמת ואומר צדקה ממני... באותו רגע יוצאת בת קול ואומרת: ממני היו הדברים!!!

זאת אומרת: התורה משרטטת לנו מראש שתי מסלולים... מצד אחד כל אחד מאיתנו צריך להיות כמו יוסף... וימאן עם שלשלת!!! לעיזוב בגדו וינס ויצא החוצה... עמידה בלתי מתפשרת מול הניסיון...

אבל!!! אסור לשכוח את יהודה... בסופו של דבר לפעמים הקב"ה מזמין גם את יהודה... ה' לפעמים מזמין תשובה... שיהודה עומד מול מציאות של נפילה והוא יודע להודות על האמת ולשוב...

עכשיו... כאן מתעוררת שאלת המיליון: איך אני יודע שהקב"ה הזמין את התשובה? הרי כל פושע וחוטא במיד... גם הוא מזמין תשובה בשלמוליות שלו... אז אני אדע מתי הקב"ה מזמין את זה ומתי אני מוזמין??

התשובה היא: שבשביל זה אני צריך לעשות את שלי!!! אני תופס את אומנותו של יוסף... ועושה הכל בשביל להתגבר!!! אצלי האידיאל זה יוסף... אני רוצה להיות צדיק גמור... לא ליפול אף פעם... אחרי שאני מצדי עשיתי הכל... ובכל זאת קרה מה שקרה והייתה פה נפילה... פה צריך מהר מהר להחליף דיסק ולעבור לאומנות של יהודה... לחזור בתשובה!!! ומי שיועד לתמוך נכון בין יוסף ליהודה... על כזה אחד בת קול יוצאת ואומרת: ממני היו הדברים!!!

דא עקא שמאוד מאוד מאוד!!! ושוב פעם מאוד!!! מאוד קשה לנו לתמוך בניהם... לא להינם יהודה יוסף לא מסתדרים... לא להינם אהנו מתעכבים בגלות עד היום בגלל החוסר תיאום של עין אפרים לעין יהודה... כי יוסף ויהודה הם ניגודים כ"כ קיצוניים שצריך ראש מאוד גדול אף לתפוס בשתי הקצוות כאחד!!! כי בדרך כלל מי שתופס את אומנותו של יהודה שזה התשובה... מטבע הדברים הוא נהיה סחבק עם הרבש"ע... לא נורא... מקסימום אני אפול... תמיד אפשר להוציא את התשובה מהמגירה והכל יסתדר... וזה לא!!! זה לא עובד!!! האומר אהנו אשוב אין מספיק בידו... ומאידך: יש לך את האנשים שדבקים לגמרי במדתו של יוסף... הם יודעים שאסור ליפול... ובשום פנים ואופן לא... ואז מה קורה אם קרה מה שקרה? אז בוס!!! שוד ושבר!!! נמחק מאבני האפוד... וכאן העבודה שלנו! לתבוע התגברות ללא פשרות!!! ללא הקלות... להיאבק עד הסוף... וברגע שקוראת נפילה... לכאוב... להצטער ו-מיד לשוב בתשובה... זה לא מהסוגיות הפשוטות... אבל זו סוגיה שחייבים לדעת אותה!!! היא הכרחית בדרוננו... מי שרוצה ללמוד את זה בעיון... זכיני ה' להוציא ספר וימאן בענין זה... קחנו משם... מה שבטוח מי שיחשוב שזה חגיגה וה' לא בא אלי בטענות שידע שיש גהינם ועונשים המורים וכל האומר הקב"ה וותרן וותרו מיעוה... לא כדאי לנסות... **שלא יבן לא נכון משבוע שעבר!!!**

המשן: למה כואב לי על הקמתה של הממשלה?

שתבין: אין לי בעיה עם אותם קהילות שמרניות שטוענים לי... עזוב... בנינו לעצמנו מעגל סגור!!!
 אנחנו עסוקים רק בבנין הרוחני שלנו... ואין לנו את הלוקוסוס להתעסק עם בעיות של אחרים... אל
 תדבר איתי לא על תחבורה ציבורית בשבת וממילא גם לא על אינטרנט... כאן אני בעד!!!
 אני מבין שיש כזו גישה... אבל אני ואתה לא הולכים בגישה הזו... שכשקמה ממשלת שמאל
 והציגים שלנו צועקים גיזואל על נישואים אזרחיים ועל חילולי שבת בשולי נשמות הערב רב
 שבדורנו... פה אתה מצטרף לקול בכי ונהי על גלות השכינה... וכשאני מדבר על איתך על בעיות
 אמיתיות שנמצאות פה!!! בתוך הקהילה... בתוך הפנימיה של הישיבה ובמקום עבודה של אשתך
 ובגן של הילד שלך בישיבה קטנה שהעבירו לו 15 גיגה של "זבל כשר" (אתה מבין על מה אני מדבר...
 אם לא תשאל אותו... הוא יסביר לך...) פה אתה לא מבין מה אני רוצה? מה אני עושה עסק? אז מה...
 יש כמה אייפוניםטיסטים בבית הכנסת... יש קבוצת וואצפ בין חברי הקהילה... אז יש תואם כשר
 בפנימיה... אז מה...

לא נראה לך שיש פה עיוות בלתי נתפס??

אני שואל אותך: איזו מיעוט כבוד שמים אמור להטריד אותנו יותר... האם העולה החדשה
 שעשתה גיור פקטיבי ותחתך עם יהודי חילוני מקיבוצ... או קווי הנייעס שמציפים אותנו בלשון
 הרע ורכילות ואין פוצה פה ומצפצף?? בינינו... איפה נראה לך יש יותר פגיעה בידישקייט... שיש
 איזה איום שכבר שנים מרחף באויר... שיכניסו תכנים של ליב"ה ללימודים... או שילד יהודי יושב
 מול עשרים גיגה של סרטונים וקליפים חרדיים זולים ומטופשים שעושים אותנו נמוך וזול ושחתי...
 ואין פוצה פה ומצפצף...??

למה כשזה מגיע לתחבורה ציבורית בשבת בערים חילוניות... כאן אתה נחלץ חושים ומבין מצוין
 למה צריך למרוח עמודים שלימים בעיתון בקול נהי וזעזוע ושאת נפש... וכשמדובר בפגעי
 הטכנולוגיה... שזו פירצה אמיתית ומשמעותית כאן!!! בתוך הבית שלך... כאן אתה מסתכל עלי
 כאילו אני מהכת של נשות השאלים ולא מבין מה הכצעקתה??

אני שואל אותך: מי יותר מעיק לשכינה הקדושה... האם הממשלה הזו שיש לה חלומות לעשות
 לנו חיים קשים ולעכב תקציבים... או קווי נייעס שכעת ועכשיו שורפים לנו ולילדינו שעות ע"ג
 שעות ברפס וטיט ומחלוקת...??

למה זכרת עכשיו להצטער בצער השכינה הקדושה??

מצטער!!! אנחנו עסוקים בפניות קודמות... כמה שממשלת הזדון הזו נלחמת בידישקייט... עדיין
 הם האחרונים בתור... היכולת שלהם להפריע לנו היא מאוד רחוקה!!! הם קצת יפגעו לנו בכיס...
 קצת יחדדו את העמדות שלנו... קצת יאתגרו אותנו ויצמידו אותנו לקיר ויכריחו אותנו לעמוד
 מאחורי המוסדות שלנו... דווקא הם לא כ"כ יצליחו להעיק לשכינה הקדושה... אבל התכנים הזולים
 והבלתי מקומים שאני ואתה מכניסים לתוך הבית... זה מעיק לשכינה!!! כאן המקום להצטער

בצער גלות השכינה... נסיים עם זה ואח"כ נתפנה להצטער במרכולים בתל אביב... אגב: משורן קטן
 בצנינות... (אני לא מתכוין לגמרי ברצינות... בעיקר לשבר את האוזן) אני סתם ככה לא מבין מה בכלל הבעיה
 בליב"ה... הרי ליב"ה זה לימודים... ואני אף פעם לא אהבתי ללמוד... תמיד ניסיתי לברוח
 מהלימודים... רק מה?? ההורים שלי כל היום רבו איתי ועמדו לי על הראש שאני כן אלמד...
 עכשיו: תאר לעצמך שהממשלה החדשה תכריח את המוסדות להכניס לימודי ליב"ה לבתי ספר...
 אבל ההורים?? ההורים לא משתפים פעולה!!! בבוקר לא יתחשק לי להביא את הספר לחדר
 ואמא שלי לא תורחת להזכיר לי... בלילה אני לא מכין שיעורי בית ואבא אדיש... לא מזכיר לי... לא
 בא לי ללמוד למבחן... אני מחכה שאבא יצעק עלי... אבל שקט!!! אף אחד לא מכריח אותי... נו...
 תגיד לי: בקצב הזה נראה לך שילד חרדי אחד שילמד ליב"ה?? נפלתם על הראש?? לגמרי

שכחתם שהיינו פעם ילדים?? ילד שההורים שלו לא "עוזרים" לו ללמוד... אני מבטיח לך שגם אם
 יכניסו לי ליב"ה בצבת לתוך הפה הוא לא יידע מילה!!! ממילא בשורה התחתונה האיום הזה לא
 כ"כ מטריד אותי... כי לימודים זה משהו שחייבים את השיתוף פעולה של ההורים... וממילא בסופו
 של דבר אני קובע את התכנים שהילד שלי ילמד... תהיו רגועים... אבל!!! מה מן מטריד אותי??
 אם הילד ישב מול המחשב ויראה את כל הסרטים החרדיים ואבא שלו רק לא יגיד לו כלום... (שזה)
 הרי מה שאנחנו עושים פחות או יותר) זה מאוד מטריד!!! זה כבר לא לימודים... כאן מספיק שאבא רק לא
 מפריע ו... ומה ועשה הבן לא יחטא... מה עשה הבן לא יגדל חרדי- לא דת... עכשיו: אתה
מתחיל להבין על מה אני מדבר? אתם מוטרידים מליב"ה... שהילד שלך יעסוק בליב"ה בחשק
 וחיות וערבות ובשאלות... נו... באמת... מזה אתה מוטריד? אני ממש לא!!!

אני מוטריד שהילד שלי יחזור הביתה ויגיד גם אני רוצה לראות ברדק... ומול הרפס הזה הוא
 בהחלט ישב בחיות ובהתלהבות...

אני לא מוטריד מראש הממשלה עם כיפה מידי קטנה... אני מוטריד מהבן שלי שלא יגיד לי שהוא
 רוצה כיפה קטנה כי זה מה שמקובל היום...

אני לא מוטריד מנישואים אזרחיים כיו... כי אני מספיק עסוק בלהיות מוטריד בסוגיית נושא אשה
 שלא לשם שמים... נערות כשרות ומצוינות יושבות ומלבינות שער ראשם בגלל הנושא אשה לשם
 ממון... איפה אנחנו?? פה צריך שנועזק!!! פה נקים קול זעקה: למה אנחנו לא מכסים דמעה את
 מזבח ה' על מחדלים אלו שנמצאים עמוק אצלנו??

בקיצור: כל מי שמאוד מאוד אכפת לו על הקמת הממשלה בגלל כבוד שמים וגלות השכינה... אז
 צר לי לומר אבל אנחנו עסוקים בפניות קודמות!!! קים ליה בדבר מינייה!!! תניח כעת את הממשלה
 החדשה בצד... אל דאגה... דווקא זה ה' יעזור "עוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואינו..."
 מקסימום תן לנציגים שלנו שיאבקו ויעשו את עבודתם נאמנה... ואילו אנחנו נחלץ חושים פה...
 נפנים ונבין שצער השכינה הגדול הוא בעיקר בידינו!!! בדברים שתלויים בנו!!! שמסורים בידינו!!!
 --- עד אן עם הפנים אחרור... כעת בא נתחיל עם הפנים קדימה...

כידוע: בכל הקמת ממשלה יש נאומים קבועים שחברי הממשלה (אני לא מדבר על הצד
 המפסיד... אלא על הצד המנצח... אלו שהשלטון בידיים שלהם ורוממות הכותי ועוצם ידי בגרום...) מה המשפטים
 שקבוע אומרים אותם?? יש לפנינו תקופה לא פשוטה!!! אתגרים מאוד חשובים עומדים לפנינו...
ואנחנו נשתדל בכל הכח להוביל את כל המהלכים והמשימות שעומדים לפנינו וכו' וכו'... משהו
 בסגנון הזה... אז זהו!!! שכעת בא נחליט שגם אנחנו מקימים ממשלה... עד עכשיו היינו עסוקים
 בממשלת הציונות... עכשיו ברוך ה' התפנינו... כעת אנחנו פותחים ממשלה... עם הפנים קדימה...

ובכן: אתגרים באמת לא פשוטים לפנינו!!! ולצורך העניין אני כעת הכתרת את עצמי
 להיות יו"ר הכנסת ואני פונה אליכם: כנסת נכבדה... אני כעת מחלק את תיקי השרים
 והוועדות השונות... כדלהלן:

שר התורה- מי מתנדב לקבל על עצמו עול תורה בייתר שאת... להוסיף עוד ועוד בעמל
 התורה. כדי לקדש את העולם ולעשות נחת רוח לבוראנו... להגביר את התקציב של קול
 התורה בעולם... צריך לדעת שאנחנו בתקופה לא פשוטה!! יש לנו אופוזיציה לוחמת
 שנושפת לנו בעורף... כעת יש כולנו שינוי בכל דרך להפריע ללומדי התורה... אבל בשביל
 זה השלטון בידינו!!! אנחנו מפלגת השלטון!! ואנחנו נובלי... ואדרבה... כל אחד מאיתנו
 יחליט להוסיף עוד שעה של לימוד... עוד קביעות עיתים לתורה... אין ברירה!!

הלאה למשרד הבטחון... אנחנו זקוקים בחיפיות לעוד לוחמים בצבא הקרבי והעקוב
 מדם של צעירי דורנו הגיבורים, איש חרבו על ירכו מפחד מנפילות בקדושה... מי מוכן
 להתגייס לצבא הזה?? בחור יקר... אל תשתמט!!! אל תעשה דיחוי!!! יש לך
 התמודדויות? יש לך דחפים לא פשוטים?? אבל מה נעשה שאם הקב"ה מזמין כאלו
 ניסיונות כנראה שמתו שלשלמה זקוקה לעוד גיבורים סביב לה מגיבורי ישראל...
 הקב"ה זקוק לעוד יוסף הצדיק אחד כמו... תתגייס!!! תתגייס לצבא הגנה הכי גדול של
ישראל... אל תדאג... התקציב הכי מנופח במדינה הולך למשרד הבטחון!!! מי שדבק
 במידת יסוד ומביע נכונות להיות הלוחם הקרבי של אבא שבשמים... ארוחתו ארוחת
 תמיד ניתנת לו מאת המלך... כל השפע של העולם עובר דרכו... בואו... תתגייסו בחורים...
השלטון בידינו!!! ה' מסר את כל השפע של העולם בידיים שלנו... בא נטהר את העולם
 באמצעות העיניים הטהורות שלנו... בא נזעזע את כל העולמות כולם בעמידה בניסיונות
 שרק הרבש"ע יודע ויקרב את הגאולה של כל כלל ישראל...

וכעת למשרד האוצר... מי רוצה לקחת את תיק האוצר... בתיק האוצר יש כמה אגפים
 שונים... יש את האגף של החזקת תורה ויש אגף של צדקה ויש אגף של תרומות
 ומעשרות... ומשרד האוצר הזה בידיים שלנו!!! קדימה... כל אחד במשבצת שלו... דווקא
 האוצר של צדקה ב"ה מפותח מאוד... אבל החזקת תורה עדיין נמצאת בגרוע... קומו!!!
 קומו נדיבי עם... תבינו ששם באופוזיציה יושב רוסי שמנסה להפיל את הממשלה שלנו...
 ואתם לא תתנו לו... הוא ניסה כעת לקצץ ואתם תדאגו להשלים!! כן... אתם!!! בשביל מה
 קבלתם את תיק האוצר?? בשביל מה הקב"ה נתן לך כסף?? בשביל לחמם את
 הכסא?? קדימה... תפקח עיניים... תעקוב אחרי מצוקה של אברכים או כוללים... ואל
 תתן להם לקרוס... ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת...

וכעת נעבור לשר החינוך... הורים יקרים: אתם אחראים על החינוך... אתם תקבעו מה
 התכנים שיכנסו לבית שלכם... רק אתם!!! אמנם יש מישהו שם באופוזיציה שמנסה
 להפיל את הממשלה שלכם ולהכניס כל מיני תכנים פסולים... אבל אתם לא תתנו לו
 לגנוב את ההצגה... אתם תבינו שאתם למעשה שר החינוך!!! ותפקחו בשבע עיניים על
 התכנים שמסתובבים בבית שלכם... וכן הלאה וכן הלאה...

ונסיים בראש הממשלה!!! אדוני ראש הממשלה!!! הלא הוא אתה בעצמך... לא אף
 אחד אחר!!! אבא שבשמים שלח אותך לעולם הזה והכתיר אותך לראש ממשלה על
 העיר קטנה הזו ששמה אתה!!! ואתה לא לגמרי מאמין בה... אתה לא מפנים עד כמה
 המושכות לגמרי בידיים שלך... אז בשלמא אם היית ראש הממשלה הנוכחי... אני מבין
 למה הוא הולך לפתח חשדות של מרד כל הזמן... כי הוא באמת לא נמצא שם ביושר...
אבל אתה?? הקב"ה העמיד אותך כאן בעולם ואמר: ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב
 ואת המוות ואת הרע ובחרת בחיים!!! הקב"ה מינה אותך לראש ממשלה ואתה הבעל
 בחירה!!! אתה הנגה של המרכבה העליונה... אתה בבחירה שלך תחליט האם לשמח את
 הקב"ה או חלילה לצער אותו... תגלה אחריות!!! אל תפיל את האחריות על כל מיני
 אנשים זרים ורחוקים שבכלל לא קשורים אליך... אתה האחראי!!! נקודה!!! שים את
 הפוליטיקה בצד...

הדמוגוגיה שהבאתי עכשיו... זה בכלל בכלל לא דמוגוגיה... מי שטיפ טיפה מתבונן זה
 ממש ככה!!! אבל לגמרי ככה!!! בינינו... מי שר החינוך על הילדים שלי?? אני או איזה
 מישהו שם בחלונות הגבוהים שתיאורטית מאיים עלינו בכל מיני תכנים למיניהם?? מי
 באמת אתה שר האוצר שלנו? האם איזה רוסי אחד שמתרווח שם על הכסא או מאמין
 בחי העולמים וזורע שלי?? הוי באמת... עוד בלי להגיע לחיזוק באמונה ובטחון... עזוב...
 בינינו... במי באמת תלוי המצב חשבון שלך?? האם זה תלוי בשר האוצר או... או שה
 תלוי בגיהול הכלכלי הנובן או הכושל שלך?? רק מה... זה!!! זה חלק מהגאוונות של

הפוליטיקה!!!

שתבין: יש פה נקודה מעניינת: הקסם העיקרי של הפוליטיקה שגורמת לכ"כ הרבה
 אנשים להתמכר אליה... זה לא רק הרוע ומציצת הדם שיש בה... מעבר לזה יש
בפוליטיקה גם שיקול סוציאלי!!! יש הרבה אנשים שסוחבים שכבות של מחדלים... אם
 זו התנהלות כלכלית לא נכונה וכד' שהם צריכים לעשות שינוי... אה... אבל קשה לעשות
 שינוי... מה אתה רוצה... אני אתחיל להפסיק לבזבז כסף??... אל תעשה לי את זה...
 מה עושים... כאן מגיעה הפוליטיקה כמו מלאך חסד והיא דוגמת לי להסיט את האשמה
 על מישהו אחר... החרדים שאשמים... הממשלה אשמה... הרבנים האחרים... לא משנה
 מי... כל פוליטיקה ושיקול החבטות שלה... בסופו של דבר המכנה המשותף של כל סוגי
 הפוליטיקה שהיא עסוקה בלעזור לך לאלתר מישהו אחר שהוא אשם במחדלים שלך...
 וזה בסדר... אתה יכול לחזור למיטה ולהמשיך לבוסס בבוק...

ולכן אני כבר עכשיו מוסר מודעה מראש!!! שלא תגידו שלא אמרתי!!!

אני ניבאתי ראשון שכל הבעיות בציבור החרדי... כל הסיבה שהגאולה מתעכבת... הכל
 בגלל הממשלה הזו שיצאה השבוע לדרך... וכמוכן כל הסיבה שאני לא יוצא מהמיטה זה
 בגלל זה... אז זהו שלא!!! היות ולא היינו רוצים שאלו יהיו המסקנות שלנו!!! ולכן שלום
 לך פוליטיקה... אני עסוק בפניות קודמות... אני עסוק בלתקן את עצמי ולהתעסק בעולם
 הפנימי שלי ולהיות אני בעצמי ראש הממשלה שהמפתחות של השפע האלוני בידיים
 שלי להרבות כבוד שמים ולעשות נח"ר לפניו...

גיליון מס' 434 פרשת חקת
תשפ"א שנה תשיעית

גליון זה יוצא לזכות ידידינו החשוב
שיראה ברכה והצלחה בכל הענינים

להקדשות ע"ג הגליון
ניתן לפנות למס' 053-3145900

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

זאת התורה אדם כי ימות באהל (י"ט י"ד)

ספר רבנו כמה פעמים:

כשלמדתי בצעירותי בישיבת תפארת ציון בבני ברק, שמענו שעורים מהגאון הצדיק רבי אברהם יצחק גרשנוביץ זצ"ל. הוא היה רב עוד בחוץ לארץ וקראו לו הז'בינקער רב. ספרו עליו שבבחרותו למד בטלז אצל הגאון רבי אליעזר טעלזר, ובאותם תקופות לא היתה הפרוטה מצויה בכיס של הבחורים, ואם היו צריכים לנסע לאיזה מקום, היו מבקשים דמי נסיעה מהראש-ישיבה. הראש ישיבה אכן היה נותן את הכסף, אך תנאי היה לו: אני רוצה לשמע מקדם איזה 'דבר תורה'. פעם הוצרך הבחור גרשנוביץ לנסע למקום, ובקש מעות לנסיעה. ענה לו רבי אליעזר: תאמר לי איזה דבר תורה. הבחור השנון ענה: הרי עני חשוב כמת (נדרים ס"ד ב) ומצוה לקים דברי המת (תענית כ"א א'), ואני מבקש מעות... הגיב רבי אליעזר: מצוה לקיים דברי המת רק אחרי שהוא מת, אבל לא בעודו חי והוא אומר אני חשוב כמת... ומכל מקום הראש ישיבה נהנה משנינותו של הבחור ונתן לו כסף. פעם הגיע אל רבנו יהודי ובקש שיתן לו את כל עשרות ספריו שחבר, במתנה חנם אין כסף... רבנו כנראה הבין שהלה חפץ במתנות. הביט בו ומיד אמר: איתא בגמרא (ערובין פ"א ב'): 'דבר תורה מעות קונות'. אתה רוצה דבר תורה? על ידי מעות הקונות...

(שבענו מטוביך)

שו"ת בעניני הפרשה

עובדות והוראות בענין:

אין הנחש ממית אלא החטא - ואין המקום גורם

וצווה הקדוש ברוך הוא למשה לעשות דמות שרף הממית אותם ואז יתרפאו, להודיע כי אין הנחש ממית אלא החטא, וכמו שאמרו: בברכות לג א' אין ערוד ממית אלא החטא (רבנו בחיי).

מקרים תמוהים מתגלגלים על אנשים, והדעת נוטה לפעמים לחשוש מנסתרות או מגלגולים או משדים ורוחות, והשאלות הרבות מגיעות לפתחו של רבנו איש איש ושאלותיו.

יש דירה בעיירת ירוחם שמי שבא להתגורר שם, אחרי קצת זמן צריך לעזוב מירוחם, האם יש דברים בגו? בקידושין ל"ט: דיש מקומות שמיועדין להזיק בההיא בי בני דכי עיילי בתרין אפילו ביממא הוו מיתזקי וגמ' חולין צ"ה: בית וכו' יש סימן, אע"פ שרש"י פירש קצת באופן אחר דקאי שבנה בית עי"ש. שיסיידו את הדירה ועל ידי זה יהיה כעין דבר חדש. [ע"י חולין צ"ו] יש לסייד את הבית מחדש, והוי כמו בית חדש. האם לסייד כל מקום ומקום בקפיידא כמו אחורי ארון ספרים וכדו'? אין צורך כל כך, אבל לעשות איך שרגילים.

אמרתי לפני כחודש נכנסנו עם אברך לברכה לזש"ק, הוא אמר כי הוא כבר נשוי 4 שנים, ונודע להם שהם מתגוררים בדירה שהדיירים הראשונים - אם ובת, האם חלתה במחלה ל"ע, וגם הדיירים שבאו אחריהם התגוררו 5 שנים ולא נפקדו, ועתה, הם מתגוררים בדירה הזו כבר 4 שנים ולא נפקדו. הרב אמר להם לבדוק את המזוזות כעצת החזו"א, ועשו כן ונמצאו כשרות, מה לעשות כעת? על פי דין אין צורך לעשות כלום. ומה לעשות למעשה? שיסיידו את הבית. האם את כל הבית או רק את חדר שינה? קודם חדר שינה, אחר כך נראה.

הציעו לאחיינתי משרה של מורה שנהרגה בתאונת דרכים, וליבה נוקפה. אין בזה שום שאלה.

זוג שהתגרש, מהו להשתמש במיטותם? ת: אין בזה שום בעיה. לסבא קראו אברהם, והוא חלה והוסיפו חיים וחי, ועתה רוצים לקרות לנכדו אברהם בלבד כי יש סבא חיים, והרי אברהם היה חולה שלכן הוסיפו חיים, האם לנו יש קפיידא לא לתת אברהם.

לא השם אברהם היה הגורם למחלה, המחלה לא שייכת לשמו, רק יש סגולה של שינוי שם. ויכולים לתת אברהם. יהודי ששמו גרשון ויש לו צרות רבות, והוא אומר כי חושש שהשם לא טוב, ומעוניין לשנות את שמו.

לא משנים שם רק על חולה מסוכן, ותגיד לו שלא השם גורם. אשה שיש לה את המחלה הידועה, והיא מתגוררת בבית בשכירות, שממש על מקום חדר השינה הקבלן חתך שם עץ פרי, וחוששים שזה הטעם, כיון שכריתת עץ פרי זו סכנה.

וכי הבית נאסר בהנאה, מה זה שייך להם [שהם לא כרתו] זה כלום.

(כל משאלותיך)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

על שיח

לקראת שנת השמיטה הבעל"ט

כינוס מיוחד במעונו של מרן רבינו שליט"א לחיזוק לימוד הלכות שמיטה במסגרת ארגון 'דרשו'.

ביום שלישי האחרון נערך בחדרו של רבינו שליט"א, כנס יחודי על ידי הארגון לחיזוק לימוד ההלכה ושינון הש"ס "דרשו" בשיתוף עם מכון "שיח אמונה" להאדרת ספרי רבינו שליט"א.

במהלך הכינוס הכריזו ראשי 'דרשו' על מסלול לימודים חדש "קנין שביעית", במהלכו ילמדו האברכים ובני התורה, על פי סדר תוכנית מיוחדת את הרמב"ם הלכות שמיטה בשילוב דברי הדרך אמונה ופוסקי זמנינו, כשמילגה נאה תהיה בצידה.

הגאון רבי יצחק שאול שליט"א בן מרן שליט"א נשא דברים בשם אביו שליט"א על חשיבות לימוד השביעית שמקרב את הגאולה, והתייחס גם לנושא המבחנים שנערכים במסגרות הארגון ואמר כי "בגמ' מבואר הרבה פעמים שחז"ל היו עושים מבחנים לתלמידים כדי לזרז אותם, כגון 'הוה בדיק לן רבא' וכו', ועי' רש"י בעירובין י"ג לחדד התלמידים ששימו לבם לתורה ויאמרו פלפול מלבם" וסיים בברכה שיזכו להגדיל שם שמים ולהאדירה.

כמו כן נשאו דברים גם ראב"ד בד"ץ בני ברק הגאון רבי שריאל רוזנברג שליט"א, הגאון רבי חזקיהו אברהם ברוידא שליט"א רב שכונת גני איילון, ונשיא 'דרשו' רבי דוד הופשטטר שליט"א.

רבינו שליט"א בראש המעמד, ולצידו הרבנים הגאונים, מימין לכיון השעון: רבי חזקיהו אברהם ברוידא שליט"א רב 'גני איילון' אחיסמך, רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א אב"ד שערי הוראה, רבי יהודה אריה דינר רב מרכז העיר ב"ב, רבי ברוך דב דיסקין שליט"א ראש ישיבת ארחות תורה, רבי יצחק לוקסנבורג שליט"א רב שכונת נאות שמחה מו"ע, רבי יהושע ברכץ שליט"א רב קהילת יוצאי צרפת, רבי איתמר גרבוז שליט"א ראש ישיבת ארחות תורה, נשיא 'דרשו' רבי דוד הופשטטר, רבי שריאל רוזנברג ראב"ד בד"ץ בני ברק.

הערות הקוראים

בגיליון 'דברי שי"ח' השבוע נכתב כך:

"בשנת תש"ה הדרים ה'חזון איש' לקבוץ 'חפץ חיים', שם היו מספר חקלאים שהקפידו על מצות שמיטה, והוא ראה צורך לחזק את רוחם. לנסיעה זו הצטרף גם מרן הרב מפוניבז' זצ"ל". סוף ציטוט.
מאחר ואתם משתדלים לכתוב את האמת ומכבדים את עצמכם, ראיתי לנכון לתקן כדלהלן:

א. קיבוץ חפץ חיים היה כולו שומר שמיטה ולא מספר חקלאים. הם שמרו שמיטה כבר בשמיטה תרח"צ, כשאת השאלות הפנו למרן הגר"ע ביולנא באמצעות הרב קלמן כהנא, והגר"ע הפנה אותם למרן החזו"א ששמו טרם התפרסם אז בארץ.

ב. הקשר בין מרן החזו"א לקיבוץ חפץ חיים היה לא רק בעידוד רוחם אלא הם היו הראשונים ששמרו שמיטה על פי פסקיו כפי שהורה להם באמצעות הרב קלמן כהנא שכבר בשנת ת"ש ערך את הלכות המצוות התלויות בארץ עפ"י פסקי החזו"א.

"אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה" (מתוך ההפטר)

באחת השנים, כאשר נתכבד רבינו בעלית שירת הבאר, אחרי התפילה פתח ואמר: כתוב במגילה (ט"ז): כל השירות כולן נכתבות אריח על גבי לבנה ולבנה על גבי אריח (דהיינו שהרוח כפול מן הכתב, בשורה אחת הרוח באמצע והכתב מהצדדים, ובשורה שניה הרוח מהצדדים והכתב באמצע, וכן בכולם. וכמו שכותבים את שירת הים) והתקשתי, מדוע שירת הבאר לא נוהגים לכתוב אריח על גבי לבנה. וחפש רבינו ב'מנחת שי' ולא מצא כלום (והראה שבמסכת סופרים פ"ב ה"ד איתא שמברכים על השירה לפני ולחריה), וצריך עיון.
(נשמח לקבל מהקוראים החשובים תשובה לשאלה זו)

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585-1586 שלוחה-

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310